KLINKERT, H.C.

ONVERSATIE-BOEK VOOR HET
MALEISCH.

0000-65062660
0112525690

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

Tanggal	: 19 Juni 2013
No. Induk	: 75822/PN-MUSEUM/'13
BIB - ID	:
Beli / Hadiah	: Ex. Museum

XXXII,374
Nf. 306.680

ONVERSATIE-BOEK

VOOR HET

MALEISCH,

BEVATTENDE

F DUIZEND ALFABETISCH GEORDENDE ZINNEN EN
EEN PAAR GESPREKKEN,

BIJEENGEBRACHT

DOOR

H. C. KLINKERT,

AAR AAN DE INSTELLING TOT OPLEIDING VAN O. I. AMBTENAREN
TE LEIDEN.

HAARLEM,
H. M. VAN DORP.
1881

BAT. GENOOTSCHAP KON. K.N.W.

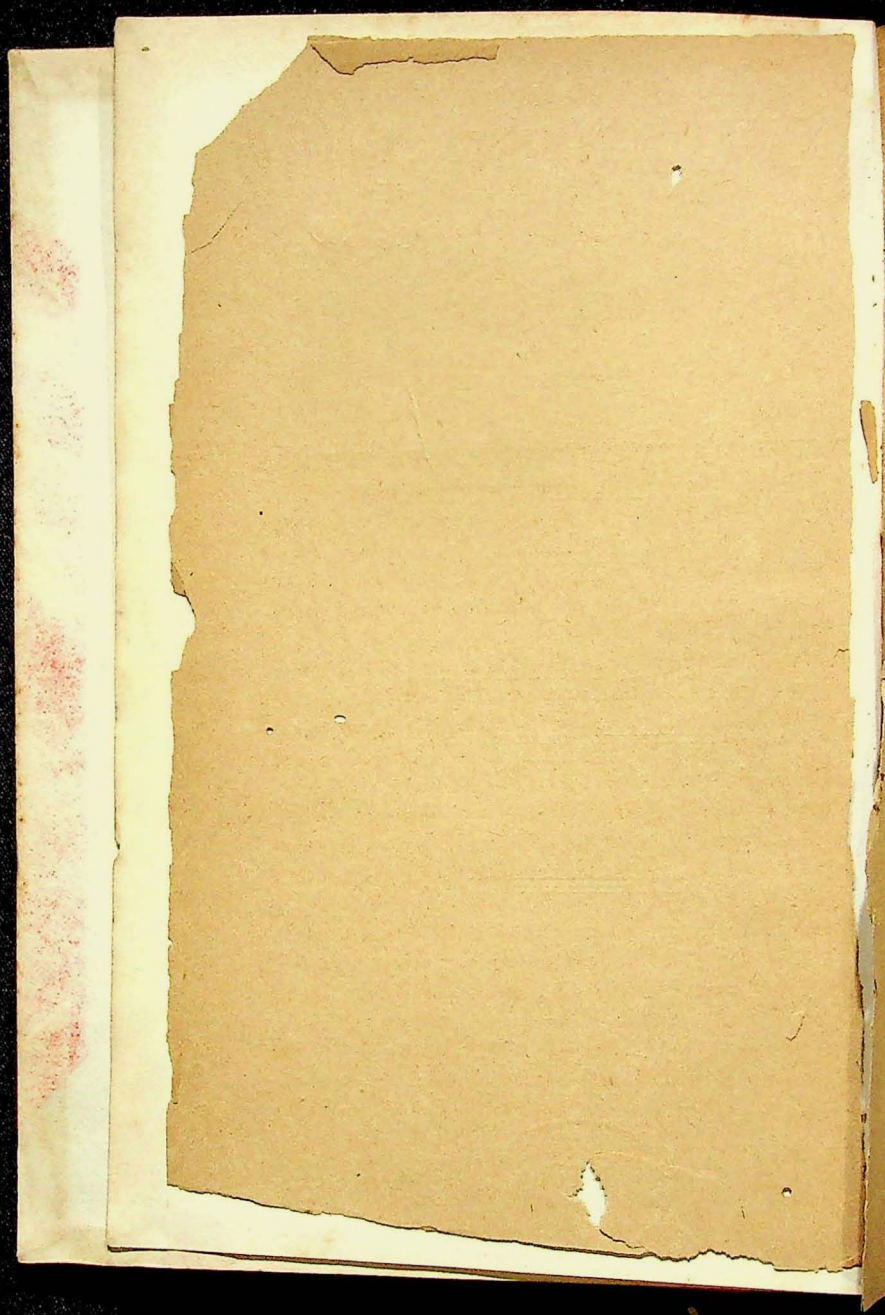

VOORREDE.

Het werkje, hier door ons aangeboden, hebben wij den titel van *Conversatie-boek* gegeven, omdat het bij het converseeren in het Maleisch kan gebruikt worden. Om dat gebruik gemakkelijk te maken, hebben wij de moeite genomen al de zinnen alfabetisch te rangschikken. Dit betreft niet alleen het eerste woord, maar ook bij de volgende woorden is de alfabetische volgorde inacht genomen.

Met gewone samenspraken is dit niet het geval. Dezen dachten wij eerst te geven, te meer, daar er in dit artikel zoo erg is geknoeid. Bijna ieder, die eenigen naam op het gebied van de Mal. taal heeft gemaakt, 't zij hij in Indie is geweest of niet, 't zij hij ooit het geluid van een Maleier heeft gehoord of niet, hij leverde samenspraken, doch bijna allen hebben deze verdienste, dat zij aantoonen hoe men eigenlijk *niet* spreken moet. De groote fout van allen is, dat ze het Maleisch zoo plat mogelijk hebben willen leveren, denkende, dat dit de eigenlijke spreektaal is. Zij is het ook, maar van wie? Van Chineezen, onbeschaafde Europeanen, Arabieren en andere vreemdelingen, die deze soort van spreektaal zelf hebben gefabriceerd. Maar daarom spreekt de Maleier nog zoo niet. En, al is zijn spreken ook iets anders dan zijn schrijven, moet men daarom de samenspraken, bestemd ter bestudeering voor Europeanen, zoo plat mogelijk geven? Doen wij dit met het Fransch of eenige andere Europeesche taal? Doen wij dit

ook zelfs met de overige indische talen? Alleen het Maleisch heeft het voorrecht ook in dit opzicht voortdurend verhaspeld te worden. Wij zwijgen hier van de poging om een soort van tusschen-taal te scheppen.

Wat wij hier geven, leveren we zoo zuiver het ons doenlijk is. Zeer vele zinnen zijn uit echt Maleische stukken genomen. Opdat er zoowat van ieders gading in zou zijn, hebben wij gesprekken over verschillende onderwerpen daarvoor geëxploiteerd. Zoo zal men er veel in vinden, wat op het huishouden, den handel, koop- en verkoop, handwerken, zeevaart en reizen, militaire en geneeskundige zaken, rechtspleging, opvoeding en onderwijs etc., betrekking heeft. Het werkje is niet volledig en kan nog belangrijk vermeerderd worden, doch voor eerste proef zij dit genoeg.

Bij het zoeken naar zinnen zij men er op bedacht, dat wij ze, om opeenstapeling onder eene letter te voorkomen, zooveel mogelijk tusschen de verschillende pers. vrnw. hebben verdeeld. Wat men dus niet op *ik*, *gij* of *hij* vindt, zal allicht op *wij*, *zij*, *men* of *het* gevonden worden.

Over de pers. voorn. wrd. moeten wij nog het een en ander, ter voorkoming van misverstand, zeggen. Zij, die naar andere streken gaan dan de zuiver Maleische, zullen spoedig bemerken, dat vooral die woorden overal door andere vervangen worden. Zoo gebruikt men te Batavia veel de Chineesche voornw. *goewa*, ik, en *loe*, gij; te Samarang en Soerabaja wordt daarentegen weêr veel gebruik gemaakt van het Javaansche *kowe*, gij, en op de Amboonsche eilanden van *beita*, ik, enz. Welnu, daarom verwerpe men de zuiver Maleische zinnen van dit boekje niet, maar schikke zich naar het plaatselijk gebruik en vervange de zuiver Maleische voornw. door de aldaar gebruikelijke. Dit geldt ook voor sommige andere woorden, doch zooveel mogelijk houde men zich aan datgene, wat werkelijk Maleisch is. Verlaat men dien weg, dan sluit men zich op in een kringetje, waarin men over niet veel

meer kan praten dan over *nasi* met *sambal* en *kerry*. Alleen eene uitgebreide kennis van de taal stelt iemand in staat daarin over allerlei onderwerpen te spreken.

Wij hebben aan dit werkje ook iets over de grammatica willen toevoegen, ofschoon wij het niet als een leerboek beschouwen. Ook omtrent de uitspraak hebben wij achteraan eenige mededeelingen gedaan.

Daar alfabetisch gerangschikte zinnen geen goed idée kunnen geven van een gesprek en de verhouding van den spreker tot den aangesprokene, zoo hebben wij de verzameling zinnen door een paar samenspraken laten volgen. De eerste handelt over huishoudelijke zaken, de laatste is een gesprek van Maleiers van verschillenden stand met elkander. Beide gesprekken zijn van Maleiers afkomstig. Het eerste is van den bekenden ABDOELLAH, het tweede uit de Mal. Samenspraken, uitgegeven door het N.-I. Gouvernement. Men lette daarbij meer op den Maleischen tekst dan op de vertaling, die uit den aard der zaak gedwongen zijn moest.

Daar bedoelde Samenspraken slechts die van inlanders met inlanders zijn, bevatten zij minder datgene wat de Europeaan en de inlander met elkander spreken. Alleen om de verhouding van den inlander tot zijne hoofden en de door hem tot zijne vorsten gebruikte taal te leeren kennen, heb ik die laatste gesprekken aan deze verzameling toegevoegd.

Dat de tijd en de moeite, aan de samenstelling van dit boekje besteed, mogen blijken niet te vergeefs te zijn geweest, is de wensch, waarmeê ik het de wereld inzend.

LEIDEN, 20 Aug. 1880. H. C. K.

Aan den h
gezien.
Aan de
Aan deze

Aan die
ketene
Aan duiz
Aan het

Aanstaar
groote
Aan wel
ven?
Aan wel
Aan zijn
rijkdo
Aarden
waterl
Aarden
Aardrijk
go we
Ach, ik
leden
Achter l

Achtero
lucht
Achterv
Achter

Achterv

A.

Aan den hemel wordt een komeet gezien.
Pada langit kalihatan bintang bĕreikoer.

Aan de overzijde van de rivier.
Disabĕrang soengei.

Aan deze ziekte zult gij sterven.
Pĕnjakit ini mĕnjĕbabkan matimoe.

Aan die kist maakte hij gouden ketenen.
Pĕti itoe dibĕrinja bĕrantei ĕmas.

Aan duizend stukken breken.
Bĕrpĕtjah loeloeh-lantak.

Aan het strand der zee.
Dipantei; of: *ditĕpi lawoet*; of: *dipĕsisir.*

Aanstaande week is er een groote bruiloft.
Djoemaät datang akan ada kawin bĕsar.

Aan welke ziekte is zij gestorven?
Apa sakitnja, jang mĕmbawa mati itoe?

Aan welke zijde schaart gij u?
Ĕngkau disabĕlah manakah?

Aan zijne grootheid en zijnen rijkdom is geen einde.
Kabĕsarannja dan kakajaännja tiada bĕrkasoedahan adanja.

Aarden potten en pannen en een waterketel, zijn die er?
Prijoek, bĕlanga dan kipsiau, samoewanja ada?

Aarden vaten.
Barang-barang tĕmbekar.

Aardrijkskunde is een zeer nuttigo wetenschap.
Ilmoe boemi itoe soeatoe pĕngatahoean jang banjak goenanja.

Ach, ik beefde aan al mijne leden!
Amboi, goemĕtarlah sĕgala anggotakoe!

Achter het huis is eene warande.
Dibĕlakang roemah itoe adalah sĕrambi.

Achterover liggende naar de lucht kijken.
Tĕlĕntang bĕrbaring-baring mĕngadah langit.

Achterzit in het midden!
Oendoer ditĕngah!

Achter u staat eene vrouw.
Dibĕlakangmoe ada bĕrdiri saorang pĕrampoewan.

Achterwaarts! Voorwaarts!
Oendoer! Madjoe!

Ach, wat doet mijn been zeer!
Ai, zij knijpt mij.
Ali, breng dezen koffer in het rijtuig.
Ali, laad dit goed af van het rijtuig en breng het in de sloep.

Ali, laat de Chineesche barbier eens hier komen.
Ali pakt zijnen koffer.
Ali staat achter de deur.
Ali, zoek voor mij eene prauw, ik wil overmorgen naar Japara.

Alexander de Groote overviel al de steden van Perzië.

Al de broeders van Ali, (zoo oudere als jongere).
Al de dingen, die ik daar zag, waren zeer fraai.
Al de gereedschappen van den timmerman.
Al de manschappen zijn in de tenten.
Al de ministers, legerhoofden en hofbeambten waren vergaderd in de gehoorzaal.
Al de moeite, die hij doet, acht hij zijn vermaak.
Al de mooie kleeren zijn beregend.
Al den grond in die straat heeft men genomen.

Al de vruchten zijn afgevallen; dat is het wat ik u bekend maak.
Al deze gewoonten en gebruiken behooren tot de gewoonten van den ouden tijd.

Al deze steenen en al dit hout zijn voor het aanstaande huis.

Adoeh, sakit kakikoe!
Adoeh, ija mĕntjoebit akoe.
Hei Ali, pĕti ini bawa masoek kadalam kareta.
Hei Ali, toeroenkan barang-barang ini dari atas kareta, masoekkan dalam sampan.
Hei Ali, panggil toekang tjoekoer Tjina kamari.
Ali bĕrkĕmas-kĕmas pĕtinja.
Ali bĕrdiri dibalik pintoe.
Hei Ali, tjĕharikan akoe satoe pĕrahoe; loesa akoe hĕndak ka-Djapara.
Iskandar dzoelkarnen mĕndatangi sĕgala nagĕri bĕnoea Farsi.
Sĕgala kakak-adik Ali.

Sĕgala bĕnda, jang koelihat disana, amat elok roepanja.
Sĕgala pĕrkakas toekang kajoe.

Orang samoewa soedah didalam chemah-chemahnja.
Sĕgala mantĕri, hoeloebalang dan pĕgawei astana adalah bĕrhimpon dibaleiroeng.
Sĕgala oesaha, jang dipakeinja, didjadikan kasoekaännja.
Sĕgala pakeijan jang indah-indah itoe soedah kahoedjanan.
Tanah-tanah diloeroeng itoe samoewanja soedah di-ambil orang.
Sĕgala boewah-boewah soedah loeroeh; maka itoelah sĕhaja bĕri tahoe kapada toewan.
Adakah sakalian ādat dan pĕkĕrdjaän ini samoewanja daripada ādat poerbakala.
Sĕgala batoe dan kajoe ini akan bakal roemah itoe.

Al die huizen zijn verbrand, alleen het mijne niet.

Al die knapen speelden, ieder naar zijn lust.

Al die lieden tuimelden door elkander.
Al die tuinen zijn van ons.
Al dooddet gij mij, dan zou ik toch niet willen gaan.
Al hadt gij nog zooveel geld, ge zoudt toch spoedig arm zijn.

Al heb ik tegen u misdaan, haat mij toch niet.

Al het goed is geheel nat.

Al het goed is nog niet droog.
Al het hout is gekrompen en krom opgetrokken.
Al het reisgeld is op.

Al het volk werkt tegenwoordig op de rijstvelden.
Al is het (paard) wit, het is toch geen schimmel.
Al laveerende zijn wij binnen gekomen.
Alleen deze woorden sprak hij overluid.

Alleen kan ik dat niet doen.

Alle dagen neemt hij geneesmiddelen in.
Allemaal gemaakte kleeren, Mijnheer!
Alle menschen, rijk en arm, groot en klein, stonden op de markt.
Allen zijn uit visschen.

Roemah itoe soedah dimakan api habis samoewanja, hanja roemahkoe tidak.
Sĕgala boedak itoe bĕrmajin-majin, masing-masing dĕngan soekanja.
Sĕgala orang itoe bĕrhoembalangan.
Sĕgala kĕbon itoe milik kitalah.
Boenoeh sama sĕhaja pon, sĕhaja tiada mawoe pĕrgi.
Kalau ada sama ĕngkau maski-bĕbĕrapa banjak oewang sakalipon, djadi miskin djoega lĕkas.
Kĕndati akoe bĕrboewat salah kapadamoe, djangan kiranja bĕntji akan dakoe.
Samoewa barang-barang habis basah.
Sĕgala pakeijan bĕlom kĕring.
Sĕgala kajoe itoe soedah kĕrekoet dan lĕngkoeng.
Sĕgala bĕlandja pĕrdjalanan itoe soedah habis.
Orang banjak sakalian bĕkĕrdja sakoerang disawah.
Djikalau poetih sakalipon, tiada djoega dawoek warnanja.
Kita soedah masoek bĕrpĕrei-pĕrei.
Hanja pĕrkataän ini di katakannja dĕngan njaring soewaranja.
Sĕhaja toeboeh boewat ini sa-orang-orang.
Tijap-tijap hari ija makan obat.

Samoewanja pakeijan jang soedah djadi, toewan.
Sĕgala orang, daripada kaja dan miskin, daripada bĕsar dan kĕtjil, bĕrdirilah dipasar.
Samoewa soedah pĕrgi tangkap ikan.

Alles is er, Mijnheer! alleen aan de tafelkleeden ontbreekt er een.
Alles is gedaan, Mijnheer!

Alles is gereed, Mevrouw!
Al mijne leden zijn stijf en pijnlijk.
Al onze moeite helpt niets.

Alphabetisch gerangschikt.

Al schreiende kwam zij tot mij vluchten.
Als dat kleine kind den weg maar weet.
Als dat zoo is, verlang ik zeer hen te zien.
Als dat zoo is, zal ik vooreerst maar hier blijven.
Als de Chineezen voor de dooden bidden, vervaardigen zij papieren huisjes en verbranden die.

Als de douanen van den havenmeester het vaartuig onderzocht hebben.
Als de Duitschers Maleisch spreken, dan zeggen ze voor zilver st. en voor rijstepap smeersel.
Als de gelegenheid zich voordoet.
Als de heer van de fabriek de tuinen gaat inspecteeren, neemt hij altijd een geweer meê en vijf man met picken gewapend.
Als de Javaansche prauwen er zijn, voor hoeveel kan men dan een pikoel olie krijgen?
Als de kapoenen goed vet zijn, dan kost het paar van vijf tot zeven gulden.

Samoewanja ada gĕnap, toewan, mĕlainkan kajin medja sĕhadja ada koerang sahĕlei.
Samoewanja soedah habis, toewan!
Samoewa soedah sadija, Njonja!
Sĕgala anggota sĕhaja kakoe dan sakit rasanja.
Sĕgala pĕnat kami satoe pon tiada goenanja.
Dĕngan pĕratoeran abdjad, of: *Dĕngan pĕratoeran alif-ba-ta.*
Sambil mĕnangis larilah ija mĕndapatkan akoe.
Kalau-kalau boedak kĕtjil itoe tiada tahoe djalannja.
Kalau bagitoe, rindoe sangat akoe hĕndak mĕlihat dia.
Kalau bagitoe akoe tinggal djoega disini dĕhoeloe.
Kalau orang Tjina mĕnjĕmbahjangi orang mati, diboewatnja roemah-roemahan kartas, dibakarnja habis.
Kalau mata-mata sjahbandar soedah mĕmĕriksaï pĕrahoe.

Kalau orang Djerman bĕrkata Malajoe, maka perak dikatakannja berak dan boeboer dikatakannja poepoer.
Kalau datang masa jang bajik.

Kalau djoeragan pabĕrik pĕrgi pĕriksa kĕbon, salaloe dibawanja akan bĕdil dan akan lima orang jang bĕrtoembak.

Kalau ada pĕrahoe Djawa, bĕrapa boleh dapat minjak sapikoel.
Kalau hajam kĕbiri soedah sampei gĕmoeknja, sapasang lima toedjoeh roepijah.

Als de korporaal van de week komt, geef hem dan dit boek.
Als de maand om is, dan vertrekt gij maar.
Als de olie weldra aangevoerd wordt, neem dan voor mij een zes à zeven pikoels.
Als de resident thuiskomt, zal ik het zeker reeds gezonden hebben.
Als de rijst gesneden is, wat plant ge dan op het land?

Als de rijst is als dit, dan is zij niet wit genoeg; ik begeer ze witter.
Als deze heining af is, ga dan naar den tuin en zie naar de planten aldaar.
Als de zon opkomt, verdwijnen alle dampen.
Als de zon ter kimme neigt, moet Mijnheer komen, dan kan men krijgen al wat men verlangt.
Als die jongen van mij was, dan gaf ik hem een pak.
Als dit wegraakt, zijt gij er aansprakelijk voor.
Als er bamboe is, maak dan een kleine rustbank.
Als er Chineezen zijn, die goud of contanten willen geven, kunt gij het ontvangen en aan boord brengen.
Als er eenige beterschap is, zal ik hem hier noodigen.
Als er geen tijd voor is, laat dan eene eend slachten en braden.
Als er iemand is, die het durft doen.
Als er ikan pasir of ikan bawal (twee soorten van zeevisch) is, koop mij die dan.

Kalau kaporal minggo datang, kasihlah boekoe ini sama dia.
Habis boelan ĕngkau kaloewar sĕhadja.
Kalau datang kĕlak minjak, toeloeng ambilkan sĕhaja barang ĕnam toedjoeh pikoel.
Bila toewan resident poelang, tĕntoe sĕhaja soedah kirimkan.
Kalau padi soedah dipotong, laloe ĕngkau tanam apa ditanahmoe?
Kalau bĕrasnja sapĕrti ini, koeranglah poetihnja; akoe mawoe lagi poetih.
Kalau pagar ini soedah, pĕrgilah kakĕbon. lihat sĕgala tanamtanaman disana.
Apabila matahari tĕrbit, lĕnnjaplah sĕgala oewap.
Bila tjondong-tjondong matahari, toewan datang, bolih dapat apa-apa soeka.
Kalau boedak itoe sĕhaja poenja, sĕhaja poekoel sama dia.
Kalau hilang ini, akoe tartahoe orang lajin.
Kalau ada bamboe, pĕrboewatkanlah pĕntasan kĕtjil.
Kalau ada orang Tjina mawoe bĕri ĕmas ataw oewang toenei, bolih ambil masoek dalam pĕrahoe.
Kalau ada bajiknja sadikit, akoe mĕndjĕmpoet dia kamari.
Kalau tarsĕmpat, soeroeh potong sa-ikoer itik, goreng.

Kalau ada orang, jang bĕrani mĕmboewat itoe.
Kalau ada ikan pasir ataw ikan bawal, itoelah toeloeng bĕlikan sĕhaja.

Als er maar genoeg is, dan krijgt gij ook.
Als er maar niets breekt.

Als er olie in het goed is, dan wordt het in heet water gekookt.
Als de rijst verongelukt is, dan krijgen de lieden zaad om opnieuw te planten.
Als er slechte eieren onder zijn, dan geef ik ze terug.
Als er slechte eieren onder zijn, Mevrouw, dan neem ik ze terug.
Als er tijd is, zullen ze komen.

Als er veel water van boven komt en er is weinig riet, dan gebruikt men het waterrad om het te malen.
Als er wat aan mankeert, breng het dan terug.
Als er wat wegraakt, stel ik niemand aansprakelijk dan alleen u, die op het huis past.

Als er weêr eene overstrooming komt, dan wordt de weg weêr vernield.
Als ge buikpijn hebt, moet ge slechts zacht gekookte rijst eten of pap.
Als ge dat weêr doet, zal ik u slaan.
Als ge gaan wilt, ga dan.
Als ge goed oppast, krijgt ge belooning.
Als ge dit af wilt hebben, moet ge niet van de hak op den tak springen.
Als ge het nu niet kunt doen, wanneer zult gij het dan doen?

Asal ada tjoekoep, ĕngkau pon dapat.
Djangan kiranja ada jang pĕtjah.
Kalau kajin kĕna minjak, dirĕboes dĕngan ajar panas.

Kalau binasa padi, dibĕrikan bĕnih kapada orang-orang akan diboewat bibit poela.
Kalau ada tĕlor tĕmbĕlang, nanti koepoelangkan.
Kalau ada tĕlor tĕmbĕlang, Njonja, sĕhaja tarima djoega.

Kalau ada waktoe jang sĕnang, ija akan datang kĕlak.
Kalau banjak ajar toeroen dari goenoeng dan tĕboenja sadikit, dipakei djantĕra ajar akan mĕnggiling dia.
Kalau ada tjĕlanja, bawa poelang kombali.
Kalau hilang barang apa-apa, akoe ta'tahoe sama orang lajin, mĕlainkan ĕngkau sĕhadja, jang mĕnoenggoei roemah.
Kalau bandjir datang lagi, djalan itoe pon dibinasakan poela.

Kalau sakit pĕroet, hĕndaklah ĕngkau makan nasi lĕmbek sĕhadja ataw boeboer.
Kalau ĕngkau boewat bagitoe lagi, akoe nanti poekoel.
Kalau mawoe pĕrgi, pĕrgilah.
Kalau ĕngkau djaga bajik-bajik, ĕngkau dapat pĕrbalasan.
Kalau ĕngkau hĕndak habiskan ini, djangan lintja-lintja.

Kalau ta'bolih diboewat sakarang, bilakah hĕndak di'boewat itoe?

Als ge klaar zijt, laat het mij dan weten.
Als ge mij niet spoedig betaalt, zal ik u laten zetten.
Als ge mij ontmoet, help het mij dan onthouden.
Als ge zoo doen *moet*, sla het (waschgoed) dan niet te hard.
Als ge zoo doet, wat zal men er dan van denken?
Als gij betaald hebt, zal ik u weêr goed zenden.
Als gij dat doet, dan neem ik op mij al wat er van komt.
Als gij een boompje verplant, moet gij niet vergeten het water te geven.
Als gij er op verliest, zal ik het betalen.
Als gij er toe in staat zijt, heb ik er vrede meê.
Als gij gaat, ga ik ook.

Als gij gereed zijt, zal ik ook klaar wezen.
Als gij het gebruikt hebt, breng het dan weêr hier.
Als gij het niet kondt doen, waarom mij dat dan niet eerder gezegd.
Als gij het noorden vóór u hebt.
Als gij (tot e. chinees) honderd dollars wilt geven, dan zal ik gaan.
Als gij naar huis terugkeert dan keeren wij beiden stellig ook terug.
Als gij niet kunt, dan is het uit. Gij zijt niet de eenige waschman op deze plaats.

Als gij mij niet geholpen hadt, dan kon ik het nu zelfs nog niet af krijgen.

Kalau soedah sadija, bĕrilah tahoe sĕhaja.
Kalau tidak lĕkas bajar, nanti akoe soeroeh pĕndjarakan.
Bila bĕrdjoempa, ingatkan sĕhaja.
Kalau mĕsti boewat bagitoe, djangan banting tĕrlaloe banjak.
Kalau ĕngkau boewat bagitoe, apa orang nanti pikir?
Kalau ĕngkau soedah bajar, akoe kirim barang-barang lagi.
Kalau ĕngkau boewat itoe, apa jang datang akoe bolihtanggoeng.
Kalau ĕngkau pindahkan anak pokok, djangan loepa bĕri ajar.

Kalau ĕngkau roegi dalam ini, akoe bolih bajar.
Kalau ĕngkau dapat, akoe pon soeka.
Kalau ĕngkau pĕrgi, akoe pon bolih pĕrgi.
Akoe nanti sadija sama-sama ĕngkau.
Habis pakei, bawa poelang kamari.
Kalau tarbolih boewat, mĕngapa tidak kata sama sĕhaja sijang-sijang.
Kalau ĕngkau mĕnghadap oetara.
Kalau Baba mawoe kasih saratoes ringgit, bolihlah sĕhaja pĕrgi.
Kalau ĕngkau poelang, pĕsti sĕhaja orang kadoewa pon mawoe poelang djoega.
Kalau tiada tjakap, soedahlah. Boekannja ĕngkau sĕhadja saorang toekang minatoe dalam nagĕri ini.
Kalau tada dĕngan toeloengan ĕngkau, sampei sakarangpon sĕhaja bĕlom bolih habiskan.

Als gij op uw geld hadt gepast, dan zou het na zooveel tijd reeds veel zijn.
Als gij vruchten gegeten hebt, moet ge niet te veel water drinken.
Als gij wezenlijk ziek zijt, deedt gij beter met het mij te zeggen.

Als ge wilt, kunt ge ze allen openmaken.
Als gij ze gekregen hebt, breng ze dan naar den boom, daar ligt mijne sloep te wachten.
Als gij zoo doet, zal ik u zeker dooden.
Als God niet zeer barmhartig was, hoe zou het met u afgeloopen zijn?
Als het af is, zal ik het u doen weten.
Als het bestelde schoenen zijn, dan maak ik ze van gelooid leder, Mijnheer.
Als het beste zoo slecht is, wat moet dan het andere zijn?
Als het bij het gebruik droog blijft, dan is het sterk, Mijnheer; wordt het nat, dan is het minder sterk en breekt licht.
Als het een goede soort is, dan wil ik ze er op nahouden.
Als het goed erg vuil is, waarmede wascht ge het dan?

Als het goed is, dan doe ik meê (ben ik er bij).
Als het in lang niet geregend heeft, komen de tijgers van den berg naar beneden, om water te zoeken.
Als het kan, dan verzoek ik om naar huis te gaan slapen.

Kalau soedah ĕngkau pĕliharakan oewangmoe, bagini lama soedah djadi banjak.
Habis makan boewah-boewah, djangan minoem ajar banjak-banjak.
Kalau ĕngkau sakit bĕtoel-bĕtoel, tĕrlĕbih bajik ĕngkau bĕri tahoe akoe.
Kalau ĕngkau soeka, bolih boeka samoewanja.
Kalau soedah dapat, bawalah dipabejan, disana ada sampan sĕhaja mĕnanti.
Kalau ĕngkau boewat bagitoe, nistjaja ĕngkau koeboenoeh.
Tjoba Allah tiada amat rahmani, apa garangan kasoedahanmoe?

Kalau soedah habis, nanti sĕhaja bĕri tahoe.
Kalau sapatoe pakeijan, sĕhaja boewatkan koelit masak, Toewan.
Sĕdangkan jang bajik lagi bagini, apa lagi jang djahatnja?
Kalau pakei dikĕring, tĕgoeh, Toewan; kalau kĕna ajar, koeranglah tĕgoehnja, lĕkas ija nanti poetoes.
Kalau bajik bakanja, sĕhaja mawoe pĕlihara.
Kalau kajin-kajin banjak sangat kotor, dĕngan apa poela dibasoeh?
Kalau bĕnar, akoepon sĕrtalah.

Kalau lama tada hoedjan, toeroenlah harimau dari atas goenoeng, hĕndak mĕntjĕhari ajar.

Kalau bolih sĕhaja minta sama toewan poelang tidoer diroemah.

Als het kookt, dan doopt men herhaaldelijk het goed er in en slaat het vervolgens.
Als het koopschoenen zijn, dan maak ik ze van ruw leder, Mijnheer!
Als het land beregend wordt, spruiten alle planten uit.
Als het maar goed is, komt het er op den prijs niet aan.
Als het meeloopt, dan lukt alles; loopt het tegen, dan verdwijnt zelfs wat men in de hand houdt.
Als het moet, dan kan ik ze overmorgen ochtend brengen.
Als het morgen regent, behoeft ge niet te komen.
Als het nat weder is, dan is het niets.
Als het niet door hem was, dan ware ik reeds rijk.
Als het niet gevonden wordt, moet gij een nieuw van hetzelfde goed in de plaats geven.
Als het niet goed schoon is, dan geef ik het terug.
Als het niet zoo kan, dan gaat het niet door.
Als het regent moet ge schuilen tot de regen ophoudt.

Als het toeval wil, dat onze handel voordeelig is, dan vergeten wij de zwarigheden.
Als het touw breekt, zullen zij zeker verdrinken.
Als het u gelegen komt, zou ik u gaarne willen spreken.
Als het wat kleiner was, zou het beter zijn.
Als het wat minder kan, dan wil ik twintig el koopen voor eigen gebruik.

Satělah mĕndălih, maka ditjĕloep-tjĕloep kajin itoe lăloe dibanting.
Kalau sapatoe djowalan, sĕhaja boewat koelit mĕntah, toewan.

Kalau tanah kahoedjanan, bĕrtoenaslah sĕgala pokok.
Asal bajik, djangan pĕdoeli harganja.
Kalau soedah jang moedjoer, samoewanja mĕngĕna; kalau jang sijal, tĕntoe jang dipĕgang di tangan djadi hilang.
Kalau soedah tĕntoe, loesa pagi bolih sĕhaja bawakan.
Kalau esoek hari hoedjan, tă oesahlah datang.
Kalau hari hoedjan, tiada mĕngapa.
Kalau tada sĕbab dia, sĕhaja soedah kaja.
Kalau tiada dapat, ĕngkau mĕsti ganti jang bĕharoe, bagitoe poenja kajin.
Kalau tiada soetji, akoe nanti poelangkan kombali.
Kalau tiada bagitoe, tiadalah djadi.
Kalau hoedjan hĕndaklah kamoe bĕrtĕdoeh, sampei bĕrhĕnti hoedjannja.
Kalau tĕrdjoempa pĕrniagaän oentoeng, loepa kita akan kasakitan.
Kalau poetoes talinja, tĕntoe mazika-itoe tĕnggĕlam.
Kalau toewan sĕmpat, sĕhaja minta bĕrdjoempa dĕngan toewan.
Kalau lagi kĕtjil sadikit, lagi bajik.
Kalau bolih koerang, sĕhaja hĕndak bĕli barang doewa poeloeh elo, hĕndak diboewat pakei sĕhadja.

Als het zóó gaat, komen wij er nooit.
Als het zóó gemaakt wordt, neemt het veel goed.
Als het zóó is, hoe zullen wij het dan aanleggen?
Als het zóó langzaam gaat, komt het niet af.
Als hij begint te malen, wordt er dan een feest gegeven?
Als hij gedaan heeft met eten, moet hij hier komen.
Als hij goed van aard is, zal ik hem houden.
Als hij maar goed werkt, zal hij 't hier goed hebben.
Als hij komt, zeg het mij dan.

Als hij naar huis gaat, moet hij zijne papieren meênemen.

Als hij weder instort, vrees ik, dat hij zal sterven.
Als hun voêr te weinig is, dan kunnen ze mogelijk over vijf maanden eerst geslacht worden.
Als iemand in het water valt, moeten zijne kleeren wel nat zijn.
Als ik gedaan heb, moet gij met de bedienden van het schip gaan eten.
Als ik fijn henniptouw kan krijgen, dan naai ik daarmede.

Als ik het bijtijds geweten had, zou ik het verboden hebben.
Als ik het gisteren gehad had, zou het mij zeer veel genoegen gedaan hebben.
Als ik het gisteren maar geweten had, zou er niet zooveel moeite ontstaan zijn.

Kalau bagitoe, tiada kita sampei sakali-kali.
Kalau diboewat bagitoe, banjak makan kajin.
Kalau bagitoe, apakah ākal kita?
Kalau bagitoe lambat, tidakkan habis.
Bila ija moelai mĕnggiling, dibĕrikan sĕlamatan?
Kalau soedah makan, bijar dia datang disini.
Kalau pĕrangeinja bajik, akoe bolih taroh sama dia.
Asal bajik pĕkĕrdjaännja, tĕntoe sĕnang ija disini.
Bila ija datang, bĕri tahoe sama akoe.
Apabila ija poelang, hĕndaklah dibawanja akan soerat-soeratnja.
Kalau ija balik sakit, takoet akoe ija akan mati.
Kalau koerang makannja, barangkali dalam lima boelan bĕharoe bolih dipotong.
Kalau orang djatoh kadalam ajar, tĕntoelah pakeijannja basah.
Kalau akoe soedah makan, pĕrgilah ĕngkau makan dĕngan djongos kapal.
Kalau ada tali rami haloes, itoelah sĕhaja boewat mĕndjahit.
Kalau sijang-sijang sĕhaja tahoe itoe, tĕntoe sĕhaja larangkan.

Kalau kiranja sama sĕhaja kalamarin, sĕhaja tĕrlaloe soeka.
Kalau sĕhaja tahoe kalamarin sĕhadja, tada djadi bagini soesah.

Als ik het niet zoo helder wasch als het goed van andere dames, dan moet Mevrouw het niet aannemen.

Als ik het vertel, zal het niemand gelooven; als men het met de oogen ziet, dan gelooft men het eerst.

Als ik ooit te paard rijd.

Als ik oud ben, zal ik rusten.

Als ik rijk was, zou ik land koopen.

Als ik u was, dan deed ik het.

Als men bij vijftig optelt zeventig, dan is de som honderd twintig.

Als men braadt wordt er olie in de pan gedaan, zoodra de olie kookt, dan doet men het vleesch er in.

Als men de tanden afvijlt, worden ze bedorven.

Als men het erf van den vorst voorbijgaat, dan mag men geen zonnescherm gebruiken of schoenen of gele kleeren of fijn katoen.

Als men kippen gaat zoeken, dat men dan voor mij naar een goeden vechthaan uitzie; ik wil dien hebben tot mijn vermaak.

Als men maar een weinig fout heeft, wordt men gestraft.

Als men roostert dan plaatst men het boven gloeiende kolen.

Als men trouwen wil of scheiden van eene vrouw.

Als men van honderd-twintig aftrekt dertig, dan blijft er negentig over.

Kalau sĕhaja tiada basoh poetih sapĕrti pakeijan lajin-lajin njonja, djangan njonja tarima.

Kalau sĕhaja bĕrchabar, tidak orang pĕrtjaja; djikalau dipandang dĕngan mata, bĕharoelah pĕrtjaja.

Kalau pĕrnah akoe najik koeda.

Apabila akoe soedah toewa, laloe bĕrhĕnti.

Tjoba akoe kaja, tĕntoe akoe mĕmbĕli tanah.

Kalau sĕhaja, sĕhaja boewat.

Kalau lima-poeloeh ditambahi toedjoeh-poeloeh, djadi djoemlahnja saratoes doewa-poeloeh.

Kalau goreng itoe diboeboeh minjak dalam koeali, sampei mĕndidi minjak itoe, bĕharoe dimasoekkan dagingnja.

Kalau gigi itoe bĕrdaboeng; nanti habis roesak.

Apabila mĕlaloĕi kampoeng radja tiada bolih bĕrpajoeng dan tiada bolih pakei kasoet dan pakeijan koening dan chasa nipis.

Kalau orang pĕrgi mĕntjĕhari hajam itoe, lihatkan sama sĕhaja saeikoer hajam saboengan jang bajik; sĕhaja mawoe boewat majin.

Kalau salah sadikit sĕhadja, orang dapat hoekoem.

Kalau panggang itoe ditarohkan di-atas bara api.

Kalau orang hĕndak kawin ataw bĕrtjĕrei dĕngan bini.

Kalau dari saratoes doewa-poeloeh dipotong tiga-poeloeh, tinggal sambilan-poeloeh.

Als men voor zijne ziekte geen offers (der inlanders) brengt, dan zal hij niet beter worden.

Als Mevrouw zoo spreekt, dan ben ik niet meer in staat om uwe kleeren te wasschen.

Als Mijnheer belet heeft, dan zal ik terugkomen.

Als Mijnheer geen anderhalve gulden geeft, gaat het niet door.

Als Mijnheer medelijden heeft, neem mij dan.

Als Mijnheer vier gulden meer biedt, dan zal ik er over denken.

Als Mijnheer ze niet wil ontvangen, dan is 't uit; er zijn er genoeg die ze willen hebben.

Als Mijnheer ze wil laten broeden, zoek dan een kippenbroeimand.

Als Mijnheer zijn voordeel kan doen, vinden wij het goed.

Al stond men op zijn kop, men kan er geen tien dubbeltjes voor krijgen.

Als u vette kippen wil hebben, dan kost de mand tegenwoordig vier gulden.

Als uw werk af is, kunt gij rusten.

Als uw werk goed is, geef ik u acht gulden in de maand.

Als wij geen ijzer hadden, hoe zouden wij het maken?

Als wij het laten maken, dan maken ze het pas.

Als wij met elkander in één vaartuig zijn, dan kunnen wij beraadslagen over de eene of andere aangelegenheid op zee.

Als wij terugkeeren, wie zal dan ons loon betalen?

Kalau pĕnjakitnja tiada diboewang antjak, ija tiada akan sĕmboeh.

Kalau Njonja kata bagitoe, sĕhaja tiada tjakap lagi mĕmbasoeh kajin-kajin Njonja.

Kalau toewan tă sĕmpat, nanti sĕhaja kombali.

Kalau toewan tă kasih tĕngah doewa roepijah tădjadi.

Kalau toewan ada kasihan, ambillah sĕhaja ini.

Kalau toewan tawar ĕmpat roepijah lĕbih, bolih sĕhaja pikir.

Kalau toewan tiada mawoe tarima, soedahlah; banjak orang lajin nanti ambil.

Kalau toewan hĕndak mĕngĕramkan, tjĕharilah koeroengan tĕmpat hajam mĕngĕram.

Kalau toewan bolih dapat oentoeng, sĕhaja pon soeka.

Bĕrdarah bidji mata, tădapat sapoeloeh oewang.

Kalau toewan mawoe hajam gĕmoek-gĕmoek, sakoeroengan sakarang ĕmpat roepijah.

Kalau soedah pĕkĕrdjaännoe, bolih ĕngkau bĕrhĕnti.

Kalau bajik pĕkĕrdjaännoe, akoe mĕmbĕrikan dikau dĕlapan roepijah saboelan.

Kalau ta'dalah bĕsi sama kita, bageimanalah hal kita?

Kalau kita soeroeh boewat, bĕharoelah diboewatnja.

Kalau ada kita bĕrsama-sama dalam satoe pĕrahoe, bolih bĕrmoeafakat barang soeatoe hal dilawoet.

Kalau balik, sijapa mĕmbajar opah sĕhaja?

Als tachtig door drie gedeeld wordt, komt er uit zes en twintig en tweederde.
Als ze er uitzien als deze, dan wil ik de kippen niet.
Als ze te krijgen zijn voor een dollar, koop ze mij dan; zijn ze duurder, dan niet.
Als zij eten, gebruiken dē Chineezen kleine stokjes.
Als zij verlof geven, dan kan ik gaan.
Als zij zit te broeden, mag er geen tocht bij komen, anders bederven er veel.
Als zóó niet gedaan wordt, Mevrouw, dan worden ze niet schoon.
Altijd gaf Mijnheer eene fooi, en waarom nu niet?

Altijd koopt hij te duur.

Altijd worden de vruchten van dien boom door de jongens of de kalongs [1]) opgegeten.
Aluin maakt de tanden stroef.
Al uw goed is maar op den koop gemaakt.
Al vechtend gingen zij achteruit.

Alvorens te gaan slapen, moest gij uw werk bergen.

Al wat ik er van weet.
Al ware ik rijk, ik zou toch niet willen.
Al wat Uwe Majesteit gebiedt, nemen wij op ons.

---

[1]) De *Kaloeng* is een soort van zeer groote vleermuis, of wel een vliegende hond.

Kalau dĕlapan-poeloeh dibĕhagi tiga, djadilah ĕnam likoer lĕbih doewa pĕrtiga.
Kalau bagini roepa hajam, sĕhaja tiada mawoe.
Kalau dapat satoe ringgit, ĕngkau bĕlikan; kalau lĕbih, djangan.

Kalau makan, orang Tjina pakei tjikap.
Djikalau ija kasih idzin, bolihlah sĕhaja pĕrgi.
Pada masa ija mĕngĕram itoe, djangan kĕna-kĕna angin, nanti banjak tĕmbĕlangnja.
Kalau tiada diboewat bagitoe, Njonja, tiada ija poetih.

Tijap-tijap kali toewan bĕri oewang sirih; mĕngapatah sakali ini tidak?
Salaloe ija mĕmbĕli tĕrlaloe mahal.
Salaloe boewah pohon itoe dimakan habis olih boedak ataw olih kaloeng.
Tawas mĕngilangkan gigi.
Sĕgala barang-barangmoe ini barang kodijan sĕhadja.
Sambil bĕrpĕrang sambil ija oendoer.
Dĕhoeloe daripada tidoer bajiklah ĕngkau simpan pĕkĕrdjaänmoe.
Sakalian jang satahoe sĕhaja.
Kalau akoe kaja sakalipon, tiada djoega akoe mawoe.
Sĕgala titah Toewankoe, patik djoendjoeng.

Al wie de wetten niet gehoorzaamt, moet gestraft worden.

Barang-sijapa jang tiada mĕnoeroet pĕrintah, ija-itoe patoet dihoekoem.

Al zijne boeken hebben gelijke banden.

Sĕgala kitabnja sama djilitnja.

Anderen hebben van Chineezen voorschot genomen.

Orang lajin soedah mĕnarima pandjar daripada orang Tjina.

Anders komt hij wel in de vergadering.

Lajin kali ija datang djoega dipĕkoempoelan.

B.

Bak mij zoo iets niet weêr.

Djangan akoe dapat lagi sakali bagitoe.

Balken sleepen uit het bosch.

Mĕnghela batang kajoe (balok) dari dalam hoetan.

Bedien mij aan tafel.

Lajani akoe dimedja.

Behalve ik was er niemand die het zag.

Mĕlainkan akoe saorang pon tiada jang mĕlihat itoe.

Behooren al deze riettuinen bij de fabriek van Tambak?

Adakah sĕgala kĕbon têboe ini ikoet pabĕrik di Tambak?

Bekeer u, eer de engel des doods komt, om uwe ziel weg te nemen.

Taubatlah ĕngkau, sabĕlom datang malak almaut mĕngambil njawamoe.

Beneden de waarde.

Koerang daripada harganja.

Beproef het nu uit al uwe macht.

Tjoba djoega sabolih-bolihmoe.

Berg al deze zaken op en ga dan naar bed.

Kĕmaskan bajik-bajik pĕrkakas ini samoewa, kĕmoedian pĕrgi tidoer.

Berg dit (bewaar dit).

Simpan ini.

Berg op, berg af.

Najik goenoeng, toeroen goenoeng.

Bericht het aan den baas.

Bĕrilah tahoe kapada toekang itoe.

Beschutten voor de hitte.

Mĕlindoengkan daripada panas.

Betaalt Mijnheer met geld of met goederen?

Toewan bajar dĕngan oewang ataw dĕngan dagangan?

Betaamt het ons zoo te doen?

Patoetkah kita boewat bagitoe?

Beter dood dan zóó ziek te zijn.

Bajik mati daripada sakit bagini.

Beter één vogel in de hand dan tien in de lucht.

Saeikoer boeroeng ditangan itoe lĕbih bajik dari sapoeloeh eikoer jang di-oedara.

Beter in het geheel niets, dan iets zoo onbeduidends.
Beuk die roode zakdoeken niet te veel, anders verkleuren ze.

Bevalt u deze soort?
Bewaar dat tot morgen.
Bewaar de ketels, Korporaal.
Bewaar dit totdat men het komt halen.
Bewaar mijne lessen.
Bewaren voor bederf.

Bezie deze prent goed.
Bezorg mij altijd helder drinkwater.
Bind dat touw goed vast.
Bind het pak goed vast.
Binnen de grenzen.

Bind den droogstok vast.
Binnen drie dagen moet dit betaald worden.
Binnen het bereik der handen.
Binnen zes dagen zal het schip vertrekken.
Blijdschap vermengd met droefheid.
Blijf hier totdat hij wakker wordt uit zijn slaap.
Blijf in het gelid.
Blijf nog een weinig zitten, het is pas negen ure.

Blijf op 't midden van den weg; niet zoo aan den kant.
Blijf van daag thuis; ga nergens heen.
Bloeit ze zwaar?
Boeken over den godsdienst, de rechtsgeleerdheid, waarzeggerij en gelaatkunde.
Boom de prauw rivieropwaarts.
Bosch in, bosch uit.

Dari alang-kĕpalang ini, bajiklah djangan ada sakali.
Sapoetangan merah itoe djangan dibanting tĕrlaloe nanti toeroen kelak merahnja.
Ini matjam ĕngkau soeka?
Ini simpankan esoek.
Kaporal, simpan kettel ini.
Taroh djoega ini sampei orang datang ambil.
Pĕrhatikanlah pĕngadjarankoe.
Mĕmĕliharakan daripada boesoek.
Lihati bajik-bajik gambar ini.
Salaloe bawa sama akoe ajar minoem jang djĕrĕnih.
Tali itoe ikat tĕgoeh-tĕgoeh.
Boengkoes ini ikat bajik-bajik.
Sabĕlah dalam batasan; of: *Sabĕlah dalam pĕrhinggaän.*
Ikatlah pĕndjalaran itoe.
Dalam tiga hari ini hĕndaklah dibajar itoe.
Dapat ditjapei dĕngan tangan.
Dalam ĕnam hari ini kapal itoe hĕndak bĕrlajar.
Soeka bĕrtjampoer doeka.

Tinggal disini sampei ija djaga daripada tidoernja.
Tinggal tĕtap dalam baris.
Hĕndaklah toewan doedoek lagi sabĕntar; ini bĕharoe poekoel sambilan.
Tinggal ditĕngah-tĕngah djalan djangan mĕnĕpi bagitoe.
Nanti diroemah ini hari, djangan kamana-mana.
Lĕbatkah boenganja?
Kitab dari hal agama, ilmoe fakih, ramal dan ilmoe firazat.

Galahkanlah pĕrahoe moedik.
Masoek hoetan, kaloewar hoetan.

Boven de gulden.
Boven is geen kamer open, Mijnheer!
Breek de kopjes en schoteltjes niet.
Breng alles naar buiten, want ik wil de kamer laten uitschrobben.
Breng, als het u belieft, dit kind even thuis.
Breng de dooden en gewonden van hier weg.
Breng de groente.
Breng de meetketting hier benevens potlood en papier.

Breng de peperbus hier.
Breng de stoelen buiten.
Breng deze goederen naar het logement van den heer S.
Brengen die gronden veel op?
Breng die gevangenen weg.

Breng dien man over de grenzen.
Breng dien man in arrest.
Breng dit kind in huis.

Breng eerst hetgeen ontbreekt.

Breng hem naar de gevangenis.
Breng het goed naar binnen en sluit de vensters.
Breng het hier, ik wil het zien.

Breng het nagerecht.
Breng het paard naar den stal.

Breng mij een halve flesch Bordeaux.
Breng mij een monster; ik wil het zien. – Dit is het monster, Mijnheer.

Lĕbih daripada saroepijah.
Di-atas tada bilik jang kosong, toewan!
Djangan pĕtjahkan piring mangkok.
Samoewanja kaloewarkan, karĕna akoe hĕndak basoeh bilik itoe.
Tjoba hantarkan poelang boedak ini sabĕntar.
Orang mati dan loeka itoe bawa laloe dari sini.
Bawa sajoer.
Rantei pĕngoekoer bawa kamari sĕrta dĕngan pottĕlot dan kartas.
Bawa tĕmpat lada sini.
Bawa koersi kaloewar.
Barang-barang ini bawa karoĕmah-makan toewan S.
Tanah itoe banjak hasilnja?
Bawalah akan orang tawanan itoe.
Bawalah akan orang itoe laloe dari batas tanah ini.
Pĕndjarakanlah orang itoe.
Boedak ini bawa masoek kadalam roemah.
Bawa dĕhoeloe barĕng jang koerang.
Hantarkanlah dia kapĕndjara.

Barang-barang bawa masoek dan toetoep djĕndela.
Bawa kamari, akoe hĕndak mĕlihat itoe.
Bawalah tamboel.
Hantarkan koeda itoe kakandang.
Bawalah satĕngah botol anggoer merah.
Bawa djoega matjamnja; akoe mawoelihat.—Inilah matjamnja, toewan.

Breng mij naar de Groote Rivier, naar het kantoor van de Fransche mail.
Breng mijn rijpaard.

Breng mijn paard naar den stal; geef het gras en water.

Breng mij nu naar het vendukantoor.
Breng nu al de zaken uit de kamer naar buiten en zet ze in de zon.
Breng spoedig het eten op.
Breng wat water (om te drinken).
Breng ze eens hier; ik wil zien of die kippen vet of mager zijn?
Brood is goed voor hongerigen.

Bruid en bruidegom zijn naar de moskee gegaan.
Buig hem wat meer.
Buiten de deur ligt de ploeg.

Buiten de rekening.

Buiten zijn bereik.
Buk niet zoo voorover; sta rechtop!
Bij Baba Lingswi dronken wij thee en aten confituren en allerlei lekkernijen.

Bij daglicht zou ik het beter kunnen doen dan dit.
Bij de groote en heerlijke goden!
Bij de komst van den Gouverneur Generaal werd het geschut ter zijner eer afgestoken.
Bij deze langdurige droogte moeten de meeste bronnen wel uitgedroogd zijn.
Bij God, dat zal niet gebeuren!

Hantarkan dakoe ka Kali Bĕsar, kakantor kapal-api Fransis.

Bawa koeda toenggangkoe (kanajikankoe, of: kandaraänkoe).
Bawalah akan koedakoe kakandangnja; bĕrikanlah roempoet dan ajar-minoem.
Sakarang hantarkan akoe kakantor lelang.
Sakarang kaloewarkan sĕgala barang-barang dari dalam bilik, djĕmoerkan.
Lĕkas bawa makanan.
Bawa ajar minoem.
Tjoba bawa kamari; akoe mawoe lihat hajam itoe kalau gĕmoek ataw koeroes.
Roti itoe bajik bagei orang jang bĕrlapar.
Mampilei dĕngan pĕnganten soedah pĕrgi kamasdjid.
Bĕngkokkan lagi sadikit.
Diloewar pintoe adalah tanggala itoe.
Diloewar hitoengan, of: *diloewar kira-kira.*
Tiada tĕrtjapei olihnja.
Djangan toendoek bagitoe; bĕrdirilah tĕgap!
Diroemah Baba Lingswi kita soedah minoem tĕh dan makan manis-manisan dan pĕlĕbagei sĕdap-sĕdapan.
Kalau sijang kari sĕhaja bolihlah boewat lĕbih bajik dari ini.
Dĕmi dewata moelia raja!
Sĕrta datang Gouvĕrnoer Djendĕral dipasang sĕgala marijam akan tanda kahormatan.
Dĕngan kemarau lama bagini patoetlah sĕgala pĕrigi kaĕringan.
Dĕmi Allah, ini tiada akan djadi!

Bij het afgaan van den heuvel moet gij de leidsels stevig vasthouden.

Samantara toeroen dari gĕdoeng boekit hĕndaklah ĕngkau pĕgang tĕgoch-tĕgoch tali kĕkang itoe.

Bij hunne rijst aten zij allerlei toespijs.

Ija makan nasinja dĕngan laoek-paoek.

Bij wien hebt gij vroeger gediend.

Sama toewan sijapa ĕngkau masoek kĕrdja dĕhoeloe?

Bij wien werkt gij als arbeider?

Makan koeli dĕngan sijapa?

Bij wien zijt ge in dienst?

Sama sijapa ĕngkau makan gadji.

Bij zulk een prijs verdien ik er niets op.

Sĕhaja tidak dapat oentoeng dari harga itoe.

Bij zijn ontwaken deed hij zijn gebed.

Sĕrta bangoen daripada tidoernjan dipintanja doā.

D.

Daaraan heb ik niets.

Ija-itoe satoe pon tiada goenanja kapadakoe.

Daardoor is er geen volk genoeg om de rijstvelden te bearbeiden.

Sĕbab itoe koerang orang akan mĕngĕrdjakan sawah.

Daardoor is het linnengoed zoo spoedig stuk.

Sĕbab itoelah kajin-kajin lĕkas roesak.

Daardoor is het niet bedorven.

Boekannja roesak sĕbab itoe.

Daardoor zijn ze niet sterk van lichaam.

Sĕbab itoe koerang koewat toebohnja.

Daarenboven zijn de bevelen van het Gouvernement tegenwoordig zeer streng.

Tambahan poela sakarang pĕrintah Goebĕrnĕmen tĕrlaloe kĕras.

Daareven regende het.

Tadi ada hoedjan.

Daareven sloeg het zeven uur.

Bĕharoe tadi poekoel toedjoeh.

Daar ginds is een open plein en een vijver om het goed er in te wasschen en een steen om op te slaan.

Disana ada padang loewas, dan kolam tĕmpat mĕmbasoeh kajin, dan ada batoe tĕmpat banting kajin.

Daar heb ik hem niets op geantwoord.

Satoepon tiada sahoetkoe akandia.

Daar hebt ge nu wat fraais uitgevoerd.

Bajik-bajik bagoes pĕrboewatanmoe itoe.

Daar hij zijn werk af heeft,

Tĕgal soedah habis pĕkĕrdja-

kan hij gerust gaan slapen.

Daarin hebt gij gelijk.
Daar is een pikoel en nog zooveel over.
Daar is geen raad voor die ziekte.
Daar is geen twijfel aan.
Daar is niemand, die er de schuld van heeft, dan gij alleen.

Daar is niet meer dan tweederde van hetgeen er vroeger was.
Daar is niets.
Daar is niets om het aan op te hangen.
Daar is nog niet genoeg.
Daar is steeds iemand, die op het goed past, maar toch raakt er veel weg.
Daar is te weinig om van dienst te kunnen zijn.
Daar komt de ordonnans aan.
Daar komt een sjouwerman aan.
Daar komt niets van.
Daar ligt een stuk bamboe; gebruik dat maar.
Daarna in het water geworpen.
Daarna kunnen wij weten, wie gelijk en wie ongelijk heeft.

Daarom ging hij mij tegemoet.

Daarop is hij zelf naar zijn huis gegaan om naar dat werk en dat geld te vragen.

Daarop vielen er weêr zeer vele geweerschoten.
Daartoe wordt het tussehen klemmen gezet.
Daarvan heb ik geen verstand.
Daarvan is de bewerking zeer

ännja, bolih ija pĕrgi tidoer dĕngan sĕnang.
Bĕnarlah kata ĕntjik ini.
Ada satoe pikoel, lĕbih sakian.

Pĕnjakit itoe tiada obatnja.

Itoe tiadalah lagi sjak.
Tĕda orang lajin jang poenja salah ini, mĕlainkan ĕngkau djoega.
Tidak lĕbih daripada doewa pĕrtiga dari bĕhagian dĕhoeloe.
Satoepon tĕda disana.
Tĕda tĕmpat bolih digantoengkan.
Bĕlom tjoekoep lagi.
Ada salaloe orang mĕnoenggoeï kajin-kajin itoe, akan tĕtapi banjak djoega jang hilang.
Kapalang sĕhadja ini jang hĕndak digoenakan.
Inilah ordonans datang.
Ini ada orang koeli datang.
Itoe tĕr djadi.
Disana ada bamboe sapotong; itoe sĕhadja kaupakei.
Laloe diboewang kadalam ajar.
Satĕlah itoe bolih kita tahoe mana jang bĕnar, mana jang salah.
Sĕbab itoe pĕrgilah ija bĕrtĕmoe dĕngan akoe.
Laloe ija sĕndiri pon pĕrgi karoemahnja bĕrtanjakan pĕrpara pĕkĕrdjaän dan oewang itoe.
Kĕmoedian bĕrboenjilah poela sĕnapang tĕrlaloe banjak.
Sĕbab itoe-di masoekkan dalam pĕngapit.
Sĕhaja tĕr mĕngarti itoe.
Tĕrlaloe soesahlah boewatannja,

moeielijk, en daarom is het zoo duur.
Daarvan wil ik niets weten.
Daar verbrandt men het lange gras, om er hooge rijstvelden op aan te leggen.
Daarvoor deugt het slechts.
Daarvoor was oorzaak noch reden.
Daar was nauwelijks iemand.

Daar wil ik niet weer heen.

Daar zijn duizenden van.
Daar zijn niet meer te krijgen dan vijftig, dat is 't meeste.
Daar zijn veel slangen.
Dagelijks gaat hij naar den tuin.

Dagelijks ontvangt hij zijn rijst.

Dank u; ik ben niet gewoon sirih te gebruiken.
Dank u, maar melk zal ik niet nemen.
Dank u, Mijnheer!
Dank u wel, Mijnheer!
Dan gaan zij voor hun verdiend geld opium schuiven en daarna uitslapen of 't verspelen.

Dan is er groote schade geleden.

Dan koop ik liever een, dat gereed is, in den winkel.

Dan kunnen zij zich eene goede schuilplaats kiezen.
Dan rooft men op den weg, dan wordt er gestolen, dan gemoord, en dagelijks is er getwist of gevecht.

sĕbab itoelah mahal harganja.

Itoe akoe tæ tahoe.
Orang mĕmbakar ilalang disana, hĕndak mĕmboewat ladang (tipar).
Itoe sĕhadja goenanja.
Tiada moela karĕnanja.

Tæda sampei sadikit orang disana.
Sĕhaja tæmawoe pĕrgi disana lagi.
Ada bĕriboe-riboenja.
Sabanjak-banjaknja tidak dapat lĕbih dari lima poeloeh.
Disana ada banjak oelar.
Sahari-hari pĕrgilah ija kakĕbon.
Sahari-hari ija mĕnarima bĕrasnja.
Tarima kasih; sĕhaja tæ bĕjasa makan sirih.
Tarima kasih, tĕtapi ajar soesoe tiada sĕhaja ambil.
Tarima kasih, Toewan!
Tarima kasih banjak, Toewan!
Maka opahnja dipakei akan mĕmbĕli madat, laloe tidoer sampei poewas-poewas ataw dihabiskannja dĕngan bĕrmajin djoedi.
Kalau bagitoe djadi bĕsar karoegian.
Kalau bagitoe lĕbih soeka akoe mĕmbĕli satoe, jang soedah djadi, dikĕdei (ditoko).
Laloe ija bolih pilih tĕmpat sĕmboenian jang bajik.
Sabĕntar orang mĕnjamoen, sabĕntar orang mĕntjoeri ataw mĕmboenoeh orang dan sahari-hari adalah pĕrbantahan ataw pĕrkalahian.

Dan wordt er kalk in gedaan en een soort aarde van Bengalen er onder gemengd en gekookt.
Dan zouden de schavuiten het nog gemakkelijker hebben.
Dat alles is streng verboden.

Dat behoort mij niet.
Dat bericht is waarlijk geen leugen.
Dat boek ziet er erg vergaan en vuil uit.
Dat brood is beschimmeld.
Dat deze brief mijn vriend toegebracht worde in gezondheid en welstand en verzeld van honderden groetenissen.
Dat dier gelijkt op eene kat.

Dat doet er niet toe.
Dat eten is bedorven.
Dat eten is niet genoeg voor zes man.
Dat eten smaakt heerlijk.
Dat gaat alle begrip te boven.
Dat gaat mij niet aan.

Dat gaat zoolang goed tot er iemand een ongeluk krijgt.
Dat gaat zoo niet; als het zoo is, dan zal ik het van uw loon aftrekken.
Dat gebeurt alle jaren, Mijnheer!
Dat goed is nog niet gewogen.
Dat goud werd door mij aan den goudsmid gegeven.
Dat hangt niet van mij af, want ik ben in den dienst van anderen.
Dat hangt van den aard van het goed af, Mevrouw.
Dat hangt van hun voer af,

Dimasoekkan kapoer, dan ada satoe djënis tanah dari Bënggala itoepon ditjampoer dan dirëboes.
Kalau bagitoe orang bangsat itoe lëbih sënang lagi.
Sakalian itoe larangan sakalikali.
Itoe boekan akoe poenja.
Chabar itoe sasoenggoehnja boekannja doesta.
Soerat itoe tërlaloe boeroek dan kotor roepanja.
Roti itoe bërlapoek.
Bahoea soerat ini apatah disampeikan kapada sohbatkoe dëngan sehhat dan afijat, disërtakan bëratoes-ratoes tabik.
Binatang itoe saroepa dëngan koetjing.
Tiada mëngapa.
Makanan itoe soedah boesoek.
Makanan itoe tertjoekoep bagei ënam orang.
Bisei rasanja makanan itoe.
Itoe mëlipoeti sëgala kafikiran.
Tar pëdoeli akoe akan përkara itoe.
Sënang djoega bagitoe sampei orang dapat tjëlaka.
Ini tiada djadi; djikalau bagini akoe nanti potong gadjimoe.

Adatlah bagitoe pada tijap-tijap tahoen, Toewan!
Barang itoe bëlom ditimbang.
Ëmas itoe tëlah koeëërikan toekang ëmas.
Boekannja sëhaja poenja soeka itoe, karëna sëhaja ada dalam pëkërdjaän orang lajin.
Itoe, njonja, dari hal roeparoepa kajinnja.
Itoe, toewan, di-atas makannja;

Mijnheer; als hun voer goed is, dan kunnen wij ze over drie maanden slachten.
Dat heb ik vroeger reeds gezien.
Dat hemd is niet van mij.
Dat hoor ik nu voor 't eerst.
Dat houdt geen steek.
Dat hout is door de torren uitgeboord.
Dat huis daar is mijn eigendom.
Dat huis is door den bliksem getroffen.
Dat huis is te koop voor drie duizend gulden.
Dat huis is veel te ver van hier.

Dat hij deze zaak nauwkeurig onderzoeke.
Dat is al lang geleden.
Dat is alles fout; doe het weêr over.
Dat is de bedoeling van mijne woorden niet.
Dat is de gewoonte van hen, die het geld uitgeven; anders zouden zij lichtvaardig met hun geld omgaan.
Dat is de gewoonte zoo.
Dat is de vloed die opkomt.
Dat is door mij niet te betalen.
Dat is een erg leelijke tafel.
Dat is eene groote fout.
Dat is een hoerenhuis.
Dat is een mooi kind.
Dat is een opperbeste.
Dat is een teeken dat iemand door den vloek van God getroffen wordt.
Dat is erg jammer. 't Was een dappere kerel.
Dat is even goed als stelen.
Dat is even lastig voor den schrijver als voor den lezer.

kalau bajik makannja, tiga boelan bolih kita potong.

Soedah sĕhaja lihat ini dĕhoeloe.
Kamedja ini boekan akoe poenja.
Bĕharoe sakali ini sĕhaja dĕngar.
Takĕna itoe.
Kajoe itoe soedah digèrèk olih kombang. (*likkoe.*
Roemah jang disana itoe mi-
Roemah itoe di sambar halilintar.

Roemah itoe didjoewal, harganja tiga riboe roepijah.
Roemah itoe tĕrlaloe djaweoh dari sini.
Hĕndaklah disĕlidiknja pĕrkara itoe bajik-bajik.
Itoe lama soedah.
Itoe samoewa salah; boewat samoela.
Itoe boekan arti pĕrkataän sĕhaja.
Itoe ādat orang kaloewar doewit; kalau tidak bagitoe, dimoedahkan orang doewitnja.

Bagitoelah ādat.
Inilah ajar moelaï pasang.
Itoe tiada tĕrbajar olihkoe.
Medja ini boesoek sakali.
Itoe salah bĕsar.
Itoelah roemah pandjang.
Anak itoe bagoes.
Itoelah kapala sakali.
Itoelah tanda orang kĕna lānat Allah.

Sajang sakali. Dia saorang jang bĕrani.
Itoe sama dĕngan mĕntjoeri.
Bagei orang jang mĕnjoerat dan bagei orang jang mĕmbatja itoe sama soesahnja.

Dat is geen werk.
Dat is handenwerk.
Dat is hard werken!
Dat is heel anders dan dit.
Dat is hem door mij gezegd.

Dat is het mijne niet.
Dat is het naaste, Mijnheer!
Dat is het slechtste van allen.
Dat is het slechts waarvoor hij goed is.
Dat is het, waar hij naar uitziet.
Dat is het, waarover ik u dien dag sprak.
Dat is hunne grootte.
Dat is inderdaad mijn schuld, Mevrouw, doordat ik het een weinig te hard geslagen heb.
Dat is in strijd met de wet.
Dat is juist.
Dat is lastig.
Dat is maar veinzerij.
Dat is moeielijk om weêr goed te maken.
Dat is mij hetzelfde.
Dat is mij door het hoofd gegaan.
Dat is niet gemakkelijk.

Dat is niet met mijn wil geschied.
Dat is niet mijne schuld.
Dat is niet noodig; Mijnheer kan de goederen laten halen.
Dat is niet waar.
Dat is een leugen.
Dat is nog niet zooveel als waarvoor ik het ingekocht heb.
Dat is raar volk hier!
Dat is slechts ijdel geklap.
Dat is te weinig, Mijnheer.
Dat is te weinig volk; daarom is deze tuin zoo verwaarloosd en vol struikgewas.

Itoe boekan kĕrdja.
Itoelah pĕrboewatan tangan.
Kĕrdja ini tĕrlaloe kĕras!
Itoe lajin sakali dari ini.
Itoe soedah koekatakan kapadanja.
Itoe boekan sĕhaja poenja.
Bĕtoellah itoe, Toewan!
Itoe djahat daripada samoewa.
Kĕrdja itoelah sĕhadja jang dia tahoe.
Itoe dia poenja tahoe.
Inilah jang sĕhaja kata itoe hari.

Itoelah bĕsarnja.
Itoe bĕtoel sĕhaja poenja salah, Njonja, dari sĕbab ada koewat sadikit sĕhaja banting.
Itoe lawan hoekoem.
Itoe bĕtoel.
Soesah sakali itoe.
Itoe poera-poera sĕhadja.
Soesah dibĕtoelkan itoe.

Itoe sama djoega bageikoe.
Sĕhaja soedah loepa itoe.
Itoe boekan gampang; of *Itoe boekan moedah.*
Itoe tiada djadi dĕngan kahĕndakkoe.
Itoe boekan sĕhaja poenja salah.
Tawesah; bolih toewan soeroeh ambil barang-barang itoe.
Itoe tidak bĕnar.
Itoe bohong.
Bĕlom sampei modal.

Adjaib sakali bangsa disini!
Itoe toetoer tahi-angin sĕhadja.
Tatjoekoep, Toewan!
Orangnja koerang banjak, sĕbab itoe kĕbon ini dihalei-baleikan bagitoe sampei pĕnoeh sĕmak-sĕmak.

Dat is te ver, Mijnheer; dat kan met deze paarden niet.
Dat is uw werk niet.
Dat is veel te lang; in drie dagen moet het af zijn.
Dat is vreemd in dit jaargetijde.

Dat is waar.
Dat is waar, Mevrouw, maar mijn werk is even goed als dat van ieder ander.
Dat is wel mogelijk, Mevrouw.
Dat is zeer vreemd.
Dat is zoo, Mevrouw; dat weet ik.
Dat is zoo van zelf gekomen.
Dat kan ik gemakkelijk doen.
Dat kan ik niet bepaald zeggen.
Dat kan ik niet langer uithouden.
Dat kan ik niet vast bepalen, Mevrouw.
Dat kan ik onmogelijk doen.

Dat kan ik wèl, Mijnheer, doch geef wat geld, dan kan ik mijn volk er op uitsturen.

Dat kan men op tien of twaalf na niet bepalen.

Dat kan Mijnheer denken!
Dat kan niet. Wanneer gij (tot e. fatsoenlijken Maleier) alleen waart, dan kon het.
Dat kan ook.
Dat kan wel.
Dat kind slaapt maar door al dat geweld heen.

Dat komt door de wisseling van het jaargetijde.
Dat komt in het geheel niet te pas.
Dat komt mij te pas.

Tĕrlaloe djawoeh, toewan; tæ bolih sama koeda ini.
Boekan ĕngkau poenja kĕrdja itoe.
Tĕrlaloe lambat itoe; dalam tiga hari hĕndaklah soedah.
Itoe adjaib sakali pada moesim ini.
Itoe bĕnar.
Itoe bĕtoel, Njonja, tĕtapi bageimana orang samoewa kĕrdja, sĕhaja pon bagitoe djoega.
Barangkali, Njonja.
Itoe tĕrlaloe heiran.
Itoe bĕtoel, Njonja, sĕhaja tahoe.

Itoe mĕndjadi sĕndiri bagitoe.
Sĕnang sĕhaja bolih boewat ini.
Itoe tæbolih akoe tĕntoekan.
Tiada tĕrdĕrita lagi olihkoe.
Itoe tiada bolih sĕhaja tĕntoekan, Njonja.
Sakali-kali tiada bolih akoe boewat itoe.
Bolih djoega, Toewan; tĕtapi bĕrilah sadikit oewang, bolih sĕhaja lĕpas kawan-kawan sĕhaja pĕrgi tjĕhari.
Ĕntah lĕbih, ĕntah koerang sapoeloeh doewa bĕlas, tæ bolih ditĕntoekan itoe.
Toewan bolih pikir sĕndiri!
Tiada bolih. Kalau Ĕntjik sĕhadja, bolihlah.

Itoepon djadi djoega.
Itoepon bolih.
Boedak itoe tidoer dĕngan lĕlapnja ditĕngah-tĕngah sĕgala gadoeh ini.
Datangnja itoe dari alih moesim.

Itoe tæ poetoet sakali-kali.

Itoe akoe bolih pakei.

Dat komt soms door de haast van het werk.
Dat komt van uwe onvoorzichtigheid.
Dat komt zoo van zelf.
Dat kunnen wij nimmer doen.

Dat kunt ge alles krijgen, maar de prijs is tegenwoordig wat hoog.
Dat laat ik aan Mijnheer over. Wat u geeft is goed.
Dat laat ik aan Mijnheer's goedheid over; wat behoorlijk is.
Dat laat ik geheel aan u over.
Dat levert meer op.
Dat ligt buiten uw bestuur.
Dat maakt het trekken moeielijk.
Dat maakt niets uit.
Dat mag in 't geheel niet gebeuren.
Dat mag zoo niet gebeuren.
Dat moet besteld worden.
Dat moet er alles afgehakt worden.
Dat moet niet meer gebeuren.

Dat onderscheid kan niet gevoeld worden.
Dat paard heeft den droes.
Dat paard is het uwe.

Dat palcis is van hout.
Dat soort van rustbanken is niet mooi.
Dat staat aan mij.
Dat staat mij tegen.
Dat staat niet in mijne macht.

Dat touw breekt telkens af.
Dat vat houdt niet veel in.

Dat verbond is met bloed bezegeld.

Tĕrkadang-kadang olih sĕbab pĕkĕrdjaän diboeroe.
Datangnja ini dari koerang ingatmoe.
Itoe djadi bagini dari sĕndirinja.
Tasampei koewasa kita boewat bagitoe.
Samoewanja itoe bolih dapat, tĕtapi harganja sakarang ada tĕrik sadikit.
Itoe Toewan poenja soeka. Bĕrapa patoet. Toewan bĕrilah.
Itoe dĭ-atas toewan poenja soeka; bĕrapa jang patoet.
Itoe toewan poenja soeka sĕhadja.
Itoe lĕbih banjak hasilnja.
Itoe diloewar pĕrintahmoe.
Itoe mĕnjoekarkan pĕnariknja.
Itoe tiada mĕngapa.
Itoe sakali-kali tarbolih djadi.

Tarbolih bagitoe.
Itoe hĕndaklah dipĕsan.
Samoewanja itoe hĕndak ditĕtak daripadanja.
Djangan sakali lagi djadi bagini.
Beda itoe tiada tĕrasakan.

Koeda itoe sakit ingoes.
Koeda itoe ĕngkau jang ĕmpoenja dia.
Astana itoe daripada kajoe.
Matjam bangko ini tiada bagoes.

Mĕlainkan akoe poenja soeka.
Itoe mĕndjĕmoekan akoe.
Boekan dalam akoe poenja koewasa.
Tali itoe poetoes-poetoes sĕhadja.
Tong itoe tiada bĕrapa moewatnja.
Pĕrdjandjian itoe tĕrmĕtĕrei dĕngan darah.

Dat vertrouw ik u toe.

Dat vleesch deugt niet. Het is karbouwen- en geen ossenvleesch.
Dat was het, waarover hij verheugd was.
Dat water kookt nog niet.
Dat werk kost veel tijd.

Dat wil ik alles voor Mijnheer dragen.
Dat wil ik eens hooren.
Dat wil ik volstrekt niet doen.

Dat wil ik wel gelooven. (Dat weet ik ook wel).
Dat wordt spoedig van den houtworm opgegeten.
Dat wijf is een flapuit.
Dat zal hij u betaald zetten.

Dat zal te lang duren, Mijnheer.
Dat zal u het leven kosten.
Dat zal u zuur opbreken.

Dat zal zich wel schikken.

Dat zal zoo niet gaan.
Dat zand kan hier wel uit den grond gegraven worden.
Dat zijn publieke vrouwen.

Dat zijn uwe touwen.
Deel de werkzaamheden uit zonder tusschen de lieden onderscheid te maken.
De aap klom uit den boom.
De aarde draait om de zon.

De aftochtstrom werd geslagen.

De afval wordt in de ovens der fabriek verbrand.

Akoe amanatkan itoe kapadamoe.
Daging ini tabajik. Ija-itoe daging karbau, boekan daging lëmboe.
Itoelah jang disoeka-tjitakannja.

Ajar itoe bëlom bërdidi.
Kërdja itoe mënghilangkan waktoe.
Sëhaja mawoe pikoelkan Toewan itoe samoewanja.
Itoe akoe mawoe dëngar sabëntar.
Sakali-kali akoe tamawoe boewat itoe.
Tahoe djoega akoe.

Ini lëkas dimakan boeboek.

Përampoewan itoe moeloet botjor.
Ija këlak mëmbalas itoe kapadamoe.
Itoe akantërlaloe lambat Toewan.
Itoe akan djadi sëbab matimoe.
Itoe akan mëndatangkan banjak sësal kapadamoe.
Përkara itoe akan bajik djoega këlak.
Takan djadi bagitoe.
Pasir itoe bolih digali dari dadam tanah ini djoega.
Orang itoe përampoewan djalang.
Inilah tali-talimoe.
Tëntoekanlah pëkerdjaän dëngan tiada mëmbeda-bedakan orang.
Këra itoe toeroen dari atas pohon.
Boemi itoe bëridar-idar koeliling matahari.
Gënderang oendoer dipaloe oranglah.
Hampas itoe dibakar dalam dapoer-dapoer pabërik.

De andere heeft het heel goed.
De andere is nog beter.
De andere is wel zoo goed als deze, of mogelijk nog beter.

De anderen kunnen naar huis gaan.
De apen bewogen de wiggen.

De baas zond zijn knecht.

De Bataks zijn heidenen, die menschenvleesch eten.
De bekwaamheden der Europeanen zijn niet alle op te noemen.
De bewoners van Sumatra en Borneo.
De bitten zitten verkeerd.
De blanken gebruiken gewoonlijk te veel wijn, bier en jenever; dat is niet goed in dit heete klimaat.
De bodem is zand en geen modder.
De Boeginezen zijn sterke tabakspruimers.
De boomen zitten vol hangende en kruipende woekergewassen.

De boom is omgevallen.
De bovenlanders zijn afgekomen om de stad aan te vallen.
De breuken worden weinig gebruikt, en gevormd met *pĕr* voor den noemer, b. v.
De buitengewoon diepe put.
De Chinees snijdt het varkensvleesch in stukken.

De Chinees zeide: Ik verkoop u die rijst voor drie Gulden.

De Chinezen aanbidden de afgoden.

Jang lajin itoe bĕtoel sakali.
Jang lajin itoe lĕbih bajik.
Jang lajin itoe sama bajiknja dĕngan ini, ĕntah barangkali lĕbih bajik lagi.
Orang jang lajin itoe bolih poelang.
Kĕra itoe mĕnggĕrakkan badjinja.
Toekang itoe mĕnjoeroehkan kawannja.
Orang Batak itoe kafir, jang makan daging orang.
Kapandeijan orang Eropa tiada tĕrkatakan habis samoewanja.
Orang pĕdoedoek poelau Pertja dan poelau Kalimantan.
Kĕkangnja dipasang tĕrbalik.
Adat orang poetih minoem tĕrlaloe banjak ajar-anggoer dan bir dan sopi; tabajik itoe dalam nagĕri panas ini.
Dasarnja pasir, boekan loempoer.
Orang Boegis ḳoewat makan tĕmbakau.
Pohon-pohon itoe pĕnoeh dawoen pasang-pasangan dan akar-akar.
Pohon itoe soedah tombang.
Orang hoeloe soedah toeroen hĕndak mĕlanggar nagĕri itoe.
Doewa pĕrtiga $^2/_3$, sapĕrĕmpat $^1/_4$, tiga pĕrĕmpat $^3/_4$ enz.

Pĕrigi jang tĕrlaloe dalam.
Orang Tjina itoe mĕmotong daging babi bĕrpĕnggal-pĕnggal.
Maka kata orang Tjina itoe: Goewa djoewal bĕla itoe sama loe dĕngan alga tiga loepijah.
Orang Tjina mĕnjĕmbah bĕrhala.

De Chinezen dragen een staart.
De Chinezen eten rijst met spek.

De christenen noemen hunne bedehuizen kerk.

De controleur is den resident tegemoet gegaan.
De dag breekt aan; zie daar het morgenrood; 't is nog schemer, straks komt de zon op.
De dappere held.
De deuren kunnen niet wijd opengezet worden.
De deur is gesloten, zij kunnen er niet uit of in.
De deur moest nog niet geopend worden.
De deur stond open, daarop ging ik binnen.
De dieven stierven op het schavot.
De dikste boom in dit bosch.

De djamboeboomen hebben roode bloemen en de belimbingboomen groene vruchten.
De dokter behandelt den zieke met geneesmiddelen.
De dokter heeft hem opgegeven.

De dokter heeft hem tweemalen adergelaten.
De donder komt nader. Hij drijft weêr af.
De dooden zullen weêr levend gemaakt worden.
De draad van deze schroef is nog scherp genoeg.
De duizendtallen worden gevormd met *riboe*, b. v.
De dijkjes op de rijstvelden in orde maken.
De dijk is doorgebroken.

Orang Tjina pakei koetjir.
Orang Tjina makan nasi dengan babi.
Orang Masehi panggil sama roemah sĕmbahjangnja itoe gĕredja.
Toewan kontĕrlir pĕrgi mĕngĕloengĕloekan toewan residen.
Fadjar mĕrĕkah; tengoklah merah fadjar; lagi samar moeka, sebĕntar lagi matahari najik.
Hoeloebalang jang bĕrani itoe.
Pintoenja tæbolih diboeka lebar.

Pintoe itoe tĕrkoentji, tiada ija dapat masoek kaloewar.
Bajik pintoe bĕlom djoega diboekakan.
Pintoe tĕrboeka, laloe akoe masoek.
Pĕntjoeri itoe mati di pĕgantoengan.
Pohon jang tĕrbĕsar dalam hoetan ini.
Pokok djamboe bĕrboenga merah dan pokok bĕlimbing bĕrboewah hidjau.
Toewan doktor mĕngobati orang sakit itoe.
Toewan doktor fikir ija tæda akan hidoep.
Toewan doktor soedah boewang darahnja doewakali.
Goeroeh makin dĕkat. Ija oendoer lagi.
Orang mati itoe akan dihidoepkan poela.
Pĕlir-itik sĕkroep ini lagi tjoekoep tadjamnja.
Sariboe, doewa riboe, tiga riboe ĕmpat riboe, enz.
Mĕmbajiki sĕgala pĕmatang disawah.
Tambak itoe soedah pĕtjah.

De dijk loopt over.
De eenden leggen slechts eieren en de kippen broeden ze uit.
De eene is dood, de andere heeft brandvlekken over zijn geheele lijf.
De een of ander is in het paleis gekomen.
De een verraadt den ander.
De eerste post is zes palen ver.

De eieren zijn tegenwoordig twee gulden de honderd.
De Engelschen overwonnen de Franschen.
De fout zit hem niet in het waschen, Mevrouw-, maar door gebrek aan zonneschijn ziet het er zoo uit.
De ganzen telt men bij het paar. Als ze goedkoop zijn dan kost het paar mogelijk vier gulden: minder gaan ze niet.

De gastheer met al zijn gasten.

De geheele menigte der menschen.
De geheele stad was in verwarring.
De geloovige komt in het paradijs, de ongeloovige in de hel.

De getallen van 1 tot 10 zijn:

De getallen van elf tot 19 worden gevormd met *bĕlas* en zijn:

De getallen van 21 tot 29 worden soms ook met *likoer* gevormd, b.v.

Tambak itoe mĕlampar.
Itik hanja bĕrtĕlor, hajam djoega jang mĕngĕramkan.
Sarang soedah mati, sarangnja ada bĕkas api pada saloeroeh toeboehnja.
Salah sarang soedah masoek kadalam astana.
Sarang beloet akan sarang.
Roemah pos jang pĕrtama itoe ĕnam pal djaroehnja.
Tĕlor saratoes doewa roepijah sakarang.
Orang Inggris mĕngalahkan orang Fransis.
Ini boekannja sĕbab basoh, Njonja, dari sĕbab tiada panas djadilah bagitoe roepanja.

Angsa itoe soedah tĕntoe dibilang pasang. Sapasang barangkali moerahlah dapat ĕmpat roepijah, tiada bolih koerang lagi.
Toewan jang mĕndjamoe dĕngan sĕgala djamoenja.
Sagĕnap kabanjakan orang.
Gĕmpar sarisi nagĕri.

Orang Islam masoek kadalam Firdaus, tĕtapi orang kafir masoek kadalam naraka.
Satoe, doewa, tiga, ĕmpat, lima, ĕnam, toedjoeh, dĕlapan, sambilan, sapoeloeh.
Sabĕlas, doewa bĕlas, tiga bĕlas, ĕmpat bĕlas, lima bĕlas, ĕnam bĕlas, toedjoeh bĕlas, dĕlapan bĕlas, sambilan bĕlas.
Salikoer, doewa likoer, tiga likoer, ĕmpat likoer, lima likoer, ĕnam likoer, toedjoeh likoer, dĕlapan likoer, sambilan likoer.

De geringen (de kleine man).
De geschiedenis der wereld is een leerschool voor alle volken.
De geur van den wierook verspreidde zich in het huis.
De gewassen verdorren, doordien het niet regent.
De gewone duif is een weinig grooter dan de tortelduif.
De glans der maan schitterde zeer.
De goederen, die gij ontvangen hebt, zijn allen gestolen.

De goederen moeten volstrekt gelost worden.
De golven der onstuimige zee.
De golven waren ongemeen hoog.
De golven waren zoo hoog als een berg.
De goudsmeden te Padang zijn zeer bedreven in het vervaardigen van gouden en zilveren sieraden.
De Gouverneur Generaal met de raden van Indie.
De groene vlag aan de groote mast.
De grond brengt vruchten voort

De grond deugt niet.
De grond hier is vol kuilen en
De grond is te vast. (gaten.
De groote kanonnen en lange geweren der Engelschen en Hollanders.
De groote menigte bewandelt den breeden weg.
De grooten (de aanzienlijken).
De grootte is als van een kippenei.
De haakjes van het achterschot moeten van binnen zitten.

Orang-orang kĕtjil.
Hikajat doenia itoe soeatoe pĕngadjaran bagei sĕgala bangsa.
Baoe haroem kĕmĕnnjan itoe sĕmĕrbaḳlah dalam roemah.
Lajoelah sĕgala toemboeh-toemboehan, sĕbab tada hoedjan.
Boeroeng mĕrpati bĕsar sadikit dari boeroeng tĕkoekoer.
Boelan itoe gilang-goemilang tjĕhajanja.
Barang-barang, jang tĕlah kautarima itoe, soedah ditjoeri samoewanja.
Tadapat tiada sĕgala barang-barang itoe dibongkar.
Ombaḳ lawoet jang galoera.
Boekan boewatan bĕsarnja gĕloembang,
Ombaḳ itoe sagoenoeng tingginja.

Sĕgala toekang ĕmas di Padang tĕrlaloe pandei mĕmboewat pĕrhijasan ĕmas dan peraḳ.

Goepĕrnoer Djinderal dan sĕgala rad pan India.
Bandera hidjau pada tijang agoeng.
Tanah itoe mĕnghasilkan boewah-boewahan.
Tanahnja tabajik.
Tanah disini bĕrlĕkaḳ-lĕkoḳ.
Tanahnja tĕrlaloe kĕras.
Mariam bĕsar dan sĕnapang pandjang orang Inggris dan orang Bĕlanda.
Kabanjakan orang mĕndjalani djalan jang lebar.
Orang-orang bĕsar.
Bĕsarnja sapĕrtĕ tĕlor hajam.

Kajit-kajit papan bĕlakang itoe patoet di sabĕlah dalam.

De haan, de kip en de klokhen met hare kuikens.

Hajam djantan dan kajam bĕtina dan iboe kajam dĕngan anak-anaknja.

De hand naar den-mond brengen.

Mĕngoendjoek tangan kamoeloet.

De heer N. ging met vrouw en kinderen terug naar Holland.

Toewan Anoe kĕmbali kanagĕri Bĕlanda dĕngan anak bininja.

De hemel is de plaats van alle engelen en de hel is de plaats van den duivel en alle satans.

Sorga itoe tĕmpat sĕgala malaïkat dan naraka itoe tĕmpat Iblis dan sĕgala sjeitan.

De hoeveelste van de maand is het?

Bĕrapa hari boelan ini?

De hoeven van het paard zijn niet schoon.

Koekoe koeda itoe tarbĕrĕsih.

De hoeven zijn nog niet zwart gemaakt.

Koekoenja bĕlom dihitamkan.

De hoeven zijn te lang; ze moeten gesneden worden.

Koekoenja tĕrlaloe pandjang; hĕndaklah ditatahi.

De Hollanders en Engelschen zijn Christenen.

Orang Bĕlanda dan Inggris itoe orang Masĕhi.

De Hollanders komen altijd met wat nieuws voor den dag.

Salaloe orang Bĕlanda kaloe-warkan pĕrkara-pĕrkara jang bĕharoe.

De Hollanders wonen in steenen huizen, maar bamboezen huizen zijn beter.

Orang Bĕlanda tinggal dalam roemah batoe, tĕtapi roemah bamboe itoe lĕbih bajik.

De Hollanders zijn groot van gedaante.

Orang Bĕlanda itoe bĕsar lĕmbaganja.

De honderdtallen worden gevormd met *ratoes*, b.v.

Saratoes, doewa ratoes, tiga ratoes, ĕmpat ratoes, lima ratoes, ĕnam ratoes, toedjoeh ratoes, dĕlapan ratoes, sambilan ratoes.

De huid van den rhinoceros is zeer hard en dik.

Koelit badak itoe sangat kĕras dan tĕbal.

De inkt is te waterig.

Dawat itoe tĕrlaloe entjer.

De inwoners van een land staan onder de bevelen van den vorst, zijne ministers en amtenaren.

Orang isi nagĕri ada dibawah pĕrintah radja dĕngan sĕgala mantĕri pĕgawainja.

De jager kwam uit het bosch naar huis, doch hij had geen wild bij zich.

Orang pĕmboeroe itoe poelang dari dalam hoetan, tĕtapi tiada dibawanja pĕrboeroeān sĕrtanja.

De jager schoot naar het wilde zwijn, maar raakte zijn hond.

De jager trok hem weêr uit den valput.

De jager was aan het herten jagen, hij ontmoette een zwijn en vervolgde dat.
De Javaansche suiker, van riet gemaakt, smaakt niet zoo goed als de palmsuiker.
De Javanen dansten te zamen met de Maleiers.
De Javanen en Maleiers bouwen hunne huizen van bamboe of planken.
De Javanen en Maleiers zijn Mohammedanen.
De Javanen maken van het riet geen fijne suiker, maar slechts javaansche.

De Joden en de Mohammedanen aanbidden den eenigen God.
De Joden gelooven niet in Jezus en ook niet in Mohammed, maar zij volgen het wetboek van Mozes.
De jongen breekt het kopje.

De jongen wordt besneden.
De karbouwen komen om elf ure thuis.
De kar met het goed is halverwege blijven steken, want de voerman is gevallen en heeft zijn been gebroken.
De kat heeft een muis gevangen.
De katjang-olie wordt van aardnoten gemaakt, de djarak-olie van djarakpitten en de lengaolie van widjen-zaad.

Orang pĕmboeroe itoe mĕnembak kapada babi hoetan, tĕtapi tĕrkĕna andjingnja.
Orang pĕmboeroe itoe mĕnarik dia najik kaloewar dari dalam kĕloeboeran.
Pĕmboeroe itoe lagi bĕrboeroe roesa, maka bĕrtĕmoelah ija dĕngan babi, dikĕdjarnja.
Goela djawa, jang diboewat daripada tĕboe itoe, tiada bagitoe enak rasanja sapĕrti goela aren
Orang Djawa mĕnari bĕrsama-sama dĕngan orang Malajoe.
Orang Djawa dan Malajoe mĕmboewat roemahnja daripada bamboe ataw papan.
Orang Djawa dan Malajoe itoe orang Islam.
Orang Djawa tiada mĕmboewat goela pasir daripada tĕboe itoe, mĕlainkan goela Djawa sĕhadja.
Orang Jĕhoedi dan orang Islam mĕmjĕmbah Allah jang asa.
Orang Jĕhoedi itoe tiada pĕrtjaja akan Isa, ataw akan Moehammad, mĕlainkan ija mĕnoeroet kitab Torat Moesa.
Boedak itoe mĕmĕtjahkan mangkok.
Boedak itoe disoenatkan.
Sĕgala karbau poelang poekoel sabĕlas.
Pĕdati dĕngan barang-barang itoe katinggalan ditĕngah djalan, karĕna pĕnghantarnja soedah djatoh patah kakinja.
Koetjing tangkap tikoes-padi.
Minjak katjang dipĕrboewat daripada katjang tjina, minjak djarak daripada boewah djarak dan minjak lĕnga daripada bidji widjen.

De keizer van China troont in den muil van een draak.
De kinderen wandelen in den tuin.
De kindermeid vouwt het goed op.
De kip pikt de maïskorrels op.

De klager had den beschuldigde zes stukken goudgeld toevertrouwd.

De kleederen van den vorst zijn met juweelen, parelen en robijnen bezet.
De kleerenmaker herstelt de kleeren van den controleur.
De klok staat stil.
De kluizenaar met zijne leerlingen.
De knecht kan nu gaan slapen.

De koffer, die vooraan staat, moet gij leêgmaken.
De koffij van Java.
De kogels lagen over den grond verspreid.
De kogels verspreiden zich over het slagveld.
De kogel zit diep.

De kok kookt het ossenvleesch in eene pot.
De kokosboomen moeten bepaald elke maand schoongemaakt worden.
De komkommers zijn goedkoop, twee voor een cent.
De koning leve!
De koning maakte dat alles tot liefdegiften voor de armen en behoeftigen.
De koning schonk spijzen aan de sterrewichelaars.

Sĕri Kopijah nagĕri Tjina bĕrtachta dalam moeloet naga.
Boedak-boedak itoe bĕrdjalan-djalan dikĕbon.
Baboe mĕlipat kajin-kajin itoe.
Hajam itoe mĕmagoet bidji-djagoeng.
Jang mĕnoedoeh itoe soedah amanatkan kapada orang jang ditoedoeh itoe oewang ĕmas ĕnam kĕping.
Pakeijan radja itoe bĕrtatahkan rĕtna, moetoe, manikam.

Toekang djahit mĕmbajiki pakeijan toewan kontĕrlir.
Djam (lotjeng) soedah bĕrhĕnti.
Orang pĕrtapa sĕrta dĕngan sĕgala moeridnja.
Hamba itoe sakarang bolih pĕrgi tidoer.
Pĕti, jang dimoeka itoe, kaloewarkanlah isinja.
Kopi dari poelau Djawa.
Sĕgala pĕloeroe itoe tĕrhamboer pada tanah.
Sĕgala pĕloeroe bĕrhamboeran dimedan pĕpĕrangan.
Peloeroenja masoek dalam-dalam.
Djoeroe-masak itoe mĕrĕboes daging tĕmboe dalam pĕrijoek.
Pohon nijoer itoe tadapat tiada tijap-tijap boelan dipĕrĕsihkan.
Timoen ada moerah, doewa satoe sen.
Daulat baginda!
Maka radja pon mĕndĕrmakan sakalian itoe kapada orang papa dan miskin.
Baginda pon mĕngaroeniakan ajapan kapada ahloe'lnoedjoem.

De koning toornde op zijne ministers, omdat zij zijne onderdanen verdrukten.

Maka baginda pon mĕmoerkaï sĕgala mantĕrinja, sĕbab marika-itoe mĕnganiajakan rājatnja.

De koorts is over geweest, maar zij is teruggekomen.

Dĕmam itoe soedah hilang djoega, tĕtapi datang kombali.

De koperen harnassen flikkerden sterk.

Badjoe sirah tĕmbaga itoe bĕrkilat-kilatan sangat.

De koude op den top van dien berg is niet uit te houden.

Dingin di-atas kĕmoentjak goenoeng itoe tiada tĕrdĕrita.

Dek voor vijf personen.

Taroh piring sendoek garpo akan orang lima.

De lade van dit geweer moet hersteld worden.

Kajoe sĕnapang ini hĕndaklah dibajiki.

De lamp is uitgegaan.

Pĕlita (lampo) soedah tĕrpadam.

De lange man en de zachte vrouw.

Orang laki-laki jang tinggi dan orang pĕrampoewan jang lĕmboet.

De lange stok.

Toengkat jang pandjang itoe.

De leeuw sprong in den valput.

Singa tĕrdjoen kadalam kĕloeboeran.

De leugenaar is ook een dief.

Orang doesta itoe pĕntjoeri djoega adanja.

De liefde tusschen broeders.

Kasih antara kakak adik.

De ligging van die plaats is tien maal verder.

Tĕmpat nagĕri itoe sapoeloeh kali djawoehnja.

De luchtbalon stijgt op.

Teng tĕrbang itoe najik.

De lucht is als met sterren bezaaid.

Langit itoe tĕpĕrĕtjik dĕngan bintang roepanja.

De lucht is bedekt met wolken, zoodat de zon niet zichtbaar is.

Langit katoetoepan awan-awan, sahingga tiada kalihatan matahari.

De lucht is dik bewolkt en toch regent het niet.

Langit mĕngandoeng sarat, tiada djoega djadi hoedjan.

De lucht is dik bewolkt, toch regent het niet.

Langit katoetoepan awan, tiada djoega datang hoedjan.

De lucht is onbewolkt.

Langit tiada bĕrawan-awan.

De lucht is zeer benevold en de zon niet zichtbaar.

Langit itoe taram-tĕmaram dan tiada kalihatan matahari.

De luitenant van de week komt de kaserne inspecteeren.

Littĕnan wek datang pĕriksa tangsi.

De maat van dat baadje is anderhalve el.

Oekoeran badjoe itoe tĕngah doewa elo.

De magere hond.

Andjing jang koeroes itoe.

De Maleiers kauwen bětel.
De Maleiers worden niet beter, zij blijven altijd dezelfden.

De Maleiers worden van jongs af niet goed onderwezen.
De mandoor heeft uw bevel volbracht.
De mandoor zegt, dat het bijna etenstijd is.
De man van die vrouw is naar Mekka ter bedevaart gegaan.

De man wiens huis door den bliksem getroffen is.
De meeste Maleiers en Javanen kunnen den Koran niet lezen, omdat hij in het Arabisch geschreven is.
De meesten zijn niet veel waard.

De meester benevens zijne leerlingen.
De meester verbiedt den jongen.
De meetketting moet beter gespannen zijn.
De menigte kwam hard aangeloopen.
De mensch is een wonderlijk schepsel.
De mensch kan spreken.
De messen zijn nog zeer bot.
De moeder dacht aan haar kind.
De Mohammedanen gebruiken een hoofddoek en de blanken een hoed.
De Mohammedanen gelooven in den profeet Mohammed over wien Gods zegen en vrede zij!
De muur moet vier en een halven voet hoog zijn en anderhalven steen dik.
De naaste prijs, mijnheer, is een

Orang Malajoe makan sirih.
Orang Malajoe tæda djadi bajik lagi, bagitoe-bagitoe djoega salaloe.
Orang Malajoe dari kětjilnja tiada di-adjar bětoel-bětoel.
Mandor itoe soedah mělakoekan pěrintah toewan.
Mandor kata hampir akan waktoe makan.
Laki orang pěrampoewan itoe soedah pěrgi moejik hadji ka Mĕkkah.
Orang jang poenja roemah di-sambar kilat.
Kabanjakan orang Malajoe dan Djawa tidak dapat měngadji Koraän, sĕbab tĕrsoerat itoe dĕngan bĕhasa Arab.
Kabanjakannja tiada bĕrapa goenanja.
Goeroe sĕrta dĕngan sĕgala moeridnja.
Goeroe mĕlarangkan boedak itoe.
Rantei pĕngoekoer itoe hĕndaklah lĕbih kĕntjang.
Orang banjak itoe bĕrlari-larian datang.
Manoesia itoe soeatoe kadjadian jang adjaib.
Manoesija dapat bĕrkata-kata.
Pisau itoe lagi toempoel sangat.
Iboe itoe tĕrkĕnangkan anaknja.
Orang Islam pakei sĕtangan kapala, dan orang poetih itoe pakei topi.
Orang Islam pĕrtjaja akan nabi Moehammad, sallalahoe allehi wa salama!

Pagar tembok itoe hĕndaklah tĕngah lima kaki tingginja dan tĕngah doewa kaki tĕbalnja.
Mati harganja, toewan, satoe

en een kwart gulden het kattie, niet meer of minder.
De naden van deze schoenen zijn niet goed gesloten.
De namen zijner leerlingen zijn in dit boek vermeld.
De natte en droge rijstvelden der Balinezen.
Den degen opsteken.
Den degen trekken.
Den een of anderen tijd moet het gedaan worden.
Den ganschen dag spreekt hij niets.
Den ganschen dag was het op den berg donker en heeft het onophoudelijk gedonderd.
Den ganschen nacht zaten zij elkander raadsels op te geven.
Den geheelen nacht waken.
Den grooten weg zuiveren van gras en de dijkjes ophoogen.

Den hond joeg men weg.
Denk aan uwen vader.
Denk er om, in die kist is breekbare waar.
Denkt gij, dat hij er mij een van afstaan zal?
Den langsten weg kiezen.
Den schimmel heb ik gisteren gebruikt.
Den vloer moet gij pleisteren.

Den vijand zag men.
Den weg door het bosch nemen.

De olifant is grooter dan de mier.
De olifant van den vorst van Siam.
De onnadenkendheid van een knaap kan veel onheil teweeg brengen.

roepijah satali satoe kati, tada lĕbih tada koerang.
Djahitan sĕpatoe ini koerang rapat.
Nama-nama moeridnja tĕrsĕboet dalam soerat ini.
Sawah dan tĕgal orang Bali.

Mĕnjaroengkan pĕdang.
Mĕnghoenoes pĕdang.
Barang bila pon bajik, pĕsti diboewat djoega.
Satoepon tiada dikatakannja sapandjang hari.
Sapandjang hari adalah gĕlap goelita di-atas goenoeng dan gĕmoeroeh sataloe.
Samalam-malaman doedoeklah ija bĕrtĕka-tĕki.
Bĕrdjaga sapandjang malam.
Mĕmbĕrĕsihkan djalan bĕsar daripada roempoet dan mĕnambak tĕpinja.
Andjing itoe dihalau oranglah.
Ingatlah akan bapamoe.
Ingat, dalam pĕti itoe ada barang jang lĕkas pĕtjah.
Ĕngkau kira dia bolih bĕhagi sama sĕhaja satoe?
Pilih djalan jang tĕrdjawoeh.
Koeda dawoek itoe koepakei kalamarin.
Dasarnja hĕndaklah ĕngkau tempel kapoer (pĕlester).
Moesoeh itoe dilihat oranglah.
Bĕrdjalan tĕroes daripada hoetan.
Gadjah itoe lĕbih bĕsar dari sĕmoet.
Gadjah radja Sijam.

Koerang pikir sawrang boedak bolih mĕngadakan banjak tjĕlaka.

De oogen uitsteken.
De oom, het kind en het kleinkind van den vorst.
De oorlogschepen der Russen en Turken.
De opium maakt vele menschen ongelukkig.
De optocht trok voort onder het slaan der muziek-instrumenten.
De oudere broeder en de jongere broeder van Ali.
De oudere broeder en de jongere broeder van den vorst.
De ouders van dit meisje zijn zeer gegoed.
De oudste en de jongste zoon.

De oudsten van dat dorp.
De overeenkomst was, dat ik vijfhonderd en hij duizend gulden zou inbrengen.
De paal steekt boven water uit.

De paardenstal van den resident.
De paarden willen niet loopen.
De paarden zijn al gebaad.
De pannen zijn niet goed gelegd.
De pauw klapwiekt met hare vlerken.
De pennen van die kast rammelen.
De pitten uit de vruchten doen.

De pokken inenten.
De politie-dienaren hebben hem gepakt.
De politie heeft hare plicht gedaan.
De pot staat op het vuur.
De priester offert koeien en schapen.
De priester slacht eene geit.

Mĕntjoengkilkan mata.
Mamanda dan anakanda dan tjoetjoenda baginda.
Kapal pĕrang orang Roes dan Toerki.
Apioen itoe mĕmbinasakan banjak orang.
Arak-arakan itoe laloe, bĕrdjalan samatara dipaloe sĕgala boenji-boenjian.
Kakak dan adik Ali.

Kakanda dan adinda baginda.

Iboe bapa anak perampoewan ini amat hartawan.
Anak jang soeloeng dan jang bongsoe.
Sĕgala toewa-toewa doesoen itoe.
Pĕrdjandjian itoe sĕhaja masoek lima ratoes roepijah, dia sariboe roepijah.
Tijang itoe kaloewar dari dalam ajar.
Pĕkoedaän toewan residen.
Koeda itoe tarnawoe bĕrdjalan.
Koeda soedah dimandikan.
Gĕntengnja tiada dipasang bĕtoel.
Boeroeng mĕrak itoe mĕngĕpakngĕpakkan sajapnja.
Sĕgala pasak lamari ini kĕrĕtak kĕrĕtik.
Kĕloewarkan bidji dari dalam boewah-boewah.
Mĕnanam katoemboehan.
Mata-mata polis soedah mĕnangkap dia.
Polis soedah mĕmboewat barang jang wadjib atasnja.
Koewali itoe tĕrlĕtak di-atas api.
Imam mĕngkorbankan lĕmboe kambing.
Imam itoe mĕnjĕmbileh saeikoer kambing.

De priester verricht den dienst in de moskee.
Imam itoe bĕrboewat kabaktian dalam masdjid.

De prinses gaat met hare jonge dochters naar den hof.
Toewan poetĕri pĕrgi kataman sĕrta dĕngan sĕgala dajang-dajangnja.

De prijs der kokosnoten steeg tot vijf Gulden de honderd stuks.
Harga boewah kĕlapa najik sampei lima roepijah saratoes bidji.

De prijs komt er niet op aan, als het maaksel maar goed is; wat ge vraagt zal ik u geven.
Harganja itoe tiada mĕngapa kalau boewatannja bajik; bageimana ĕngkau kata sĕhaja nanti bajar.

De prijs maakt niet uit.
Harganja tiada mĕngapa.

De prijs van een stuk, als het groot is, is een gulden, mogelijk twee gulden, mogelijk een en een kwart gulden.
Harganja saköping kalau bĕsar saroepijah, barangkali doewa roepijah, barangkali satoe roepijah lĕbih sĕtali.

De pijn is over.
Sakitnja soedah hilang.

De raad Gods over zijne dienaren.
Takdir Allah atas hambanja.

De rangschikkende getallen worden gevormd met *jang ka-* er voor te plaatsen en zijn:
Jang pĕrtama, jang kadoewa, jang katiga, jang kačmpat, jang katima enz.

De ransels moeten opengemaakt worden.
Sĕgala rangsel itoe hĕndak diboeka.

De (rauwe, gepelde) rijst is op.
Bĕras soedah habis.

De rechter deed onderzoek naar de zaak en ondervroeg de getuigen.
Hakim mĕmĕriksaï hal itoe dan bĕrtanjakan sĕgala saksi,

De renten van het kapitaal.
Boenga modal itoe.

De resident steeg van zijn paard.
Toewan residen toeroenlah dari atas koedanja.

De resident zal landraad houden.
Toewan residen hĕndak pĕgang landĕrat.

De rivier is gezwollen.
Sĕbaklah ajar disoengei itoe.

De rotan is te bros.
Rotan itoe tĕrlaloe gĕtas.

De rijke heeft zijne zorgen zoo goed als de arme.
Boekan orang miskin sĕhadja soesah; orang kaja pon ada soesah djoega.

De rijksbestuurder verzamelde al het volk op het voorplein van het paleis.
Bĕndahara itoe mĕnghimponkanlah sĕgala rājat dihalaman astana.

De rijst is niet heel duur.
Bĕras tidak bagitoe mahal.

De rijstvelden zijn nog niet ge-
Sĕgala bĕndang (sawah) bĕlom

ploegd, omdat er nog geen water genoeg is.
De sambal is niet heet genoeg; geef wat spaansche peper: kleine spaansche peper is ook goed.
De samenvloeiing is beneden het dorp Temboes.
Des avonds met maneschijn is het aangenaam om te wandelen en een luchtje te scheppen.
De schaar is hier en de vingerhoed is daar.
De schachten der laarzen zijn te wijd.
De schat, die door ons gevonden is.
De schoenmaker is gekomen, Mijnheer!
De schout met al de politieagenten.
De schrijver vroeg welke lading mijne prauw had en wie medevoer.
De slachttanden en de snuit van den grooten olifant.
De sleutel is niet te vinden, daarom blijft de deur gesloten.
De sleutel past niet.
De slingerplanten en het doode hout moeten worden verwijderd.
De sloten zijn ook al op den koop gemaakt.
De smart van deze ziekte is door hem niet uit te houden.
De smid heeft een blaasbalg, eene mand vol houtskool en allerlei soorten van vijlen.

De smid heet het ijzer en smeedt het vervolgens.
De soldaat staat voor de kazerne.

ditanggala (diloekoe), sĕbab bĕlom tjoekoep ajarnja.
Sambal ini koerang pĕdas; bawalah sadikit lada tjina, lada pĕdas pon bolih.

Pĕrtĕmoeannja ada dihilir doesoen Tĕmboes.
Kalau malam tĕrang boelan sĕdap pĕrgi bĕrdjalan-djalan dan mĕngambil-ambil angin.
Goenting ada disini dan lidal disana.
Sĕtiwal itoe tĕrlaloe longgar diatas.
Harta jang tĕlah kita dapat.

Toekang sĕpatoe soedah datang, Toewan!
Toewan mĕrinjo dĕngan sĕgala mata-mata.
Djoeroe-toelis bĕrtanja apa moeatan pĕrahoe sĕhaja dan sijapa mĕnoempang.
Gading dan boelalei gadjah bĕsar.
Koentji tiada tĕrdapat, sĕbab itoe pintoe tinggal tĕrkoentji.
Anak koentjinja tiada kĕna.
Dawĕn pasang-pasang dan ranting-ranting jang mati hĕndaklah didjawoehkan.
Koentjinja djoega barang kodijan sĕhadja.
Pĕdihnja sakit ini tiadă tĕrtahan olihnja.
Pada toekang bĕsi adalah pĕnghĕmboes dan satoe kĕrandjang pĕnoeh arang dan matjam-matjam pĕngikir.
Toekang bĕsi mĕmanaskan bĕsi itoe laloe ditĕmpanja.
Soldaloe itoe bĕrdiri dihadapan tangsi.

De soldaten marcheeren vier aan vier op eene rij.
De spin is een zeer nuttig dier.

De spijkers komen er van binnen doorheen.
De spijzen zijn nog niet gereed.
De stad A. is mijne woonplaats.

De stad tot rust brengen.
De stad was in rust en vrede.
De stalen pennen zijn voor Maleisch schrift te hard. De veerenpennen zijn beter.
Des te beter.
Des te beter voor hem (het of haar).
De steen is uit den ring.

De sterke hengst en de zwarte merrie.
De sterk stroomende rivier.
De stier en de koe; de bok en de geit.

De stoute jongen en het zoete meisje.

De stijlen van dit ledikant zijn te dun.
De suikerrietttuinen der Javanen.
De sultan van Turkije woont in Konstantinopel.
Des Vrijdags wordt in de moskee gepreekt.
Deszelfs schaduw werd zelfs niet meer gezien.
Des Zondags wordt er in de kerk gepreekt.
De tabak hier is niet bijzonder goed.
De tabak van Kedoe is beter dan die van Toeban, maar die van Deli is de beste.

Orang soldadoe itoe bĕrdjalan ĕmpat-ĕmpat sadjadjar.
Laba-laba itoe binatang jang amat bĕrgoena.
Pakoenja tĕmboes didalam.

Makanan bĕlom sadija.
Nagĕri A itoe tĕmpat kadijamankoe.
Mĕndameikan nagĕri.
Salamat santausa nagĕri itoe.
Kalam bĕsi itoe tĕrlaloe kĕras akan soeratan Malajoe. Bajik boeloe angsa.
Itoe lagi bajik.
Sĕbab itoelah lĕbih bajiknja.

Pĕrmata soedah goegoer daripada tjintjinnja.
Koeda djantan jang koewat dan koeda bĕtina jang hitam.
Soengei jang dĕras alirnja.
Lĕmboe djantan dan lĕmboe bĕtina; kambing djantan dan kambing bĕtina.
Boedak laki-laki jang nakal dan boedak pĕrampoewan jang manis.
Tijang tĕmpat tidoer ini tĕrlaloe kĕtjil.
Kĕbon tĕboe orang Djawa.
Soelthan Roem doedoeklah dinagĕri Istanboel.
Pada hari Djoemaät dibatja chotbat dalam mĕsdjid.
Bajangnja pon tiada kalihatan lagi.
Pada hari Dominggo di-adjar dalam gĕredja itoe.
Tĕmbakau disini tidak bagitoe bajik.
Tĕmbakau Kĕdoe itoe bajik dari tĕmbakau Toeban, tĕtapi tĕmbakau Deli jang tĕrbajik sakali.

De tamboer heeft zijn trommelvel stuk geslagen.
De tempel Gods te Jeruzalem en de tempel Gods te Mekka.

De teroengvruchten zijn tegenwoordig een cent het stuk.
De tientallen van tien tot negentig zijn:

De timmerman draait het hout en maakt het rond.
De tuinman besproeit den grond en begiet de planten.

De tuinman graaft een gat in den grond.
De tuinman van den havenmeester.
De twaalf maanden des jaars heeten:

De twee engelen, die iemand in het graf komen ondervragen, heeten Monkar en Nakir.

De twee gebroeders hielden elkander bij de hand; de een geleidde den ander.
De tijd is gekomen.
De tijd voor de komst der Javaansche prauwen is nog niet daar, Mijnheer.
De tijger viel op hem aan.
De vaartuigen hebben aan weêrskanten acht stukken.
De vaartuigen kunnen niet bin-

Tamboer soedah mĕmaloe gĕndĕrang sampei pĕtjah koelitnja.
Kaäbat-Oellah di Beitoe'l moekadis dan kaäbat-Oellah dinagĕri Mĕkkah.
Sakarang boewah tĕroeng sabidji satoe sen.
Sapoeloeh, doewa poeloeh, tiga poeloeh, ĕmpat poeloeh, lima poeloeh, ĕnam poeloeh, toedjoeh poeloeh, dĕlapan poeloeh, sambilan poeloeh.
Toekang kajoe itoe mĕlarik kajoe, didjadikannja boelat.
Toekang kĕbon itoe mĕndiroesi tanah dan mĕnjirami sĕgala pokok.
Toekang kĕbon mĕnggali lobang dalam tanah itoe.
Toekang kĕbon toewan sjahbandar.
Kadoewa bĕlas boelan dalam satahoen itoe namanja: Moeharram, Safar, Rabioe 'lawal, Rabioe 'lachir, Djoemadi 'lawal, Djoemadi 'lachir, Rĕdjab, Sjaban, Ramĕdlan, Sjawal, Dsoe 'lkaïdat dan Dsoe 'lhidjah.
Kadoewa orang Malaïkat jang datang bĕrtanjakan orang dalam koeboer itoe bĕrnama Monkar wa Nakir.
Kadoewa bĕrsaoedara itoe bĕrpĕgangan tangan; sa-orang mĕmimpin akan sa-orang.
Soedah sampei waktoenja.
Moesim pĕrahoe Djawa bĕlom lagi datang, Toewan.

Harimau mĕnĕrkam akandia.
Sabĕlah-sabĕlah pĕrahoenja dĕlapan marijamnja.
Pĕrahoe tĕrbolih masoek, sĕbab

nenkomen, daar de monding der rivier verzand is.
De vader en de moeder van den vorst.
De velden zijn allen verwoest door de overstrooming.
De verkoop van dat huis ging niet door.
De verre reis { over land. / over zee.
De verzamelende getallen, zooals: alle beide, alle drie enz. zijn:
De visschers roeien hunne schuiten in zee.

De vlaggen wapperen.
De vlam sloeg uit het dak van het huis.
De vlieger stijgt zeer hoog.
De vlinder zuigt honig uit de bloemen.
De vogel kan niet vliegen; hij zit in eene kooi.
De vogels vlogen in de lucht en gingen vervolgens op dien tak zitten.
De vogel vloog met den leguaan de lucht in.
De voortbrengselen van den grond verrijken den landbouwer.
De voorvechter trok zijne kris.

De vorst beval twee vaartuigen in gereedheid te brengen. Het eene besteeg hij zelf en het andere zijn gevolg.

De vorst ging in zijne slaapkamer.
De vorst heeft eene gemalin en zijne dienaren hebben vrouwen.

koewala soengei banjak pasirnja.
Ajahanda dan bonda baginda.

Sĕgala bĕndang itoe soedah dibinasakan olih ajar-bah.
Roemah itoe tiada djadi didjoewal.
Pĕrdjalanan jang djawoeh.
Pĕlajaran jang djawoeh.
Doewa-doewa, tiga-tiga, ĕmpat-ĕmpat, lima-lima, enz.

Toekang tangkap ikan itoe mĕndajoengkan pĕrahoenja kalawoet.
Sĕgala bandeira bĕrkibaran.
Njala api itoe kaloewar dari atap roemah.
Lajangan itoe najik tinggi-tinggi.
Koepoe-koepoe itoe mĕnjĕrei boenga-boenga.
Boeroeng itoe tabolih tĕrbang; adalah ija didalam sangkaran.
Boeroeng-boeroeng itoe tĕrbang dioedara, laloe hinggap pada dahan pohon itoe.
Boeroeng itoe mĕnĕrbangkan bijawak itoe ka-oedara.
Hasil tanah itoe mĕndjadikan kaja orang pĕladang.

Hoeloebalang itoe mĕnghoenoes kĕrisnja.
Maka disoeroch baginda lahkapkan doewa boewah pĕrahoe; saboewah kanajikan baginda sĕndiri, saboewah kanajikan orang iringan.
Radja masoek kadalam bilik pĕradoeännja.
Radja bĕristĕri dan sĕgala hambanja bĕrbini.

De vorst huwelijkte zijnen zoon en zijne dochter uit.

Radja itoe mĕmpĕristĕrikan poetĕranja laki-laki dan mĕmpĕrsoeamikan poetĕranja pĕrampoewan.

De vorstin bevalt en de vrouw van den visscher baart.

Prameswari itoe bĕrsalin (bĕrpoetra) dan bini nalajan itoe bĕranak.

De vorstin kwam tot mij.

Pĕrmeisoeri datang mĕndapatkan sĕhaja.

De vorst lag in zijn slaapvertrek.

Maka radja itoe bĕrbaring dalam bilik pĕradoeännja.

De vorst omarmt zijnen zoon.

Baginda mĕndakap poetĕra baginda.

De vorst schonk een stel wisselkleederen aan dien gezant.

Maka radja pon mĕnganoegĕrahi oetoesan itoe dĕngan salangkap pĕrsalinan.

De vorst vertrok van Batavia; de koopman vertrok van Samarang.

Radja itoe bĕrangkat dari Batawi; saudagar itoe bĕrdjalan dari Samarang.

De vorst zat op zijnen troon.

(tanja.

De vorst zeide tot zijne gemalin: Ik zal u bij de hand geleiden.

Radja bĕrsĕmajam di-atas tachMaka titah baginda kapada istĕrinja: Kakanda hĕndak mĕmimpin tangan adinda.

De vruchten van dien boom.

Boewah pohon itoe.

De vruchten zijn van den boom gevallen.

Boewah-boewah itoe soedah goegoer dari pokoknja.

De vijand bespiedt de vesting.

Moesoeh mĕnghintei benteng itoe.

De vijand slaat op de vlucht.

Moesoeh moelaī lari.

De vijand omsingelt het fort.

Moesoeh itoe mĕngĕpoengi benteng itoe.

De vijf gebedsuren worden genoemd:

Kalima waktoe sĕmbahjang itoe ini namanja: Soeboeh, lohor, ūsar, maghrib dan Isjæ.

De waarde van die gouden versierselen is niet te schatten.

Harga pĕrhijasan ĕmas itoe tiada tĕrnileikan.

De waarheid van dat bericht is niet gebleken.

Kabĕnaran chabar itoe tiada njata.

De wagen ging over zijn been.

Kakinja ditindih kareta.

De ware godsdienst leert den mensch God, den naaste en zichzelf lief te hebben.

Agama jang bĕtoel mĕngadjar orang mĕngasihi akan Allah, akan samanja manoesia dan akan dirinja sĕndiri.

De waschman heeft het schoone goed nog niet gebracht.

Toekang minatoe bĕlom bawa kajin bĕrĕsih.

De waschman is gekomen, Mevrouw.
De weg daarheen is vol bochten en krommingen.
De weg is te stijl dan dat ik dien zou kunnen gaan.
De wilde dieren komen uit hunne schuilhoeken en gaan voedsel zoeken.
De wilde zwijnen kwamen in het rijstveld en aten veel rijst.
De wind draait naar het westen.
De wind is gaan liggen.
De wind is gedraaid.
De wind is vlak west.
De ijverige is prijzenswaardig, maar de luiaard is te berispen.

De zakdoeken dienden tot vlaggen.
Deze boeken zijn voor u.
De zee werd wit van het schuim.

Deze bloem riekt heerlijk.
Deze boomen zijn te oud; zij moeten gerooid worden en jonge er voor in de plaats gezet.
Deze boom begint vrucht te dragen.
Deze boom is al oud; hij draagt geen vrucht meer.
Deze boom is van hem.
Deze boom ziet er uit alsof hij dood wil gaan.
Deze boonen willen niet gaar worden.
Deze brief is geschreven op den zeven en twintigsten April Achttien honderd vijftien.

Deze brief is opgesteld door den schrijver van den havenmeester.

Toekang minatoe soedah datang, Njonja.
Djalan kasana itoe bĕrbĕngkang-bĕngkok.
Djalan itoe tĕrlaloe tjoeram, tiada tĕrdjalani olihkoe.
Sĕgala mĕrga satwa kaloewar dari tĕmpat sĕmboeninja pĕrgi mĕntjĕhari mangsanja.
Babi hoetan soedah masoek sawah laloe makan banjak padi.
Angin bĕralih-alih kabarat.
Angin soedah mati.
Angin soedah bĕralih.
Angin itoe barat tĕpat.
Orang jang radjin itoe kapoedjian, tĕtapi orang pĕmalas itoe katjĕlaän.
Sapoe-tangan dipakei akan bandera.
Sĕgala kitab ini bageimoe.
Lawoet mĕndjadi poetih sĕbab boesanja.
Boenga ini haroem bawoenja.
Pokok-pokok ini tĕrlaloe toewa; hĕndaklah ditĕbang dan pokok moeda ditanam akan gantinja.

Pohon ini soelong bĕrboewah.

Pohon ini soedah toewa, tiada bĕrboewah lagi.
Pohon ini dia poenja.
Roepanja pokok ini mawoe mati.

Katjang ini tak mawoe djadi lĕmboet.
Tĕrmaktoeb soerat ini pada toedjoeh likoer hari boelan April tahoen sariboe dĕlapan ratoes lima bĕlas.
Soerat ini tĕrkarang olih djoeroe-toelis sjahbandar.

Deze eenden wil ik niet hebben.
't Zijn eenden die pas veêren krijgen.
Deze eend en woerd zijn fraai.

Deze eieren zijn te hard; ge moet ze half gaar koken.

Deze gelijkt zeer veel op de andere.
Deze grond moet beplant worden en die moet braak blijven liggen.
Deze haag moet gij scheren; zij groeit te breed uit.

Deze haan is geen partuur voor dien.
Deze hak is beter te hanteeren dan die.
Deze hanen staan elkander.
Deze heuvel is te steil.
Deze inkt is te waterig en die is te dik, en die daar te bleek.

Deze is het, dien wij vroeger hadden.
Deze is iets beter.
Deze is juist pas.
Deze is juist zooals de andere.

Deze jongen is zijn vader de baas.
Deze jongen wil maar spelen.
Deze kaneel is nog niet fijn genoeg.
Deze kamer is te klein.
Deze kast ziet er goed uit.
Deze kinderen zien er uit als een tweeling.
Deze kippen zijn nog niet volwassen.
Deze klok is bedorven.
Deze koffij is niet genoeg bezonken.

Ini itik akoe tiada mawoe; itik bĕharoe toemboeh boeloe.

Itik djantan bĕtina ini bagoes roepanja.
Tĕlor ini tĕrlaloe kĕras; hĕndaklah ĕngkau masak dia satĕngah matang.
Hampir-hampir ini sama dĕngan itoe.
Tanah ini hĕndaklah ditanami dan tanah itoe ditinggalkan tandoes.
Pagar ini hĕndaklah ĕngkau rantingi, karĕna toemboehnja tĕrlaloe lebar.
Hajam ini boekan padan dĕngan itoe.
Tjangkoel ini sĕnang dipakei dari pada tjangkoel itoe.
Ini hajam sama padannja.
Boekit ini tĕrlaloe tjoeram.
Dawat ini tĕrlaloe ĕntjĕr dan itoe tĕrlaloe kĕntal dan jang disana itoe tĕrlaloe poetjat.
Inilah jang ada sama kita dĕhoeloe.
Ini lĕbih bajik sadikit.
Ini kĕna bĕtoel.
Sama djoega ini dĕngan jang lajin itoe.
Boedak ini mĕngalahkan hoekoem bapanja.
Boedak ini ingat majin sĕhadja.
Kajoe manis ini bĕlom lĕmat bajik-bajik.
Bilik ini tĕrlaloe kĕtjil.
Lamari ini bajik roepanja.
Boedak ini roepanja bĕrkĕmbar.

Hajam ini bĕlom habis bĕsar.

Lontjeng ini soedah roesak.
Kahwa ini bĕlom doedoek bajik-bajik.

Deze koffij is niet genoeg gebrand.
Deze koopman heeft veel bedienden en slaven.
Deze koopman is nog rijker.
Deze leer heeft twintig sporten.

Deze leizel staat op breken.

Deze lieden zijn land- en dorpsgenooten.
Deze man is blind; hij heeft zijne beide oogen verloren.
Deze melk is half water.
Deze munt geldt niet meer.
Deze muur moet gewit worden.

Dezen ganschen nacht zal ik aan uwe schoenen zitten werken.
Dezen keer duurt het lang eer de regens goed doorbreken.
Deze olie wil niet branden.
Deze pen is te puntig.
Deze plank is niet vlak.
Deze plantjes moet gij scheuren om ze te vermenigvuldigen.

Deze poot van de tafel is te kort; leg er iets onder.
Deze put is zeer diep.
Deze ridderorde is een teeken van moed, beleid en trouw.
Deze ring is van goud.
Deze rivier loopt in zee uit.

Deze rijksdaalder wil men niet ontvangen.
Deze rijst is meer dan om hen te verzadigen.
Deze rijst is niet gaar.
Deze rijst is om blanketsel van te maken.
Deze schoenen moeten gelapt (worden.

Kahwa ini koerang goreng.

Saudagar ini banjak hamba sĕhajanja.
Saudagar ini lĕbih kaja lagi.
Tangga ini ada doewa poeloeh anak-tangganja.
Tali kĕndali ini hampir akan poetoes.
Orang ini orang sanagĕri dan sadoesoeu.
Orang ini boeta; ija kahilangan kadoewa bidji matanja.
Soesoe ini satĕngah ajar.
Oewang ini tada lakoe lagi.
Pagar tembok ini hĕndaklah disapoe kapoer.
Samalam-malaman ini bolih sĕhaja djahitkan toewan poenja sĕpatoe.
Sakali ini lama sabĕlom datang hoedjan jang tĕtap.
Minjak ini tamĕnjala.
Kalam ini tĕrlaloe loentjip.
Papan ini tarata.
Pokok kĕtjil ini hĕndaklah kaukojak-kojak akan mĕmpĕrbanjakkan dia.
Ini kaki medja koerang pandjang; taroh gandjal.
Pĕrigi ini tĕrlaloe dalam.
Bintang ini tanda bĕrani, kabidjaksanaän dan satija.
Tjintjin ini daripada ĕmas.
Soengei (kali) ini mĕngalir kalawoet.
Ringgit ini tadlakoe.

Nasi ini lĕbih dari jang akan mĕngĕnnjangkan dia.
Nasi ini bĕrhati lagi.
Bĕras ini akan diboewat bĕdak.

Sĕpatoe ini hĕndaklah ditampal.

Deze schoenen moet ge verhalvezolen en achterlappen; maak ze wat hooger.
Deze schroevensleutel is niet genoeg gebogen.
Deze soort breekt licht.
Deze soort is niet algemeen.
Deze soort van gedrukt katoen is pas gekomen en van Fransch maaksel.
Deze soort van gedrukt katoen kan niet minder dan voor dien prijs gegeven worden.
Deze stang ijzer is gebroken; lasch hem.
Deze stoel is klein en die tafel is groot.
Deze suiker is van Java, Mijnheer, en niet van Sijam.

Deze tafel is krom getrokken.
Deze tafel kan niet blinken.
Deze teekening moet een paard voorstellen, maar zij lijkt meer op een ezel.
Deze thee is te slap.
Deze tros bananen heeft vier en twintig kammen.
Deze twee paarden zijn even groot.
Deze twee rivieren loopen meen.

Deze twee wegen loopen op één punt uit.
Deze twee zien er hetzelfde uit.
Deze tijger is levend gevangen.

Deze uitkomst (som) is niet goed.
De zeven dagen der week heeten: Zondag, Maandag, Dinsdag, Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag.
Deze verordening is vanwege den generaal.

Sĕpatoe ini hĕndaḳlah ĕngkau tampaikan dan tambah koelit toemitnja; tinggikan sadikit.
Pĕmoetar sĕkĕroep ini koerang bĕngkoḳ.
Ini matjam lĕkas patah.
Ini matjam boekan kabanjakan.
Ini matjam tjita bĕharoe datang, boewatan fĕransis.

Ini roepa tjita tidaḳ bolih dĭbĕri koerang daripada harga bagitoe.
Batang bĕsi ini soedah patah; samboengkanlah.
Koersi ini kĕtjil dan medja itoe bĕsar.
Ini goela dari tanah Djawa, Toewan, boekannja goela Sijam.
Medja ini soedah lĕngkoeng.
Medja ini tarbolih bĕrkilat.
Orang mĕloekis ini hĕndaḳ bĕrboewat koeda, tĕtapi roepanja kaldei.
Ajar tĕh ini koerang toewa.
Pisang satandan ini ada doewa poeloeh ĕmpat sikat.
Kadoewa koeda ini sama bĕsarnja.
Kadoewa soengei ini bĕrtĕmoe djadi satoe.
Pada satĕmpat djoeā djatohnja kadoewa djalan ini.
Ini doewa saroepa.
Harimau ini soedah ditangkap hidoep.
Djoemlah ini tarbĕtoel.
Katoedjoeh hari dalam sadjoemaāt itoe namanja: Ahad, Isnen, Sĕlasa, Rĕbo, Kamis, Djoemaāt dan Sĕptoe.
Pĕrintah ini dattangnja dari toewan djinĕral.

Deze vruchten kan men niet overhouden.
Deze weg is vol gaten en kuilen, en vol bochten en krommingen.
Deze zaak is niet recht.
De zieke sprak heel zacht.

De ziekte is zoo erg niet.
Deze ziet er goed uit.
Deze zijn te groot en die te klein.

De zon brandt nu zeer sterk.
De zon gaat in het Westen onder.
De zon is al boven de boomen.

De zon is nog niet op.
De zon is nog niet onder.
De zon is onder.
De zwarte kap van een rijtuig.
De zweep hangt aan den muur.

De zijdeworm spint zich in.

Dicht bij de brug.
Dicht bij zijn huis is een rijpad aan den rechterkant.
Die bedden (in den tuin) zijn niet hoog genoeg.
Die beide woorden hebben dezelfde beteekenis.
Die bloem riekt onaangenaam.
Die boompjes staan te wijd uit elkander; zet er nog tusschen in.
Die buurman zal wel begraven worden, al zijt gij er niet bij.

Die daar staat heeft planken wanden.
Die deur gaat van zelf dicht.
Die dief is veroordeeld om gegeeseld te worden.

Boewah ini tarbolih disimpan.

Djalan ini bĕrlĕkak-lĕkoḳ, dan bĕrbĕngkang-bĕngkoḳ.

Pĕrkara ini tiada sah.
Orang sakit itoe bĕrkata pĕlahan-pĕlahan.
Sakitnja tiada bagitoe kĕras.
Inilah satoe jang nampaḳ bajik.
Ini tĕrlaloe bĕsar dan itoe tĕrlaloe kĕtjil.
Matahari sakarang panas tĕrik.
Matahari masoeḳ disabĕlah barat.
Matahari soedah najik lĕbih tinggi dari pohon-pohon.
Matahari bĕlom tĕrbit (najik).
Matahari bĕlom masoeḳ.
Matahari soedah masoeḳ.
Toedoeng kareta jang hitam.
Tjĕmĕti itoe bĕrgantoeng pada tembok.
Hoelat soetĕra itoe mĕmbaloet dirinja.
Dĕkat dĕngan djĕmbatan.
Ada dĕkat roemahnja satoe simpang sabĕlah kanan.
Pĕtaḳ-pĕtaḳ ini koerang tinggi.

Kadoewa kata itoe sama artinja.

Boenga itoe boesoeḳ bawoenja.
Pokoḳ itoe tĕrlaloe djarang; taroh lagi ditĕngahnja.

Orang sakampoengmoe itoe akan ditanamkan djoega, maskipon ĕngkau tiada sĕrta.
Jang disana itoe dindingnja papan.
Pintoe itoe mĕnoetoepkan dirinja.
Pĕntjoeri itoe kĕna hoekoem sĕsah.

Die gaten worden met katoen dichtgestopt.	*Lijang itoe dišmpal dĕngan kapas.*
Die gedachte deed allerlei gissingen bij mij ontstaan.	*Pikiran itoe mĕndatangkan sangka-sangka pada hatikoe.*
Die geneesmiddelen zijn niet te slikken.	*Obat itoe tiada tĕrtĕlankan.*
Die hard loopt valt licht.	*Jang lari dĕras moedah bolih djatoh.*
Die het gestolen heeft, zijt gij!	*Jang soedah mĕntjoeri itoe, ĕngkaulah!*
Die jonge jufvrouw is mijne verloofde.	*Nona itoe toenangankoe.*
Die jongen is goed grootgebracht.	*Boedak itoe masak di-adjar.*
Die jongen steekt de tong tegen hem uit.	*Boedak itoe mĕngĕleloetkan lidahnja kapadanja.*
Die kan ik wel geven, maar dat het maaksel sterk zij.	*Bolihlah akoe bĕri, tĕtapi bijar tĕgoh boewatannja.*
Die kat miauwt voortdurend.	*Koetjing itoe mĕngejoeng salaloe.*
Die katoenen stoffen verkleuren.	*Sĕgala kajin tjita itoe toeroen warnanja.*
Die kinderen zijn bij mijn broeder.	*Sĕgala anak-anak itoe adalah diroemah saoedara sĕhaja.*
Die kinderen zijn lief.	*Boedak-boedak itoe manis.*
Die koffer gaat moeielijk open.	*Soesah diboeka pĕti itoe.*
Die koffij is eventjes lauw.	*Ajar kopi itoe soewang-soewang koekoe sĕhadja.*
Die koffij is nog niet bezonken.	*Ajar kopi itoe bĕlom doedoek.*
Die lieden zijn rijk. Dat zijn rijke lieden. Rijk zijn die lieden.	*Orang itoe kaja. Itoelah orang jang kaja. Kajalah orang itoe.*
Die man is door den duivel bezeten.	*Orang itoe kamasokan sjeitan.*
Die man is niet in den pas.	*Orang itoe salah langkahnja.*
Die man moet gedagvaard worden.	*Orang itoe hĕndaklah disita.*
Die man past niet bij die vrouw.	*Bĕrtimpanganlah roepanja laki-laki dĕngan pĕrampoewan itoe.*
Die man stierf aan de Cholera.	*Orang itoe mati kĕna pĕnjakit tĕoen.*
Die man tuiniert buiten de stad.	*Orang itoe bĕrkĕbon diloewar nagĕri.*
Die melk is gehot.	*Ajar soesoe ini soedah pĕljah.*
Die orkaan deed het schip vergaan.	*Tofan itoe soedah mĕngaramkan kapal itoe.*

Die palen staan niet recht.
Die plaats ligt in het Oosten.

Die poppen loopen vanzelf, want er is een werktuig in.

Die riemen van de boot waren met bladgoud belegd.
Die rijst heeft al een kooper gevonden.
Die rijst is nog hard van binnen.
Die rijst is te oud en niet eetbaar.

Die schaaltjes zijn vuil aan de randen.
Die schepen hebben zeilen van doek.
Die sloten kunnen met een krommen spijker opengemaakt worden.
Die stad ligt in Holland.

Die steen is niet op te tillen en die balk is niet weg te dragen.
Die stoel is even hoog als de tafel.
Die stoomboot vaart in de Roode Zee.
Die verf moet eerst droog worden.
Die vermenigvuldigen van zelf, Mijnheer!
Die visschen kwamen van zelf naar boven.
Die vlek wil er niet uitgaan.

Die vogel ontsnapte aan den strik.
Die voorvechter is zonder baadje.
Die vrouw bebabbelt haren man.

Die vrouw beweent haar kind.

Tijang itoe tiada tĕgak bĕtoel.
Tĕmpat itoe doedoeknja sabĕlah timoer.
Orang-orangan itoe bĕrdjalan dari sĕndirinja, karĕna ada pĕsawat dalamnja.
Dajoeng-dajoeng sampan itoe bĕrtorap dĕngan ajar ĕmas.
Bĕras itoe soedah lakoe.

Nasi ini bĕrhati lagi.
Nasi itoe tĕrlaloe toewa, tarbolih dimakan.
Pinggan ini kotor tĕpinja.

Kapal itoe ada lajarnja daripada kajin.
Sĕgala koentji itoe dapat diboekakan dĕngan pakoe bĕngkok.

Nagĕri itoe tĕmpatnja ditanah Bĕlanda.
Batoe itoe tiada tĕrangkat dan balok itoe tiada tĕrbawa.

Koersi itoe sama tingginja dĕngan medja.
Kapal api itoe bĕrlajar dilaoet Kolzom.
Hĕndaklah tjat itoe djadi kĕring dĕhoeloe.
Itoe djadi banjak dari sĕndirinja, Toewan!
Ikan itoe bĕrtimboelan sĕndirinja.

Tjoring (noda) itoe tarbolih kaloewar.
Boeroeng itoe raboetlah daripada djĕrat. (djoe.
Hoeloebalang itoe tiada bĕrbapĕrampoewan itoe mĕngata-ngatai lakinja.
Pĕrampoewan itoe mĕnangisi anaknja.

Die vrouw is een waarzegster, die iemands lot voorspelt.
Die vrouw is gek.
Die vrouw is hoog zwanger.
Die vrouw verkoopt allerlei soort van koekjes.

Die vruchten beginnen te rotten.
Die vruchten werden de een na de andere rijp.
Die wacht heet de patrouille.
Die waterloten moet gij er afsnijden.
Die weg is niet te gaan.
Die weg komt juist midden in de kampoeng uit.
Die weg werd met water besproeid, opdat het stof niet zou opvliegen.
Die werkt moet zijn loon hebben.

Die winkel is bankroet.
Die winkel is nog niet geopend.
Die woorden deden zijn gelaat ophelderen.
Die woorden vonden ingang in zijn hart.
Die wijs is werpt geen oud kleed weg voor hij een nieuw heeft.

Die zaak is nog niet duidelijk.
Die zaden komen uit Holland.

Die zak met geld moet nog eens overgeteld worden.
Die zware kist kan ik niet dragen.

Die zijn nog achter gebleven.
Dikwijls is het ook te veel moeite.

Dikwijls kost een rijpaard van vier voet een duim drie honderd gulden.

Pĕrampoewan itoe orang pĕtĕnoeng, jang mĕnengok oentoeng.
Pĕrampoewan itoe gila.
Pĕrampoewan itoe boenting sarat.
Pĕrampoewan itoe mĕndjoewal pĕlĕbagei matjam panganan (koewe-koewe). (soek.
Boewah-boewah itoe djadi boe-
Boewah-boewah itoe bĕrsamboetan masak.
Pĕngawalan itoe bĕrnama patrol.
Tjabang-tjabang ajar itoe hĕndaklah kaukĕrat.
Djalan itoe tiada tĕrdjalani.
Djalan itoe bĕtoel djatoh dităngah kampoeng.
Djalan itoe disĕmboer orang dĕngan ajar, soepaja doeli djangan bĕrbangkit.
Orang jang bĕkĕrdja patoet dapat opahnja.
Kĕdei (toko) itoe soedah djatoh.
Kĕdei (toko) itoe bĕlom diboeka.
Pĕrkataän itoe mĕmbĕrĕsihkan moekanja.
Pĕrkataän itoe djatoeh mati kĕdalam hatinja.
Orang jang bĕrboedi tiada mĕmboewang badjoe toewa sabĕlom ada jang bĕharoe.
Pĕrkara itoe bĕlom njata(tĕrang).
Bidji-bidjian itoe datang dari nagĕri Bĕlanda.
Kandi oewang itoe hĕndaklah dibilang lagi sakali.
Pĕti jang bĕrat ini tiada tĕrbawa olihkoe.
Itoe katinggalan lagi dibĕlakang.
Kĕrap kali dikatakan tĕrlaloe soesah.
Tĕrkadang-kadang koeda toenggang saweikoer jang ĕmpat kaki lĕbih sa-dim harganja tiga ratoes roepijah.

Dit baadje is van zijde.
Dit baadje past mij niet.

Dit beantwoordt niet aan de overeenkomst.
Dit bevalt mij.
Dit bewijs is duidelijk genoeg.
Dit blad dient mij tot zonnescherm.
Dit boek is het mijne.
Dit deugt niet, er mankeert iets aan.
Dit deugt tot niets.
Dit gaat boven mijn verstand.
Dit garen is zeer fijn.
Dit geld is hier niet gangbaar.
Dit geweer is vuil.
Dit geweer is erg vuil.
Dit geweer is niet schoon genoeg.
Dit goed is droog; breng het naar binnen.
Dit goed kost mij zeven gulden.

Dit had niet zoolang verzuimd moeten worden.
Dit hoor ik met veel genoegen.

Dit horologie loopt niet goed.
Dit hout is niet goed; het kan niet gebruikt worden.
Dit hout moet gezaagd en dan geschaafd worden.
Dit huis is grooter dan dat.

Dit huis is twintig jaren geleden gebouwd.
Dit huis moet gerepareerd worden.
Dit is beter dan niets.
Dit is de beste (of het beste).
Dit is de eenige, dien ik ooit gezien heb.
Dit is de eenigste, dien ik heb.
Dit is de oudste zoon.

Badjoe ini daripada soetĕra.
Badjoe ini tidak moewat dibadan sĕhaja.
Ini tiada satoedjoe dĕngan djandjinja.
Inilah jang sĕhaja soeka.
Tanda bitti int tjoekoep njata.
Dawoen ini koedjadikan pajoeng.

Kitab ini akoe jang ĕmpoenja dia.
Ini tidak bajik; ada tjĕlanja.

Ini satoepon tiada goenanja.
Ini di-atas pĕngartiankoe.
Bĕnang ini tĕrlaloe haloes.
Oewang ini tadakoe disini.
Sĕnapang ini kotor.
Sĕnapang ini kotor sakali.
Sĕnapang ini koerang bĕrĕsih.
Kajin ini soedah kĕring; bawa kadalam.
Kajin ini sĕhaja bĕli toedjoeh roepijah.
Tadpatoet dilengakan itoe sakian lama ini.
Akoe dĕngar itoe dĕngan banjak soeka hati.
Harlodji ini tadbajik djalannja.
Kajoe ini tadbajik; tadbolih dipakei.
Kajoe ini hĕndaklak digĕrĕgadji laloe dikĕtam.
Roemah ini bĕsar daripada roemah itoe.
Roemah ini soedah diboewat doewa poeloeh tahoen laloe.
Roemah ini minta dibajiki.

Daripada tidak djadilah ini.
Inilah jang tĕrlĕbih bajik.
Ini satoe sĕhadja jang sĕhaja soedah lihat.
Ini satoe sĕhadja ada sama sĕhaja.
Ini anak jang toewa.

Dit is de sleutel niet er van; hij past niet.
Dit is de tijd van hevige winden; de vaartuigen van Malaka durven geen zee kiezen.
Dit is dezelfde weg, dien ik u daareven aanwees.
Dit is duur gekocht.
Dit is een hoed van oud model.

Dit is een goede vondst.
Dit is een goede soort van kippen; zij geven dertig eieren.
Dit is een goed stuk grond om er een kokostuin op aan te leggen.
Dit is een kast met pilaren aan de zijden.
Dit is een moeielijk te ontwarren zaak.
Dit is een schrale grond.

Dit is een teeken van liefde en eerbied.
Dit is een vrij goede.
Dit is eerste soort en kost zestig dollars een snees (20 stukken).
Dit is geen goede, probeer een andere.
Dit is goed voor kiespijn.
Dit is haar Benjamin.
Dit is het beste wat ge doen kunt.
Dit is het boek, dat door u gezocht wordt.
Dit is het juist wat ik hebben wil.
Dit is het mijne.
Dit is het paleis van Zijne Majesteit.
Dit is het zelfde boek als dat.

Dit is hij.

Ini boekan koentjinja; tidak satoedjoe.
Ini moesim angin tërlaloe këras; përahoe-përahoe Malaka tarbërani kaloewar kalawoet.
Djalan ini djoega, jang koetoendjoek kapadamoe tadi.
Ini soedah dibëli mahal.
Tjapiau (topi) ini matjam dëkoeloe kala.
Ini pëndapatan jang bajik.
Ini hajam bajik bakanja; tiga poeloeh tëlornja.
Sapotong tanah ini bajik akan dibocwat këbon këlapa (nijoer).

Ini lamari bërtijang kiri kanan.

Inilah përkara jang soekar soelit.

Tanah ini koerang bajik bërtanam.
Inilah tanda kasih dan hormat.

Sëdang bajiknja ini.
Ini matjam nommor satoe, harganja ënam-poeloeh ringgit satoe kodi.
Ini tarbajik; tjoba jang lajin.

Ini obat sakit gigi.
Inilah anaknja pënjoetji përoet.
Itoelah jang tërlëbih bajik ëngkau boewat.
Inilah kitab jang kautjëhari itoe.

Itoelah jang sapërti kahëndak sëhaja.
Ini sëhaja poenja.
Inilah astana Jang dipërtoewan.

Kitab ini sama djoega dëngan kitab itoe.
Inilah dia.

Dit is juist gemaakt zooals ik het wensch.	*Boewatan ini bagei dihatikoe.*
Dit is koude thee.	*Ini ajar teh jang dingin.*
Dit is maar half zoo goed als dat.	*Ini saparoh koerang bajiknja dari itoe.*
Dit is mij meer nut dan u.	*Ini tĕrlĕbih goena sama sĕhaja, daripada sama ĕngkau.*
Dit is niet de soort die ik wensch.	*Boekan ini matjam sĕhaja mawoe.*
Dit is niet goed gemaakt.	*Boewatannja ini tabajik.*
Dit is niet goed om te eten.	*Ini tabajik dimakan.*
Dit is niet goed voor u, eet het niet.	*Tidak bajik ĕngkau makan ini; djangan makan.*
Dit is niet veel waard en toch kost het veel.	*Ini tiada bĕrgoena banjak, tapi bĕrharga.*
Dit is niet zoo goed als dat.	*Ini tasama dĕngan itoe bajiknja.*
Dit is nog een weinig vochtig.	*Ini lagi lĕmbab-lĕmbab sadikit.*
Dit is reeds stuk, wij moeten een nieuw zoeken.	*Ini soedah roesak, patoet kita tjĕhari satoe jang bĕharoe.*
Dit is te gering om er nut van te hebben.	*Kĕpalang sĕhadja ini jang hĕndak digoenakan.*
Dit is te groot.	*Ini tĕrlaloe bĕsar.*
Dit is te klein.	*Ini tĕrlaloe kĕtjil.*
Dit is tot belooning van uwe vlijt.	*Ini akan pĕmbalas radjinmoe.*
Dit is uw eigen buffel.	*Inilah karbaumoe sĕndiri.*
Dit is veel meer waard dan het kost.	*Bĕsar goenanja ini lĕbih dari harganja.*
Dit is verkeerd.	*Ini salah.*
Dit is voor mij van veel nut geweest.	*Ini soedah bĕrgoena banjak sama sĕhaja.*
Dit is zeer nuttig.	*Banjak goenanja ini.*
Dit katoen is niet genoeg voor één beddelaken.	*Kajin poetih ini tatjoekoep akan sĕpĕrei sahĕlei.*
Dit katoen verkoop ik bij de el; de prijs per el is veertig cent.	*Ini tjita sĕhaja djoewal elo, didalam satoe elo harganja ĕmpat poeloh sèn.*
Dit kleed is genoeg om hen beiden te bedekken.	*Kajin ini mĕmadai mĕnoetoep kadoewanja.*
Dit land is mijn eigendom.	*Tanah ini akoe jang ĕmpoenja dia.*
Dit leder en die spijkers zijn voor het rijtuig, dat in de maak is.	*Koelit ini dan pakoe itoe akan bakal kareta itoe.*
Dit ledergoed is niet zwart gemaakt.	*Barang koelit ini tiada dihitamkan.*

Dit mes is stomp ; slijp het, opdat het weêr scherp worde.
Dit paard heb ik voor honderd gulden gekocht.
Dit paard is ook ons paard.
Dit schip is vier malen naar China geweest.
Dit soort van hout is zoo zwaar, dat het in het water zinkt.
Dit strijdt tegen de wetten.

Dit stuk land is reeds schoon gehakt.
Dit touw is met een rad in elkander gedraaid.
Dit verschilt met dat.
Dit vleesch is nog niet malsch.
Dit vonnis moet aan de muren van het gerechtshof worden aangeplakt.
Dit water is ondrinkbaar.
Dit water is zoo kalm als het water in eene tobbe.
Dit zwaard is het zijne.
Dit zijn katoentjes, en dit koffers en dit gouden versierselen van nieuw model.

Dit zijn kinderen van denzelfden vader en dezelfde moeder.
Dit zijn louter raadsels.
Dit zijn stukken van kopjes en schoteltjes.
Djaksa wees zoo goed en lees de beschuldiging voor.
Doe dat niet weêr.
Doe de deur goed dicht.
Doe de deur open.
Doe mij de deur open.
Doe hem de deur open.
Doe de paarden snel loopen.
Doe de kastanjes in deze mand.

Doe de vensters dicht.

Pisau ini toempoel; asahkan, soepaja tadjam poela.
Koeda ini soedah koeběli dĕngan saratoes roepijah.
Koeda ini koeda kita pon.
Kapal ini soedah ĕmpat kali bĕrlajar kanagĕri Tjina.
Ini djĕnis kajoe sĕbab bĕratnja bolih tĕnggĕlam dalam ajar.
Ini mĕlawan (bĕrtjidĕra) dĕngan koekoem.
Sapotong tanah ini soedah ditjangkoeli.
Tali ini disaring dĕngan kĕntjir.

Ini lajin, itoe lajin.
Daging ini bĕlom ĕmpoek.
Kapoetoesan koekoem ini akan ditempelkan pada pagar tembok gĕdoeng bitjara.
Ajar ini tadjam diminoem.
Ajar ini tĕrlaloe tĕnang, sapĕrti ajar dalam doelang.
Pĕdang ini dia poenja.
Ini roepa kajin-kajin, dan ini roepa pĕti dan ini roepa pakĕijan ĕmas, jang matjam bĕharoe.
Inilah anak-anak saiboe sabapa.

Ini pĕnarka bĕlaka.
Inilah pĕtjah-pĕtjahan piring mangkok.
Kalau Djaksa soeka, batjakanlah soerat toedoehannja.
Djangan boewat itoe lagi.
Toetoepkanlah pintoe bajik-bajik.
Boeka pintoe.
Boekakan akoe pintoe.
Boekakan dia pintoe.
Larikanlah koeda itoe.
Boewah sarangan itoe isi dalam kĕrandjang ini.
Toetoep djĕndela.

Doe voor mij de vensters dicht.
Doe een matten dek over het rijtuig.
Doe er niet te veel stijfsel in, anders gaat het goed stuk.

Doe er nog wat bij, Mijnheer!
Doe het deksel op den ketel.

Doe het in gevlochten zakken en naai ze goed dicht, opdat het er niet uitkomt.
Doe het in uwe patroontas.
Doe het op den een of anderen tijd.
Doe het, op welke wijze ook.
Doe het paard het bit aan.
Doe in de schoenen, die ge maakt, twee vetergaten.

Doeken zijn er in het geheel twee en dertig stuks.
Doe mij de deur open.
Doe mijne complimenten aan den heer N. N.
Doe niet zus, maar zoo.

Doet gij peper op uwe rijst?

Doet hij het zeker elk jaar?

Doe uw werk.
Doe uw werk goed.

Doe water in dat vat.
Doe wat water bij dat kooksel.

Doe ze wat haast maken.
Dood dezen kakkerlak.
Doodt die vrouw niet.

Door brand ongelukkig geworden.
Door dat het zoo erg heet is,

Toetoepkan akoe djěndela.
Boeboehlah toedoeng kadjang di-atas kareta itoe.
Djangan ěngkau boeboeh kandji tërlaloe banjak, nanti roesak pakeijan.
Toewan tambah lagi sadikit.
Toetoep itoe boeboehlah pada kètèl.
Boeboehlah dalam soempit dan djahit bajik-bajik, djangan botjor.
Masoekkan dalam karpeimoe.
Boewatlah barang bila pon bajik.

Bageimana pon bajik, boewatlah.
Koeda itoe kěnakan kěkang.
Sěpatoe, jang ěngkau boewat itoe, boeboeh doewa lobang těmpat talinja.
Kajin-kajin samoewanja ada tiga poeloeh doewa hělei.
Boekakanlah akoe pintoe itoe.
Katakan sěhaja poenja salam kapada toewan Anoe.
Djangan boewat bagini, mělainkan bagitoe.
Ěngkau boeboeh lada pada nasimoe?
Těntoekah diboewatnja itoe tijap-tijap tahoen?
Boewatlah pěkěrdjaännmoe.
Boewatlah pěkěrdjaännmoe bajik-bajik.
Bědjanah itoe isi děngan ajar.
Masakan ini tambahkan ajar sadikit.
Soeroeh lěkas sadikit.
Boenoehlah lipas ini.
Djangan boenoehkan pěrampoewan itoe.
Dibinasakan olih api.

Sěbab panas tërlaloe kěras, Toe-

Mijnheer, zijn al de planten gestorven.	*wan, sĕgala pokok habis mati.*
Door dat leed ben ik weêr gelukkig heen.	*Kombali akoe lĕpas daripada tjilaka ini dĕngan salamat.*
Door de deur naar binnen gaan.	*Masoek daripada pintoe.*
Door de heg heenkruipen.	*Mĕnjoesoep pagar.*
Door de heg heenbreken.	*Mĕnĕtas pagar.*
Door den koopman werd een man daarheen gezonden.	*Olih saudagar disoeroehkan sĕorang laki-laki kasana.*
Door de voorbeschikking Gods werd hij krank.	*Dĕngan takdir Allah djatohlah ija sakit.*
Door en door steken.	*Mĕnikam tĕroes tĕmboes.*
Door God geschapen zijn.	*Didjadikan olih Allah.*
Door het bestuur opontboden worden.	*Dipanggil mĕnghadap pĕmĕrintah nagĕri.*
Door het zwaard vergaan.	*Ditoempas dĕngan pĕdang.*
Door mijne onachtzaamheid heb ik dit onheil veroorzaakt.	*Olih alpakoe akoe tĕlah mĕngadakan tjilaka ini.*
Door u ben ik ongelukkig geworden.	*Akoe soedah binasa olih sĕbab ĕngkau.*
Door ziekte verhinderd worden.	*Mĕndapat aral sĕbab sakit.*
Draai daar met het rijtuig in.	*Beloekkan kareta masoek disitoe.*
Draai het rad snel rond.	*Poesingkan djantĕra itoe lĕkaslĕkas.*
Draai zijne schroeven aan.	*Poetar kĕntjang sĕkĕroepnja.*
Drie dagen achtereen storm.	*Tiga hari bĕrtoeroet-toeroet riboet.*
Drie dagen geleden heeft de opzichter nog twee wilde varkens geschoten.	*Tiga hari laloe mandor soedah mĕnembak babi hoetan tiga ekoer djoega.*
Drie elleboogsellen is de hoogte er van.	*Tiga hasta tingginja.*
Drie jaren lang in den ketting te werken aan de openbare wegen.	*Tiga tahoen lamanja bekĕrdja dalam rantei didjalan bĕsar.*
Drie zaken van gesmokkelden opium, één van woedend moorden, twee van diefstal met inbraak en eenige kleine zaken.	*Tiga pĕrkara dari apioen gĕlap; satoe pĕrkara dari orang mĕngamoek, doewa dari orang mĕntjoeri dĕngan mĕnĕtas roemah danlagi bĕbĕrapa pĕrkara kĕtjil.*
Droog die kleeren in de zon.	*Djĕmoerkan pakeijan itoe.*
Droog dit in de zon.	*Djĕmoerkan ini.*
Droog dit in den wind.	*Anginkan ini.*

Duizenden lieden gingen er heen om dat schouwspel te zien.	*Bĕriboe-riboe orang pĕrgi kasana hĕndak mĕlihat tamasja itoe.*
Duizend gulden heeft men er reeds voor geboden.	*Sariboe roepijah soedah orang tawar barang ini.*
Durft gij hem te staan?	*Bĕranikah ĕngkau mĕlawan dia?*

E.

Een afgod heeft oogen, maar ziet niet.	*Pada bĕrhala ada matanja, tĕtapi tiada ija dapat mĕlihat.*
Een anderen keer moet ge het wat spoediger brengen, en niet zoo lang wegblijven.	*Lagi sakali bawa lĕkas, djangan lambat bagitoe.*
Een anderen keer moet ge het mes rechts, de vork links en den lepel aan den achterkant van het bord leggen.	*Lagi sakali taroh pisau sabĕlah kanan, garpo sabĕlah kiri dan sendok dibalik piring.*
Een anderen keer zal ik goed oppassen.	*Lajin kali sĕhaja bolih ingat bajik-bajik.*
Een ander heeft het mij bericht; mogelijk is het waar, mogelijk niet.	*Orang lajin bĕrchabar kapada sĕhaja; ĕntah ija, ĕntah tidak.*
Een andermaal zal ik beter oppassen.	*Lajin kali sĕhaja akan ingat bajik-bajik.*
Een blinde kan niet zien.	*Sa'orang boeta tadapat mĕlihat.*
Een bordekast, dwergkastjes, kapstokken en handdoekrekjes.	*Lamari piring, lamari kodok, sampeijan pakeijan dan sampeijan sapoetangan.*
Een brief met een enveloppe van geel katoen.	*Soerat bĕrsampoel kajin koening.*
Een buitengewoon hooge berg.	*Goenoeng jang tĕrlaloe tinggi.*
Een dam in de rivier leggen.	*Mĕmboewat tarbis disoengei.*
Een dolk met de scheede.	*Kĕris sĕrta dĕngan saroengnja.*
Een doornappelplant kan geen bananen voortbrengen.	*Pokok kĕtjoeboeng tabolih bĕrboewahkan pisang.*
Een doren dient hun voor naald.	*Doeri diboewatnja djaroem.*
Een dorp is kleiner dan eene stad.	*Doesoen lĕbih kĕtjil daripada nagĕri.*
Een driekojan's prahoe is groot genoeg.	*Pĕrahoe tiga kojan itoe tjoekoep bĕsar.*

Een drievoudig snoer wordt niet licht verbroken.	*Tali jang tiga lĕmbar tæsoewang-soewang poetoes.*
Een dubbeltje boven de gulden.	*Saroepijah lĕbih sæoewang.*
Een el zijde.	*Kajin soetĕra sælo.*
Een flesch wijn.	*Ajar anggoer sabotol.*
Een fraaie kast.	*Almari jang bagoes.*
Een ganschen dag en nacht waren wij op zee.	*Sahari samalam adalah kita dilawoet.*
Een gordijn met franje.	*Kĕlamboe dĕngan djala-djala.*
Een groote boodschap doen.	*Kasoengei bĕsar*, of: *boewang ajar.*
Een kleine boodschap doen.	*Kasoengei kĕtjil*, of: *kĕntjing.*
Een groote man.	*Orang jang tinggi.*
Een groot man.	*Orang jang moelia.*
Een groote (aanzienlijke).	*Orang bĕsar.*
Een heel heet vuur.	*Api jang sangat panas.*
Een hooge mast.	*Tijang jang tinggi.*
Een hooge toren van hout.	*Mĕnarah tinggi daripada kajoe.*
Een hulpvaardige buurman is beter dan een verre verwant.	*Bajik orang sakampoeng jang soeka mĕnoeloeng daripada saoedara jang djawoeh.*
Een ieder drage zijn eigen pak.	*Hĕndaklah masing-masing orang mĕnanggoeng kasoesahannja sĕndiri.*
Een iegelijk die deze wet overtreedt.	*Tijap-tijap orang jang mĕlanggar pĕrintah ini.*
Een ingang zoo groot als een muizengat.	*Pintoe sabĕsar lobang tikoes.*
Een kind kan zoo ver niet gaan.	*Boedak tadapat bĕrdjalan bagitoe djawoeh.*
Een knaap sprong van de brug in de rivier om te zwemmen.	*Sorang boedak tĕrdjoen dari atas djambatan kadalam soengei hĕndak bĕrĕnang.*
Eene koe eet dat niet op, laat staan eene geit.	*Djangankan kambing, lĕmboe pon tadapat makan habis itoe.*
Een kokosboom is hooger dan een huis.	*Pokok nijoer itoe tinggi daripada roemah.*
Een kostbaar geschenk aan den vorst.	*Pĕrsĕmbahan indah-indah kapada baginda.*
Een kostbaar geschenk van den vorst.	*Anoegraha baginda jang indah-indah.*
Een lieve vrouw.	*Pĕrampoewan jang manis.*
Een mand suiker.	*Goela sakĕrandjang.*
Een man meteen witten tabbaard.	*Orang dĕngan djoebah poetih.*

Een muurtje van drie voet kan ik op het oog wel recht zetten.

Een nieuw huis.
Één nieuw huis.
Één of twee uur.
Een olifant is een zeer sterk dier.

Een oude boom.
Een oud graf.
Een paar dagen bleef hij te Daïk.

Een paar schoenen van Europeesch leder houden het uit tegen twee paar van Javaansch leder.
Een rechter moet gelijk geven wie gelijk heeft, en schuldig verklaren, wie schuld heeft.

Een schuitje als een kastanjedop.
Een stoel met leder bekleed.
Een storm krijgen, waarvan men zich geen voorstelling kan maken.
Een stout kind.
Een stukje zoo groot als een zandkorrel.
Een, twee of drie man slechts, dat heeft niets te beduiden.

Een uur lang heb ik gewacht.

Een verdronk er; de anderen kwamen aan land.
Een visch kan niet loopen.
Een vlakte tusschen twee bewoonde landen noemt men *padang bĕlantara*.

Een vloot van twintig oorlogschepen.
Een weinig ben ik het gewend, Mevrouw! maar de specerijen zijn er niet.

Tembok tiga kaki tingginja dapat sĕhaja mĕndirikan bĕtoel dĕngan oekoeran mata sĕhadja.
Roemah jang bĕharoe.
Saboewah roemah jang bĕharoe.
Sadjam doewa djam.
Gadjah itoe binatang jang amat koewat.
Pohon jang toewa.
Koeboer jang toewa.
Sahari doewa hari tinggallah ija dinagĕri Daïk.
Kalau sĕpatoe koelit Eropa sapasang lawan doewa pasang sĕpatoe koelit Djawa.
Hĕndaklah hakim mĕmbĕnarkan barang-sijapa jang bĕnar, dan mĕnjalahkan barang-sijapa jang salah.
Sampan sabĕsar koelit sarangan.
Koersi jang disaloet dĕngan koelit.
Kĕna angin bĕsar, tiada dapat dikĕnang.

Boedak jang nakal.
Sapotong sabĕsar sabidji pasir.

Djikalau sĕorang, doewa ataw tiga orang, bĕrkĕpalangan sĕhadja.
Sadjam lamanja soedah akoe bĕrnanti-nanti.
Sĕorang mati tĕnggĕlam; jang lajin itoe sampei kadarat.
Ikan tĕdapat bĕrdjalan.
Soeatoe padang di-antara doewa nagĕri tĕmpat kadiaman orang itoe dinamaï padang bĕlantara.
Soeatoe angkatan kapal pĕrang doewa poeloeh boewah kapalnja.
Bijasa djoega sadikit, Njonja! tĕtapi rĕmpah-rĕmpahnja tĕda.

Een weinig later kan men zelfs zulke kippen niet krijgen.
Een werk, met overhaasting gedaan, gelukt zelden.
Een wild zwijn met witte haren en lange slachttanden.
Eene zeer diepe rivier.
Eene zeer erge ziekte.
Een zeer ver land.
Een zuigeling kan zij niet dragen, hoe dan een jongen van vijf jaar?
Een zwart lakensch pak en een paar handschoenen.
Eenigen daaronder zijn schoon en hartaangrijpend.

Eenigen hebben hunne gouden en zilveren versierselen verpand.
Eenigen hunner speelden bal, anderen lieten vliegers op.

Eenigen hunner zijn nog kleine kinderen, anderen kinderen van tien of twaalf jaren oud.

Eenige Javanen hebben zelf riettuinen, maar leveren het riet niet aan de fabriek.

Eenige kisten en meubels.

Eenigen leeren den Koran lezen in de bidkapel.

Eenigen liepen vooruit, anderen kwamen achteraan.
Eenigen zijn goed, anderen slecht.
Eens gebeurde het dat hij op zekeren dag uitging.
Eens in de week moet ge het vuile goed komen halen.

Nanti sadikit lagi bagini roepa hajam pon tiada dapat.
Pĕkĕrdjaän dĕngan goepoeh-goepoeh djarang djadi.
Babi hoetan jang poetih boeloenja dan pandjang taringnja.
Soengei jang amat dalam.
Pĕnjakit jang sangat pajah.
Nagĕri jang sangat djaweoh.
Anak pĕnjoesoe tĕ dapat dikandoengnja, masakan boedak oemoer lima tahoen?
Salangkap pakeijan laken hitam dan saroeng tangan sapasang.
Di-antaranja ada bĕbĕrapa jang indah-indah dan jang mĕrawankan hati.
Bĕbĕrapa orang soedah mĕnggadeikan pĕrhijasan ĕmas-perakĕnja.
Bĕrapa marika-itoe bĕrmajin sepak raga; lajin poela bĕrmajin lajangan.
Bĕbĕrapa marika-itoe lagi kanak-kanak, jang lajin itoe boedak oemoer sapoeloeh doewa bĕlas tahoen.
Bĕbĕrapa orang Djawa ada kĕbon tĕboe sĕndiri, tĕtapi tĕboenja tiada dibawanja masoek kalalam pabĕrik.
Bĕbĕrapa pĕti dan pĕrkakas roemah.
Bĕbĕrapa orang bĕladjar mĕngadji Koraän dalam soerau (langgar).
Ada jang bĕrdjalan dĕhoeloe, ada jang ikoet dari bĕlakang.
Ada jang bajik, ada jang tidak.
Sakali pĕristewa pada soeatoe hari ija kaloewar.
Toedjoeh hari sakali hĕndaklah ĕngkau datang ambil kajin-kajin kotor.

Eens in de week moogt ge naar huis gaan.
Eens op zekeren dag.
Eens stond hier een huis.
Eergisteren heeft het niet geregend.
Eergisteren was er een amokpartij, waarbij twee lieden, een man en eene vrouw, werden doodgestoken.

Eerst de tweede kompagnie.
Eerst moet ge den een en dan den ander ondervragen.

Eerst werken en dan rusten.

Eerst wordt het leder als het gekocht is gekookt, als het gaar is wordt het geklopt opdat het vast worde.
Eerst wordt met de elst een gat gestoken en vervolgens genaaid met een varkensborstel, die voor naald dient.
Eert uwen vader en uwe moeder.

Eet toch van deze rijst en toespijs.
Eet u vandaag thuis, of gaat Mijnheer uit eten?

Einde goed al goed.

Eindelijk heeft hij van die zaak proces-verbaal laten opmaken.

Eindelijk vond ik onder de rustbank een pakje oude lappen.

Elkander aanzien.

Elkander haten en verfoeien.

Bolèh poelang satoe djoemaät sakali.
Pada soeatoe hari anoe.
Dĕhoeloe ada roemah disini.
Kalamarin dĕhoeloe tada hoedjan.
Kalamarin dĕhoeloe adalah orang mĕngamok, doewa orang mati di tikamnja, saorang laki-laki dan saorang pĕrampoewan.
Kompani jang kadoewa dĕhoeloe.
Tanjakan dĕhoeloe saorang, kĕmoedian saorang lajin (saorangnja).
Bĕkĕrdja dĕhoeloe, laloe bĕrhĕntikan lĕlah.
Moela-moela diběli koelit itoe di rĕboes, satĕlah masaklah maka dititik soepaja rapat.

Moela-moela digerek, kĕmoedian bĕharoe didjahitkan dĕngan boeloe tĕngkok babi, itoelah diperboewatkan djaroem.
Bĕrilah hormat akan iboe bapamoe.
Makanlah kiranja daripada nasi dan lawoek ini.
Ini hari toewan makan diroemahkah, ataw makan diloewar?
Kasoedahan bajik, samoewa pon bajik.
Kasoedahan di soeroehnja boewat soerat dari hal-ahoeal pĕrkara itoe.
Kasoedahan dibawah pĕntas sĕhaja dapat satoe boengkoesan kajin-kajin toewa.
Bĕrpandang-pandangan, of: *Pandang-mĕmandang.*
Bĕrbĕntji-bĕntjian dan bĕrtjĕlatjĕlaän.

Elkander helpen.
Elkander voortdurend gezanten zenden.
Elk huis heeft zijn kruis.

Elk land heeft zijne eigene gewoonten; het kan niet allemaal eender zijn, Mijnheer!
Elk mensch en ieder dier vindt zijn voedsel.

Elk oogenblik gromde (prutelde) hij tegen ons beiden.

Elk oogenblik knapte zij zich op.

Er blijft slechts weinig over.
Er hangt iets aan uwen hoed te slingeren.
Er is breekbare waar in.
Er is een bedelaar. Er zijn bedelaars.
Er is een buurman van mij gestorven.
Er is een groot onderscheid tusschen een Hollander en een Chinees.
Er is een heer geweest, die dit briefje heeft gegeven.
Er is geen hoop meer op zijn behoud.
Er is geen hoop op zijne beterschap.
Er is geen olie.
Er is geen plaats genoeg.
Er is geen tafelazijn meer in huis, Mevrouw.
Er is niet aan verbeurd.
Er is niet veel bijgedragen (verzameld).
Er is nog niet voor betaald.
Er is ook zwart aan.
Er is oude rijst onder deze nieuwe.

Toeloeng-mĕnoeloeng.
Saloloe oetoes-mĕngoetoes.

Tijap-tijap roemah ada kasoesahannja.
Lajin nagĕrinja, lajin ādatnja; tiada bolih sama samoewa, Toewan!
Masing-masing orang dan tijap-tijap binatang mĕndapat makanannja.
Saběntar-saběntar ija bĕrsoengoet kĕpadā sĕhaja jang bĕrdoewa.
Bĕrpĕnanak-pĕnanak ija. mĕmbajiki dirinja.
Tinggal lagi sadikit sĕhadja.
Ada barang apa-apa tĕrkontal-kantil pada topimoe.
Ada barang gĕtas didalamnja.
Ada saorang minta-minta. Ada orang minta-minta.
Akoe kamatian orang satangga.

Djaucoeh bedanja antara orang Bĕlanda dĕngan orang Tjina.

Ada datang satoe toewan, jang soedah bĕri soerat ini.
Tidak bolih diharap lagi dia hidoep.
Tidak bolih di harap lagi dia sĕmboeh.
Tada minjak.
Koerang tempat.
Tjoeka makan di roemah tada lagi, Njonja.
Itoe tiada mĕngapa.
Tiada bĕrapa banjak dikoempoelkan.
Harganja bĕlom lagi tĕrbajar.
Ada kitamnja pon.
Bĕras bĕharoe ini bĕrtjampoer bĕras lama.

Er is veel vraag naar notenmuscaat.
Er is wat te doen en groot voordeël te behalen.
Er is weinig water, de vaartuigen van boven kunnen de rivier niet afzakken.
Er komen gasten eten.
Er komt eene bui op.
Er mist een lepel.
Er moet betaald worden.
Er moet nog een broek zijn.
Er moet veel regen gevallen zijn in 't gebergte, want de rivieren loopen over.
Er ontbreekt één stuk aan (van geld).
Er ontbreken vier stuks.
Er staat een huis in brand; het vuur flikkert aan alle kanten.
Er staat een stijve koelte.
Er stond een zeer hooge zee, men kon geen stuur houden.
Er vielen veel steenen; 't was alsof het huis zou instorten.

Er waren er die dansten, er waren er die zongen.
Er was geen hoop meer op behoud.
Er was nog een aasje leven in hem.
Er was maar driehonderd man; meer behield men niet.
Er wordt een staartster gezien aan den hemel.
Er wordt geld uitgedeeld.

Er wordt gesproken.
Er wordt houtskool gelegd in de stookplaats, daarop vuur gedaan en als het vlamt wordt de kip of eend er pas opgedaan.

Boewah pala banjak lakoe sakarang.
Ada satoe pĕkĕrdjaän, bolih mĕndapat oentoeng bĕsar.
Aïar disoengei pon kĕring, pĕrahoe hoeloe tæbolih hilir.

Ada orang djamoe datang makan.
Ada poepoet bajoe datang.
Sendok koerang satoe.
Tækan djangan dibajar.
Mana lagi sahĕlei sĕloewar ini?
Tĕntoe banjak hoedjan soedah toeroen digoenoeng, karĕna sĕgala soengei sabaklah.
Ada koerang satoe kĕping.

Koerang ĕmpat potong.
Ada roemah tĕrbakar; apinja mĕnjala pada sĕgala fihak.
Ada angin kĕntjang.
Aloen soedah najik bĕnar; tæbolih mĕmbawa haloewan.
Ada djatoeh banjak batoe; sæakan-akan roemah hĕndak roeboeh.
Ada jang mĕnari, ada jang mĕnjanji.
Tiada harap lagi akan salamat.

Ada njawa-njawa ikan lagi dalamnja.
Tinggal orang tiga ratoes sĕhadja, tiada lĕbih.
Kalihatan bintang bĕreikoer dilangit.
Dibĕhagi-bĕhagi oewang, of: *Orang mĕmbĕhagi-bĕhagi oewang.*
Ada orang bĕrkata-kata.
Ditaroh arang dalam dapoer, diboeboeh api, sĕrta ija mĕnjala bĕharoelah dilĕtakkannja hajam ataw itik di-atasnja.

Er wordt verhaald, dat er in oude tijden een koning was.	*Ditjarităkan pada zaman dĕhoeloe kala adalah sĕorang radja.*
Er zal dadelijk appel zijn.	*Saběntar lagi ada apèl.*
Er zit veel oud hout in die boomen.	*Ada banjak kajoe mati pada pohon itoe.*
Er zijn drie soorten van knoopen (die men legt), namelijk: de losse, de vaste en de schuifknoop.	*Ada tiga matjam simpoel, ija-itoe simpoel poelih, dan simpoel mati dan simpoel hidoep.*
Er zijn er ook zoo groot als eendeneieren.	*Jang sabĕsar tĕlor itik pon ada djoega.*
Er zijn geen mangga's, mijnheer, maar wel ramboetan.	*Tada mĕmpĕlam, toewan, tĕtapi ramboetan ada.*
Er zijn geen paarden meer, mijnheer!	*Tada lagi koeda, toewan!*
Er zijn slechts mangga's, bananen, china'sappelen, papaja's en ananassen, Mevrouw!	*Ada, hoewah mĕmpĕlam dan pisang dan limau manis dan hoewah pĕpaja dan nanas sĕhadja, Njonja.*
Er zijn slechts zeven en er moeten er tien zijn.	*Ada toedjoeh sĕhadja; patoet ada sapoeloeh.*
Er zijn soorten van pisangs.	*Ada matjam-matjam pisang.*
Er zijn twee redenen voor.	*Ada doewa sĕbabnja.*
Er zijn van onze lieden hier, waarop zij het toeleggen, maar het gelukt hun niet.	*Ada orang kita disini, diboewatnja, tĕtapi tiada dapat.*
Er zijn witte mieren.	*Ada anei-anei (Jav. rajap).*
Europeesch leder is oneindig veel beter, Mijnheer.	*Tĕrlaloe djaweh bajiknja koelit Eropa, Toewan.*

F.

Foei, dat ge u niet schaamt.	*Tjih, ĕngkau tamaloe!*
Foei, waarom zijt gij zoo bevreesd?	*Tjih, mĕngapa ĕngkau takoet bagini.*

G.

Gaan de gedachten van den opiumschuiver zóó ver? Dat ziet er zeer slecht uit.	*Sampei bagitoe pikiran orang makan tjandoe itoe! Djahat bĕnar roepanja.*

Gaargestoomde rijst smaakt beter dan in water gekookte rijst.
Gaat de nachtwacht op gezette uren rond?

Gaat er op den grooten weg ook een wacht rond?
Gaat ge vandaag naar de verkooping.
Gaat gij uit, of blijft gij thuis?

Gaat u te paard of met een rijtuig of te voet?
Ga daar niet in.
Ga een schoenmaker roepen.

Ga eens vóór den spiegel staan.

Ga even heen.
Ga gij alleen met mij naar boord, dan kunt ge uw geld ontvangen.
Ga gij, maar ik blijf liever thuis.

Ga gij vooruit. Ik zal dadelijk komen.
Ga het ruilen.
Ga het zoeken totdat gij het vindt.
Ga hier niet vandaan.
Ga hier zitten.
Ga hier zitten, als 't u belieft.
Ga maar plat op de vloering zitten en goed in het midden.
Ga met mij mede.
Ga met mij meê, dan zal ik u die heining toonen.

Ga mij in de buurten der inlanders wat kippen zoeken.

Ga mijn huis uit!

Ga mij uit den weg.

Nasi koekoesan enak rasanja daripada nasi tanak.
Orang pĕngawalan pada malam itoe koeliling pada waktoe-waktoe jang tĕntoe?
Adakah orang pĕngawalan bĕrkoeliling didjalan bĕsar pon?
Ĕngkau pĕrgikah kalelang ini hari?
Ĕngkau pĕrgi ataw tinggal diroemah?
Toewan najik koedakah ataw kareta ataw bĕrdjalan kaki?
Djangan masoek disitoe.
Pĕrgi panggilkan sawrang toekang sĕpatoe.
Pĕrgilah mĕnghadap tjĕrĕmin sabĕntar.
Tjoba pĕrgi sabĕntar.
Marilah ĕngkau sawrang mĕngikoet akoe kakapal, bolih tarima oewang.
Ĕngkau pĕrgi sĕhadja; akoe lĕbih soeka tinggal diroemah.
Djalanlah ĕngkau dĕhoeloe; sabĕntar akoe datang.
Pĕrgi toekarkan.
Pĕrgi ĕngkau tjĕhari sampei dapat.
Djangan pĕrgi dari sini.
Doedoeklah disini.
Silakanlah toewan doedoek disini.
Doedoeklah dilantei sĕhadja, ditĕngah bĕtoel.
Toeroetlah akoe.
Marilah bĕrsama-sama, soepaja koetoendjoekkan pagar itoe kapadamoe.
Pĕrgilah tjĕharikan dakoe bĕbĕrapa hajam dikampoeng-kampoeng orang.
Bĕrhĕmboeslah ĕngkau dari roemahkoe!
Djangan tĕradang-adang disini.

Ga niet in den maneschijn zonder hoed.
Ga niet in de zon.
Ga niet zelf naar de markt, Mijnheer; laat mij voor u de visch koopen, die u begeert.
Ga sjouwerlieden halen.
Ga spoedig tot mijn neef.

Ga u een oogenblik zitten.

Gave God, dat ik weder herstelde van mijne ziekte.

Ga vragen of ik mijnheer kan spreken.
Ga wat wijn en bier uit de kist halen.
Ga weg, schurk!
Ga ze gauw maken.
Ga ze gauw zoeken.
Ga ze halen.
Ga zitten, als 't u belieft.
Ga zitten, Mijnheer, en neem een betelpruim.
Ga zoo voort als ge nu gedaan hebt.
Geef aan mijnheer een schoon glas.
Geef dezen gevangene over aan den policiedienaar.
Geef dien man pardon.
Geef een aalmoes aan dien armen man.
Geef een ander bord en breng de pudding.
Geef eendvogel en augurkjes.
Geef Haantjes-bier.
Geef hem boven zijn loon nog een kwartje.
Geef hem een van beiden, geld of rijst.
Geef hem geen rijst meer, hij is verzadigd.

Djangan bĕrâjalan ditărang boelan kalau tiada pakei topi.
Djangan pĕrgi kapanas.
Djanganlah toewan sĕndiri pĕrgi kapasar; bijarlah sĕhaja bĕlikan ikan jang toewan mawoe.
Pĕrgi tjĕhari koeli.
Lĕkas pĕrgi mĕndapatkan kaponakankoe.
Silakanlah toewan doedoek sabĕntar.
Dibĕri Allah kiranja akoe sĕmboeh poela daripada pĕnjakitkoe.
Tjoba tanja kalau akoe bolih bĕrâjoempa dĕngan toewan.
Pĕrgi ambil botol anggoer dan bir dari dalam pĕtinja.
Njahlah, kei bangsat!
Pĕrgi lĕkas boewat.
Lĕkaslah ĕngkau pĕrgi tjĕhari.
Pĕrgi ambilkan dia.
Silakanlah doedoek.
Doedoeklah Toewan, makan sirih.
Boewatlah djoega sapĕrti ĕngkau ada boewat sakarang ini.
Bĕrikanlah toewan itoe gĕlas bĕrĕsih.
Orang jang ditangkap itoe sĕrahkanlah kapada mata-mata.
Hidoepilah orang itoe.
Bĕrilah oewang dĕrma kapada orang miskin itoe.
Toekar piring dan bawa poeding.
Bawa itik dan atjar mĕntimoen.
Bawa bir Hajam.
Bĕrikan dia sĕtali lĕbih daripada opahnja.
Bĕrikanlah dia salah soeatoe, oewang ataw bĕras.
Djangan bĕri nasi lagi sama dia; ija soedah kĕnnjang.

Geef hem lappen om zijne wond te verbinden.
Geef hem te drinken.
Geef hem water te drinken.
Geef hem drinkwater.
Geef hem zijn zin, of jaag hem weg.
Geef het aan den sergeant-majoor op.
Geef het hem over, benevens het geld.
Geef mij dan den sleutel, Mijnheer.
Geef mij de aardappelen, en ook het brood.
Geef mij eene pen met inkt er aan.
Geef mij een oud paar schoenen, Mijnheer, dan kan ik daarnaar de maat nemen.
Geef mij een paar bananen met brood en kaas.
Geef mij een schoen van u mede tot model.

Geef mij een stuk, ik wil het proeven.
Geef mij geen bedorven eieren of die reeds bebroed zijn.
Geef mij uwe hand, ik wil u de pols voelen.
Geef mij zes vel papier.

Geef ons, als 't u belieft, kleingeld.
Geef soepborden.
Geef spoedig wat waschwater.

Geef u over.
Geef u over aan God.

Geef uw lot over aan God.

Geef warm water.

Bĕrikanlah dia kajin-kajinan akan mĕmbaroetkan loekanja.
Bĕri minoem akandia.
Bĕrikan dia minoem ajar.
Bĕrikan dia ajar minoem.
Toeroetlah kahĕndaknja, ataw halaukan dia.
Bĕrilah tahoe sama sĕrsan major.
Sĕrahkanlah itoe kapadanja dan oewangnja sakali.
Kalau bagitoe, bĕrilah anak koentji sama sĕhaja, toewan.
Bawa kĕntang, dan lagi roti.

Bĕrikanlah akoe kalam jang tĕrpaloet dĕngan dāwat.
Toewan bĕri sapasang sĕpatoe lama, bolih sĕhaja ambil oekoerannja.
Ambilkan akoe pisang barang doewa bidji dan roti dan kedjoe.
Toewan bĕri sĕhaja bawa sĕpatoe toewan satoe diboewat toeladan.
Bĕrikanlah akoe sapatong, akoe mawoe mĕntjoba dia.
Djangan bĕri akoe tĕlor boesoek ataw jang tĕmbĕlang.
Kasih tangan, akoe mawoe pĕriksa oerat nadimoe.
Bĕrikanlah akoe kartas ĕnam hĕlei.
Kalau toewan soeka bĕrikanlah sĕhaja oewang pĕtjah.
Bawa piring dalam.
Lĕkas bawa ajar pĕmbasoeh tangan.
Sĕrahkanlah dirimoe.
Sĕrahkanlah dirimoe kĕpada Allah.
Sĕrahkanlah halmoe kapada Allah.
Bawa ajar panas.

Geen tiende (10 pCt.) kwam er van zijn schuld terecht.

Geesten kunnen niet gezien worden.
Gebruik den nieuwen, engelschen zadel.
Gebruik er goede, harde metselsteenen voor.
Gebruik geen omhaal van woorden.
Gebruikt gij geen waterpas?

Gebruik het dan niet meer.
Gedagvaard worden om voor de rechtbank te verschijnen.
Gedeeltelijk komt het van Java, gedeeltelijk van Europa.

Gehuwde vrouwen is het verboden hare wangen rood te kleuren.
Gekookte rijst, gebakken visch en groente zijn goede spijzen.

Geld voor het onderhoud van mijn zoon.
Geloof het niet; het bericht dier lieden is leugen; ik denk dat men onzen moed slechts op de proef wil stellen.
Gelooft gij mij niet.
Geroosterd varkensvleesch, Mijnheer.
Gewoonlijk blijft hij des Zondags thuis.
Gewoonlijk drinken de Maleiers geen melk; waarom is dat?

Gewoonlijk ééns in het jaar gaat hij naar Buitenzorg.
Gewoonlijk maak ik de bestelschoenen voor drie gulden een paar.

Dalam sawoeloeh bĕhagian hoetangnja tiadalah timboel sabĕhagian djoega.
Jang rohani tiada bolih kalihatan.
Kĕnakanlah sella inggris, jang bĕharoe itoe.
Pakeikanlah batoe bakar jang bajik dan kĕras.
Djangan bĕroelang-oelang katamoe.
Tiadakah ĕngkau pakei oenting-oenting?
Djangan pakei lagi.
Disita akan mĕnghadap madjĕlis hoekoem.
Dari tanah Djawa pon ada datang, dari nagĕri Eropa pon ada datang.
Haram atas sĕgala pĕrampoewan jang bĕrsoeami mĕmerahkan pipinja.
Nasi dĕngan ikan goreng dan sajoer-sajoer itoe makanan jang bajik.
Bĕlandja akan mĕmĕliharakan anakkoe laki-laki.
Djangan pĕrtjaja; orang poenja chabar itoe bohong; sĕhaja pikir orang hĕndak mĕndjoba hati kita sĕhadja.
Tiadakah ĕngkau pĕrtjaja akoe?
Babi panggang, Toewan.

Adatnja kalau hari Ahad ija tinggal diroemah.
Adat orang Malajoe tiada minoem ajar soesoe; mĕngapa bagitoe?
Satahoen sakali bijasa ija pĕrgi ka Bogor.
Jang soedah-soedah sĕhaja boewat sĕpatoe pakeijan sapasang tiga roepijah opahnja.

Gezouten eieren zijn duurder dan kippeneieren.
Gezwegen van betalen, hij wilde zelfs niet antwoorden.
Gezwegen van rente-betalen, de hoofdsom behoefde niet teruggegeven te worden.
Giet wat water in deze kuip.

Gindsche rivier is uitgedroogd.
Gisteren en eergisteren was ik tehuis.
Gisteren ging hij naar een dorp in de nabijheid.
Gisteren is er gestolen in de looiersbuurt.
Gisteren vroeg hij tien gulden, heden is hij afgekomen tot acht.
Gisteren was hij in de moskee.
God beware ons voor de zonde.

God doet de regen uit de wolken voortkomen en toont zijne macht in den donder.

God geeft ons dagelijks brood.

God geve, dat mijn kind tot mij terugkeere.
God maakt alles levend en doet de planten groeien.

God onderhoudt het heelal door zijne almacht.
God schiep zon, maan en sterren om de aarde te verlichten.

God stelde de bergen vast, zij kunnen niet bewogen worden.

Gods zegen zij over u.
God vergelde hem naar zijne werken.

Tĕlor asin itoe mahal daripada tĕlor hajam.
Djangankan bajar, mĕnjahoet pon tiada ija mawoe.
Djangankan bajar boenga; pokoknja pon tawoesah dipoelangkan.
Toewangkan ajar kadalam tong ini.
Soengei disana itoe kakĕringan.
Kalamarin dan kalamarin dĕhoeloe akoe diroemah.
Kalamarin ija pĕrgi kasaboewah doesoen jang dĕkat dis ini.
Kalamarin ada orang mĕntjoeri dikampong pĕkoelitan.
Kalamarin dia mawoe sapoeloch roepijah, ini hari soedah djatoh harganja doelapan roepijah.
Kalamarin ija didalam masdjid.
Didjawoehkan Allah kiranja kami daripada dosa.
Allah mĕngaloewarkan hoedjan dari dalam awan-awan dan mĕnjatakan koewasanja dalam goeroch.
Allah mĕngaroeniakan rĕzĕki kami.
Diběri Allah kiranja anakkoe kombali kapadakoe.
Allah mĕnghidoepkan samoewanja dan mĕnoemboehkan sĕgala pokok.
Allah mĕmĕliharakan saměsta ālam sakalian olih kodratnja.
Allah mĕndjadikan matahari boelan dan sĕgala bintang akan mĕnĕrangi boemi.
Allah mĕnĕtapkan sĕgala goenoeng, tijada ija-itoe tĕrgĕrakkan.
Bĕrkat Allah atasmoe kiranja.
Dibalas Allah kiranja sakĕdar sĕgala pĕrboewatannja.

Goed; als er geen verhindering is, dan kom ik overmorgen.
Goed; breng nu dezen brief naar de post.
Goed eten versterkt het lichaam.

Goeden dag, vriend! ik ga naar huis.
Goeden dag, Mijnheer!
Goede reis, Mijnheer! Dank je!

Goede wijn behoeft geen krans.

Goed; geef het suikerriet voor vier duiten de stok, want het kind heeft er erg trek in.
Goed gemeende woorden vatten zij verkeerd op.
Goed, ik zal het opschrijven.
Goed, laat het koopen.
Goed, maar ik wil, dat gij 's nachts hier blijft.
Goed, Mijnheer! wat is mijn werk hier?
Goed; overmorgen zal ik present zijn.
't Goed is maar los gepakt.

Goed zoo, o jongeling!

Gooi dit water weg.
Groeit hier ook tabak?

Grof, middelsoort en fijn garen.

Groote pakhuizen, die pas gewit zijn.
Gij allen moet u verbergen.

Gij babbelt te lang.
Gij behoeft het niet te doen.
Gij behoeft niet zelf te gaan.
Gij behoort uwen plicht te volbrengen.

Bajiklah; loesa, djika tiada apa aral, adalah sĕhaja datang.
Bajik; sakarang bawalah soerat ini kakantor pos.
Makanan jang bajik mĕngkoewatkan badan.
Tinggallah, ĕntjik! sĕhaja poelang.
Tabik toewan!
Salamat djalan, Toewan! Tarima kasih!
Barang jang bajik tĕroesah dipoedji-poedji.
Bajiklah; tĕboe bĕrilah ĕmpat doewit sabatang, sĕbab boedak hĕndak sangat.
Kata jang bĕnar mĕndjadi salah kĕpadanja.
Bajik; akoe nanti soeratkan.
Bajiklah; soeroh pĕrgi bĕli.
Bajiklah; tĕtapi akoe mawoe ĕngkau tinggal malam disini.
Bajiklah toewan! apa kĕrdja sĕhaja disini?
Bajiklah; loesa adalah sĕhaja.

Barang-barang dimasoekkan loenggar sĕhadja.
Sabaslah ĕngkau, hei orang moeda!
Boewanglah ajar ini.
Adakah tĕmbakau pon toemboeh disini?
Bĕnang jang kasar, jang sĕdang dan jang haloes.
Goedang bĕsar-bĕsar, jang bĕharoe disapoe kapoer.
Kamoe sakalian hĕndaklah bĕrsĕmboenji dirimoe.
Pandjang amat tjakapmoe.
Tĕroesahlah ĕngkau boewat.
Tĕroesah ĕngkau pĕrgi sĕndiri.
Patoet ĕngkau mĕmboewatbarang jang wadjib atasmoe.

Gij deedt beter met het op te geven.
Bajiklah mĕngakoe ĕngkau salah.

Gij doet hem schande aan.
Ĕngkau mĕmbĕri maloe akandia.

Gij doet uzelf maar moeite aan.
Ĕngkau mĕmboewat soesah akan dirimoe sĕhadja.

Gij gooit met steenen.
Ĕngkau mĕloetarkan batoe.

Gij hardt het ijzer niet genoeg.
Bĕsi itoe koerang ĕngkau sĕpoehi.

Gij hadt dit vroeger moeten doen.
Patoet ĕngkau boewat ini dĕhoeloe.

Gij hebt dit zeer goed gedaan.
Ĕngkau soedah boewat ini tĕrlaloe bajik.

Gij hebt een dollar teveel betaald.
Ĕngkau soedah mĕmbajar tĕrlĕbih satoe ringgit.

Gij hebt er te veel voor gegeven.
Ĕngkau soedah bĕli tĕrlaloe mahal.

Gij hebt het bedorven.
Ĕngkau soedah roesakkan itoe.

Gij hebt het te breed gemaakt.
Ĕngkau soedah boewat tĕrlaloe lebar.

Gij hebt het zeker mis.
Tĕntoelah ĕngkau salah.

Gij hebt hier niets te zeggen.
Tĕrbolih ĕngkau kasih pĕrintah disini.

Gij hebt mijn mes weggemaakt.
Ĕngkau soedah mĕnghilangkan pisaukoe.

Gij hebt u zeer aan uwen vader bezondigd.
Bĕsar doerhakamoe kapada bapamoe.

Gij hebt vergeten dien brief te dateeren.
Ĕngkau soedah loepa mĕmboeboeh tarich pada soerat ini.

Gij hebt verkeerd gedaan.
Ĕngkau soedah boewat salah.

Gij komt van den President.
Ĕngkau datang dari toewan Presidèn.

Gij kunt bij mij in dienst komen.
Bolih ĕngkau masoek pĕkĕrdjaänkoe.

Gij kunt gaan, maar kom spoedig terug.
Bolih ĕngkau pĕrgi, tĕtapi lĕkas balik.

Gij kunt deze krijgen voor niet.
Bolih dapat tjoema-tjoema ini.

Gij (tot e. fatsoenl. Mal.) kunt het in het Maleisch verduidelijken, zooals de gewoonte bij vorsten is.
Bolih ĕntjik mĕngartikan dĕngan bĕhasa Malajoe, sapĕrti ādat radja-radja.

Gij kunt hem met zooveel geld niet vertrouwen.
Tidak bolih pĕrtjaja sama dia dĕngan oewang sabagitoe banjak.

Gij kunt mij niet krijgen?
Tidak bolih ĕngkau kĕdjar akoe.

Gij kunt toch wel dien koffer voor mij dragen, niet waar?
Gij laat uw paard te hard draven.

Gij leest niet goed.
Gij leest te overluid.
Gijlieden zijt niet alleen dappere mannen, ook ik ben een man.

Gij maakt de spleet te kort.

Gij maakt hem ouder dan hij is.

Gij met uw beiden wilt mij, die maar alleen is, kwellen en verdrukken.
Gij moest dit eerst gedaan hebben.
Gij moest het afgemaakt hebben.

Gij moest iets meer veraf ankeren.
Gij moet achter dat werk heen zitten.
Gij moet bij Mijnheer komen.
Gij moet dat hout niet behakken met den dissel.
Gij moet de bevelen van uwe meerderen gehoorzamen.

Gij moet de kokosnoten eerst laten uitloopen, opdat ge zien kunt, welke goed zijn en welke niet.

Gij moet den grond anderhalf voet ophoogen.
Gij moet den minderen man niet verdrukken.
Gij moet de voegen goed aanstrijken.
Gij moet de voering er bij leveren.
Gij moet deze kamer ragen en

Bolih djoega ĕngkau pikoelkan akoe pĕti ini, boekan?
Ĕngkau mĕlarikan koeda tĕrlaloe dĕras.
Ĕngkau batja tablĕtoel.
Ĕngkau batja tĕrlaloe ḳoewat.
Boekannja ĕngkau orang sĕhadja laki-laki, akoepon laki-laki djoega.
Bĕlahnja ĕngkau boewat koerang pandjang.
Ĕngkau mĕntoewakan dia lĕbih dari adanja.
Kadoewa kamoe mawoe mĕmboewat aniaja dan mĕnindih sĕhaja sawarang.
Patoet ĕngkau boewat inidĕhoeloe.

Patoetlah ĕngkau habiskan pĕkĕrdjaän itoe.
Patoet ĕngkau bĕrlabŏeh lagi djaweh sadikit.
Hĕndaḳlah ĕngkau mĕmbangatkan pĕkĕrdjaän itoe.
Ĕngkau dipanggil Toewan.
Djangan ĕngkau mĕnarah kajoe itoe.
Hĕndaḳlah ĕngkau mĕnoeroet pĕrintah orang jang di-atas ĕngkau.
Bijarkanlah boewah nijoer itoe bĕrtoemboeh poetjoeknja dĕhoeloe, soepaja bolih ĕngkau lihat mana jang bajik, mana jang tĭdak.
Dasarnja hĕndaḳlah ĕngkau tinggikan satoe kaki satĕngah.
Djangan ĕngkau aniajakan orang kĕtjil.
Hĕndaḳlah ĕngkau mĕnjija bajik-bajik.
Kajin lapisan itoe hĕndaḳlah ĕngkau bĕrikan djoega.
Hĕndaḳlah ĕngkau sapoe sarang

de meubelen met was boenen.

Gij moet dien mensch niet verlegen maken.
Gij moet die zaak uitmaken.

Gij moet die zaak weêr in orde brengen.
Gij moet dit kippenhok in elkander zetten.
Gij moet dit ijzer op nieuw zwarten.
Gij moet eens bij mij aankomen.

Gij moet een touw spannen.

Gij moet eerst geduld hebben.

Gij moet goed luisteren naar het onderricht.
Gij *moet* het doen.
Gij moet het erf met bamboe omheinen.
Gij moet het goed niet verknippen.
Gij moet het nog wat uitvijlen.

Gij moet het schuitje niet zoo laten wiegelen.
Gij moet het zijn, die het gedaan heeft.
Gij moet mij een dozijn stoelen maken met leeren kussens en koperen spijkers.

Gij moet mijn goed niet uitleenen.
Gij moet mij niet voor den gek houden.
Gij moet niemand dooden, die om lijfsbehoud smeekt
Gij moet niet kwaadspreken.

laba-laba dalam bilik ini dan barang kajoe sapoekan dĕngan lilin.
Djangan bingoengkan orang itoe.

Hĕndaklah ĕngkau sĕlĕseikan pĕrkara itoe.
Hĕndaklah ĕngkau mĕmbĕtoelkan pĕrkara itoe poela.
Kandang hajam ini hĕndaklah ĕngkau pasang.
Bĕsi ini hĕndaklah ĕngkau djaboengi lagi.
Hĕndaklah ĕngkau singgah diroemahkoe sakali.
Hĕndaklah ĕngkau bĕntangkan tali.
Hĕndaklah ĕngkau sabar dĕhoeloe.
Hĕndaklah ĕngkau dĕngar bajik-bajik akan pĕngadjaran itoe.
Tæbolih tidak ĕngkau boewat.
Hĕndaklah ĕngkau mĕmagari kampoeng itoe dĕngan boeloch.
Djangan boewang kajin dĕngan salah potong.
Hĕndaklah ĕngkau kikiri lagi itoe.
Djangan ĕngkau gojangkan djoengkoeng bagini.
Pĕsti djoega ĕngkaulah jang boewat.
Hĕndaklah ĕngkau pĕrboewatkan akoe koersi sadosin dĕngan bantal bĕrsaloetkan koelit dan pakoenja tĕmbaga.
Djangan kasih pindjam akoe poenja barang.
Djangan ĕngkau majin gila sama akoe.
Djangan kamoe boenoeh orang jang minta njawanja.
Djangan ĕngkau fitnahkan orang.

Gij moet niet lang uitblijven; kom gauw terug.
Gij moet niet partijdig zijn, maar beide partijen hooren.

Gij moet niet verstoord worden.
Gij moet niet zoo onbezonnen te werk gaan.
Gij moet niet zooveel rijst aan de paarden geven.
Gij moet ook uw goed inpakken, want ik neem u mede.

Gij moet over een half uur terugkomen.
Gij moet u niet met alles bemoeien,
Gij moet u wat moeite geven om het goed te doen.
Gij moet uw baadje niet telkens scheuren.
Gij moet uwe woorden wat bekorten.
Gij moet volstrekt zoo niet doen.

Gij moet voor het heil uwer ziel zorgen.
Gij moet weten, dat....
Gij moet zelf den spiegel koopen.

Gij moet zuiver meten.

Gij moogt dat volstrekt niet alleen doen.
Gij moogt geen onbetamelijke woorden spreken.
Gij moogt hier wat geld van nemen.
Gij moogt niet uitzoeken; neem de stukken zooals ze voorkomen.
Gij moogt volstrekt niet uitgaan.

Djangan ĕngkau leka; lĕkas datang kombali.
Djangan ĕngkau tilik sabĕlah; mĕlainkan dĕngarlah kadoewa fihak.
Djangan ĕngkau djadi marah.
Djangan ĕngkau koerang pikir bagini.
Djangan ĕngkau bĕri padi akan koeda itoe sakian banjaknja.
Ĕngkau pon hĕndaklah bĕrkĕmas-kĕmas pakeijanmoe, karĕna ĕngkau hĕndak koebawa sĕrta.
Habis satĕngah djam hĕndaklah ĕngkau balik.
Djangan ĕngkau masoekkan dirimoe dalam sĕgala pĕrkara.
Ĕngkau patoet ambil soesah sadikit boewat itoe bajik-bajik.
Djangan ĕngkau mĕngojak-ngojak badjoemoe.
Hĕndaklah ĕngkau mĕringkaskan pĕrkataänmoe.
Djangan sakali-kali boewat bagitoe.
Hĕndaklah ĕngkau mĕnoentoel salamat djiwamoe.
Kĕtahoeilah olihmoe, bahoea...
Hĕndaklah ĕngkau sĕndiri mĕmbĕli tjĕrmin itoe.
Hĕndaklah ĕngkau oekoer bĕtoel-bĕtoel.
Sakali-kali djangan ĕngkau boewat itoe sĕorang orangmoe.
Pĕrkataän jang boekan-boekan djangan kau-katakan.
Bolih ĕngkau mĕngambil sadikit daripada oewang ini.
Tidak bolih pilih; ambil bilang kajoe sĕhadja.

Sakali-kali djangan ĕngkau pĕrgi.

Gij roeit de boot	met scheprriemen.	*Ĕngkau mĕngajoehkan pĕrahoe.*
	met lange riemen.	*Ĕngkau mĕndajoengkan pĕrahoe.*
Gij vergist u.		*Salah fikirmoe itoe.*
Gij verloochent uw afkomst niet.		*Tiada ĕngkau mĕmboewang baka.*
Gij weet het beter dan ik.		*Ĕngkau lĕbih tahoe itoe dari akoe.*
Gij weet niet hoe moeielijk dat is.		*Ĕngkau tatahoe bĕrapa banjak soesahnja.*
Gij zelf hebt dat gedaan.		*Ĕngkau sĕndiri soedah mĕmboewat itoe.*
Gij ziet de zaak te donker in.		*Ĕngkau timbang tĕrlaloe bĕrat pĕrkara itoe.*
Gij ziet zelf, dat het vaartuig half vol water is.		*Ĕngkau lihat sĕndiri satĕngah-satĕngah pĕrahoe pĕnoeh ajar.*
Gij zult niet begeeren.		*Djangan ĕngkau ingin.*
Gij zult niet liegen.		*Djangan ĕngkau bĕrdoesta*, of: *Djangan ĕngkau bohong.*
Gij zult niet stelen of bedriegen.		*Djangan ĕngkau mĕntjoeri ataw mĕnipoe.*
Gij zult streng gestraft worden.		*Ĕngkau akan kĕna hoekoem bĕsar kĕlak.*
Gij zijt al te brutaal.		*Tĕrlaloe bĕrani ĕngkau.*
Gij zijt bij alle menschen geëerd.		*Ĕngkau kahormatan kapada sĕgala orang.*
Gij zijt een dief.		*Ĕngkaulah sa'orang pĕntjoeri.*
Gij zijt een goed mensch.		*Ĕngkau orang bajik.*
Gij zijt een lafaard.		*Ĕngkau pĕnakoet.*
Gij zijt gek; men fopt u maar.		*Ĕngkau gila; orang boewat bohong sĕhadja.*
Gij zijt immers op de markt? koop dan het een of ander.		*Boekan ĕngkau dipasar? bĕlikanlah barang apa-apa.*
Gij zijt mij een rijksdaalder schuldig.		*Ĕngkau hoetang sama akoe saringgit.*
Gij zijt nog niet op de hoogte van de zaak.		*Ĕngkau bĕlom sampei mĕngĕrti pĕrkara itoe.*
Gij zijt slechts een druiloor bij het werk.		*Dalam pĕkĕrdjaän ĕngkau tĕledoer sĕhadja.*
Gij zijt sterker dan ik.		*Ĕngkau koewat daripadakoe.*
Gij zijt wel moedig, dat gij durft komen met een schuit zoo groot als een pisanghulsel.		*Bĕrani sangat ĕngkau ini datang dalam pĕrahoe sabĕsar kĕlopak djantoeng ini.*

H.

Haal den buikriem wat aan.
Haal eenige stutten.
Haal het zeil neêr en rol het op.
Haal mij den sigarenstander.
Haal mij een weinig vuur.
Haal mij mijne schoenen.
Haar middel is dun.
Had ik het gevonden, ik zou het u geven.
Had ik het gevonden, ik zou wel weten wat ik er meê doen zou.
Halfwassen kippen hoeveel doen die tegenwoordig.
Hanen laten vechten past niet, want dat is een zondig werk, ook is het dierenmartelen.
Hapert er nu niets meer aan?

Hare moeder is de zuster mijns vaders.
Hare oogen waren gezwollen van het weenen.
Hare vreugde is duurzaam.
Heden gaat dit teloor, morgen weêr wat anders.

Heden wordt zijne zaak behandeld.
Heeft God niet twee- driemalen een wenk gegeven, dat wij zouden terugkeeren?
Heeft hij ook zijn huis overgebracht?
Heeft iemand naar mij gevraagd.
Heeft men ook waehthuizen in de dorpen?
Heeft mevrouw het goed nagezien.

Këntjangkan tali përoetnja.
Ambilkan bëbërapa kajoe sokong.
Toeroenkan lajar, goeloengkan.
Ambilkan akoe tëmpat sëroetoe.
Ambilkan akoe api sadikit.
Ambilkan akoe sëpatoekoe.
Pinggangnja ramping.
Tjoba koedapat itoe, nistjaja koebërikan dikau.
Tjoba koedapat itoe, tahoe djoega akoe diboewat apa dëngan dia.

Hajam përanggang bërapa sakarang?
Mënjaboeng hajam tiada patoet, karëna përboewatan ini dosa, lagi boewat siksa binatang.
Sakarang tidak koerang lagi apa-apa?
Ëmaknja itoe saoedara bapakoe.

Matanja baloet bëkas mënangis.

Kasoekaännja këkal adanja.
Ini hari barang itoe soedah hilang, esoek-esoek lajin barang pon bagitoelah.
Ini hari diboeka bitjaranja.

Boekankah doewa tiga kali soedah Toehan Allah mëmbëri tanda mënjoeroeh balik?
Dipindahkannja roemahnja djoega? (dakoe?
Ada orang datang bërtanja akan Adakah roemah pëngawalan pon didoesoen-doesoen?
Njonja soedah përiksa kajin-kajin itoe?

Heeft Mijnheer die prauw afgegehuurd of vaart u maar mede?
Heeft Mijnheer in deze koffers iets anders dan kleeren?

Heeft Mijnheer nog meer goederen bij zich.
Heeft uw dorp ook een wachthuis aan den grooten weg?

't Heeft van nacht hard geregend.
Heer en knecht zijn tegenwoordig gelijk.
Heerschen er tegenwoordig vele ziekten onder de Javanen?
Heb ik rijksdaalders, des te beter, anders betaal ik met guldens.
Heb ik schulden, zoodat ge bang zijt, dat ik wegloop?
Heb ik u niet gezegd, dat ik om één uur zou komen, waarom zijt ge dan nog niet gereed?

Heb niet zooveel praats.

Hebt gij al bedden in den tuin gemaakt.
Hebt gij al die zaken geteld?

Hebt gij dan niet gezien, dat het zou gaan regenen?
Hebt gij dat boek niet gevonden?
Hebt gij dat huis onderzocht?

Hebt gij de klok hooren slaan?

Hebt gij de kool- en selderijplantjes al geplant?
Hebt gij den resident niet aangetroffen?
Hebt gij den tuin al begoten?

Toewan soedah séwa pĕrahoe itoe ataw mĕnoempang sĕhadjĕ?
Dalam pĕti ini toewan ada barang apa-apa lajin dari barang pakeijan?
Toewan bawa barang-barang lagi?
Pada doesoenmoe adakah roemah pĕngawalan didjalan bĕsar pon?
Samalam hoedjan lĕbat.

Pada masa ini toewan dan hamba pon samalah.
Adakah banjak pĕnjakit sakarang di-antara orang Djawa?
Kalau ada ringgit, bajik djoega, kalau tada akoe bolih bajar roepijah.
Sĕhaja bĕrhoetangkah, takoet lari?
Boekankah sĕhaja soedah kata sĕhaja nanti datang poekoel satoe, mĕngapa ĕngkau bĕlom sadija?
Djangan banjak tjĕrewet, of: *Djangan banjak moeloet.*
Ĕngkau soedah mĕmboewat pĕtak-pĕtak dikĕbon?
Adakah ĕngkau bilang samoewa barang itoe?
Tadlihatkah ĕngkau hari hĕndak hoedjan? (itoe?
Tiadakah ĕngkau dapat kitab
Ĕngkau soedah mĕmĕriksaï roemah itoe?
Soedah ĕngkau dĕngar boenji lontjeng?
Soedah ĕngkau tanam bibit koebis dan sĕladĕri itoe?
Tiadakah ĕngkau bĕrdjoempa dĕngan toewan resident?
Soedahkah ĕngkau mĕnjirami kĕbon?

Hebt gij de pennen vermaakt?

Hebt gij die planten begoten?

Hebt gij een schriftelijk bewijs van dien heer.
Hebt gij er geen andere kippen onder gedaan?
Hebt gij er goed mest onder gemengd?
Hebt gij geen benauwde borst?
Hebt gij geen doekoe's gekregen?
Hebt gij genoeg gegeten? Ja. Neen.
Hebt gij hem niet gezien?
Hebt gij het hout er al voor gevonden?
Hebt gij het van steenen en graswortels gezuiverd?
Hebt gij iets gewonnen?

Hebt gij kinderen?
Hebt gij matten aan boord, waaronder ik kan liggen slapen?

Hebt gij meubelen te koop?

Hebt gij moed, ga dan; ik ben bevreesd en wil mijn leven niet voor niets opofferen.

Hebt gij niets gezien?
Hebt gij niets tot uwe verontschuldiging bij te brengen?
Hebt gij ook een toilet of een toiletdoos.
Hebt gij ook wakers aan uw huis?
Hebt gij pijn in uwe zij?
Hebt gij uwe pas op het politiebureau laten afteekenen?

Heb uwen naaste lief.

Soedahkah ĕngkau rantjoeng sĕgala kalam itoe?
Soedah ĕngkau sĭrami pokok-pokok itoe?
Adakah pada ĕngkau soerat tanda tangan toewan itoe?
Tiadakah ĕngkau tjampoer dĕngan hajam lajĭn?
Ĕngkau soedah taroh badja bĕtoel-bĕtoel?
Tiada sĕsak dadamoe?
Boewah doekoe tiada dapat?
Ĕngkau soedah makan kĕmjang? Kĕnnjang. Bĕlom.
Tiadakah ĕngkau mĕlihat dia?
Ĕngkau soedah dapat kajoenja?

Ĕngkau soedah kaloewarkan batoe-batoe dan akar roempoet?
Ĕngkau soedah dapat oentoeng apa-apa?
Adakah anaknoe?
Adakah kadjang dipĕrahoemoe, soepaja bolih akoe bĕrbaring tidoer dibawahnja?
Ĕngkau djoewal pĕrkakas roemah?
Ĕntjik bĕrani, pĕrgilah; sĕhaja takoet, tiada marcoe mĕmboewangkan djiwa sĕhaja tjoematjoema. (sasoeatoe?
Tiadakah kamoe mĕlihat barang
Tiada ĕngkau dapat mĕmbawa barang, oedzoer?
Ada padamoe medja tjĕrĕmin pon atau pĕti tjĕrĕmin?
Adakah orang djaga diroemahmoe pon?
Pinggangmoe sakit?
Ĕngkau soedah minta boeboeh tanda tangan pada soerat paswoe dikantor polis?
Kasihlah akan samamoe manoesia.

Heidaar, jongen, breng dezen koffer met mijn bediende naar mijne hut.
Heiningen maken om de suikerriettuinen.
Help! er is een tijger!
Help mij toch uit dit groote gevaar!
Hemel en aarde zullen vergaan.

Herhaalde malen heeft hij zijn geld teruggevraagd, doch te vergeefs.
Herkent gij deze voor de goudstukken, die gij hem hebt gegeven.
Het achttiende, negentiende en twintigste zijn kruisbooten.

Het begint te waaien.
Het beste is dat we hem hier niet ontvangen.
Het bevel van den Sultan.
Het bosch moet geslecht en de boomen moeten gerooid worden.
Het bovenleder moet goed zacht zijn, dat het niet aanstonds scheurt.
Het breekijzer staat vóór.
Het dak is te vlak.
Het dak lekt nog door.
Het doodvonnis is over hem uitgesproken.
Het dorpshoofd is vermoord.

Het eene werd ingenomen, het andere op den buik gesmeerd, en weêr iets anders voor droge, warme pap gebezigd.
Het eerste is het admiraalschip en voert de groote vlag.
Het eiland Borneo wordt door Dajakkers bewoond.

Hei djongos, ĕngkau dĕngan orangkoe bawa pĕti ini kahlikkoe.
Mĕmagari kĕbon tĕboe.

Toeloeng! ada harimau!
Lĕpaskanlah kiranja akoe daripada tjĕlaka bĕsar ini.
Langit dan boemi pon akan binasa.
Bĕroelang-oelang dipintanja oewangnja kombali, tĕtapi tjoema-tjoema.
Tahoekah ĕngkau bahoea ini djoega kĕping-kĕping ĕmas jang tĕlah kauběrikan diaĕ
Jang kadĕlapan-bĕlas, kasambilan bĕlas dan kadoewa-poeloeh itoe pĕrahoe pajar (kroewis).
Angin moelaï bĕrtijoep.
Jang tĕrbajik itoe kita tiada mĕnarima dia disini.
Titah Jang-dipĕrtoewan bĕsar.
Hoetan itoe hĕndak dittĕbas dan sĕgala pohon dittĕbang.
Koelit di-atas bijar lĕmboet-lĕmboet; djanganjang lĕkas kojak.

Alabangka itoe ada dimoeka.
Atapnja koerang tjoeram.
Atapnja lagi tiris.
Soedah dipoetoeskan hoekoem kisas atasnja.
Kĕpala doesoen itoe soedah diboenoeh orang.
Lajin diminoem, lajin disapoe pĕroet, lajin diboewat toewam.

Jang pĕrtama itoe kapal laksamana dan bĕrbandera bĕsar.
Poelau Kalimantan (of: Bĕroenai) dikadoedoeki olih orang Dajak.

Het eten staat reeds op tafel, Mevrouw!
Het gaatje met een naald geprikt en het oog van een naald.
Het gebladerte en het ooft van die boomen.
Het gedrag van dien man kan ik niet meer uitstaan.
Het geklop van den goudsmid wordt den ganschen dag gehoord.
Het geld, dat gisteren door mij ontvangen werd, is verdwenen.
Het geld is al geborgen.
Het geld is ook al weg.
Het geld is reeds in zakken gedaan.
Het geld, waarmede hij zijn handel begon, was niet meer dan vijfhonderd kroonen.
Het geloofsformulier luidt aldus: Er is geen god dan God alleen en Mohammed is de gezant Gods.
Het geluid, dat zij hoorden, was zeer hevig.
Het geluid des donders wordt overal gehoord.
Het geroofde bestond alleen uit kleeren en gouden sieraden.

Het getuigenis van die twee personen stemt niet overeen.
Het gezwel is doorgebroken.
Het goed is grof en het naaisel slecht.
Het goedkoopst dat ik ooit gekocht heb.
Het grootste landdier is de olifant.
Het hakmes is te dik; plet het nog wat.
Het heeft drie maanden lang in het geheel niet geregend.

Soedah sadija makanan dimedja, Njonja!
Lijang djaroem dan lobang djaroem.
Dawoen-dawoenan dan boewah-boewahan pokok-pokok itoe.
Tiada tĕrtahan lagi akoe akan kalakoewan orang itoe.
Poekoel-poekoelan toekang ĕmas kadĕngaran sapandjang hari.

Oewang, jang koetarima kalamarin, itoe soedah hilang.
Oewang itoe soedah disimpan.
Oewangnja pon soedah hilang.
Oewang itoe soedah dimasoekkan dalam kampil-kampil.
Modalnja pada masa ija moelaï baniaga itoe lima ratoes rejal tiada lĕbih.
Kalimat 's Sjahadat itoe bagini boenjinja: la illa ilah Allah wa Moehammad rasoel Allah.

Boenji, jang didĕngarnja itoe, amat heibat.
Boenji goeroeh kadĕngaran dimana-mana.
Barang rampasan itoe hanja pakeïjan dan pĕrhijasan ĕmas sĕhadja.
Kasaksian orang doewa itoe tiada satoedjoe.
Bisoel itoe soedah pĕtjah.
Kajinnja kasar dan djahitannja tarbajik.
Moerah-moerahnja sĕhaja tahoe bĕli.
Binatang darat jang tĕrbĕsar itoe gadjah.
Parang itoe tĕrlaloe tĕbal; tipiskan sadikit lagi.
Soedah tiga boelan tarda hoedjan sakali-kali.

Het hinkende paard komt achteraan.
Het hoofd duizelt mij.
Het hoofd is verbonden met windsels en wordt gedurig met koud water nat gehouden.
Het hoofdstel is stuk; breng het naar den zadelmaker.
Het huis, dat hij kocht, is verbrand.
Het huis is verkocht.
Het is al over den tijd.

Het is alsof hier een dief geweest is.
Het is al vijf dagen geleden.
Het is beter dat gij hier blijft om op de kamer te passen.
Het is bij elven.
Het is de tijd van het jaar nog niet, Mijnheer.
Het is de tijd van stormen en orkanen.
Het is een bevel van den koning.
Het is een gulden waard.
Het is een voet hoog.
Het is erg los; haal het wat stijver aan.
Het is gemaakt van hout, dat nog nat was. (houdt.
Het is goed dat gij de wacht
Het is goed, dat hij het geborgen heeft.
Het is goed, dat wij hier een oogenblik ophouden.
Het is hetzelfde, of gij het zus, of zoo schikt.
Het is hier de gewoonte, dat eens om de zes maanden alle meet- en weeggereedschappen naar het kantoor worden gebracht, om geijkt te worden.
Het is hier levendiger dan in mijn dorp.

Koeda jang pintjang itoe datang dari bĕlakang.
Kapala sĕhaja poesing.
Kapalanja dibĕbat dĕngan kajin-kajinan dan dibasahkan salaloe dĕngan ajar sĕdjoek.
Kĕkangnja soedah roesak; bawa akandia kapada toekang sella.
Roemah, jang dibĕlinja itoe soedah dimakan api.
Roemah itoe soedah didjoewal.
Soedah laloe daripada waktoenja.
Saolah-olah pĕntjoeri soedah masoek disini.
Soedah ada lima hari laloe.
Bajik ĕngkau tinggal disini djaga bilik.
Hampir poekoel sabĕlas.
Bĕlom moesimnja, Toewan.

Ini moesim riboet dan tofan.

Inilah titah baginda.
Patoet saroepijah harganja.
Tingginja sakaki.
Banjak longgar; ikatlah tĕriktĕrik.
Itoe dipĕrboewat daripada kajoe, jang lagi basah.
Bajik sakali ĕngkau djaga.
Bajik sakali ija soedah simpan itoe.
Bajiklah kita bĕrhĕnti disini sabĕntar.
Ĕngkau mĕngatoerkan bagini, ataw bagitoe, sama djoega.
Soedah ādat dinagĕri ini ĕnam boelan sakali sĕgala gantang, tjoepak dan datjing dibawa kakantor, diboeboeh tjap.

Ramei disini daripada didoesoen sĕhaja.

Het is in de kamer; ga het halen.
Het is inderdaad jammer, dat die spiegel is gebroken.
Het is in zijne macht om dat te doen.
Het is jammer, dat die man voortdurend sukkelt.
Het is jammer, dat het hem in den bol scheelt.
Het is kwart over vijven, Mijnheer.
Het is maar gekheid.
Het is moeielijk zulke kuren te verdragen.
Het is niet bekend vanwaar deze man is.
Het is niet fijner dan zand.
Het is niet in strijd met den inhoud van den Koran en de Mohammedaansche wetten.
Het is niet te betalen.
Het is nog geen twaalf uur.

Het is nog niet de inkoopsprijs, Mijnheer.
Het is noodig, dat die muren gewit worden.
Het is noodig, dat ik nu slapen ga.
Het is noodig, dat ik u uitzend.

Het is nu geen hout meer; nu is het asch.
Het is over zessen.
Het is reeds door een nieuw vervangen, Luitenant!
Het is tegen mijn zin, dat gij dit paard verkocht hebt.
Het is te zwaar geladen.
Het is thans alle dagen maar droog weêr.
Het is 't voordeeligst er olie van te maken.

Ada dalam bilik; pĕrgi ambil.
Sajang bĕnar tjĕrémin itoe soedah pĕtjah.
Adalah dalam koewasa tangannja mĕnboewat itoe.
Kasihan, orang itoe salaloe dalam pĕnjakit.
Sajang kapalanja tarbĕtoel.

Poekoel lima lĕbih sapĕrĕmpat, toewan!
Itoe boewat majin sĕhadja.
Soesah mĕnsabarkan tingkah jang bagitoe.
Tiada katahoean orang ini darimana.
Haloesnja tiada lĕbih dari pasir.
Ija-itoe tiada bĕrtjidĕra dĕngan boenji kitab Koraān, ataw dĕngan hoekoem Islam.
Tiada tĕrbajar itoe.
Bĕlom poekoel doewa-bĕlas.
Bĕlom poekoel bĕdoek.
Bĕlom sampei modalnja, Toewan.
Pĕrloe tembok-tembok itoe disapoe kapoer.
Bajik sakarang akoe pĕrgi tidoer.

Pĕrloe akoe mĕnjoeroehkan dikau.
Sakarang boekan lagi kajoe adanja; soedah djadi haboe.
Soedah poekoel ĕnam laloe.
Soedah diganti bĕharoe, Littĕnan!
Tiada dĕngan soekakoe, maka ĕngkau djoewal koeda ini.
Tĕrlaloe bĕrat moewatannja.
Sakarang sahari-hari tĕrang sĕhadja.
Tĕrlĕbih banjak oentoengnja kalau diboewat minjak daripadanja.

Het is van koppigheid, dat hij niet eten wil.
Het is verkeerd, dat men hier een koffijtuin heeft aangelegd.
Het is zoo lang als breed.

Het is zoo zwart als inkt.
Het kan mij niet schelen.
Het kan toch niet missen.
Het kan uit zijn gedrag blijken.

Het kind is door eene slang gebeten.
Het kind is werkelijk ziek; het wil niet eten.
Het kind liep in den tuin zonder de kindermeid.
Het kind slaapt niet rustig.
Het kon wel zoo zijn.
Het koord van deze liniaal is te dik.
Het kost negen duiten (centen).

Het kost veel moeite om den grond te ontginnen.
Het lag mij op de tong.
Het land is in rust en vrede.
Het leder is te slap en te ruw.

Het liefst zou ik over zee gaan.
Het linker deurpaneel is gebarsten.
Het lokaas is op.
Het loopt tegen twaalf uur.

Het lijkt wel een nctendop. Is er geen ander bootje?
Het lijk werd met een doek bedekt.
Het lijk wordt eerst gewasschen, dan in een doodkleed gewikkeld, op de baar gelegd en begraven met het aangezicht gekeerd naar Mekka.

Dari katĕgaran hatinja tiada ija mawoe makan.
Tæbajik orang mĕmboewat kĕbon kopi disini.
Pandjangnja sama dĕngan lebarnja.
Hitamnja sapĕrti dāwat.
Akoe tæpĕdoeli.
Masakan tiada.
Bolih njata daripada kalakoewannja.
Boedak itoe soedah dipagoet oelar.
Sasoenggoehnja boedak itoe sakit; tæmawoe makan ija.
Boedak itoe bĕrdjalan dikĕbon tiada disĕrtakan baboenja.
Anak itoe tiada sĕdap tidoernja.
Barangkali bagitoe.
Tali mistar ini tĕrlaloe bĕsar.

Soedah diběli sambilan doewit (sèn).
Banjak soesahnja akan mĕmbĕlah tanah itoe.
Hampir-hampir sĕhaja kata itoe.
Nagĕri itoe salamat santausa.
Koelitnja tĕrlaloe lĕmas dan kasap.
Jang koepilih itoe djalan lawoet.
Papan pintoe kiri soedah rĕtak.

Oempan soedah habis.
Hampir akan poekoel doewabĕlas.
Saroepa dĕngan saboet djoega.
Tæda sampan lajin?
Majit itoe ditoedoengi dĕngan kajin.
Majit itoe dibasoeh dĕhoeloe, laloe dikafankan, dilĕtakkan di-atas djompana dan ditanam dĕngan moekanja arah ka-Mĕkkah.

Het maaksel van deze kast is zeer fraai.
Het meeste er van is goed.
Het moet heden nog gedaan worden.
Het moet maar genoeg zijn, Mijnheer!
Het moet niet stuk gesneden, maar overlangs gespouwen worden.
Het moet tot den laatsten penning toe betaald worden.
Het nieuwe huis is nog niet gereed en het oude is reeds verkocht.
Het onheil kwam hem over.
Het paard heb ik gewasschen in de rivier.
Het paard zweet; loop er mede heen en weer.
Het paleis van den onderkoning.
Het riet staat mooi en vet.
Het rotanvlechtwerk van die stoelen is te wijd.
Het rijpaard van den vorst.
Het rijtuig van den resident.
Het schip is uit het gezicht.
Het schip ligt op de reede.
Het schip valt beneden den wind.

Het schreien van die vrouw is het teeken, dat zij de moeder is.
Het schuitje is gezonken.

Het spook verschrikte haar.
Het spijt mij, dat hij ziek is.
Het staat daar vóór u.
Het steenen pakhuis.
Het stormt.
Het suikerriet is zeer zoet.
Het theeblad was van geel koper.
Het tiende, elfde en twaalfde zijn stoomschepen.

Pĕrboewatan lamari ini tĕrlaloe indah.
Kabanjakan jang bajiknja.
Ini hari djoega hĕndaḳlah diboewat itoe.
Hĕndaḳ ditjoekoepkan djoega, toewan!
Djangan dikĕrat-kĕrat, mĕlainkan dibĕlah sapandjang-pandjangnja.
Tadapat tiada dibajar sampei sadoewit dibĕlah toedjoeh.
Roemah jang bĕharoe itoe bĕlom djadi. maka jang lama soedah didjoewal.
Tjilaka itoe datanglah atasnja.
Koeda itoe soedah sĕhaja basoh dalam soengei.
Koeda itoe kaloewar pĕloehnja; djalankan dia laloe-lalang.
Astana jang dipĕrtoewan moeda.
Roepa tĕboe itoe elok dan soeboer.
Annjaman rotan koersi ini tĕrlaloe djarang.
Koeda kandaraän radja.
Kareta toewan resident.
Kapal itoe tĕda tampaḳ lagi.
Kapal itoe ada dipĕlaboehan.
Kapal itoe djatoeh kĕbawah angin.
Tangisan pĕrampoewan itoe djadi tanda ijalah ĕmaḳnja.
Sampan koliḳ itoe soedah tĕnggĕlam.
Hantoe itoe mĕngĕdjoetkan dia.
Soesah hatikoe sĕbab ija sakit.
Adalah disitoe dihadapanmoe.
Goedang daripada batoe itoe.
Ada riboet.
Tĕboe itoe manis sakali.
Pahar itoe daripada koeningan.
Jang kasapoeloeh, kasabĕlas dan kadoewabĕlas itoe kapal asap adanja.

Het vaartuig kon niet vooruit; er stond een stijve Noordwestе bries.
Het vaartuig werd onder de golven bedolven.
Het verbond tusschen u en mij.

Het verhaal er van is roerend.
Het volk moet telkens naar de bosschen om hout te kappen.

Het voordeel van den handel doet een land bloeien.
Het voorstel is er door.
Het vuur vlamt.
Het vuur wil niet branden.
Het waait een stijve koelte.
Het was alsof zij gek zou worden.
Het was maar spel.
Het water daar gaat over het hoofd.
Het water hier gaat tot aan de kin.
Het water is veel verminderd.
Het water loopt door een gegraven kanaal.
Het werk, dat hij aangenomen had, heeft hij niet verricht.
Het werk zal nu wel af zijn.

Het wit en de dojer van een ei.
Het wordt hoe langer hoe slechter.
Het wordt vanwege het bestuur verdeeld.
Het wordt verzameld in een grooten boezem daar boven.

Het ijzer moet gesmeed worden terwijl het heet is.
Het zal goed doen.
Hetzelfde nog eens zeggen.
Het zou goed zijn zoo men daarmede ophield.

Pĕrahoe tæbolih mara; angin oetara barat lawoet tĕrlampau kĕntjang.
Pĕrahoe itoe ditimboes olih ombak.
Pĕrdjandjian antara akoe dĕngan dikau.
Tjĕritĕranja mĕmbĕri peloe hati.
Saběntar-saběntar orang banjak disoeroehkan kahoetan akan mĕramoe kajoe disana.
Oentoeng pĕrniagaän mĕrameikan nagĕri.
Bitjara itoe soedah ditarima.
Api bĕrnjala-njala.
Api tæmawoe mĕnjala.
Ada angin tĕgang kĕlat.
Bageikan hĕndak gila ija.
Hanja boewat majin sĕhadja.
Ajar disana hapoes kapala.

Ajar disini sahinggan dagoe.

Ajar soedah banjak soeroet.
Ajar itoe mĕngalir daripada serokan.
Pĕkĕrdjaän, jang tĕlah didjandjinja, tiada diboewatnja.
Agaknja pĕkĕrdjaän itoe sakarang soedah habis.
Poetih koening tĕlor.
Makin lama, makin koerang bajiknja.
Dibĕhagi-bĕhagi olih pĕmĕrintah itoe.
Ajar itoe dikoempoelkan dalam bĕndoengan bĕsar jang di-atas sana.
Bĕsi hĕndaklah ditĕmpa salagi merah panas adanja.
Itoe djadikan bajik.
Itoe djoega dikatakan sakali lagi.
Bajik kalau orang bĕrhĕntikan itoe.

Het zout is bijna op.
Het zwarte paard.
Hetzij goed, hetzij kwaad, laat ons met ons drieën bij elkander blijven.
Hetzij hij komt of niet, ik ga toch.
Het zijn al weer dezelfde kuren.

Het zijn niet allen koks, die lange messen dragen.
Hier ben ik met mijne vrouw en kinderen.
Hier en daar moet er een gerooid worden.
Hier en daar stonden huizen.
Hier en daar zijn omgevallen boomen.
Hierheen en daarheen, (in 't Mal., daarheen en hierheen).
Hier heb ik een dat mooier is.
Hier hebt gij den sleutel.
Hier hebt ge een fooitje.
Hier hebt gij anderhalve gulden.
Hier is de rivier zeer ondiep.
Hier een groep en daar een groep.

Hier is een schrijftafel en eenige Maleische pennen.
Hier is geen enkele onder die goed is.
Hier is geen licht genoeg.
Hier is het, Mijnheer!
Hier is het 't geheele jaar door warm.
Hier is het voetspoor van een dief.
Hier is het zeer modderig.
Hier is mijn kano; stap maar in, als 't u belieft.
Hier is suiker en melk, zoo gij er van houdt.
Hier is uw loon.
Hier is veel water ingeregend.

Garam hampir habis.
Koeda jang hitam itoe.
Djikalau bajik djahat pon, bijarlah bĕrsama-sama kita bĕrtiga.
Bajik ija datang atau tidak, akoe pĕrgi djoega.
Kombali poela tingkahnja sama sĕhadja.
Boekan samoewa djoeroe-masak, jang pakei pisau pandjang.
Inilah akoe dĕngan anak binikoe.
Sana sini hĕndaklah ditĕbang satoe.
Sana sini ada roemah.
Sana sini ada pohon jang toembang.
Kasana kamari.

Ini satoe jang lĕbih bagoes.
Nah, ambillah koentjinja.
Inilah oewang sirih.
Nah, ini satoe roepijah satĕngah.
Disini soengei tĕrlaloe tjĕtĕk.
Satoempoek disini dan satoempoek disana.
Inilah medja toelis dan bĕbĕrapa kalam rĕsam.
Di-antara ini satoe pon tada jang bajik.
Koerang tĕrang disini.
Inilah dia, Toewan!
Disini panas sapandjang tahoen.

Disini ada bĕkas kaki pĕntjoeri.
Disini banjak loempoer.
Inilah djoengkoeng sĕhaja; silakanlah toewan najik.
Inilah goela dan ajar soesoe, kalau ĕntjik soeka.
Inilah opahmoe.
Banjak ajar hoedjan tĕmpijas disini.

Hier kookt men de rijst altijd zonder zout.
Hier kunt gij vrij over beschikken.
Hierna beter.
Hierop moet goed gepast worden.
Hier verhuurt men rijtuigen.
Hier wordt de wagen door buffels getrokken om de steilte van dezen heuvel.
Hier zijn drie schoone servetten.

Hier zijn hunne lansen.
Hier zijn scheuren in den muur.

Hier zijn uwe papieren.
Hier zijn vrij aan den post.

Hier zijn zes man, Mijnheer.
Hoe breed is deze plank?
Hoe bewijst gij, dat die man een dief is?
Hoe denkt gij er over?
Hoe denkt gij over talismans, tooverspreuken en bespuitingen?
Hoe dikwijls is mijnheer hier geweest?
Hoe dikwijls zijt gij van die medicijnen af geweest?
Hoe doet gij, opdat zij niet verbrandt?
Hoe goedkoop is het dan.
Hoe grooter, hoe dommer.
Hoe groot is toch een sprinkhaan, vergeleken bij een olifant?
Hoe handelt ge met gelooid leder?
Hoe hebt ge dat naar beneden gebracht?
Hoe heet gij?
Hoe hoog wil Mijnheer de laarzen hebben?

Disini orang mĕnanak salaloe tiada pakei garam.
Ini bolih ĕngkau ambil sasoekamoe (sakahĕndakmoe).
Besoek datang bajiknja.
Ini patoet didjaga bajik-bajik.
Disini disewakan kareta.
Disini kareta ditarik olih karbau, sĕbab tjoeram boekit ini.

Inilah sĕrbet (toewala) bĕrĕsih tiga hĕlei.
Inilah toembak-toembaknja.
Disini ada tjĕlah-tjĕlahan ditembok.
Inilah soerat-soerat Toewan.
Ini kita soedah sampei diroemah pos.
Ini ĕnam orang, toewan!
Papan ini bĕrapa lebarnja?
Bageimana ĕngkau mĕnjatakan orang itoe pĕntjoeri adanja?
Bageimana ĕngkau fikir?
Apa kafikiranmoe akan hal djimat dan pĕnangkal dan rapal dan pĕnjĕmboer?
Bĕrapa kali toewan soedah datang disini?
Bĕrapa kali ĕngkau boewang ajar dari obat itoe?
Bageimana ĕngkau boewat, soepaja djangan hangoes?
Bĕrapa moerahnja?
Makin bĕsar, makin bodoh.
Bĕrapa bĕsar kiranja sĕeikoer bilalang, djikalau di banding dĕngan gadjah?
Bageimana ĕngkau boewat dĕngan koelit masak itoe?
Bageimana ĕngkau soedah bawa toeroen ini?
Sijapa nama ĕngkau?
Sĕtiwal itoe toewan mawoe bĕrapa tingginja?

Hoe hij het ook beproefde, hij kon het toch niet maken.
Hoe ik het hem ook ontraadde, hij deed het toch.
Hoe is de olie tegenwoordig zoo duur?
Hoe is het met de eenden hier? broeden zij zelf hunne eieren uit?
Hoe jammer, dat alle moeite te vergeefs is.
Hoe kakelt gij toch zoo.
Hoe kan een blinde een steen zien drijven?

Hoe kan ik dien heuvel beklimmen?
Hoe kan ik het helpen, dat ik laat ben.
Hoe komt die weg zoo slecht?

Hoe komt dit bord gebroken?
Hoe komt het, Baba, dat ik uw gelaat zie verbleeken.
Hoe komt het, dat al de kleeren verteerd zijn, als ge ze pas twee à drie malen hebt gewasschen?
Hoe komt het, dat de kippen tegenwoordig zoo duur zijn?
Hoe komt het, dat de mouwen van dit hemd gescheurd zijn?
Hoe komt het, dat deze boomen zoo slecht staan?
Hoe komt het, dat gij zoo bleek ziet?
Hoe komt het, dat gij zoo hijgt?

Hoe komt het water uit dien boezem over de natte rijstvelden?

Hoe komt gij hieraan?
Hoe komt hij aan den kost?

Bĕrapa pon ditjaba, tiada djoega dapat dihoewatnja.
Bĕrapa pon sĕhaja kata djangan, dia hoewat djoega.
Apa sĕbab mahal minjak sakarang?
Itik disini bageimana, ija sĕndirikah mĕngĕram?

Sajang, hilang pĕnat sĕhadja.

Mĕngapa ĕngkau tjĕrèwèt bagini?
Bageimana sĕorang boeta dapat mĕlihat batoe timboel di-atas ajar?
Bageimana akoe dapat mĕndaki boekit itoe?
Bageimana bolih sĕhaja tarda lambat.
Apa moelanja djalan roesak bagini? (ini?
Bageimana bolih pĕtjah piring
Mĕngapa, Baba, sĕhaja lihat bĕrobah moeka.
Mĕngapa bĕharoe doewa tiga kali ĕngkau basoeh pakeijan ini, samoewanja rapoeh?

Apa sĕbab hajam mahal sakarang?
Ini kamedja mĕngapa kojak ĕngannja?
Apa moelanja maka pokok ini bagitoe djahat roepanja?
Mĕngapa moekamoe poetjat bagini?
Mĕngapa ĕngkau ĕngah-ĕngah bagini?
Bageimana ajar dari bĕndoengan itoe datang kapada sĕgala sawah?
Bageimana ĕngkau dapat ini?
Apa kahidoepannja? of: *Bageimana ija dapat kahidoepannja?*

Hoe kunt gij dat beest zoo plagen.

Hoe laat is het?
Hoe laat is het hoogwater.
Hoe laat kan ik morgen namiddag terug zijn?
Hoe laat komt de maan op en hoe laat gaat zij onder?

Hoe laat kunnen wij te D. zijn?

Hoe laat vertrekt morgen de spoortrein naar S.
Hoe laat wordt er gegeten?
Hoe lang blijft gij hier?

Hoe laat, denkt ge, dat het is?
Hoe lang duurt het nog eer de tijd der doerian's daar is?
Hoe lang en hoe breed is het?

Hoe langer de wijn bewaard wordt, hoe beter hij wordt.
Hoe langer zoo meer houd ik daarvan.
Hoe lang broeden kippen vóór de eieren uitkomen?
Hoe lang is deze lat?
Hoe lang is het geleden, dat gij dit gezien hebt?
Hoe lang mag ik het houden?

Hoe lang moet ik ze fokken van dat ze uitkomen totdat ze geslacht kunnen worden?
Hoe lang wenscht ge het te gebruiken?
Hoe lang zal ik het maken?

Hoe lang zijt ge hier geweest?
Hoe lang zijt ge reeds in dit werk?
Hoe maakt men dat het hout in

Bageimana ĕngkau dapat mĕngoesik binatang itoe dĕmikian.
Poekoel bĕrapa sakarang?
Poekoel bĕrapa ajar bĕsar?
Poekoel bĕrapa esoek pĕtang bolih akoe balik?
Poekoel bĕrapa tĕrbit boelan dan poekoel bĕrapa masoek-nja?
Poekoel bĕrapa bolih kita sampei dinagĕri D.?
Esoek hari poekoel bĕrapa djalan kareta api kanagĕri S.
Poekoel bĕrapa orang makan?
Bĕrapa lama ĕngkau hĕndak tinggal disini?
Kira-kira poekoel bĕrapa?
Bĕrapa lama lagi moesim doerian?
Bĕrapa pandjangnja dan bĕrapa lebarnja?
Makin disimpan ajar-anggoer, makin djadi bajik.
Makin lama makin lĕbih sĕhaja soeka ini.
Bĕrapa lama hajam mĕngĕram bĕharoe mĕnĕtas?
Bĕroti ini bĕrapa pandjangnja?
Bĕrapa hari soedah ĕngkau mĕlihat itoe?
Bĕrapa lama ini bolih tinggal sama' sĕhaja?
Dari soedah mĕnĕtas itoe bĕrapa lama kita pĕlihara sampei bolih potong?
Bĕrapa lama maoe pakei?

Bĕrapa pandjangnja sĕhaja boewat ini?
Bĕrapa lama ĕngkau disini?
Bĕrapa lama soedah ĕngkau dalam pĕkĕrdjaän ini?
Diboewat apa soepaja kajoe itoe

de zon niet krom wordt?

Hoe meer ge het doet, hoe meer ge het doen wilt.
Hoe meer haast, hoe minder spoed.
Hoe meer, hoe beter.
Hoe meer ik hem leer kennen, hoe minder ik van hem houd.
Hoe meer men zich ontziet, hoe vatbaarder men wordt.

Hoe noemt ge dit?
Hoe noemt men dit?
Hoe oud is uw oom?

Hoe oud zijt ge?
Hoe spoediger hoe liever, Mevrouw, maar door gebrek aan zonneschijn heeft het zoo lang geduurd.
Hoe spreekt ge dat woord uit?
Hoe staat het met de boomen in den tuin?
Hoe staat het met de Jalappeplanten.
Hoe staat het met de levende have, namelijk: paarden, karbouwen, koeien en schapen, in deze omstreken?
Hoe staat het met den srikajaboom, draagt hij al vruchten?
Hoe staat het met de rijstplantjes; kunnen ze nog niet uitgeplant worden.
Hoe staat het met de uitgeplante kokossen?
Hoe vaart gij?

Hoeveel beter zou dat zijn! Hoeveel schooner zou dat zijn!
Hoeveel boomen kunnen hier staan?

djangan djadi lĕngkoeng dipanas?
Makin diboerat, makin maroe.

Makin diboeroe, makin lambat.

Makin lĕbih, makin bajik.
Makin sĕhaja bĕrkĕnal-kĕnalan dĕngan dia, makin tĕr soeka.
Makin orang sajang akan dirinja, makin moedah kĕna sakit.
Apa nama ini?
Ini apa namanja?
Bapa saoedaramoe bĕrapa oemoernja?
Bĕrapa oemoer ĕngkau?
Sĕhaja lĕbih lagi mawoe lĕkas, Njonja, sĕbab koerang panas inilah mĕndjadi lambat.

Tjoba boenjikan pĕrkataän ini.
Apa chabar sĕgala pohon-pohon dikĕbon?
Pokok boenga poekoel ĕmpat itoe apa chabarnja?
Bageimana hal hidoep-hidoepan didjadjahan ini, sapĕrti koeda, karbau, dan lĕmboe kambing?

Pokok sĕrikaja apa chabar, adakah bĕrboewah?
Bageimana hal bibit padi, bĕlomkah dapat ditanamkan?

Apa chabar bibit nijoer itoe?

Ĕntjik (of *toewan, njonja, baba, taugei, tambi, tĕngkoe etc.*) *ada bajik?*
Alangkah bajiknja! Alangkah bagoesnja!
Bĕrapa batang pokok bolih bĕrdiri disini?

Hoeveel denkt gij dat er is?
Hoeveel doeken zijn er?
Hoeveel eieren zijn dit?
Hoeveel geeft Mijnheer?
Hoeveel graden heeft die hoek?

Hoeveel hebt ge hiervoor gegeven.
Hoeveel hebt ge noodig?
Hoeveel is dit waard?
Hoeveel is het bij elkander?

Hoeveel is het naaste, Mijnheer, want ik koop, om er ook wat op te verdienen.
Hoeveel jonge kokossen zijn er nu al?
Hoeveel kan er in?
Hoeveel kinderen hebt gij?
Hoeveel koffijboomen staan er in dien tuin?
Hoeveel koffijtuinen zijn er in dit district.
Hoeveel kojan's laadt dat vaartuig?
Hoeveel kost dat fijne wit katoen per stuk?
Hoeveel kost dat kleed, Mijnheer?
Hoeveel kosten een stuk suikerriet en dit handje vol bladgroente?
Hoeveel kosten komen er op die stukken schoenen?
Hoeveel kunt ge me meêdeelen?
Hoeveel land hebt gij?
Hoeveel langer hebt gij het noodig?
Hoeveel loon geeft hij aan een arbeider per dag?
Hoeveel loon krijg ik in de maand?
Hoeveel loon wenscht gij daarvoor?

Bĕrapa kira-kira ada ini?
Kajin-kajin bĕrapa ada?
Ada bĕrapa bidji tĕlor ini?
Toewan kasih bĕrapa?
Pĕndjoeroe itoe bĕrapa daradjatnja?
Bĕrapa ĕngkau bĕli ini?

Bĕrapa banjak mawoe?
Bĕrapa patoet harga ini?
Bĕrapa djoemlahnja samoewa itoe?
Bĕrapa bĕtoel-bĕtoel, Toewan, sĕbab sĕhaja mĕmbĕli, hĕndak mĕntjĕhari oentoeng djoega.
Sakarang soedah bĕrapa anak pokok nijoer?
Bĕrapa bolih moewat ini?
Bĕrapa orang ada anakmoe?
Bĕrapa pokok kopi adakah dalam kĕbon itoe?
Bĕrapa kĕbon kopi adakah di distĕrik ini?
Pĕrahoe itoe moewat bĕrapa kojan?
Kajin poetih jang haloes itoe bĕrapa harga sakajoe?
Bĕrapa harganja kajin itoe, Toewan?
Bĕrapa harga tĕboe sabatang dĕngan sajoer dawoen jang satjĕkak ini?
Bĕrapa opahnja sĕpatoe kojak itoe? (*sĕhaja?*
Bĕrapa bolih bĕhagikan sama
Ada bĕrapa tanah ĕngkau?
Bĕrapa lama lagi mawoe dipakei?
Bĕrapa sahari koeli dibajarnja?

Bĕrapa gadji dapat sĕhaja saboelan?
Bĕrapa mawoe opahnja?

Hoeveel loon wenscht gij in de maand?
Hoeveel maakloon vraagt ge voor een jas?
Hoeveel maakt twee en vijf?
Hoeveel man moet er wekelijks voor de heerendiensten uitkomen?
Hoeveel man sneuvelde in dien strijd?
Hoeveel men ook verbood en wat men ook zeide, hij luisterde er toch niet naar.
Hoeveel menschen maken dien tuin schoon?
Hoeveel moet ge hebben voor een paar bestelschoenen?
Hoeveel moet ge hebben voor een tros van deze bananen?
Hoeveel moet ik er voor geven?

Hoeveel opvarenden heeft die prauw?
Hoeveel oranje-appel soorten zijn er?
Hoeveel rijst brengen de natte velden per bouw op.

Hoeveel schuld heb ik aan u.

Hoeveel stukken zeep zijn er in dat kistje?
Hoeveel tractement heeft hij 's maands.
Hoeveel tijd hebt ge noodig voor het maken van zes broeken?

Hoeveel vierkante ellen bedraagt dat?
Hoeveel volk werkt er in dezen tuin als er geplukt wordt?

Hoeveel volwassen kippen hebt gij gekregen?

Bĕrapa ĕngkau maoe saboelan gadji?
Bĕrapa opah ĕngkau minta akan satoe djas?
Doewa dĕngan lima djadi bĕrapa?
Bĕrapa orang disoeroeh kaloewar dalam sĕdjoemlah kapada pĕkĕrdjaän nagĕri?
Bĕrapa orang mati dibocnoeh dalam pĕrang itoe?
Bĕrapa dilarangkan dan bagei-bagei dikatakan, tiada djoega didĕngarkannja.
Bĕrapa orang mĕmbĕrĕsihkan kĕbon itoe?
Bĕrapa opah sĕpasang sĕpatoe pakeijan ĕngkau maoe?
Pisang ini bĕrapa maoe satandan?
Bĕrapa patoet sĕhaja bajar harganja?
Anak pĕrahoe itoe bĕrapa orangnja?
Ada bĕrapa djĕnis limau?

Bĕrapa banjak padi hasilnja sawah (bĕndang) dalam sabahoe?
Bĕrapa hoetang sĕhaja sama ĕngkau?
Bĕrapa potong sabon adalah dalam pĕti kĕtjil ini?
Bĕrapa gadjinja saboelan?

Bĕrapa hari ĕngkau pakei akan mĕmboewat tjĕlana ĕnam hĕlei itoe?
Bĕrapa ĕlo ĕmpat pĕrsĕgi itoe?

Bĕrapa orang bĕkĕrdja dalam kĕbon ini apabila dipĕtik boewahnja?
Iboe hajam bĕrapa eikoer dapat?

Hoeveel volwassen kippen worden hier op eene mand gerekend?
Hoeveel vuil goed is er, Mevrouw?
Hoeveel wil Mevrouw geven?
Hoeveel zijn er en hoe groot zijn ze?
Hoeveel zijn er in 't geheel?
Hoeveel zoudt ge hiervoor willen geven?
Hoe ver is het tot Lingga?

Hoe verkoopt men de ganzen, bij de mand of bij het stuk?

Hoe ver plant men gewoonlijk de kokosboomen van elkander?

Hoe ver waart ge toen ge terugkeerdet.
Hoe weet ge dat?
Hoewel er anderen waren, toch noodigde hij mij uit om meê te gaan.
Hoe we ook iets hooger trachtten te komen, wij konden het niet volhouden.
Hoe worden kippen en eenden geroost?
Hoe wordt dat naar de fabriek vervoerd?
Hoe wordt dat water op eene plaats bewaard?
Hoe wordt die schade hersteld?
Hoe zegt gij dat in 't Maleisch? (deugen!
Hoe zou het ergens anders voor
Hoe zou ik hem kunnen liefhebben, hij fopt mij altijd.

Hoe zou ik hem vertrouwen, daar hij zoo babbelachtig is.

Iboe hajam bĕrapa eikoer disini dibilang sakoeroengan?

Bĕrapa ada kajin-kajin kotor, Njonja?
Bĕrapa Njonja bolih kasih?
Ada bĕrapa banjak dan bĕrapa bĕsarnja?
Ada bĕrapa ini samoewa?
Bĕrapa ĕngkau bolih bĕli ini?

Bĕrapa djawoeh dari sini sampei kapoelau Lingga?
Angsa bageimana orang djoewal, bĕrkoeroengankah, ataw saeikoer-saeikoerkah?
Kalau orang mĕnanam pokok nijoer, ādat dibĕri bĕrapa djawoehnja satoe dĕngan satoe?
Sampei kamana maka bĕrbalik ini?
Bageimana ĕngkau tahoe?
Maski ada orang lajin, akoe djoega di-adjaknja bĕrdjalan.

Dĕngan bĕrapa hĕndak mĕngambil ka-atas sadikit, itoepon tidak bolih tahan.
Bageimana panggang hajam dan itik?
Bageimana pĕri dihantar itoe kapabĕrik?
Bageimana pĕri ajar itoe tinggal pada satoe tĕmpat?
Bageimana diganti roegi itoe?
Bageimana kata itoe tjara Malajoe?
Mana bolih lajin goenanja!
Masakan bolih akoe kasih akandia, karĕna salaloe ditipoenja akoe.
Masakan akoe pĕrtjaja sama dia, karĕna pĕleter bagini adanja.

Hoe zult ge dat doen? -
Hoe zwaar weegt hij? d. i. Hoe rijk is hij?
Hoe zijn de oebi's tegenwoordig zoo duur?
Hoog die bedden wat op; maak ze vlak en aan de kanten glooiend.
Hooge boomen vatten veel wind.

Hoornblazer, appel!
Hoornblazer, blaas voor 't eten.
Hoos het water uit de schuit.

Houd altijd mijne lessen voor oogen.
Houd dat maar vóór u (zwijg daar maar over).
Houd dat nieuws voor u.
Houd dit paard even vast.
Houd er aanteekening van.
Houd het touw niet te stijf.

Houd niet van ledig zitten.

Houd nu daar de wacht; mocht het gaan regenen, breng het dan spoedig binnen.
Houd spoedig op.
Houd gij van Hollandsche kost?

Houdt mijnheer van kip?
Houdt rechts aan. } bij mili-
Houdt links aan. } tairen.
Houd u toch stil, want buiten staan honderden menschen te luisteren.

Houd uwen mond.
Houd ze ook niet scheef.

Hunne armoede veroorzaakt den rijkdom van anderen.
Hunne 'fouten werden bemerkt.

Bagaimana maoe diboewat ini?
Ada bĕrapa banjak hartanja?

Mĕngapa makal oebi sakarang?

Petak-petak itoe tinggikan sadikit; ratakanlah dan boewat tjoeram tĕpinja.
Pohon jang tinggi kĕna banjak angin.
Sĕlompret, appel!
Sĕlompret, tijoep makan.
Timba ajar roewang dari sampan.
Ingatlah salaloe akan pĕngadjarankoe.
Dijam sĕhadja akan pĕrkara itoe.

Djangan pĕtjahkan chabar ini.
Pĕgangkan koeda ini sabĕntar.
Soeratkanlah dia.
Djangan pĕgang tĕrlaloe kĕntjang tali itoe.
Djangan soeka doedoek dĕngan malas.
Toenggoe ĕngkau disana; barangkali hoedjan kĕlak, lĕkas angkat bawa masoek.
Bĕrhĕntilah lĕkas.
Ĕngkau soeka makanan Bĕlanda?
Toewan soeka makan hajam?
Rasa kanan.
Rasa kiri.
Hĕndaklah ĕngkau bĕrdijam diri, karĕna diloewar adalah bĕratoes-ratoes orang jang dĕngar-dĕngaran.
Dijamlah ĕngkau.
Dan lagi djangan miringkan dia.
Kapapaän marika-itoe mĕngadakan kakajaän orang lajin.
Salahnja kadapatan, sahingga

zoodat zij zeer beschaamd werden.
Hunne kleederen waren met bloed bevlekt.
Hunne levende have bestond in koeien, buffels, geiten en schapen.
Hij acht het werk van zijn meester licht.
Hij beloofde die binnen acht dagen gereed te zullen hebben.

Hij beloofde het binnen eene maand te maken.
Hij betaalde al naarmate hij geld had.
Hij betaalt altijd contant.

Hij betaalt dagelijks acht dubbeltjes.
Hij betaalt voor die koffij anderhalf honderd Gulden.
Hij beval een officier met dertig man bij zich er heen te gaan.

Hij bewerkt den grond met de hak.
Hij bond dat touw goed vast.
Hij breekt het hout door.
Hij brengt al zijn goed naar den lommerd.

Hij dacht toevallig aan zijne belofte.
Hij deed afstand van de regeering.

Hij deed dat om Gods wil.
Hij deed dat uit moedwil.

Hij deed dat zonder medeweten van zijn vader.
Hij doet als een gek.
Hij doet alsof hij de heer ware.

kamaloe-maloewanlah marika-itoe.
Pakeijannja bĕrloemoer dĕngan darah.
Hidoep-hidoepan marika-itoe daripada karbau dan lĕmboe, kambing dan kambing biri-biri.
Ija mĕmpĕrmoedahkan pĕkĕrdjaän toewannja.
Didjandjinja habiskan pĕkĕrdjaän itoe dalam dĕlapan hari.
Dia djandji hĕndak boewatkan itoe dalam sæboelan.
Ija mĕmbajar sakĕdar ada oewangnja.
Salaloe ija mĕmbajar oewang toenei.
Dĕlapan oewang sahari dibajarnja.
Ija mĕmbajar kopi itoe dĕngan tĕngah doewa ratoes roepijah.
Ija mĕnjoeroeh sæorang hoeloebalang dĕngan tiga poeloeh orang sĕrtanja pĕrgi kĕsana.
Ija mĕntjangkoel-tjangkoel tanah.
Di-ikatnja tali itoe tĕgoeh-tĕgoeh.
Ija mĕmatahkan kajoe itoe
Ija mĕmbawa akan sĕgala barang-barangnja karoemah pĕgadeijan.
Ija tĕringat akan pĕrdjandjiannja.
Ija toeroen daripada tachta karadjaän.
Ija mĕmboewat itoe karĕna Allah.
Ija mĕmboewat itoe dĕngan sĕhadja (sĕngadja).
Diboewatnja itoe dĕngan tiada satahoe bapanja.
Ija salakoe orang gila.
Tingkah lakoenja sæolah-olah ijalah toewan.

Hij doet al wat hij verkiest.

Hij draagt een zwaard en rijdt te paard.
Hij draagt jas, broek en vest.

Hij draait altijd rond, zonder iets uit te voeren.
Hij drinkt daags twee flesschen wijn.
Hij fatsoeneert een beeld.
Hij gaat het huis uit.
Hij gaat naar zijn huis.
Hij gaat niet uit, want hij is ziek.

Hij gaf dat geheel vrijwillig.

Hij gaf een halven gulden aan een paar menschen.
Hij gedacht aan zijne vrouw en kinderen.
Hij geeft blijken van zijn moed.

Hij geeft zijnen kinderen veel toe.
Hij geleidde zijn kind tot hem.

Hij ging aanstonds de deur uit.
Hij ging daarheen om werk te vragen.
Hij ging eerder naar huis dan ik.
Hij ging hem bezoeken.
Hij ging naar den rechter om zijne zaak aan te geven.
Hij ging vriendelijk met ons om.

Hij had een hond bij zich.
Hij heeft alles gegeven tot zelfs zijn buffel.
Hij heeft bijna geen kleeren aan het lijf.
Hij heeft de geheele opbrengst van zijn land verkocht.
Hij heeft den ganschen nacht niet geslapen.

Ija boewat sĕgala kahĕndak hatinja.
Ija bĕrsandangkan pĕdang dan mĕngandaraï koeda.
Ija bĕrpakeikan djas, tjĕlana dan rompi.
Ija koeliling sĕhadja, satoe pon tiada pĕrboewatannja.
Ija minoem ajar-anggoer sahari doewa bottol.
Ija mĕroepakan patoeng.
Ija kaloewar dari dalam roemah.
Ija poelang karoemahnja.
Tiada ija kaloewar, karĕna sakit ija.
Dibĕrinja itoe dĕngan sĕgala ridla hatinja.
Dibĕrinja satĕngah roepijah sama sarang doewa orang.
Ija tĕrkĕnangkan anak bininja.

Ija mĕnoendjoekkan kabĕraniannja.
Dia banjak bĕri hati anaknja.
Ija mĕnghantarkan anaknja kapadanja.
Ija kaloewar sabĕntar djoega.
Ija pĕrgi kasana minta pĕkĕrdjaān. (koe.
Ija poelang dĕhoeloe daripada-
Ija pĕrgi mĕngoendjoengi dia.
Ija pĕrgi mĕnghadap hakim hĕndak mĕngadoekan halnja.
Ija bĕrsohbat-sohbatan dĕngan kami.
Ija mĕmbawa andjing sĕrtanja.
Ija soedah mĕmbĕri samoewanja, sampai karbaunja pon.
Hampir-hampir tĕlandjang ija.

Sĕgala hasil tanahnja soedah didjoewalnja.
Ija tartidoer satoe malam soentoek.

Hij heeft de zilveren medaille voor moed verkregen.
Hij heeft die vrouw valsch beschuldigd van overspel.
Hij heeft drie rijpaaarden: een zwart, een bruin en een schimmel.

Hij heeft drie verontschuldigingen bijgebracht.
Hij heeft een aanklacht ingediend tegen den persoon van Saridin.
Hij heeft een hoed op zijn hoofd en schoenen aan zijne voeten.
Hij heeft een kop als een buffel.
Hij heeft een onbeschaamd uiterlijk.
Hij heeft een slechte uitspraak.
Hij heeft een valschen eed afgelegd.
Hij heeft gasten en zijne bedienden koken.
Hij heeft geantwoord, dat hij van besteld werk niets afwist.

Hij heeft geen hart voor zijn werk.
Hij heeft geen verlof gekregen.
Hij heeft geld gebrek.
Hij heeft geloopen, dat hij buiten adem is.
Hij heeft het aardsche met het hemelsche verwisseld.
Hij heeft het gestolen.
Hij heeft het Gouvernement al dertig jaren gediend.

Hij heeft halstarrig zijne schuld ontkend.
Hij heeft het met eigen oogen gezien.
Hij heeft het midden van de schietschijf geraakt.

Dia soedah dapat mědalja perak akan tanda kabĕranian.
Ija mĕnoekasi pĕrampoewan itoe dĕngan zina.
Ada padanja tiga eikoer koeda toenggang, sæeikoer hitam, sæeikoer merah dan sæeikoer daoek.
Ija soedah mĕmbawa tiga pĕrkara oedzoernja.
Ija soedah bawa masoek soerat toedoehan atas orang jang bĕrnama Saridin.
Ada topi dikapalanja dan sĕpatoe pada kakinja.
Kĕpalanja sapĕrti karbau.
Moekanja tĕbal.

Teloer, bĕhasanja tarbajik.
Ija soedah makan soempah.

Ija bĕrdjamoe dan hambanja bĕrmasak-masak.
Djawabnja: satoepon tiada dikĕtahoeïnja akan pĕkĕrdjaänjang dipĕsan itoe.
Dia tidak ingat kĕrdjanja.

Tiada dibĕri idzin kapadanja.
Ija kakoerangan oewang.
Ija soedah lari sampei tĕrmĕnggèh-mĕnggèh.
Ija soedah pindah dari doenia ka-acherat.
Ija jang soedah mĕntjoeri itoe.
Ija mĕngĕrdjakan Goebĕrnĕmen soedah tiga poeloeh tahoen lamanja.
Ija mĕnjangkal salahnja dĕngan katĕgaran hatinja.
Ija soedah mĕlihat itoe dĕngan matanja sĕndiri.
Ija kĕna ditĕngah sasaran.

Hij heeft het nooit meer gedaan.

Hij heeft het voornemen, om hier te komen logeeren.
Hij heeft onbeschaafde manieren.
Hij heeft in dat bosch een ander huis gebouwd.
Hij heeft lange vingers.
Hij heeft noch vijanden, noch vrienden.
Hij heeft planken gekocht, om zijn huis te herstellen en zijne trap te vernieuwen.
Hij heeft slechte voornemens.
Hij heeft slechts een paar hutten opgeslagen met atap gedekt en met wanden van matwerk.
Hij heeft veel haar op zijne huid.

Hij heeft veel met zijne vrouw te stellen.
Hij heeft weinig bedienden.
Hij heeft zich erg aan het hoofd verwond en zijn linkerknie verstuikt.
Hij heeft zich goed toegeeigend, dat hem door anderen toevertrouwd was.

Hij heeft zich laten omkoopen.
Hij heeft zich tegen de rechterlijke macht verzet.
Hij heeft zijnen moed getoond tegenover den vijand.
Hij heeft zijne schuld bekend.
Hij herinnerde hem de zaak van het vorige jaar.
Hij hieuw twee bamboestruiken om.
Hij houdt van haar om den wille van haar geld.
Hij houdt zich maar zoo.
Hij is aan het borden wasscheu. Mevrouw!

Tiada pĕrnah diboewatnja itoe poela.
Nijatnja, hĕndak datang mĕnoempang disini.
Kalakoewannja kasar.
Didalam hoetan itoe diboewatnja roemah lajin.
Djarinja pandjang.
Padanja sĕtĕroe pon tiada, sohbat pon tiada.
Ija soedah mĕmbĕli papan akan mĕmbajiki roemahnja dan mĕmbĕharoeī tangganja.
Nijatnja tr bajik.
Dibangoenkannja sĕhadja doewa boewah pondok atap, dindingnja kadjang.
Banjak boeloe pada koelit toeboehnja.
Dia ada banjak soesah sama bininja.
Hambanja sadikit.
Kapalanja kĕna loeka parah, dan loetoetnja sabĕlah kiri salah oerat.
Ija soedah mĕngambil bagei dirinja akan barang, jang diamanatkan kapadanja olih orang lajin.
Ija soedah makan soewap.
Ija soedah mĕndoerhaka kapada hoekoem hakim.
Ija soedah mĕnjatakan bĕraninja dihadapan moesoeh.
Ija soedah mĕngakoe salahnja.
Ija mĕngingatkan dia pĕrkara tahoen jang soedah laloe itoe.
Ija mĕnĕbang bamboe doewa roempoen.
Kasihlah ija akandia karĕna sĕbab oewangnja.
Ija poera-poera sĕhadja.
Ija lagi basoeh piring, Njonja!

Hij is beboet voor vijf-en-twintig gulden.
Hij is bekend bij alle voorname kooplieden.
Hij is bloeddronken.
Hij is dezelfde, die het boek heeft opgesteld.
Hij is dom, maar zijn hart is goed.
Hij is drie keer hier geweest.

Hij is een draaier en leugenaar.

Hij is een dronkaard en een lafaard.
Hij is een godsdienstig man.

Hij is een leugenaar en zwetser.

Hij is een luiaard en slaapkop.
Hij is een man daar wat in zit.
Hij is een schavuit.
Hij is een spion en verrader.

Hij is elken dag op hetzelfde uur dronken.
Hij is gesneuveld, daar hij een kogel door het hoofd kreeg.
Hij is gewoon niets te verzwijgen.

Hij is in het geheel niet daaraan debet.
Hij is in nood en vraagt om hulp.

Hij is in zijne nopjes.
Hij is met hem van dezelfde afkomst.
Hij is met schulden beladen.
Hij is met zijn gezin verhuisd naar Loeboek.
Hij is niet meer te genezen.
Hij is niet thuis.
Hij is nu geen knecht meer bij den heer Varkevisscher.

Ija kĕna dĕnda doewa poeloeh lima roepijah.
Katahoeanlah ija kapada sĕgala saudagar jang bĕsar-bĕsar.
Ija maboḳ darah.
Ija djoega jang soedah mĕngarangkan kitab itoe.
Bodoh ija, tĕtapi hatinja bajik.

Soedah tiga kali ija datang kamari.
Ija pĕmoetar baliḳ dan pĕmbohong.
Ija sœorang pĕmaboḳ dan pĕnakoet.
Ijalah sœorang jang bĕrbaḳti kapada Allah.
Ija sœorang pĕmbohong dan pĕleter. (*nidoer.*
Ija sœorang pĕmalas dan pĕ-
Ijalah orang jang bĕrisi.
Ijalah bangsat adanja.
Ija sœorang pĕnghintei dan pĕmbeloet.
Sahari-hari ija maboḳ, soedah tĕntoe djamnja.
Ija mati kĕna tembaḳ kapalanja.
Adatnja tiada tahoe dijamkan barang sasoeatoe.
Dalam itoe satoepon tiada salahnja.
Ija dalam hal kasoesahan dan minta toeloeng.
Ija soeka hati.
Ija sama bĕnih dĕngan dia.

Ija sarat dĕngan hoetang.
Ija soedah pindah ka Loeboeḳ sĕrta dĕngan anaḳ-bininja.
Ija tiada tĕrobatkan lagi.
Ija tœda diroemah.
Sakarang tidaḳ lagi ija hamba toewan Parkĕpisar.

Hij is onbeschoft.
Hij is ongenaakbaar.
Hij is oud genoeg, om zelf te kunnen antwoorden.
Hij is te zwak, om het hoofd op te lichten.
Hij is toornig geworden en heeft hem een schurk genoemd.

Hij is uitermate stompzinnig en kan niet leeren.
Hij is verscheiden keeren in bezwijming gevallen.
Hij is vetter dan een varken, dommer dan een buffel en gulziger dan een tijger.

Hij is wel rijk, maar niet gierig.

Hij is zeer dapper.
Hij is zeeziek.
Hij is zoo dapper als een haas (als de vliegen), dat is: een groote lafaard.
Hij is zwaar gewond.
Hij kan datgene niet bewijzen, waarvan hij mij beschuldigt.

Hij kan dat maar niet begrijpen.

Hij kan immers nog niet beter zijn.
Hij kan tegen allen wind en weêr.
Hij keerde terug tot zijne verwanten.
Hij kneedt het deeg.
Hij kocht een geheel stel kleeren voor honderd en tien gulden.
Hij komt uit het land, waar ik heen ga.
Hij komt vanwege den Koning.
Hij komt van zijn huis.

Ija koerang adjar.
Tarbolih dĕkat sama dia.
Sampei oemoernja akan mĕnjahoet sĕndiri.
Tĕrlaloe lĕmah ija akan mĕngangkat kapalanja.
Ija mĕndjadi marah dan mĕngatakan dia bangsat adanja.
Boekan boewatan bĕnaknja, tiada ija dapat bĕladjar.
Soedah bĕbĕrapa kali ija djatoh pingsan.
Ija lĕbih gĕmoek daripada babi, lĕbih bodoh dari karbau dan lĕbih gĕloedjoeh dari harimau.
Kaja djoega ija, tĕtapi tidak kikir.
Ija sangat bĕrani.
Ija mabok lawoet.
Ija bĕrani lalat, ija-itoe: pĕnakoet bĕsar.

Ija soedah loeka parah.
Tardapat dinjatakannja barang, jang ditoedoehnja akan sĕhaja.
Sakali-kali ija tarbolih mĕngĕrti itoe.
Masakan ija soedah sĕmboeh.

Ija bolih tahan dibasah kĕring.

Kombalilah ija kapada sanak saoedaranja.
Ija mĕramas adonan.
Ija mĕmbĕli salangkap pakeijan dĕngan saratoes sapoeloeh roepijah.
Ija datang dari nagĕri, jang koetoedjoe itoe.
Datangnja itoe di-oetoes radja.
Ija datang dari roemahnja.

Hij kon die geneesmiddelen niet innemen.
Hij kon niet betalen, want hij had slechts weinig geld.
Hij kon zich aan de beschouwing daarvan niet verzadigen.
Hij koopt voor contant geld.
Hij kreeg een buil op zijn hoofd door het slaan met dat hout.
Hij kwam eer dan ik.
Hij kwam om mij te ontmoeten.

Hij kwam op de vlakte aan.
Hij lachte en zijne vrouw grimlachte.
Hij las dien brief.
Hij las dien brief voor.
Hij liep blootshoofds.

Hij liep gebrekkig, als iemand die springt.
Hij liep mij te langzaam.

Hij liep weg zonder mij iets te doen.
Hij liet al zijne onderhoorigen bijeenroepen.
Hij liet die beide jongens met elkander boksen.
Hij liet dien hond in het leven.
Hij loopt als een hert.
Hij loopt op straat voorbij dat huis.
Hij luisterde naar hare woorden.
Hij maakt de anderen wankelmoedig.
Hij maakt het baadje passend voor zijn lichaam.
Hij maakt u rijk.
Hij maakt zich verdienstelijk jegens zijn heer.
Hij maalt meel.
Hij mengde zich in hunne geschillen.

Obat itoe tiada tĕrminoem olihnja.

Tiada ija dapat mĕmbajar, karĕna oewangnja hanja sadikit.
Tapoewas ija mĕmandang-mandang itoe.
Ija mĕmbĕli timbang toenei.
Bintjoet kĕpalanja dipoekoel dĕngan kajoe itoe.
Ija datang dĕhoeloe daripadakoe.
Ija datang hĕndak bĕrdjoempa dĕngan akoe.
Sampeilah ija dipadang itoe.
Ija tĕrtawa dan bininja tĕrsĕnjoem.
Ija mĕmbatja soerat itoe.
Ija mĕmbatjakan soerat itoe.
Ija bĕrdjalan dĕngan tĕrboeka kapalanja.
Tĕrindjoet ija bĕrdjalan, sapĕrti orang mĕloempat lakoenja.
Bageikoe tĕrlaloe lambat djalannja.
Pĕrgilah ija, satoepon tiada dipĕngapakannja akoe.
Disoeroehnja kĕrahkan sĕgala rājatnja.
Kadoewa boedak itoe di-adoenja bĕrtindjoe.
Ija mĕnghidoepi andjing itoe.
Larinja sapĕrti roesa.
Ija bĕrdjalan diloeroeng laloe daripada roemah itoe.
Ija dĕngar akan katanja.
Ija mĕmbĕri tawar hati orang lajin itoe
Ija mĕmatoetkan badjoe itoe dĕngan toeboehnja.
Ija mĕndjadikan ĕngkau kaja.
Ija bĕrboewat djasa kĕpada toewannja.
Ija mĕnggiling tĕpoeng.
Ija mĕntjampoerkan dirinja dalam pĕrsĕlisihan marika-itoe.

Hij moet drie dagen in de kazerne blijven.
Hij moet een bewijs geven van zijn moed.
Hij nam afscheid van den vorst.
Hij nam afscheid van dien koopman.
Hij nam al zijn geld met zich.

Hij nam dat leugenachtig bericht in ernst op.
Hij nam voortdurend toe in dikte.
Hij neemt voortdurend in krachten toe.
Hij omheint zijnen tuin.
Hij ontving tien stukken zilvergeld.
Hij ontvluchtte het.
Hij opent zijnen mond.
Hij plaatste zijn handteekening onder den brief.
Hij raadde mij in zijn huis te blijven wachten.
Hij raakt verdwaalt op zijwegen.
Hij rees op en stond.
Hij rijdt nooit uit met een rijtuig.
Hij rijdt nooit uit te paard.
Hij scheert schapen.

Hij schrijft een goede hand.

Hij schrijft krabbels in plaats van letters.
Hij slachtte slechts twee kippen.

Hij sloeg er geen regard op.
Hij slijpt messen, Mevrouw!
Hij sprak niet dan van zijne goederen.
Hij sprak over zijne zaken.
Hij sprak tot den vorst: Vergeving, Uwe Majesteit, duizendmaal vergeving!

Hĕndaklah ija tinggal ditangsi ĕmpat hari lamanja.
Hĕndaklah ija mĕnjatakan bĕraninja.
Ija bĕrmohon kapada baginda.
Ija minta diri kapada saudagar itoe.
Dibawanja sĕrtanja akan sĕgala oewangnja.
Jakinlah ija akan chabar doesta itoe.
Makin bĕrtambah bĕsar toeboehnja.
Makin hari makin bĕrtambah koewatnja.
Ija mĕmagari kĕbonnja.
Ija mĕnarima oewang perak sapoeloeh kĕping.
Ija soedah lari bĕrlĕpas dirinja.
Ija mĕngangakan moeloetnja.
Ija mĕmboeboeh tanda tangannja dibawah soerat itoe.
Sĕhaja di-adjaknja bĕrhĕnti diroemahnja.
Ija sĕsat pada djalan simpangan.
Ija bangkit bĕrdiri.
Tiada pĕrnah ija najik kareta.
Tiada pĕrnah ija najik koeda.
Ija mĕnggoenting boeloe kambing biri-biri.
Toelisannja bajik, of: *Bĕkas tangannja bajik.*
Ija mĕnjoerat tjakar hajam akan ganti hoeroef.
Ija potong hajam hanja doewa ekoer. (*atasnja.*
Tiadalah kĕpadanja timbangan
Dia ada gosok pisau, Njonja!
Tiada ija bĕrkata mĕlainkan dari hartanja sĕhadja.
Ija bĕrkata akan hal pĕrkaranja.
Maka sĕmbahnja kapada baginda: Ampon, toewankoe, bĕriboe-riboe ampon!

Hij sprak zeer langzaam.

Hij sprong en danste.

Hij sprong met schrik van zijn bed op.
Hij spijkert de kist.
Hij staarde haar voortdurend aan, zoodat zij zeer beschaamd werd.
Hij staat boven mij in rang.

Hij staat in een slechten reuk.
Hij steeg uit de put.

Hij stelde hen als gemachtigden aan.
Hij stelt goed.
Hij stond op den rand van het graf.
Hij trekt een broek aan.
Hij trok zijne kleeren uit.
Hij twistte met zijne vrouw, en deze begon te schreien.

Hij valt van de trappen.
Hij verbant zichzelven naar een ver land.
Hij verbeeldt zich dapper te zijn.
Hij verdween voor altijd.

Hij vergeldt een iegelijk naar zijne werken.
Hij vergelijkt en onderscheidt met juistheid.
Hij verheft zichzelven.
Hij verheft zichzelven zeer.
Hij verkeert in groote droefheid.

Hij verkrijgt barmhartigheid van God.
Hij verleende mij logies.
Hij veroverde elf steden.

Ija bĕrkata dĕngan pĕrlahan-pĕrlahan.
Ija bĕrlompat-lompat dan bĕr-tari-tari.
Tĕrpĕrandjatlah ija toeroen dari atas tĕmpat tidoernja.
Ija mĕmakoekan pĕti itoe.
Ija mĕrĕnoeng-rĕnoeng kapadanja, sahingga kamaloe-maloewanlah ija.
Lĕbih tinggi pangkatnja dari pangkatkoe.
Namanja soedah boesoek.
Ija najik kaloewar dari dalam pĕrigi.
Ija mĕwakilkan marika-itoe.

Ija mĕngarangkan bajik.
Koerang sadikit ija mati.

Ija mĕmakei sĕloewar.
Ija mĕnanggalkan pakeijannja.
Ija bĕrbantah-bantah dĕngan bininja, laloe ini moelaï mĕnangis.
Ija djatoh dari atas tangga.
Ija mĕmboewang dirinja kanagĕri jang djaweh.
Pada sangkanja ija bĕrani.
Lĕnnjaplah ija sampei salamalamanja.
Ija mĕmbalas masing-masing sakĕdar pĕrboewatannja.
Ija mĕmbanding dan mĕmbedakan bĕtoel-bĕtoel.
Ija mĕmbĕsarkan dirinja.
Ija mĕmbĕsarkan dirinja tĕrlaloe.
Ija dalam doeka-tjita jang amat bĕsar.
Ija bĕrolih rahmat daripada Allah. (koe.
Dibĕrinja toempangan akan da-
Ija mĕngalahkan sabĕlas boewah nagĕri.

Hij verpand al zijn goed.

Hij vertoeft al eene maand in de bovenlanden.
Hij vertrouwde hen niet.

Hij vervaardigde dien koffer met zijn eigen handen.
Hij verwisselde het tijdelijke met het eeuwige.

Hij verzocht voor den resident gebracht te worden.
Hij viel achterover op zijn rug.

Hij viel voorover op den grond.
Hij volhardde in zijn verzet tegen het Gouvernement.

Hij volmaakte zijn werk.

Hij vond een beurs met geld en bracht haar vervolgens aan den eigenaar.
Hij vond hem terwijl hij nog aan het stelen was.
Hij vraagt naar den bekenden weg.
Hij vreest voor zijn eigen schaduw.
Hij warmt zich bij het vuur.
Hij warmt zich in de zon.
Hij wascht zijne handen.
Hij was geheel met bloed bevlekt.

Hij was gekleed in een lang gewaad.
Hij was middelmatig van gestalte, niet groot en niet klein.
Hij was voor driekwart dood, en zijn gelaat was bleek.

Hij weerde zijne pijlen af.

Ija mĕnggadeikan sĕgala barang-barangnja.
Soedah satoe boelan ija tinggal dihoeloe.
Tiada ija pĕrtjaja akan marika itoe.
Ija mĕmboewat pĕti itoe dĕngan tangannja sĕndiri.
Ija soedah pindah dari nagĕri jang fana' kanagĕri jang baka'.
Ija minta dibawa mĕnghadap toewan Resident.
Ija rĕbah tĕlĕntang di-atas bĕlakangnja.
Ija djatoh tĕrtijarap di tanah.
Bĕrkandjanglah ija dalam mĕndoerhaka-kapada Goebĕrnĕmen.
Ija mĕnjampoernakan pĕkĕrdjaannja.
Ija mĕndapat poendi-poendi bĕrisi oewang, laloe dibawanja kapada orang jang ĕmpoenja dia.
Ija dapat sama dia sĕdang ija lagi mĕntjoeri.
Soedah gĕharoe, tjĕndana poela. (figuurlijk.)
Takoetlah ija akan bajangnja sĕndiri.
Ija bĕrdijangkan dirinja.
Ija bĕrdjĕmoer dirinja.
Ija mĕmbasoehkan tangannja.
Sama sakali ija bĕrloemoer dĕngan darah
Ija bĕrpakeikan djoebah.

Toeboehnja sĕdarhana, tiada tinggi, tiada rĕndah.
Tiga bĕhagi djiwanja soedah hilang, dan poetjatlah moekanja.
Ija mĕnangkiskan anak panahnja.

Hij weet den weg niet meer.
Hij weet zich overal in te mengen.
Hij werd door u weggejaagd.
Hij werd onderweg ziek.
Hij wierp met steenen naar beneden.
Hij wilde hem met een rijststamper slaan.
Hij wil dien man niet tot heer hebben.
Hij wil kakken.
Hij wil niet komen.
Hij wil wel komen, máár hij kan niet.
Hij wil zijn nek niet buigen.

Hij woont in de eenzaamheid.
Hij woont met zijn broeder in één huis.
Hij wordt hoe langer hoe ondeugender.
Hij wreekt zijn ongeluk op mij.

Hij wijst ons het huis aan.
Hij zag dien man voor den dief aan.
Hij zag hem op zij even aan.

Hij zal een boek afschrijven.
Hij zal spoedig komen.
Hij zal spoedig trouwen.
Hij zal weldra komen.
Hij zal wel sterven.
Hij zegepraalde over al zijne vijanden.
Hij zeide, dat hij het niet kon doen, doch inderdaad wilde hij niet.
Hij zeide dat ik zoo volstrekt niet doen mocht.
Hij zeide het ronduit.
Hij zend een knecht.

Ija tatahoe lagi djalannja.
Ija tahoe mĕmasoekkan dirinja dalam sĕgala pĕrkara.
Ija dinjahkan olihmoe.
Ija dapat sakit didjalan.
Ija mĕlimparkan batoe kabawah.

Ija hĕndak mĕmaloe dia dĕngan antan.
Ija tamawoe bĕrtoewankan orang itoe.
Ija hĕndak berak.
Ija tamaoe datang.
Ija mawoe datang djoega, akan tĕtapi tiada ija bolih.
Ija tamawoe mĕnoendoekkan tĕngkoknja.
Ija doedoek dalam kasoenjian.
Ija doedoek sawoemah dĕngan saoedaranja.
Makin bĕrtambah-tambah nakalnja.
Ija mĕmbalas tjilakanja kapadakoe. (*itoe.*
Ija mĕnoendjoekkan kita roemah
Ditampanja orang itoelah jang mĕntjoeri.
Ija mĕlihat kapadanja dĕngan eikoer matanja.
Ija hĕndak mĕnjalin soerat.
Ija akan datang kĕlak.
Ija akan kawin kĕlak.
Ija akan datang kĕlak.
Saolah-olah ija mati kĕlak.
Mĕnanglah ija pada sĕgala sĕtĕroenja.
Katanja ija tabolih boewat tĕtapi sasoenggoehnja ija tamawoe.
Katanja sakali-kali sĕhaja tabolih boewat bagitoe.
Dikatakannja tĕroes-tĕrang.
Ija mĕnjoeroehkan sarang hambanja.

Hij zette er nog zes gulden op.
Hij ziet er uit als een tijger.
Hij ziet er uit alsof hij bedroefd was.
Hij zit gehurkt op den grond.
Hij zit hem achterna.
Hij zit op zijns vaders plaats.
Hij zond zijn jongen tot den beschuldigde, om te vernemen of het bestelde werk nog niet gereed was.
Hij zou een goed onderwijzer zijn, als hij niet dronk.
Hij zou gered geweest zijn, als wij den dokter eerder hadden geroepen.

Ditoekoknja lagi ĕnam roepijah.
Ija saroepa dĕngan harimau.
Roepanja sĕolah-olah ija doekatjita.
Ija doedoek bĕrtinggoeng ditanah.
Ija mĕngĕdjar akandia.
Ija doedoek dĭtĕmpat bapanja.
Disoeroehkannja orangnja kĕpada orang jang ditoedoeh itoe, hĕndak tahoe kalau pĕkĕrdjaän jang dipĕsan itoe bĕlom soedah.
Ija bolih djadi goeroe jang bajik, kalau ija tĭda mabok.
Bolihlah djoega ija tĕrpĕlihara, kalau soedah kita panggilkan toewan dokter sijang-sijang.

I.

Iederen dag wandelt hij twee uur.

Ieder heeft er den mond vol van.

Iemand drinken in den mond gieten.
Iemand met een wen.
Iemand openlijk bestraffen.
Ik aarzel niet om hem te vertrouwen.
Ik baad mij tweemalen daags.
Ik begin iets beter te worden.

Ik begrijp het niet, waarom het te Riouw meer regent dan hier.

Ik begrijp mij niet, waarom hij boos op mij is.
Ik begrijp niet hoe hij dat gedaan heeft.
Ik ben bang om het te vertellen.
Ik ben blijde u te zien.

Tijap-tijap hari ija bĕrdjalan-djalan doeloe djam lamanja.
Samoeloe orang bĕrkata-kata akan pĕrkara itoe.
Mĕnoeloeangkan minoeman kĕmoeloet orang.
Orang dĕngan koetil. (laran.
Mĕnĕmpĕlakkan orang bĕrta-
Sĕhaja tatakoet pĕrtjaja sama dia.
Sahari doeloe kali sĕhaja mandi.
Bĕharoelah poelih sadikit badan sĕhaja.
Tatarima di akal sĕhaja apa sĕbab lĕbih hoedjan di Riau dari disini.
Tarkĕtahoeän hoeloe hilirnja dia marah sama sĕhaja.
Sĕhaja tarmĕngarti bageimana diboeloeatnja itoe.
Sĕhaja takoet chabarkan.
Soeka sĕhaja soedah bĕrtĕmoe dĕngan ĕngkau.

Ik ben bij hem geweest.

Ik ben daar dikwijls geweest.
Ik ben daarover verwonderd.
Ik ben daarover zeer verheugd.
Ik ben er erg blij meê.
Ik ben de smid van dit dorp.
Ik ben een beetje doof.
Ik ben een landbouwer.
Ik ben even naar huis gegaan om te eten, Mijnheer!
Ik ben gekomen zoo spoedig als ik kon.
Ik ben gestoken door een wesp.

Ik ben gewond aan de kuit; het is niet erg.
Ik ben gewond, luitenant!
Ik ben gewoon de schoenen voor de blanken hier te maken.

Ik ben hem één dag werk schuldig.
Ik ben het, die het geschreven heeft.
Ik ben het gezondste in de droge en in de regenmousson.

Ik ben hier nog niet gewend.
Ik ben hier vreemd.
Ik ben in lang niet bij hem geweest.
Ik ben koning.
Ik ben langer dan gij.
Ik ben maar alleen; hoe kon het dan zoo gauw, Mevrouw?
Ik ben naar de reede gegaan, maar uw schip was nog niet gekomen.
Ik ben niet bekend met de merken van de unster.
Ik ben niet bij machte dat te verbieden.
Ik ben niet wel.

Sĕhaja soedah pĕrgi karoemahnja.
Sĕhaja kĕrap kali pĕrgi disana.
Sĕhaja heiran sĕbab itoe.
Sĕhaja banjak soeka sĕbab itoe.

Akoelah toekang bĕsi doesoen ini.
Sĕhaja ada toeli sadikit.
Sĕhaja ini orang pĕladang.
Sĕhaja poelang makan sabĕntar, Toewan!
Akoe soedah datang sabĕrapa tjĕpat akoe bolih.
Sĕhaja soedah disĕngat taboewan.
Bĕtis sĕhaja loeka; tiada bĕrapa dalam.
Sĕhaja soedah loeka, littĕnan!
Sĕhaja soedah bijasa boewatkan sĕpatoe orang-orang poetih disini.
Sĕhaja hoetang sama dia sahari poenja kĕrdja.
Akoelah jang soedah mĕnoelis itoe.
Badankoe tĕrlĕbih sĕdap pada moesim kĕmarau dan pada moesim hoedjan pon.
Akoe bĕlom bijasa disini.
Sĕhaja orang dagang disini.
Soedah lama tiada sĕhaja singgah kapadanja.
Akoelah radja.
Akoe lĕbih tinggi dari ĕngkau.
Sĕhaja savorang sĕhadja, bagaimana bolih lĕkas, Njonja!
Hamba soedah pĕrgi kapĕlaboehan, tĕtapi kapal toewan hamba bĕlom datang.
Sĕhaja koerang faham mĕlihat mata datjing.
Tiada bĕrkoewasa sĕhaja mĕlarangkan itoe.
Badan sĕhaja tasĕdap.

Ik ben overgeleverd aan den vijand.
Ik ben overkropt van bezigheden.

Ik ben reeds oud en kan niet hard meer werken.
Ik ben reeds uitgerust.
Ik ben slaperig.
Ik ben slecht van gezicht en kan niet ver zien.
Ik ben te zwak om zoo ver te gaan.
Ik ben van één vleesch en been met hem.
Ik ben vermoeid.
Ik ben zeer vermoeid.
Ik ben zeeziek.
Ik ben ziek.
Ik ben ziek en daarom wil ik naar huis.
Ik ben zonder geld.
Ik betaalde den prijs van het goed, bovendien gaf ik dertig centen aan den sjouwerman.

Ik betaal met contant geld en niet met goederen.

Ik bevind mij in een moeielijk geval.
Ik bezaai mijn akker met aardnoten en groene boontjes.

Ik bezit geen cent. (waart.
Ik dacht, dat gij reeds dood
Ik dank God, dat ik onder de Hollandsche vlag geboren ben.

Ik dank God voor zijne zegeningen.
Ik dank u wel; God moge het u vergelden.

Akoe tërsërah kapada moesoeh.

Akoe timboel tënggëlam dalam pëkërdjaän.
Akoe soedah toewa, tarbolih kërdja koewat.
Pënatkoe soedah hilang.
Sëhaja mëngantoek.
Mawoe lihat dëkat, mata sëhaja kaboer.
Sëhaja tarkoewasa djalan bagitoe djaweoeh.
Akoe sadarah daging dëngan dia.

Pënatlah akoe.
Sëhaja tërlaloe pënat.
Sëhaja mabok lawoet.
Sëhaja sakit.
Sëhaja sakit, sëbab itoe sëhaja mawoe poelang.
Akoe tarpoenja oewang.
Akoe mëmbajar harga barang-barang itoe, tambahan poela akoe mëmbërikan koeli itoe tiga-poeloeh sën.
Sëhaja bajar toenei dëngan oewang, boekan dëngan dagangan.
Akoe dalam hal jang soekar soelit.
Sëhaja mënaboeri bëndang sëhaja dëngan katjang tjina dan katjang hidjau.
Sadoewit pon tidak sama sëhaja.
Akoe sangka ëngkau soedah mati.
Mëngoetjap sjoekoerlah akoe këpada Allah, sëbab tëlah dipëranakkan dibawah bandera Wolanda.
Akoe mëngoetjap sjoekoer kapada Allah sëbab sëgala bërkatnja.
Tarima-kasihlah sëhaja; mëlainkan Allah taäla mëmbalasnja.

Ik dank u zeer, Mijnheer!

Ik denk aan mijn overleden vader.
Ik denk, dat het genoeg is, Mevrouw!
Ik denk dat het mogelijk verwisseld is met dat van eene andere mevrouw.
Ik denk, dat hij spoedig thuis komt.
Ik denk, dat ze in deze maand wel komen zullen.
Ik denk er anders over.
Ik denk er niet zoo over.
Ik denk er ook zoo over.
Ik denk ook zoo.
Ik doe het tweemaal tegen gij eens.
Ik durf niet meer op te komen. Tot zoover durf ik gaan.
Ik durf zweren, dat het waar is.

Ik eet niet gaarne visch.
Ik eisch voor hem de straf van vijftig rotanslagen.

Ik ga geld halen.
Ik ga morgen of overmorgen.

Ik ga mij juist scheren.
Ik ga over eene maand.
Ik geef aan mijne bedienden tien gulden in de maand; wilt ge die dan is het beklonken.

Ik geef u dit boek tot pand.
Ik geef u dit geld voor betaling van een oude schuld.
Ik geloof dat niet.
Ik geloof er geen woord van.
Ik gevoel mij niet aangenaam.
Ik gevoel mij nog niet genoeg hersteld.

Tarima kasih banjak-banjak, Toewan!
Těringatlah akoe akan bapakoe jang soedah mati.
Sěhaja kira tjoekoep, Njonja!

Sěhaja kira barangkali bértoekar děngan njonja lajin poenja.

Pada sangka sěhaja lěkas ija poelang.
Sěhaja kira dalam boelan ini djoega ija akan datang kělak.
Pikiran sěhaja lajin dari itoe.
Pikiran sěhaja boekan bagitoe.
Sěhaja pon pikir bagitoe djoega.
Sěhaja pon pikir bagitoe.
Ěngkau boewat sakali, akoe bolih boewat doewa kali.
Tidak bérani lébih. Itoelah ěnggannja bérani sěhaja.
Bérani sěhaja soempah jang bětoel bagitoe.
Akoe tæsoeka makan ikan.
Sěhaja minta akandia kapoetoesan hoekoem disěsah děngan rotan lima poeloeh sěbat.
Akoe pérgi ambil oewang.
Sěhaja mawoe pérgi esoek ataw loesa.
Ini sěhaja mawoe bértjoekoer.
Lagi saboelan sěhaja pérgi.
Akoe mémbéri orang gadjikoe sapoeloeh roepijah saboelan, djikalau ěngkau mawoe, djadilah.
Kitab ini pétarohkoe kapadamoe.
Oewang ini koeběrikan dikau akan pémbajar hoetang lama.
Itoe sěhaja tæpértjaja.
Sapatah pon sěhaja tæpértjaja.
Toeboehkoe tiada sédap.
Bélom poelih rasa badankoe.

Ik ging met hem tezamen naar het bosch.
Ik gis dat het onder het goed van een ander geraakt is, Mevrouw.
Ik had geen vermoeden, dat hij het gedaan had.
Ik had vijf maten rijst bij mij, werd overvallen door een dichten regen en al mijne rijst werd nat.
Ik handel met hem samen.
Ik heb al mijn geld aan de inlandsche geneeskundigen besteed.
Ik heb al mijn volk afbetaald.

Ik heb bevonden, dat die zaak goed is.
Ik heb daarbij veel geld verloren.
Ik heb dat boek uitgelezen.

Ik heb dat in 't eerst niet geweten.
Ik heb dat kistje in orde gemaakt.
Ik heb de boompjes al verplant.

Ik heb de goederen nog niet gezonden, want ze zijn nog niet afgeladen.
Ik heb den ganschen nacht geen oog dicht gedaan.
Ik heb dit niet meer noodig.
Ik heb drie kinderen, twee jongens en een meisje.
Ik heb een besteld van Soerabaja.
Ik heb een pretentie op u van tien gulden.

Ik heb een slecht geheugen.
Ik heb een strontje op mijn oog gekregen.

Akoe pĕrgi kahoetan bĕrsama-sama dĕngan dia.
Sĕhaja kira soedah bĕrtjampoer dalam pakeĭjan orang lajin, Njonja!
Sakali-kali tidak koesangka dia mĕmboewat.
Akoe mĕmbawa bĕras lima gantang, kĕna hoedjan jang lĕbat maka bĕraskoe pon habislah basah.
Sĕhaja samodal dĕngan dia.
Akoe soedah mĕmbĕlandjakan sĕgala oewangkoe kapada sĕgala doekoen dan tabib.
Gadji orang sĕhaja samoewa soedah habis dibajar.
Pĕndapatkoe pĕrkara itoe bajik.

Banjak oewangkoe hilang dalam pĕrkara itoe.
Soedah habis sĕhaja batja kitab ini.
Moela-moela sĕhaja tartahoe itoe.
Akoe jang soedah mĕmbajiki pĕti kĕtjil itoe.
Pokok-pokok moeda itoe soedah sĕhaja pindahkan.
Akoe bĕlom kirim barang-barang itoe, karĕna bĕlom ditoeroenkan.
Sapandjang malam tiada akoe mĕngĕdjamkan matakoe.
Sĕhaja tarmawoe ini lagi.
Anak sĕhaja tiga orang, laki-laki doewa, pĕrampoewan sĕorang.
Sĕhaja soedah pĕsan satoe dari Soerabaja.
Dalam kira-kira sĕhaja toewan ada hoetang sama sĕhaja sapoeloeh roepijah.
Sĕhaja sĕlaloe pĕnloepa.
Malakoe kĕna poepoeh polong angin.

Ik heb een teeken aan dien doek gemaakt.

Akoe soedah mĕnandaï kajin itoe. of: *Akoe soedah mĕmboeboeh tanda pada kajin itoe.*

Ik heb een voorstel, doch allen moeten het met elkander eens zijn, dan zal hij stellig het loon uitbetalen.

Ada satoe bitjara sĕhaja, tĕtapi samoewa orang satoe toeloer, pĕsti ija mĕmbajar opah itoe.

Ik heb een zwerenden vinger.

Djari sĕhaja sakit.

Ik heb er een stel kleeren en een kris voor gekocht.

Sĕhaja soedah bĕli salangkap pakeïjan dan sabilah kĕris dĕngan dia.

Ik heb er genoeg van.

Djĕmoelah akoe akan itoe.

Ik heb er niets van gehoord.

Satoepon sĕhaja tadĕngar dari itoe.

Ik heb er pijn aan om dat te doen.

Sĕhaja soedah sĕrik boewat itoe.

Ik heb gebrek aan geld.

Akoe kakoerangan oewang.

Ik heb geen tijd.

Tiada sĕmpat akoe.

Ik heb geen tijd; mijn buurman is dood; ik moet medegaan om hem te begraven.

Sĕhaja tasĕmpat; orang sakampoeng sĕhaja soedah mati; patoet sĕhaja toeroet tanamkan dia.

Ik heb gehoord, dat gij gaat trouwen.

Soedah koedĕngar chabar, mĕngatakan ĕngkau hĕndak kawin.

Ik heb gehoord, dat hij zoo erg bestolen is; is dat waar?

Sĕhaja dĕngar chabar ija katjoerian sangat bagitoe; bĕnarkah chabar itoe?

Ik heb gehoord, dat u een bediende zoekt.

Ada sĕhaja mĕnĕngar chabar toewan hĕndak mĕntjĕhari orang gadji.

Ik heb geld noodig, want 't is haast mijn nieuwjaar.

Sĕhaja pon mawoe pakeï oewang, karĕna tahoen bĕharoe sĕhaja soedah dĕkat.

Ik heb genoeg gezocht, maar het nog niet gevonden.

Soedah poewas sĕhaja tjĕhari, bĕlom lagi dapat.

Ik heb goede kokos-olie; hoeveel wil mijnheer hebben?

Ada sama sĕhaja minjak kĕlapa jang bajik; bĕrapa banjak toewan mawoe?

Ik heb hem nog niet kunnen ontmoeten.

Akoe bĕlom dapat bĕrdjoempa dĕngan dia.

Ik heb hem nog nooit gezien.

Bĕlom pĕrnah sĕhaja lihat dia.

Ik heb hem over die zaak gesproken.

Sĕhaja soedah bĕrtjakap sama dia dari hal itoe.

Ik heb hem sinds eenige dagen niet gezien.
Ik heb het getopt, om het klein te houden.
Ik heb het goed niet bij mij.

Ik heb het hem terhand gesteld in tegenwoordigheid van twee getuigen.
Ik heb het maar uitgehouden.
Ik heb het meêgebracht, Mijnheer! Hier is het.
Ik heb het niet gezien.
Ik heb het niet in mijn winkel.
Ik heb het nu niet noodig.

Ik heb het te Buitenzorg gekocht.
Ik heb het van morgen pas vernomen.
Ik heb het vergeten.
Ik heb het voeteuvel (podagra).
Ik heb het voor een gulden ontvangen.
Ik heb het weêr gemaakt zoo goed als het vroeger was.
Ik heb honger. Ik heb dorst.
Ik heb kiespijn.
Ik heb liever de andere.
Ik heb liever een kamer boven.
Ik heb meer dan ik gebruiken kan.
Ik heb met u afgerekend tot op 't einde van het vorige jaar.

Ik heb mij daarvoor veel moeite gegeven.
Ik heb mij de ananassen tegen gegeten.
Ik heb mij in den vinger gesneden.
Ik heb mijn boek verloren.
Ik heb mijn neef ontmoet.

Sĕhaja tada tampak akandia bĕrapa hari soedah.
Akoe soedah ambil poetjoeknja, bijar djadi kĕtjil.
Barang-barang itoe tiada koebawa.
Sĕhaja soedah bĕrikan ditangannja dihadapan doewa orang saksi.
Sĕhaja mĕndĕrita sĕhadja.
Sĕhaja soedah bawa itoe, Toewan! Inilah dia.
Sĕhaja tĕrlihat.
Tada dikĕdei sĕhaja.
Sĕhaja tidak mawoe pakei itoe sakarang.
Akoe soedah mĕmbĕli itoe di Bogor.
Bĕharoe tadi pagi sĕhaja dĕngar chabarnja.
Sĕhaja soedah loepa.
Kaki sĕhaja ada sĕngal.
Koetika sĕhaja tarima, sĕhaja kira itoe roepijah.
Sĕhaja soedah poelangkan bĕharoe barang itoe.
Sĕhaja lapar. Sĕhaja bĕrdahaga.
Sĕhaja sakit gigi.
Sĕhaja lĕbih soeka jang lajin itoe.
Akoe lĕbih soeka bilik diatas.
Ada sama sĕhaja lĕbih dari jang sĕhaja bolih pakei.
Sĕhaja soedah djĕlas kira-kira sama toewan sampei pĕnghabisan tahoen laloe.
Dĕngan soesah-soesah sĕhaja boewat ini.
Sĕhaja soedah djĕmoe makan nanas.
Djari sĕhaja tĕrpotong.

Kitab sĕhaja soedah hilang.
Akoe soedah bĕrtĕmoe dĕngan kapónakankoe.

Ik heb mijn pennemes vergeten.

Ik heb mijn voet verstuikt.
Ik heb mijn zonnescherm vergeten.
Ik heb niemand gezien.
Ik heb niemand, Mijnheer.

Ik heb niet meer.
Ik heb niets met hem te maken.
Ik heb niets om de begrafeniskosten te betalen.

Ik heb nog geen gelegenheid gehad om het af te maken.
Ik heb nog geen soldij ontvangen.
Ik heb nog nooit eene zeereis gemaakt.
Ik heb noodig: zwarte peper, kurkuma, tamarinde, anijszaad, coriander, notemuscaat, kruidnagelen, cassia, gemberwortel, zout, spaansche peper, chalotten, knoflook en kokosolie.
Ik heb nooit een ander gehad.
Ik heb nu daarvoor geen tijd.
Ik heb overal nauwkeurig onderzocht, maar niets gevonden.

Ik heb twee à drie paren schoenen, die een weinig stuk zijn.

Ik heb twee uren lang op u gewacht.
Ik heb uwen naam opgegeven en zij hebben hem opgeschreven.
Ik heb van nacht slecht geslapen.
Ik heb vast werk met schrijven.

Ik heb veel te doen.

Sĕhaja loepa mĕmbawa pisau pĕrantjoengkoe.
Kakikoe tĕrpĕletjoek.
Pajoeng sĕhaja katinggalan dibĕlakang.
Sawŏrang pon tidak koelihat.
Tiada orang sama sĕhaja, Toewan.
Tada lagi sama sĕhaja.
Akoe tapĕdoeli sama dia.
Satoepon tada sama sĕhaja akan mĕmbajar bĕlandja tanam orang mati.
Sĕhaja bĕlom bolih sĕmpat habiskan.
Sĕhaja bĕlom dapat gadji.
Sĕhaja bĕlom pĕrnah bĕrlajar.

Sĕhaja mawoe: lada hitam, koenjit, asam, adas manis, kĕtoembar, boewah pala, boewah tjĕngkeh, koelit manis, halija, garam, lada tjina, bawang merah, bawang poetih dan minjak kĕlapa.
Sĕhaja tapĕrnah taroh lajin.
Sĕkarang sĕhaja tasĕmpat.
Sĕhaja soedah mĕmĕriksaï samoewanja dĕngan saksama, tĕtapi satoe pon tiada sĕhaja dapat.
Ada sama sĕhaja doewa tiga pasang sĕpatoe, jang ada sadikit kojak.
Akoe mĕnantikan dikau doewa djam.
Sĕhaja soedah bĕri tahoe nama toewan, laloe disoeratkannja.

Samalam sĕhaja tidak lĕlap bajik-bajik.
Tĕtaplah akoe dĕngan pĕkĕrdjaan toelis-mĕnoelis.
Sĕhaja ada banjak kĕrdja.

Ik heb vernomen, dat u mijne prauw wil huren.
Ik heb vier man in het werk, dien ik loon geef, Mijnheer.

Ik heb ze gisteren pas verplant, Mijnheer!
Ik heb zes gulden op die kist katoen gewonnen.
Ik heb zoo iets nooit gezegd.
Ik heb zijn brief ontvangen.
Ik help hem bij zijn werk.

Ik hield hem voor dood.
Ik hoop, dat hij van zijne dwaling terugkome.
Ik hoop, dat Mijnheer met mij barmhartigheid en medelijden zal hebben.
Ik hoop geld te verkrijgen.
Ik hoorde het vallen.
Ik hoor het geluid der kanonnen.
Ik houd het er voor, dat er geen hoop meer op is.
Ik houd hiervan niet.
Ik houd niet van dien mensch.
Ik houd niet van kaartspelen.
Ik houd rijst in de hand (vuist).
Ik houd veel van loopend schrift.

Ik houd veel van rijst met de toespijzen.

Ik kan dat kind niet zoo hooren schreien.
Ik kan de draad niet door het oog van de naald krijgen.
Ik kan de hitte niet uithouden.

Ik kan de paarden met moeite voortkrijgen, mijnheer!
Ik kan dit niet optillen.
Ik kan er geen onderscheid in vinden.

Sĕhaja dĕngar chabar toewan hĕndak sewa pĕrahoe sĕhaja.
Ada ĕmpat orang sĕhaja bĕri gadji bĕkĕrdja sama sama sĕhaja, toewan!
Bĕharoe kalamarin sĕhaja pindahkan, Toewan!
Akoe oentoeng ĕnam roepijah dalam sapĕti kajin kapas itoe.
Sĕhaja tarpernah kata bagitoe.
Soedah koetarima soeratnja.
Akoe mĕmbantoe dia dalam pĕkĕrdjaännja.
Akoe sangka ija soedah mati.
Akoe harap ija kombali daripada sĕsatannja.
Sĕhaja harap Toewan akan bĕlas kasihan sama sĕhaja

Akoe harap bĕrolih oewang.
Akoe dĕngar djatohnja.
Akoe mĕnĕngar boenji marijam.
Pada sangkakoe tiada bolih diharap lagi.
Sĕhaja tarsoeka ini.
Tarsoeka akoe akan orang itoe.
Akoe tarsoeka majin kĕrto.
Akoe mĕnggĕnggam bĕras.
Akoe tĕrlaloe soeka akan soeratan bĕrpangkoe.
Soeka sakali akoe makan nasi dĕngan goelei dan sambal-sambal.
Tatahan akoe mĕnĕngar boedak ini mĕnangis bagitoe.
Sĕhaja tarbolih masoekkan bĕnang dilobang djaroem.
Panas itoe tiada tĕrdĕrita olihkoe.
Soesah sakali sĕhaja soeroeh djalan koeda ini, toewan!
Sĕhaja tarbolih angkat ini.
Sama sĕhaja tidak apa lajinnja.

Ik kan er niets aan doen.
Ik kan er niets van maken. (Ik versta er niets van).
Ik kan geen twee dingen tegelijk doen.
Ik kan het niet bekostigen.

Ik kan het niet hooren.
Ik kan het niet langer uitstaan.
Ik kan het niet meer verdragen.
Ik kan het niet op het hoofd dragen.
Ik kan het niet uitstaan om het te hooren.
Ik kan het niet zien.
Ik kan het nu wel doen.
Ik kan het onderscheid niet zien.
Ik kan het u nu niet zeggen; ik zal er eerst over denken.

Ik kan het u wel uit den winkel van een ander halen.
Ik kan het wel buiten jou stellen.

Ik kan het zelf doen als ik het gereedschap heb.
Ik kan hier niet zien om te naaien.
Ik kan je geen voorschot geven, want ik ben een nieuweling, ik ken niemand.
Ik kan met hem niet overweg.

Ik kan niet laten er aan te denken.

Ik kan niet laten te weenen.
Ik kan niets meer in dien kofFer krijgen.
Ik kan niets meer voor u doen.

Ik kan niet zoo hoog reiken.

Ik kan niet lang wakker blijven.

Apa bolih boewat.
Sĕhaja tidak mĕngarti itoe sakali.
Sĕhaja tidak bolih boewat doewa pĕrkara sakali.
Sĕhaja tabolih mĕnanggoeng bĕlandja itoe.
Akoe tadapat mĕnĕngar dia.
Sĕhaja tidak bolih tahan itoe lagi.
Akoe tadapat mĕndjoendjoeng itoe.
Tatahan akoe mĕnĕngar dia.

Akoe tiada dapat mĕlihat itoe.
Ini djoega sĕhaja bolih boewat.
Tadapat koerasa bedanja.
Sĕhaja tidak bolih kata sakarang, nanti sĕhaja maoe pikir dĕhoeloe.
Bolih sĕhaja toeloeng ambilkan toewan dikĕdei orang lajin.
Taoesah ĕngkau toeloeng sama akoe.
Sĕhaja sĕndiri bolih boewat kalau ada pĕrkakasnja.
Disini sĕhaja tiada kalihatan mĕndjahit.
Akoe tabolih bĕri oewang dĕhoeloe, karĕna akoe orang bĕharoe, tiada akoe kĕnal orang.
Sĕhaja ta bolih sartoedjoe dĕngan dia.
Tĕringat-ingat djoega sĕhaja salaloe.
Tadapat tiada akoe mĕnangis.
Sĕhaja tabolih masoekkan apa-apa lagi dalam pĕti itoe.
Sĕhaja tidak bolih toeloeng ĕngkau lagi.
Sĕhaja tidak bolih sampei bagitoe tinggi.
Sĕhaja takoewasa djaga sampei djawoeh malam.

Ik kan nog niet tot krachten komen, en heb nog pijn in de beenderen.
Ik kan op zulk een paard niet uitrijden.
Ik kan 't niet vatten, waarom het volk daar slechter zou zijn dan hier.

Ik kan u niet bijhouden.

Ik kan wel wat missen.
Ik kan zijne verwaandheid niet verdragen.
Ik ken al deze woorden van buiten.
Ik kende toen den wijnstok nog niet.
Ik ken hem niet.
Ik kocht dien man vrij voor drie honderd gulden.
Ik kocht dit op de verkooping.
Ik kom tot *u*, mijnheer!

Ik kom u kennisgeven, dat mijne moeder niet meer is.

Ik kom zien of het gedaan is, of nog niet.
Ik kon het niet van mijn hart verkrijgen, om mijn kind te laten gaan.
Ik kon mij niet weêrhouden van te lachen.
Ik kon niet slapen van vermoeidheid.
Ik kreeg genegenheid voor die vrouw.
Ik kwam hem op den weg tegen.

Ik laat dat over voor u om te doen.
Ik laat mijn baard staan.

Akoe bĕlom bolih bĕrkoewat, masih sakit toelang-toelang.

Koeda jang bagini roepanja tæbolih koedjadikan kandaraänkoe.
Tatarima pada äkal sĕhaja apa sĕbabnja orang disana lĕbih djahatnja daripada orang disini.
Sĕhaja tæbolih ikoet bagitoe tjĕpat.
Sĕhaja maoeoe koerang sadikit.
Sombongnja tæ tĕrtahan olihkoe.

Sĕgala pĕrkataän ini dapat koeapal samoewanja.
Pada masa itoe akoe bĕlom tahoe pokok anggoer.
Sĕhaja tækĕnal sama. dia.
Akoe soedah mĕnĕboes orang itoe dĕngan tiga ratoes roepijah.
Sĕhaja bĕli ini dilelang.
Sĕhaja datang mĕndapatkan toewanlah!
Sĕhaja datang kapada toewan mĕmbĕri tahoe akan iboe sĕhaja soedah tæda lagi.
Akoe datang mĕlihat kalau soedah ataw bĕlom.
Hati sĕhaja tiada sampei hĕndak mĕlĕpaskan anak sĕhaja.

Sĕhaja tiada bolih tahan dari tĕrtawa.
Akoe tæbolih tidoer dari sĕbab pĕnatkoe.
Hati sĕhaja djatoeh akan pĕrampoewan itoe.
Akoe bĕrtĕmoe dĕngan dia didjalan.
Akoe tinggalkan itoe soepaja ĕngkau bolih boewat.
Akoe bijarkan djanggoetkoe djadi pandjang.

Ik lees gaarne kranten.

Ik leg het er op toe, om hem te vermoorden.
Ik leidde hem tot zijn vader.
Ik liep op de markt, zag dit toevallig en kocht het.
Ik lust geen doerian.
Ik lust geen thee zonder melk en suiker.
Ik maak het vuur aan.
Ik maak Uwe Majesteit bekend al de omstandigheden van uw volk.
Ik mag hem wel lijden.
Ik mag toch eindelijk eens uitgaan; reeds zoolang heb ik er om verzocht.
Ik meende, dat de koorts reeds over was.
Ik meende, dat het nu stellig af zou zijn.
Ik meende, dat u nog sliep.
Ik mengde mijzelven in die zaak.

Ik moet eerst gras snijden.

Ik *moet* even rusten.

Ik *moet* op reis.

Ik neem dien stok meê, om mij de honden van 't lijf te houden.
Ik oefen geduld met u.
Ik open de deur.
Ik raad u zijn bod aan te nemen.

Ik schat de waarde van dat huis op duizend Gulden.
Ik sta gereed om te land te vertrekken.

Akoe soeka mĕmbatja soerat chabar.
Akoe sĕhadjakan mĕmboenoeh dia. (*bapanja.*
Akoe mĕnghantarkan dia kĕpada
Sĕhaja djalan dipasar, tĕrpandang ini, sĕhaja bĕli.
Akoe tarsoeka makan doerian.
Tarsoeka akoe minoem ajar tèh dĕngan tiada soesoe dan goela.
Akoe njalakan api.
Patik mĕmpĕrsĕmbahkan kapada doeli toewankoe sĕgala hal ahoeal rājat toewankoe.
Soeka djoega akoe akandia.
Kasoedahan akoe pon bolih pĕrgi sakali ini; soedah bĕrapa lama akoe minta idzin.
Pada sangka sĕhaja dĕmam itoe soedah hilang.
Sĕhaja kira pĕsti soedah habis sakarang. (*tidoer.*
Pada sangka sĕhaja toewan lagi
Akoe mĕntjampoerkan dirikoe dalam pĕrkara itoe.
Tardapat tiada akoe pĕrgi potong roempoet dĕhoeloe.
Tarkan djangan akoe bĕrhĕnti saběntar.
Tardapat tiada akoe pĕrgi bĕrdjalan (of *bĕrlajar*).
Sĕhaja bawa toengkat ini sĕbab halaukan andjing.
Akoe mĕnsabarkan dikau.
Akoe mĕmboekakan pintoe.
Pada bitjara sĕhaja bajik tarima tawarannja itoe.
Akoe mĕnilei roemah itoe harganja sariboe roepijah.
Sadija akoe hĕndak bĕrdjalan. [1])

---

[1]) *Berangkat* is meer het vertrekken van vorstelijke personen.

Ik sta gereed om ter zee te vertrekken.	*Sadija akoe hěndaḳ bĕrlajar.*
Ik sta in twijfel wat te doen.	*Ĕntah bageïmana watoet sĕhaja boewat.*
Ik sta op 't punt van weg te gaan.	*Sadija akoe hěndaḳ pĕrgi.*
Ik steek de lamp aan.	*Sĕhaja mĕnasang lampo.*
Ik stel een brief op.	*Akoe mĕngarang sapoetjoeḳ soerat.*
Ik stel mijn vertrouwen op God.	*Tĕlah haraplah sĕhaja kĕpada Allah.*
Ik stel pisang boven ananas.	*Akoe bĕsarkan pisang daripada nanas.*
Ik tast overal rond.	*Akoe mĕraba kasana kamari.*
Ik trek eene plant uit.	*Akoe mĕntjaboet soeatoe pokok.*
Ik vaar ook zelf mede met mijn bediende.	*Akoe mĕnoempang djoega sĕrta dĕngan orangkoe.*
Ik vergat de klok op te winden.	*Sĕhaja soedah loepa bĕri tali djam (lotjeng).*
Ik vergezelde hem tot aan huis.	*Akoe tĕmankan dia sampei karoemah.*
Ik verhaalde hun de geheele geschiedenis.	*Akoe mĕntjĕritĕrakan sĕgala hal pĕrkara itoe kapadanja.*
Ik verkeer in groote verlegenheid.	*Akoe dalam hal kapitjakan sangat.*
Ik verkoop ze altijd voor een gulden.	*Jang soedah-soedah sĕhaja djoewal satoe roepijah.*
Ik verkoop niet op crediet.	*Sĕhaja tarmaoe djoewal bĕri hoetang.*
Ik verlang, dat gij het aldus maakt.	*Akoe maoe soeroeh ĕngkau boewat bagini.*
Ik verlang dit.	*Akoe maoe ini.*
Ik verlang een paar schoenen.	*Akoe maoe sapasang sĕpatoe.*
Ik verlang iets meer.	*Akoe maoe lĕbih sadikit.*
Ik verlang zeer hem te ontmoeten.	*Sĕhaja sangat hĕndaḳ bĕrdjoempa dĕngan dia.*
Ik verlang zeer het te zien.	*Ingin bĕnar sĕhaja hĕndaḳ mĕlihat itoe.*
Ik verlang zeer naar een weinig regen.	*Sĕhaja tĕrlaloe soeka kalau ada sadikit hoedjan.*
Ik verneem, dat de resident morgen hier komt.	*Akoe dĕngar chabar mĕngatakan toewan resident esoḳ hari datang kamari.*
Ik verneem, dat hij ziek is.	*Akoe dĕngar ija sakit.*

Ik veronderstel het.
Ik versta het niet.
Ik vertrouw op u.
Ik vervoer steenen van het fort.

Ik verwonder mij over uwen moed.
Ik verzeker u, dat het niet zoo is.
Ik verzocht hem te komen, maar hij wilde niet.
Ik verzoek u mij aan een bestaan te helpen.
Ik vind hem nooit te huis.

Ik voel mij vandaag wat beter.

Ik vond wel den ring maar niet de sleutels.
Ik vond ze over den geheelen weg uitgestort.
Ik vraag de helft voorschot.

Ik vraag drie gulden maakloon buiten de voering.

Ik vraag eene fooi, mijnheer!
Ik vraag eerst nog wat drinken.

Ik vraag eten aan Mevrouw.

Ik vraag u vergiffenis.

Ik vraag u verlof om weg te mogen gaan.
Ik vraag van Mijnheer een gulden of tien teleen.

Ik vraag verlof om heen te gaan.

Ik vrees dat er van dien jongen niets terechtkomt.
Ik vrees er nog veel meer voor, Mevrouw; ik ben arm en hoe

Sĕhaja kira bagitoe.
Sĕhaja tamĕngarti.
Akoe harap kapadamoe.
Akoe mĕngangkoet batoe dari benteng.
Heiran akoe akan bĕranimoe.

Bĕtoel sĕhaja kata boekan bagitoe.
Sĕhaja panggil sama dia datang, tapi dia tamawoe.
Sĕhaja minta toeloeng kahidoepan.
Tidak pĕrnah sĕhaja dapat sama dia diroemah.
Sĕhaja rasa badan sĕhaja ada bajik sadikit ini hari.
Gĕlangnja koedapat, tĕtapi koentjinja tidak.
Sĕhaja dapat bĕrtjèlèr sapandjang djalan.
Sĕhaja minta oewangnja saparoh dĕhoeloe akan pandjar.
Sĕhaja minta opah tiga roepijah, lajin dari pada kajin lapisannja.
Sĕhaja minta pĕrsèn, toewan?
Sĕhaja minta ajar-minoem sadikit dĕhoeloe.
Sĕhaja minta makan sama Njonja.
Sĕhaja minta ampon sama toewan.
Sĕhaja minta dirilah dĕhoeloe.

Sĕhaja minta pindjam sama Toewan barang sapoeloeh roepijah.
Sĕhaja minta diri. Tot een vorst: *Patik bĕrmohon.*
Sĕhaja takoet boedak itoe tabolih mĕndjadi bajik.
Sĕhaja lĕbih lagi takoet, Njonja, sĕhaja orang miskin, dimana

zou ik dan dit soort van goed kunnen vergoeden?
Ik vroeg hem, of hij dien dag wilde gaan of den volgenden.

Ik vroeg naar zijne omstandigheden.
Ik wasch mij.
Ik wasch mijn aangezicht.
Ik weet er niet veel van.
Ik weet het niet.
Ik weet het niet.
Ik weet het niet.
Ik weet het niet, Mijnheer! In dit land heb ik geen eenden zien broeden.
Ik weet het nog niet zeker.
Ik weet niet hoeveel zaken hij mij wel gezegd heeft.
Ik weet niet juist hoe oud ik ben.

Ik weet niet of hij al gekomen is.

Ik weet niet waarom hij meer moet hebben dan ik.
Ik weet niet wat er in die brieven staat; integendeel ik breng ze slechts aan den vorst.

Ik weet nog niet wat ik er van maken zal.
Ik weet wat bedorven en wat goede eieren zijn.
Ik wensch bij u in dienst te komen.
Ik wensch een weinig van alles.
Ik wensch met haar in kennis te komen.
Ik wensch ruwe was te koopen, een dertig katties.
Ik wenschte *tĕrong*, savoijekool, bittere komkommers, gewone komkommers, roode meloen en spaansche peper.

sĕhaja bolih ganti ini matjam kajin?
Sĕhaja tanja sama dia kalau dia hĕndak pĕrgi hari itoekah ataw esoeknja.
Akoe bĕrtanjakan sĕgala hal ahoealnja.
Akoe mĕmbasoeh dirikoe.
Akoe mĕmbasoeh moekakoe.
Sĕhaja tatahoe itoe bajik-bajik.
Sĕhaja koerang pĕriksa.
Tatahoe sĕhaja.
Entahlah.
Ĕntahlah Toewan! dinagĕri ini tiada sĕhaja lihat itik mĕngĕram.
Sĕhaja bĕlom tahoe tĕntoe.
Ĕntah bĕrapa pĕrkara dikatakannja kapadakoe, tiada akoe tahoe.
Sĕhaja tiada tahoe bĕtoel-bĕtoel bĕrapa oemoer sĕhaja.
Sĕhaja tatahoe kalau ija soedah datang.
Sĕhaja tatahoe apa sĕbabnja dia patoet dapat lĕbih dari sĕhaja.
Tiada sĕhaja kĕtahoeï akan pĕrkara isi soerat ini, mĕlainkan sĕhaja mĕmbawa soerat ini sĕhadja kapada radja.
Sĕhaja bĕlom tahoe pĕkĕrtinja.

Sĕhaja tahoe mana tĕlor tĕmbĕlang dan mana jang bajik.
Sĕhaja hĕndak masoek pĕkĕrdjaän toewan.
Akoe mawoe sĕrba sadikit.
Sĕhaja hĕndak bĕrkĕnal-kĕnalan dĕngan dia.
Sĕhaja mawoe bĕli lilin mĕntah, barang tiga poeloeh kati.
Akoe mawoe tĕroeng dan koebis tĕlor dan pĕtola dan timoen dan laboe merah dan lada tjina.

Ik wenschte wel, dat het loon uitbetaald wierd.
Ik wensch u heil en een lang leven, Mijnheer!
Ik wensch u van harte het welslagen uwer onderneming.

Ik werk in daghuur; een gulden per dag.
Ik wil dat gij heel goed wascht.

Ik wil dat gij het zeer goed strijkt.

Ik wilde het erf omheinen, toen er tegenbevel kwam.

Ik wil de kamers nazien.
Ik wil den prijs er van niet; zoek totdat gij het vindt.
Ik wil den weg onder om den berg nemen.
Ik wilde nog wat blijven.
Ik wil de parade gaan zien.

Ik wilde wel, dat ik meer van die soort had.
Ik wilde wel komen, maar ik had geen tijd.
Ik wil dezen tand laten trekken.

Ik wil een bijl en een dissel koopen.
Ik wil een doodkleed koopen voor mijne pas overleden vrouw.

Ik wil een dozijn kapoenen hebben, tien manden met halfwassen kippen en een mand of vier met volwassen kippen.
Ik wil een honderd eieren hebben.
Ik wil eenige groenten koopen voor huiselijk of voor scheepsgebruik.

Soeka djoega akoe, kalau opah dibajar sakarang.
Sĕlamat oemoer pandjang, toewan!
Akoe harap dĕngan soenggoeh soenggoeh hatikoe pĕkĕrdjaänmoe itoe akan salamat.
Sĕhaja mĕngambil opah hari; satoe roepijah sahari.
Akoe mawoe ĕngkau basoh bajik-bajik.
Akoe mawoe ĕngkau boeboeh sĕtrika bajik-bajik.
Nijat sĕhaja hĕndak mĕmagari kampoeng, laloe datang pĕrintah mĕlarangkan itoe.
Akoe mawoe pĕriksa sĕgala bilik.
Akoe tamawoe harganja; tjĕharilah sampei dapat.
Sĕhaja mawoe toeroet djalan koeliling dikaki goenoeng.
Sĕhaja lagi soeka tinggal.
Akoe mawoe pĕrgi mĕlihat paradi.
Akoe soeka kalau ada lagi ini matjam.
Akoe mawoe djoega datang, tĕtapi tiada akoe sĕmpat.
Sĕhaja maoe soeroeh tjaboetkan gigi ini.
Sĕhaja hĕndak mĕmbĕli kapak dĕngan bantji.
Sĕhaja mawoe bĕli kajin kafan akan bini sĕhaja jang bĕharoe mati itoe.
Akoe mawoe hajam kĕbiri satoe dosin, hajam pĕranggang sapoeloeh koeroengan dan iboe hajam barang ĕmpat koeroengan.
Akoe mawoe tĕlor hajam saratoes.

Akoe mawoe bĕli sadikit sajoersajoer makan diroemah ataw dikapal.

Ik wil een kok en levensmiddelen meênemen.
Ik wil een paar gele schoenen hebben, van fijn leder, en een paar zwarte, zooals ik hier aanheb.
Ik wil een zoodje visch koopen.
Ik wil geenszins hanen laten vechten; ik wil hem houden omdat ik gaarne zijn gekraai hoor.
Ik wil het goed gemaakt hebben.
Ik wil het niet vergoed hebben.
Ik wil het vergoeden.
Ik wil mijn haar laten snijden.

Ik wil naar de beste { fatsoenlijk. / gewone taal.
Ik wil naar de vischmarkt gaan.

Ik wil niet gaarne nat worden van zeewater.
Ik wil niets meer van u hebben.

Ik wil niets met die zaak te doen hebben.
Ik wil recht tegen de golven opvaren.
Ik wil slechts anderhalve pikoel hebben.
Ik wil spoedig wegzeilen en kan niet wachten.
Ik wil u de heining, die stuk is, laten maken.
Ik wil u volstrekt niet bedriegen. Mijnheer zie maar zelf.

Ik wil u wel helpen.
Ik wil van kleêren verwisselen.
Ik wil voortaan vroeger opstaan.

Ik wil weten of de zon al op is of nog niet.

Sĕhaja mawoe bawa saorang djoeroe-masak sĕrta makanan.
Sĕhaja mawoe sapasang sĕpatoe koening, bĭjar haloes koelitnja, danlagi sapasang hitam, saperti jang sĕhaja pakei ini.
Sĕhaja hĕndak bĕli ikan sadikit.
Boekannja sĕhaja hĕndak mĕnjaboeng; sĕhaja mawoe pĕlihara, sĕbab sĕhaja soeka mĕnĕngar koekoeknja.
Akoe mawoe boewatannja bajik.
Akoe tarmawoe harganja.
Bolih sĕhaja ganti.
Akoe mawoe soeroeh potong ramboetkoe.
Akoe hĕndak kasoengei.

Akoe hĕndak boewang-ajar.
Sĕhaja hĕndak pĕrgi kapasar ikan.
Tarsoeka akoe djadi basah dĕngan ajar asin.
Akoe tidak mawoe apa-apa lagi dari ĕngkau.
Akoe tarmawoe tjampoer sakalikali dalam pĕrkara itoe.
Sĕhaja mawoe mĕnjongsong gĕloembang.
Sĕhaja mawoe barang satĕngah doewa pikoel sĕhadja.
Sĕhaja mawoe bĕrlajar lĕkas, tiada bolih mĕnanti-nanti.
Akoe hĕndak soroeh ĕngkau bajiki pagar jang pĕtjah-pĕtjah.
Sakali-kali tiada sĕhaja mawoe mĕnipoe toewan. Lihatlah toewan sĕndiri. (ĕngkau.
Akoe mawoe djoega mĕnoeloeng
Sĕhaja maoe toekar pakeijan.
Moelaï dari sakarang akoe hĕndak bangoen lĕbih pagi-pagi.
Akoe mawoe tahoe kalau matahari soedah tĕrbit ataw bĕlom.

Ik wil zien of ik er een voor Mijnheer vinden kan.
Ik wil zijn paard wel koopen, maar mag niet.
Ik woon bij mijn neef in.

Ik woon hier alleen en geen ander met mij.

Ik woon in de buurt der waschlieden.
Ik woon in de buurt Peloran.

Ik woon in deze stad reeds meer dan dertig jaar.
Ik zal blijde zijn als het goed afloopt.
Ik zal dadelijk uwe kleêren van den waschman gaan halen.

Ik zal die broek zoeken zooveel ik kan, totdat ik haar vind.
Ik zal doen zooals Mevrouw zegt.
Ik zal er dien beiden heeren kennis van geven.
Ik zal er eerst over denken.
Ik zal er om zenden.

Ik zal er van nacht eerst over denken.
Ik zal gaarne van de partij zijn.
Ik zal geld zenden.
Ik zal helpen zooveel ik kan.
Ik zal het hem even zeggen.
Ik zal het tegenhouden.
Ik zal het u door mijn knecht zenden.
Ik zal het u ten einde toe meêdeelen; luister maar.
Ik zal het zelf doen.
Ik zal mijnheer gaan roepen.
Ik zal mij nimmer meer dronken drinken.

Bolih sĕhaja toeloeng tjĕharikan toewan satoe.
Akoe mawoe djoega mĕmbĕli koedanja, tĕtapi tæbolih.
Akoe mĕnoempang diroemah kaponakankoe.
Akoe doedoek disini sæorang dirikoe, tæda orang lajin sĕrtakoe.
Sĕhaja tinggal dikampong toekang minatoe.
Sĕhaja doedoek dikampong Peloran.
Sĕhaja doedoek dalam nagĕri ini tiga poeloeh tahoen lĕbih.
Akoe soeka hati kalau sĕlamat.

Sabĕntar djoega akoe pĕrgi ambil pakeijan toewan dari toekang minatoe.
Sĕhaja tjĕhari djoega tjĕlana itoe sabolih-bolihnja sampei dapat.
Bageimana Njonja kata sĕhaja toeroet.
Bolih sĕhaja mĕmbĕri tahoe kapada toewan kadoewa itoe.
Nanti dĕhoeloe akoe pikir.
Nanti sĕhaja soeroeh datang ambil.
Nanti sĕhaja pikir dĕhoeloe malam ini.
Akoe soeka toeroet djoega.
Akoe mĕngirim oewang kĕlak.
Akoe toeloeng sæbolih-bolih.
Akoe bĕri tahoe dia sabĕntar.
Akoe hĕndak mĕnahankan itoe.
Nanti koekirim itoe kapadamoe dĕngan 'hambakoe.
Nanti sĕhaja chabarkan habis-habis; dĕngarlah dĕhoeloe.
Sĕhaja sĕndiri nanti boewat ini.
Sĕhaja pĕrgi panggil toewan.
Tæ mawoe akoe minoem lagi sampei mabok.

Ik zal trachten dat te doen.
Ik zal trachten het in drie dagen te doen.
Ik zal twintig man kettinggangers zenden met een opzichter.

Ik zal u betalen naar dat uw werk zal zijn.
Ik zal u drie kwartjes geven; dat is meer dan billijk.

Ik zal u een voorbeeld geven.

Ik zal u goed betalen; zeg maar hoeveel ge vraagt.

Ik zal ze eerst passen.
Ik zal ze laten broeden.
Ik zal ze weêr als nieuw maken, Mijnheer!
Ik zal zooveel loon geven, ga mijn geld opeischen van N. N.

Ik zat slechts te jammeren.
Ik zeg dat maar uit gekheid.

Ik zeg niets.
Ik zeg u dat dit stuk heilend staat.
Ik zeide hem, dat hij het doen zou; zoo niet, dat ik hem zou slaan.
Ik zet de regen- (of zonne-) scherm op. (schen.
Ik zie er geen onderscheid tus-
Ik zie er niets onbehoorlijks in.

Ik zoek iemand om op mijn huis te passen.
Ik zorg voor de materialen en hij voor de werklieden.
Ik zou denken vijftig.
Ik zou er spijt van hebben als dit paard wegraakte.

Nanti sĕhaja tjoba boewat itoe.
Sĕhaja mawoe tjoba boewat itoe dalam tiga hari lamanja.
Akoe akan mĕnjoeroehkan orang pĕranteian doewa poeloeh dĕngan mandornja.
Akoe akan bajar sakĕdar pĕkĕrdjaänmoe.
Akoe bĕrikan dikau tiga soekoe roepijah; soedah lĕbih dari patoet.
Akoe mawoe bĕrikan dikau satoe toeladan.
Akoe mawoe bajar bĕtoel-bĕtoel; katakanlah sĕhadja bĕrapa ĕngkau minta.
Akoe mawoe tjoba dia dĕhoeloe.
Akoe hĕndak mĕngĕramkan dia.
Nanti sĕhaja poelangkan bĕharoe, Toewan!
Nanti sĕhaja opah sakian, pĕrgilah mintakan oewang sĕhaja kapada si-Anoe itoe.
Sĕhaja doedoek mĕratap sĕhadja.
Sĕhaja kata itoe boewat-boewat majin sĕhadja.
Satoepon tiada sĕhaja kata.
Katakoe bahoea sapotong ini miring.
Sĕhaja kata sama dia patoet dia boewat, kalau tidak sĕhaja poekoel.
Akoe mĕngĕmbangkan pajoeng itoe.
Sĕhaja tarlihat apa lajinnja.
Sĕhaja tartampak jang tapatoetnja.
Akoe mĕntjĕhari orang, sĕbab hĕndak mĕnoenggoei roemah.
Sĕhaja tjĕhari ramoewan, dia tjĕhari toekang.
Sĕhaja kira ada lima poeloeh.
Akoe nanti djadi soesah hati kalau hilang koeda ini.

Ik zou het wel koopen, als ik kon.
Ik zou u wel helpen, als ik kon.

Ik zou wel gegaan zijn, als ik een paard gehad had.
Ik zou wel wat willen slapen.

Ik zou wel zulk een huis willen hebben.
Ik zweer bij den allerhoogsten God en zijn gezant, dat ik getuigenis zal afleggen, sprekende de waarheid, niets dan de waarheid en de geheele waarheid.
In andere districten.

In China broeden ze honderden eieren uit in de rijst.
In dat boek wordt gehandeld over den godsdienst en de verschillende wijze van godsvereering.
In dat huis was het benauwd vol, men zat op elkander.

In dat saisoen komt hij ook nu en dan in de riettuinen.

In de andere maand zal ik uw loon verhoogen.
In de Chineesche wijk staat een tempel vol afgoden.
In de eene of andere zaak met zijn drieën beraadslagen.
In de gebergten van Java zijn veel vulcanen.
In de kenteringen zijn er doorgaans veel zieke menschen.
In de laatste maand is de prijs van den peper tot het dubbele gestegen.
In de logementen moet men be-

Sĕhaja soeka djoega bĕli itoe, kalau bolih.
Sĕhaja mawoe djoega toeloeng sama ĕngkau, kalau bolih.
Sĕhaja soedah pĕrgi djoega, kalau sĕhaja ada koeda.
Soeka djoega akoe kalau bolih tidoer sabĕntar.
Sĕhaja soeka kalau dapat roemah bagitoe.
Akoe bĕrsoempah dĕmi Allah dan rasoelnja bahoea akoe hĕndak bĕrsaksi dĕngan mĕngatakan bĕnar satoe pon tiada mĕlainkan jang bĕnar dan sĕgala bĕnar.
Dilaras-laras (distĕrik) jang lajin.
Dinagĕri Tjina bĕratoes-ratoes tĕlor dipĕramnja dalam padi.
Dalam kitab itoe tĕrsĕboet dari hal agama dan sĕgala pĕri kabaktian kapada Allah.

Dalam roemah itoe pĕnoeh sĕsak orang doedoek bĕrtindih-tindih.
Pada moesim itoe djoega tĕrkadang-kadang ija masoek kadalam kĕbon tĕboe.
Lajin boelan akoe bolih najikkan gadjimoe.
Dikampoeng Tjina ada satoe kĕlĕnteng pĕnoeh dĕngan bĕrhala.
Barang-soeatoe pĕkĕrdjaän bĕrfakat tiga-tiga orang.
Dipĕgoenoengan tanah Djawa ada banjak goenoeng api.
Pada masa bĕralih moesim, memang banjak orang sakit.
Ini boelan harga lada doewa kali ganda lĕbih dari boelan laloe.
Diroemah-roemah makan ma-

paald dagelijks twee dozijn kippen hebben.
In Demak lijdt men honger door gebrek aan rijst.
In de nabijheid van groote steden ontmoet men zelden tijgers.
In den beker schenken.
In den handel kan het meê- en tegenloopen.
In de stad (tegenov. anders pll.)
In de stad (binnen de stad).
In het midden van de stad.
In het juiste midden van de stad.
In dezen tuin staan te veel schaduwboomen.
In deze stad, Mijnheer, is het de gewoonte om twaalf halfwassen kippen op eene mand te rekenen en van volwassenen zes.
In die eeuw was men gelukkig.

Indien de een of ander ze veranderde of teniet deed dan zou hij stellig door den vloek der voorvaderen getroffen worden.
Indien die lieden dood zijn.
Indien ge nu niet dadelijk betaalt, dan steek ik u over hoop.
Indien gij een tijger ontmoettet, wat zoudt ge doen?
Indien gij mij niet liefhebt dan zal ik sterven.

Indien het niet geregend had, zou de geheele buurt verbrand zijn.
Indien hij verkeerdheden (domheden) begaat, dat Mijnheer hem dan bestraffe en onderrichte.

woe hajam sahari doewa dosin tiada bolih tidak.
Dinagĕri Demak orang kalaparan sĕbab kakoerangan bĕras.
Dĕkat nagĕri bĕsar djarang orang bĕrtĕmoe dĕngan harimau.
Toewang dalam pijala.
Dalam pĕrniagaän bolih moedjoer dan sijal.
Dinagĕri.
Didalam nagĕri.
Ditĕngah-tĕngah nagĕri.
Pada sama tĕngah nagĕri.

Dalam kĕbon ini tĕrlaloe banjak pohon dĕdap.
Dinagĕri ini, toewan, soedah ādatnja hajam pĕranggang doewa bĕlas eikoer sakoeroengan, dan iboe hajam ĕnam eikoer.
Pada zamān itoe sĕlamatlah orang.
Djikalau barang-sijapa mĕngobah atau mĕmĕtjahkan itoe, nistjaja ditimpa daulat marhoem jang toewa-toewa.
Djikalau orang itoe soedah mati.
Kalau tiada ĕngkau bajar sakarang djoega, akoe tikam.

Kalau ĕngkau bĕrtĕmoe dĕngan harimau, bageimana?
Djikalau tiada ĕngkau kasihi akan dakoe, maka akoe matilah kĕlak.
Tjoba tĕrda hoedjan, tĕntoe sakampoeng itoe habis dimakan api.
Djika ada bĕbalnja, tĕgoeri dan adjari olih toewan.

Indien ik u niet geloof, wie zal ik dan gelooven?

Indien Mijnheer hem helpen kan, help dan een weinig.
In dien nacht werd zijn goed gestolen.
In dien tuin worden allerlei vruchten gevonden.

In die zaak moet men met omzichtigheid te werk gaan.
In dronkenschap door opium heeft hij vier menschen vermoord zonder eenige reden.
In eene maand is hij niet hier geweest.
In één uur waren wij thuis.

In geen honderd jaar gebeurt zoo iets weêr.

In gindsch huis staan betere zaken.

In het bosch hout (voor bouwmateriaal) gaan hakken.
In het fort zijn zesdehalf honderd vaten buskruit.
In het gebergte heeft het wel geregend.
In het geheele huis is geen enkele kamer ledig.

In het geheel is er zóóveel.
In het gemoed koesterde hij wrok.
In het gericht moet men niemand kennen.
In het lezen wint ge het van mij, maar in het schrijven ik van u.

In het Maleisch heeft men wet-

Apabila sĕhaja tidak pĕrtjaja ĕntjik, sijapa lagi hĕndak dipĕrtjaja?
Kalau bolih toewan mĕnoeloeng dia, toeloenglah sadikit.
Pada malam itoe ditjoeri barang-barangnja.
Didalam kĕbon itoe didapati akan pĕlĕbagei boewah-boewahan.
Pĕrkara itoe hĕndak dikĕrdjakan dĕngan bidjaksana.
Olih mabok makan madat diboenoehnja ĕmpat orang dĕngan tiada sasoeatoe sĕbab.
Saboelan lamanja tiada ija kamari.
Dalam sadjam djoea kita sampei diroemah.
Dalam saratoes tahoen djoega tiada djadi poela jang dĕmikian.
Dalam roemah jang disana ada barang-barang jang lĕbih bajik.
Pĕrgi mĕramoe kajoe didalam hoetan.
Dibenteng ada tĕngah ĕnam ratoes pipa obat bĕdil.
Digoenoeng ada hoedjan djoega.

Dalam antero roemah itoe tada satoe bilik jang kosong (hĕmpa).
Samoewa ada sakian banjaknja.
Didalam hatinja ija mĕnaroh dĕndam.
Dalam hoekoem tarbolih mĕmbedakan orang.
Ĕngkau bolih mĕngkalahkan dakoe dalam batjaän, tĕtapi akoe bolih mĕngalahhan dikau dalam toelisan.
Dalam bĕhasa Malajoe adalah

boeken, geschiedboeken, helden- en minnedichten.
In het wachthuis moet men bij beurten de wacht houden.
In hoeveel dagen zou die weg weêr hersteld kunnen zijn?
In hoeveel tijd kunt ge een als deze maken?
In hoeveel tijd zoudt ge terug kunnen zijn?
Inhoudsmaten voor droge waren en weegwerktuigen ijken.
In huis moogt gij geen bétel kauwen of sigaartjes rooken of een pruim in den mond hebben.
In iemands dienst werken.
In licht afnemen.
In mijne tuin heb ik katoen, srikaja, lange boontjes, spinazie, kangkong, postelein, spaansche peper en mosterd.
In mijn huis gebruik ik dagelijks eene maat olie.
In mijn huis is er geen vast bepaald werk; wat ik beveel moet gij doen.
In mijn huis zijn geen mannen; allen zijn vrouwen.
In plaats van beter werd het hoe langer zoo slechter.
In plaats van hier langer te blijven, is het beter maar weg te gaan.
In plaats van mij goeden raad te geven, maakten zij mij bang.

In plaats van zóó weinig, kon er even goed in het geheel niets zijn.
In twee of drie dagen was die plaats schoon.
In veertien à vijftien dagen kunnen wij terug zijn.

kitab oendang-oendang, hikajat, sjair dan panton.
Digĕrdoe bĕrganti-ganti orang bĕrdjaga.
Dalam bĕrapa hari djalan itoe bolih di bajiki poela?
Bĕrapa lama ĕngkau bolih boewat satoe ini?
Bĕrapa lama kira bolih balik?

Mĕnoeloek gantang dan tjoepak dan datjin.
Didalam roemah tarbolih ĕngkau makan sirih ataw minoem rokok ataw pakei soesoer tĕmbakau.
Mĕngĕrdjakan pĕkĕrdjaän orang.
Makin soeroet tĕrangnja.
Dikĕbon sĕhaja ada kapas, sĕrikaja, katjang pĕroet hajam, bajam, kangkoeng, kĕrokot, lada tjina dan dawoen sawi.
Diroemah sĕhaja sahari-hari pakei sagantang minjak.
Diroemahkoe tiada tĕntoe kĕrdja; barang jang koesoeroeh itoelah ĕngkau kĕrdjakan.
Diroemah sĕhaja tiada lakilaki, samoewanja pĕrampoewan.
Oesahkan bajik, makin djahat.

Daripada tinggal lagi disini, bajiklah pĕrgi sĕhadja.

Oesahkan ija mĕmbĕri ichtiar jang bajik, maka mĕmboewat takoet poela.
Dari alang kapalang ini, bajiklah djangan ada sakali.

Dĕngan doaca tiga hari tĕmpat itoe bĕrĕsihlah.
Dalam ĕmpat lima-bĕlas hari bolih kita balik.

In vrees, in toorn, in blijdschap, in liefde en in haat.

In waarheid en in ernst.

In zee vindt men veel schelpdieren en allerlei koraalsteenen.

In zoo lang zijt ge niet hier geweest.
't Is achter dien boom.
't Is avond; ik moet naar huis; mijn huis is ver in het dorp.

't Is alles te vergeefs geweest.

't Is altijd zoo geweest.
't Is altijd zoo geweest en zal wel altijd zoo blijven.
't Is berg-op den gansche weg.

't Is beter dan het lijkt.

't Is beter dan vroeger.
't Is bijna donker.
't Is daar niet diep.
Is dat al?
Is dat garen sterk genoeg, om er schoenen meê te naaien.
Is de dokter gehaald?

't Is de moeite niet waard.

't Is de moeite wel waard.
Is de oorlog van het Gouvernement met Atjeh nog niet geeindigd?
Is de opbrengst van uwe akkers genoeg tot verzadiging van uw gezin?

't Is de tijd van de doekoe's nog niet, Mijnheer.

Dĕngan katakoetan, dĕngan kamarahan, dĕngan kasoekaän, dĕngan kasih, dĕngan bĕntji.
Dĕngan sabĕnarnja dan dĕngan sasoenggoehnja.
Didalam lawoet didapati orang akan banjak kĕrang-kĕrangan dan pĕlĕbagei karang-karangan.
Sakian lama tiada ĕngkau kamari.
Ada dibalik pohon itoe.
Soedah malam; sĕhaja hĕndak poelang; roemah sĕhaja djawoeh didoesoen.
Itoe soedah djadi tjoema-tjoema sĕhadja.
Bagitoe djoega salaloe.
Salaloe soedah bagitoe, nanti salaloe bagitoe djoega.
Djalannja mĕndaki boekit sĕhadja.
Bajiknja lĕbih daripada roepanja.
Lĕbih bajik ini daripada dĕhoeloe.
Hari hampir gĕlap.
Tæda dalam disana.
Itoekah sĕhadja?
Tĕgoehkah bĕnang itoe diboewat mĕndjahit sĕpatoe?
Orang soedah panggil toewan doktor?
Bĕsar soesahnja daripada goenanja. (sahnja.
Goenanja bĕsar daripada soe-
Bĕlom sĕlĕseikah pĕrang kompani dĕngan orang Atjih itoe?

Hasil sĕgala bĕndangmoe (*ladangmoe*) *tjoekoepkah akan mĕngĕnnjangkan sĕgala isi roemahmoe?*
Bĕlom moesim boewah doekoe, toewan.

Is die plaats geschikt voor het aanleggen van rijstvelden?
Is die visch met boter gebakken of met kokos-olie?

Is dit genoeg?
Is dit geweer geladen?
Is dit goud of koper?
Is dit huis te huur?
Is dit kind een jongen of een meisje?
Is dit niet zoo?
Is dit te koop?
Is dit uwe pen?
Is dit van eenig nut?
Is dit voor mij?
Is dit zuiver zilver?
't Is donker, wij moeten naar den weg tasten.
't Is eene schande voor hem.
't Is een weinig schuin, zet het recht.
Is er dan geen middel op, om iemand te krijgen?
Is er eene vrucht, die paardenmangga heet?
Is er een knop aan de bloem?

Is er geen varkensvleesch?
Is er genoeg water voor de natte velden van uw dorp?
't Is erg heet; wacht tot het koel is.
Is er mosterd?
Is er nog iets van uwe orders?

Is er te weinig, vraag er dan wat bij.
Is er veel riet en weinig water dan gebruikt men de stoommachine.
Is er wijn in de kast?

't Is geen sier beter dan vroeger.

Tĕmpat itoe bajikkah akan diboewat sawah?
Ikan itoe soedah digoreng dĕngan mantega ataw dĕngan minjak kĕlapa?
Ini tjoekoep?
Ini sĕnapang ada bĕrisikah?
Ini ĕmaskah ataw tĕmbaga?
Ini roemah disewakankah?
Boedak ini laki-lakikah ataw pĕrampoewan?
Ini bĕtoel; boekan?
Ini didjoewal?
Ĕngkau poenja kalam inikah?
Adakah apa-apa goenanja ini?
Ini bĕhagian sĕhaja?
Perak bajik ini?
Ada gĕlap; patoet diraba djalan kita.
Itoe soeatoe maloe sama dia.
Ada tjondong sadikit; bĕtoelkan.

Tiadakah daja akan mĕndapat barang sĕorang?
Adakah satoe boewah, jang bĕrnama boewah batjang?
Adakah koentoem pada pokok boenga itoe.
Tada daging babi?
Adakah tjoekoep ajar bagei sĕgala sawah didoesoenmoe itoe?
Banjak panas ini; nantikan sĕdjoek.
Moster ada?
Toewan mawoe pĕsan lagi apa-apa?
Kalau koerang, minta ditambahi.

Kalau ada banjak tĕboe dan sadikit ajar, laloz dipakeï pĕsawat asap.
Adakah ajar-anggoer didalam lamari? (dĕhoeloe.
Sadikit pon tidak obahnja dari

't Is geheel verguld.	*Itoe sadoeran bělaka.*
't Is, geloof ik, niet noodig.	*Sěhaja kira tawoesahlah.*
't Is half vijf.	*Ada poekoel těngah lima.*
Is het dan zonde, als men een scherm tegen de zonnehitte gebruikt, of geneesmiddelen tegen ziekte?	*Adakah dosa, kalau orang pakei pajoeng akan pěnoelak panas ataw obat akan pěnoelak pěnjakit?*
Is het dit, wat ge wenscht?	*Inikah dia jang ěngkau mawoe?*
Is het dit, wat gij zoekt?	*Inikah jang kautjěhari?*
Is het even of on?	*Gěnapkah itoe ataw gandjil?*
Is het geen zonde als men zulke middelen bezigt?	*Tiadakah dosa kalau orang pakei oepaja jang bagitoe?*
Is het maneschijn?	*Adakah tĕrang boelan?*
Is het paard geroskamd?	*Soedah digarok koeda itoe?*
Is het reeds gebeurd?	*Soedah djadi itoe?*
Is het tijd voor ons om te gaan?	*Patoetkah waktoe ini kita pĕrgi?*
Is het vloed of ebbe?	*Ajar pasangkah ataw soeroet.*
't Is hier duur leven.	*Banjak bĕsar bĕlandja disini.*
Is hier eene kokosolie-fabriek in de buurt?	*Adakah pĕngapitan minjak kĕlapa (nijoer) dĕkat sini?*
Is hier ook een rijstschuur te koop?	*Bolih bĕli disini satoe pĕloeboer?*
Is hij dapper of niet?	*Bĕranikah ija ataw tidak?*
Is hij ver weggegaan?	*Soedah ija pĕrgi djawoeh?*
Is hij ziek of is hij geschrokken, dat hij zoo bleek ziet?	*Sakitkah ija ataw tĕrkĕdjoet, maka poetjat bagini moekanja?*
't Is juist gebeurd zooals ik dacht.	*Bĕtoel ini soedah djadi sapĕrti sĕhaja sangkakan.*
't Is kwart over achten.	*Poekoel dĕlapan laloe sasoekoe.*
't Is kwart voor achten.	*Poekoel toedjoeh tiga soekoe;* of: *Poekoel dĕlapan koerang sapĕrĕmpat.*
't Is met hem gedaan. (Er is geen hoop meer op zijn behoud).	*Tidak bolih diharap lagi dia hidoep.*
't Is moeielijk na tweeën menschen te vinden, die goederen willen dragen.	*Habis poekoel doewa soesah sakali dapat orang, jang mawoe pikoel barang-barang.*
't Is moeielijk om dien steen op te lichten, want hij is veel te zwaar.	*Soesah djoega mĕngangkat batoe itoe, karĕna tĕrlaloe bĕrat.*
't Is mij onverschillig; doe wat ge wilt.	*Tada apa lajinnja sama sĕhaja; boewatlah apa pon bajik.*
't Is niet goed zonder zout.	*Tidak bajik kalau tidak bĕrgaram.*

't Is niet mijne schuld.
't Is niet te zeggen zoo slecht als de straten zijn.
't Is niet veilig om daar te wonen.
't Is niet zoo.
't Is nog niet af.
't Is nog niet zeker of ik uit ga of niet, doch maak het eten klaar zooals alle dagen.
't Is onuitsprekelijk mooi.
't Is over vieren.
Is Pa' Ngah uw vader, of uw oom?
't Is precies twaalf uur.
't Is recht aangenaam veel geld te hebben.
't Is reeds gedaan.
't Is reeds over zevenen, waarom brengt gij het eten niet?
Is roosten en braden niet hetzelfde?
't Is stellig hier of daar; zoek maar goed.
't Is stellig niet waar.
't Is stellig niet zoo.
't Is te laat om het nu nog te doen.
't Is te los; bindt het vaster.
't Is te zwaar mijnheer, met zes man gaat het niet.
't Is uw geluk, dat ge niet gegaan zijt.
Is uw heer tehuis?
Is uw krop nog niet vol?

Is uw nieuwe huis al af?

Is uw vader thuis? Ja. Neen.

Is uw werk af? Ja. Neen.

't Is van belang als ik het nu doe.

Boekan salah sĕhaja.
Loeroeng-loeroeng itoe tiada tĕrkatakan lagi djahatnja.
Kalau tinggal disana, barangkali ada soesah.
Boekannja bagitoe.
Bĕlom habis.
Bĕlom tĕntoe akoe pĕrgikah tidak, tĕtapi sadijakan makanan bagei sahari-hari.
Tiada tĕrkatakan indahnja.
Poekoel ĕmpat laloe.
Pa Ngah itoe bapamoekah, ataw mamamoe?
Bĕtoel poekoel doewa-bĕlas.
Tĕrlaloe bagoes kalau ada banjak oewang.
Soedah diboewat.
Ini poekoel toedjoeh laloe; mĕngapa tiada kau bawa makanan?
Boekankah panggang dan goreng itoe sama?
Tĕntoe ada sana sini; sĕlidik bajik-bajik.
Pĕsti itoe tidak bĕnar.
Pĕsti tidak bagitoe.
Soedah laloe waktoe, tabolih diboewat sakarang.
Banjak longgar; ikat tĕrik-tĕrik.
Tĕrlaloe bĕrat. toewan! ĕnam orang tabolih djadi.
Bajik djoega oentoeng ĕngkau tidak pĕrgi.
Toewanmoe ada diroemah?
Bĕlomkah kĕnnjang tĕmboloḳmoe?
Roemah bĕharoe ĕngkau soedah habiskah?
Bapamoe ada diroemah? Ada. Tada.
Pĕkĕrdjaānmoe soedah? Soedah. Bĕlom.
Banjak goenanja kalau sĕhaja boewat sakarang djoega.

't Is van daag zeer heet.	*Ini hari panas tĕrik.*
't Is van geen bizonder nut.	*Tidak banjak goenanja.*
't Is veel beter als Mevrouw bij de maand betaalt; dat is gemakkelijker.	*Tĕrlĕbih bajik Njonja bajar gadji pada boelan-boelan; lagi lĕbih sĕnang.*
't Is vol gaten, die gestopt zijn met stopverf.	*Ini pĕnoeh lobang jang soedah didĕmpoel.*
't Is zoo duidelijk als het wezen kan.	*Tĕrangnja soedah njata sakali.*
't Is zoo hard als een steen.	*Kĕrasnja sapĕrti batoe.*
't Is zoo lang als 't breed is.	*Sĕtali tiga oewang.* (figuurlijk).
't Is zoo ligt als een kurk.	*Ringannja sapĕrti gaboes.*

J.

Jaag de liefde na.	*Toentoetlah akan kasih.*
Jaag die kat weg.	*Halaukanlah koetjing itoe.*
Jaag hem weg.	*Halaukan dia*, of: *Njahkan dia.*
Ja, als er een goede is, die zijn werk verstaat, dan wil ik hem wel hebben.	*Ija, kalau ada orang jang bajik, jang tahoe pĕkĕrdjaännja, akoe mawoe djoega.*
Jaar en dag.	*Masa dan koetika.*
Jaar in, jaar uit.	*Daripada satahoen datang kapada satahoen.*
Jaarlijks rekent hij af.	*Satahoen sakali ija mĕndjĕlaskan kira-kira.*
Ja; daar staat het.	*Ija; adalah bĕrdiri disitoe.*
Ja, dat is goed.	*Ija, bajiklah itoe.*
Ja, dat is zoo.	*Ija, bĕtoel bagitoe.*
Ja, dat geloof ik.	*Ija, pĕrtjajalah akoe.*
Ja, dat kan wel zijn.	*Ija, barangkali bagitoe.*
Ja, die ben ik.	*Ija, akoelah dia.*
Ja en neen.	*Ija dan tidak.*
Ja en amen!	*Amin tsoem Amin!*
Ja luitenant, er zijn twee oppassers.	*Ada littĕnan, doewa oepas.*
Ja, maar dat is zoo niet.	*Ija, tĕtapi boekannja bagitoe.*
Jammer, dat er geen rijpe meer aan den boom is, anders kon Mijnheer haar krijgen.	*Sajang tada lagi jang masak pada pokok itoe, mĕlainkan toewan bolih dapat dia.*
Jammer van dien jongen.	*Sajang bĕtoel boedak itoe.*
Javaansche koffij.	*Kopi Djawa.*

Java is een groot eiland.
Java is grooter dan Nederland.

Javanen en Maleiers eten met de handen.
Javanen worden door de Soendanezen voor luizenvreters gescholden.
Ja waarlijk, dat was niet om er mede te spelen (dat was geen gekheid).
Ja waarlijk, zij is mijn kind.
Ja wel. Waar moet Mijnheer heen?
Jenever, bier, arak en brandewijn maken de menschen dronken.
Joden en Arabieren zijn de nakomelingen van Abraham.
Jozef huwde de dochter van Sidin.
Juist van pas.
Juist was hij uitgegaan.
Juist zijn hoofd treffen.

Tanah Djawa itoe poelau bĕsar.
Tanah Djawa bĕsar dari nagĕri Bĕlanda.
Orang Djawa dan Mĕlajoe itoe mĕnjoewap dĕngan tangan.
Orang Djawa dimaki-maki olih orang Soenda orang makan toema.
Ija soenggoeh, djangan hĕndak diboewat majin.

Ija soenggoeh, ijalah anakkoe.
Bolih. Toewan hĕndak kĕmana?

Sopi dan bir dan arak dan brandi itoe mĕmaboki orang.

Orang Jĕhoedi dan orang Arab itoe katoeroenan nabi Ibrahim.
Joesoef bĕrbinikan anak Sidin.
Kĕna bĕtoel, of: *kabĕtoelan.*
Bĕharoe ija pĕrgi.
Kĕna tĕntang kĕpalanja.

K.

Kan dat werk heden afkomen?

Kan dat wel gedaan worden?
Kan dat ijzer smelten?
Kan elk dorp zooveel water nemen als het wil?

Kan het gegeten worden?
Kan het niet iets minder?
Kan het niet instorten?
Kan het niet loopen?
Kan het niet minder?
Kan het overblijven tot morgen?

Kan het vlot overvaren?

Pĕkĕrdjaän itoe bolihkah habis hari ini?
Bolihkah diboewat itoe?
Bĕsi itoe bolihkah hantjoer?
Bolihkah tijap-tijap doesoen mĕngambil ajar sabĕrapa soekanja?
Bolih dimakan itoe?
Bolih koerang lagi?
Tiadakah bolih roeboeh itoe?
Tiadakah ija dapat bĕrdjalan?
Bolih tawar?
Bolihkah disimpan sampei esoek hari?
Bolihkah rakit itoe kasabĕrang.

Kan het water van de overstrooming niet elders heengeleid worden?
Kan het zoo?

Kan ik geen goed touw krijgen, dan koop ik maar ananasgaren, draai het in elkaar en naai er mede.
Kan ik hier aardappelen krijgen?

Kan ik hier een rijtuig krijgen?

Kan ik hier gaan?
Kan men geen plantnoten koopen?
Kan men hier aardappelen krijgen?
Kan men hier zitten?
Kan men hier zijde koopen?
Kan men opstaan?
Kan men zitten gaan?
't Kan mij niet schelen.
't Kan mij soms hinderen.

't Kan niet langer bewaard worden dan een of twee dagen.
't Kan niet lang houden.
Kan op dit papier geschreven worden?
't Kan wel iets minder, Mijnheer.
't Kan wel zoo.
Kasten, tafels, stoelen, rustbanken, waschtafeltjes, ledikanten en voetenbankjes.
Katten vangen muizen.
Katuilen hebben een onheilspellend gezicht.
Keer al de borden om.
Keer de binnenzijde naar buiten.
Keer den bodem naar boven.
Keer terug.
Kent gij dezen persoon?
Kinderen eten veel.

Ajar bandjir itoe tərbolihkah disimpangkan?

Djadikah bagini? of: *Bolihkah bagini?*
Kalau tiada dapat tali jang bajik, mĕlainkan sĕhaja bĕli sĕhadja bĕnang nanas, itoelah sĕhaja pintal boewat mĕndjahit.
Bolihkah sĕhaja dapat kĕntang disini?
Bolih akoe dapat kareta sewa disini?
Bolihkah sĕhaja bĕrdjalan disini?
Tiadakah dapat orang mĕmbĕli bibit pokok nijoer?
Bolih dapat kĕntang disini?

Bolihkah doedoek disini?
Dapat dibĕli soetĕra disini?
Bolihkah orang bangoen?
Bolihkah orang doedoek?
Sĕhaja tidak pĕdoeli.
Tĕrkadang-kadang itoe mĕjoesahkan dakoe.
Tidak bolih disimpan lĕbih dari sahari doewa hari.
Tərbolih tahan lama.
Kartas ini bolihkah ditoelisi?

Bolih koerang sadikit, Toewan.
Bolih bagitoe.
Lamari, medja, koersi, bangko, medja basoeh moeka, tĕmpat tidoer dan bangko kaki.
Koetjing tangkap tikoes.
Boeroeng hantoe itoe moekanja sijal.
Balikkan sĕgala pinggan.
Balikkan dalamnja kaloewar.
Balikkan pantatnja ka-atas.
Baliklah.
Kĕnalkah ĕngkau orang ini?
Anak-anak makan banjak.

Kinderen, klein- en achterkleinkinderen zijn afstammelingen.
Kleine kinderen, die pas gespeend waren en nog niet konden loopen.
Klop de hakken goed vast.
Klop de stof goed uit dien ransel.

Koeien en schapen herkauwen en geven melk.
Koetsier, houd op.
Koetsier, rijd ons naar den boom (het tolkantoor).
Koetsier, rijd snel.
Koetsier, span in.
Koetsier, waarom zorgt gij niet voor dat alles?
Koffij groeit op Java.

Koffij met melk en suiker.

Koffij, thee en chocolade zijn goede dranken.
Kokos- en katjangolie worden geperst in eene pers.
Kok, waar is uw eten.
Kok, waarom is het eten niet gaar?
Komaan, laat ons een luchtje gaan scheppen.
Komaan, laat ons eerst eten.
Komaan, laat ons in den hof gaan spelen.
Komaan, nu opgenomen; ik heb al te lang moeten wachten.

Komen al de eieren, die men er onder legt, uit?
Komen er wel eens tijgers in de rietttuinen?

Kom vriend, drink thee. — Of wilt gij liever koffij? Die is er ook.

Anak, dan tjoetjoe, tjitji itoe katoeroenan.
Kanak-kanak jang bĕharoe lĕpas soesoe dan bĕlom tahoe bĕrdjalan.
Toemĭtnja poekoel rapat-rapat.
Rangsel itoe poekoel bajik-bajik sampei kilang haboenja.
Lĕmboe dan kambing mĕmamah bijak dan mĕmbĕri ajar-soesoe.
Hei koesir, bĕrhĕntilah.
Hei koesir, hantarkan kita kapĕbejan.
Hei koesir, larikan koeda.
Hei koesir, pasang kareta.
Hei koesir! mĕngapa tiada ĕngkau djagaī samoewanja itoe?
Pokok koppi toemboeh ditanah Djawa.
Ajar koppi dĕngan soesoe dan goela.
Ajar kopi, teh dan tjokĕlat itoe minoeman jang bajik.
Minjak kĕlapa dan minjak katjang di-apit dalam apitan.
Kokki, mana makananmoe.
Kokki, mĕngapa makanan tă matang?
Mari, kita pĕrgi ambil-ambil angin.
Mari, kita măkan dĕhoeloe.
Mari, kita pĕrgi bĕrmajin-majin kataman.
Ajo, sakarang angkat sĕhadja; soedah lama bĕnar akoe bĕrnanti-nanti.
Bĕrapa ditaroh tĕlor samoewanja dittas?
Adakah pĕrnah harimau masoek kadalam kĕbon-kĕbon tĕboe?
Mari ĕntjik, minoemlah ajar teh. Ataw ĕntjik lĕbih soeka minoem ajar kopi. Ada djoega.

Kom gauw terug.
Kom het goed halen.
Kom het huis niet uit.

Kom, ik ga naar huis.
Kom, ik ga slapen.
Kom, ik wil maar een eind loopen (te voet gaan).
Kom in allen gevalle bij mij, dan zal ik zien.
Kom, laat ons drieën beraadslagen met den oudste van het vaartuig.
Kom, laat ons het beschouwen.
Kom, laat ons naar den armen man gaan zien.
Kom morgen bij mij met de rekening, dan zal ik je betalen.

Kom mij niet weêr onder de oogen.
Kom overmorgen vroeg maar in dienst.
Kom spoedig; 't is hoog tijd, dat wij vertrekken.
't Komt er niet op aan hoe gij het doet, als het maar tot stand komt.
't Komt mij zoo niet voor.
Kom vriend, help dien heer toch.

Kom, wij gaan naar beneden.
Kom, wij gaan visschen.
Kom, wij zullen er onderzoek naar gaan doen.
Koning zijn door Gods genade.

Koninklijke kleederen.
Kook de rijst goed gaar.

Kook deze melk.
Kook het in water af.
Koolen als kinderhoofden.

Lĕkas balik.
Datanglah ambil barang-barang.
Djangan ĕngkau kaloewar dari dalam roemah.
Ajo, akoe poelang.
Ajo, akoe pĕrgi tidoer.
Ajo, akoe mawoe bĕrdjalan kaki sĕhadja sadikit.
Datang djoega ĕngkau karoemahkoe, bolih akoe lihat.
Marilah kita moeāfakat bĕrtiga kapada toewa-toewa pĕrahoe itoe.
Mari, kita pandang itoe.
Mari, kita pĕrgi lihat orang miskin itoe.
Besoek ĕngkau datang karoemahkoe, bawa djoemlahnja, nanti akoe bajar oewangnja.
Djangan ĕngkau bĕrani datang kapadakoe lagi sakali.
Bajik loesa pagi-pagi ĕngkau masoek.
Lĕkaslah; soedah tĕrlampau dari waktoe kita bĕrbalik.
Tidak mĕngapa bageimana pon ĕngkau boewat, asal mĕndjadi.
Himat sĕhaja boekan bagitoe.
Hei awang, toeloenglah kiranja toewan itoe.
Mari, kita toeroen.
Mari, kita pĕrgi tangkap ikan.
Mari, kita pĕrgi pĕriksa.

Mĕndjadi radja olih anoegĕraha Allah.
Pakeijan karadjaän.
Masaklah nasi sampei matang bajik-bajik.
Masaklah ajar-soesoe ini.
Rĕboeslah dalam ajar.
Koebis sakĕpala boedak bĕsarnja.

Koop geen kromgegroeide kommers, maar koop goede.
Koop gij de kalk maar.

Koop mij wat naalden en spelden in de Moorenwijk.
Koperen en ijzeren ketenen.
Koperen voorwerpen.
Krijg mij de lont eens en zoek mij eene vette kip.

Krijg mij een overhemd uit de kast.
Kunnen de gewoonten in dit land niet veranderd worden?
Kunnen deze gewoonten of verkeerde gebruiken niet veranderd worden?
Kunnen die paarden niet loopen?
Kunnen die paarden niet meer, of hebben ze kuren?
Kunt gij de maat nemen?
Kunt gij getuigen bijbrengen?

Kunt gij heden nog lossen?

Kunt gij met stalen pennen schrijven?
Kunt gij mijn goed wasschen?

Kunt gij mij spoedig kippen, eenden en ganzen zoeken? dezen nacht zal het schip zeilen.

Kunt ge ook zadels en paardetuig verstellen?
Kunt gij stoelen overtrekken en matrassen maken?

Kunt gij tafel bedienen?
Kunt gij wat koffij laten zetten?

Kijk nog maar eens goed, 't is stellig hier ergens.

Djanganlah bĕlikan timoen jang kĕrekoet. bĕlikan jang bajik.
Ĕngkau bĕlikan kapoernja sĕhadja.
Bĕlikan akoe djaroem dan pĕniti sadikit dikampoeng kodja.
Rantei-rantei tĕmbaga dan bĕsi.
Bĕnda daripada tĕmbaga.
Ambilkan akoe tali api saběntar dan tjĕharikanlah akoe sapei-koer hajam jang gĕmoek.
Ambilkan akoe satoe kamedja dari dalam almari.
Tiadakah bolih di-obah-obah ādat nagĕri ini?
Tiadakah bolih di-obah-obah ādat ataw barang pĕkĕrdjaän jang tiada bajik ini.
Koeda itoe tarbolih djalan?
Koeda itoe takoewat lagi, ataw nakal ija? (ran?
Dapatkah ĕngkau ambil oekoe-
Dapatkah ĕngkau mĕmbawa saksi?
Bolihkah hari ini djoega ĕngkau bongkar moewatan?
Dapatkah ĕngkau mĕnjoerat dĕngan kalam bĕsi?
Bolihkah ĕngkau basohkan kajin-kajinkoe?
Bolihkah ĕngkau pĕrgi tjĕharikan akoe hajam, itik dan angsa lĕkas? sakarang malam kapal hĕndak bĕrlajar.
Dapatkah ĕngkau bajiki sella dan pakeijan koeda pon?
Dapatkah ĕngkau mĕngoelaskan koersi dan mĕmboewat kasoer (boelsak)? (dja?
Dapatkah ĕngkau mĕlajani me-
Bolihkah ĕngkau soeroh boewat kopi sadikit?
Tengŏk lagi bajik-bajik; tĕntoe ada disini-sini djoega.

L.

Laat al die geweren hier brengen.
Laat dat paard beslaan.

Laat dat vuur blusschen.
Laat dat zoo zijn, maar die weg kan zoo niet blijven.
Laat de deur zoo laat 's nachts niet open staan.
Laat de gelederen opsluiten.
Laat de getuigen binnen komen.

Laat de gordijnen vallen.
Laat de koelie water brengen.
Laat de kok eene jonge geit slachten en aan het spit braden.
Laat de manschappen halt houden en keer naar de kazerne terug.
Laat de manschappen weêr inrukken.
Laat den hond dat varken wegjagen.
Laat de paarden niet struikelen.
Laat de paarden wat langzamer loopen.
Laat de politie-oppasser binnenkomen.
Laat de schipper met u hier komen, dan kan ik met hem afspreken.
Laat de wielen van het rijtuig begoten worden.
Laat die goederen niet nat worden.
Laat dien hond uit.
Laat die paarden elkaar zoo niet bijten.

Sĕgala sĕnapang itoe soeroeh bawa kamari.
Kaki koeda itoe soeroeh kĕnakan bĕsi.
Soeroehlah padamkan api itoe.
Kĕndatilah, tĕtapi djalan itoe tæbolih tinggal bagini.
Djangan bijarkan pintoe tĕrkangkang malam-malam.
Soeroeh rapatkan baris.
Soeroeh masoek orang-orang saksi.
Laboehkanlah tirei (kĕlamboe).
Soeroeh koeli bawa ajar.
Soeroeh koki potong sæeikoer anak kambing, soeroeh panggang.
Soeroeh orang bĕrhĕnti dan poelang katangsi.

Soeroeh orang itoe kĕmbali kadalam tangsi.
Soeroehkan andjing halaukan babi itoe.
Djangan koeda itoe tĕrgĕlintjir.
Bijarkan koeda itoe bĕrdjalan pĕlahan-pĕlahan sadikit.
Mata-mata polis soeroeh masoek.

Soeroeh djoeragan datang kamari sĕrtamoe, bolih akoe bĕrdjandji dĕngan dia.
Soeroehlah roda kareta itoe disirami.
Barang-barang itoe djangan djadi basah.
Bijarlah andjing itoe kaloewar.
Djangan bijarkan koeda itoe bĕrgigit-gigitan bagini.

Laat een ander rijtuig bij den chinees halen.
Laat een kip aan het spit braden en nog een tot soep maken.
Laat een nieuwe koopen.
Laat een paar vischen koken.

Laat hem begaan, hij heeft toch niets anders te doen.
Laat hem boven komen.
Laat hen alleen spelen.

Laat hen stil zijn.
Laat het alleen.
Laat het blijven.
Laat het aan zichzelf over.
Laat het staan.
Laat het anker niet vallen; roei liever wat, opdat wij er spoedig kunnen zijn.
Laat het blijven zooals het is.
Laat het bovenleder wat hoog zijn, opdat het de enkels omsluite.
Laat het daar maar staan tot het geheel op is.
Laat het gaan zoo als het kan.

Laat het hem telkens weêr over doen, totdat het goed is.
Laat het maar blijven.
Laat het mij zien.
Laat het niet aan groenten ontbreken.
Laat het nog niet toe.
Laat het vooreerst blijven waar het is.
Laat hij geen Maleisch spreken.
Laat men mij met een rijtuig tegemoet gaan.
Laat mij bij den kleinen boom aan wal stappen.
Laat mij eens wat jassen, broeken en vesten zien.

Soeroeh ambil kareta lajin ditĕmpat orang tjina.
Soeroeh panggang sæikoer hajam, sæikoer lagi boewat sop.
Soeroeh bĕli jang bĕharoe lajin.
Soeroeh rĕboes ikan barang doewa tiga eikoer.
Bijarkan dia boewat; dia tæda apa lajin kĕrdja.
Soeroeh ija najik ka-atas.
Bijarkan marika-itoe majin sĕndiri.
Bijar marika-itoe dijam.

Bijarkan.

Djangan laboehkan saoeh; bajik bĕrdajoeng sadikit, soepaja lĕkas kita sampei.
Bijarkan sapĕrti jang ada ini.
Koelit atasnja bijar pandjang sadikit, bolih mĕnoetoep koerakoera kaki.
Tinggalkandisana sĕhadja sampei habis sama sakali.
Bijarkanlah djadi sabolih-bolihnja.
Soeroeh dia oelang-oelangi itoe, sampei djadi bĕtoel.
Tinggalkan sĕhadja.
Bĕrilah akoe lihat.
Djangan ada koerang sajoersajoeran.
Djangan lĕpaskan dĕhoeloe.
Bijarkan dĕhoeloe ditĕmpat jang ada ini.
Djangan ija bĕrtoetoer Malajoe.
Soeroeh orang dĕngan kareta pĕrgi bĕrtĕmoe dĕngan akoe.
Bijar di Bom kĕtjil akoe najik darat.
Tjoba akoe lihat bĕbĕrapa djas tjĕlana dan rompi.

Laat mij het zien.
Laat mij met vrede.
Laat mijn goed niet wegraken.

Laat mij toch alleen.
Laat mij toch niet verdrinken.

Laat mij uwe tong eens zien.
Laat niemand in mijne studeerkamer komen.

Laat ons aan tafel gaan.
Laat ons dat doen op goed geluk af.
Laat ons den vijand overvallen eer hij van de zaak weet.

Laat ons er dadelijk heengaan, om de schade op te nemen.

Laat ons hem maar wegzenden.
Laat ons naar huis gaan, want de zon is al onder.
Laat ons onder dezen boom gaan zitten.
Laat ons wat met elkander praten.
Laat ons wat samen praten.

Laat ons zien wie van ons het verste gooien kan.
Laat staan lachen, zij glimlachte niet eens.
Laat toch dat kind slapen.
Laat u raden.

Laat u toch niet bedriegen.

Laat uwe woorden niet vele zijn.

Laat uw vlieger hoog opgaan.
Laat van voren en aan de zijden ruimten open voor ingangen.

Pĕrlihatkanlah itoe kapadakoe.
Djangan ganggoe sama sĕhaja.
Djangan hilang barang-barangkoe.
Bijarkan akoe sĕorang dirikoe.
Djanganlah akoe kautĕnggĕlamkan.
Tjoba akoe lihat lidahmoe.
Djangan bĕri sĕorang pon masoek bilik tĕmpat akoe mĕnoelis.
Mari kita doedoek dimedja.
Mari kita boewat ini oentoeng toewah ākal.
Bajiklah kita mĕndatangi moesoeh dĕhoeloe daripada dikĕtahoeïnja akan pĕrkara itoe.
Bajiklah sabĕntar djoega kita kasana akan mĕmĕriksaï roeginja.
Bajik kita soeroeh dia pĕrgi.
Mari kita poelang, karĕna matahari soedah masoek.
Bajik kita doedoek dibawah pokok ini.
Mari kita bĕrtoetoer-toetoer sabĕntar.
Mari kami toetoer-mĕnoetoer sadikit.
Mari kita tjoba-tjoba mĕlimpar sijapa djawoeh.
Djanganlah tĕrtawa, tĕrsĕnnjoem pontidak.
Bijarkanlah boedak itoe tidoer.
Hĕndaklah ĕngkau tarima nasihat.
Djangan tah bijarkan ĕngkau ditipoe.
Djangan bĕrbanjak-banjak katamoe. (*tinggi.*
Bijar lajanganmoe najik tinggi-
Dihadapan dan dikiri-kanan tinggalkan tĕboeka akan tĕmpat orang masoek kaloewar.

Laat zeggen wie het wil, ik geloof het niet.
Lager dan de toppen der bergen.

Landwaarts en zeewaarts.
Langen tijd spraken wij over en weder, maar konden het niet eens worden.
Langs de kust varen.
Langs de rivier.
Lap dat baadje.
Leeft hij nog? Ja.

Leen mij toch een paar gulden.

Leen mij twee centen.

Leer dat van buiten.
Lees hardop.
Leg de prauw aan dien paal vast.
Leg de de sigaren in het kistje.

Leg de sloep vast aan de groote trap.
Leg dit naast elkander en niet boven op elkander.
Leg eene mat onder deze goederen.
Leg een heete pap op zijn buik.

Leg een vasten knoop.
Leg het ergens neêr.
Leg het hier neêr.
Leg het op de tafel.
Leg het voorover.
Leg het weêr weg.
Leg het wijder uit elkander.
Leg uwe linkerhand op den Koran, steek de rechterhand in de hoogte en zeg mij deze woorden na.

Let goed op uwe passen.

Sijapa pon bajik kata bagitoe, akoe tapĕrtjaja.
Tingginja koerang daripada kĕmoentjak goenoeng.
Mĕndarat dan mĕlawoet.
Lama kami bĕrbantah-bantahan, maka tiada bŏlih djadi sakata.

Bĕrlajar mĕnjoesoer pantei.
Sapandjang soengei.
Tampalkanlah badjoe itoe.
Adakah ija lagi hidoep! Hidoep djoega.
Bĕrilah akoe pindjam kiranja barang doewa tiga roepijah.
Bĕrilah pindjam sama akoe barang doewa sen.
Apal-apalkan ini.
Batja koewat-koewat.
Tambatkanlah pĕrahoe pada tijang kajoe itoe.
Boeboehlah sĕroetoe itoe dalam pĕti-kĕtjilnja.
Tambatkanlah sampan pada tangga bĕsar itoe.
Tarohkan dĕkat-dĕkat, djangan soesoen satoe di-atas satoe.
Hamparkan tikar dibawah barang-barang ini.
Boeboehlah boeboer panas pada pĕroetnja.
Simpoelkan mati-mati.
Lĕtakkan dimana pon bajik.
Lĕtakkan disini.
Lĕtakkan dimedja.
Tiarapkan ini.
Tarohkan kĕmbali.
Rĕnggangkan sadikit.
Tarohlah tangan-kirimoe pada kitab Koran, dan oendjoekkanlah tangan-kananmoe kaatas dan katakanlah pĕrkataänkoe ini. (kahmoe.
Djaga bajik-bajik akan lang-

Leuningstoelen of stoelen zonder leuning?
Leve de koning!
Levensmiddelen op crediet koopen.
Lieden hebben hem aan den mond der rivier gevonden.
Ligt uw dorp aan den grooten weg?
Ligt uw dorp in het gebergte of in de vlakte.
Loop achter mij.
Loop hard en roep hem terug.
Loop niet zoo langzaam.

't Loopt over.
Lucht die kleêren.
Luid de bel (of klok).
Luid de bel voor het eten.
't Lijkt beter dan het is.
Lijn uw papier niet te nauw of te wijd.

Koersi palang ataw koersi pĕrampoewan?
Daulat baginda!
Makan bĕrhoetang.

Didapati orang akandia dikoewala soengei.
Adakah doesoenmoe itoe dĕkat djalan bĕsar?
Doesoenmoe itoe dipĕgoenoengankah ataw dilĕmbah?
Bĕrdjalanlah dibĕlakang akoe.
Larilah; panggil dia kĕmbali.
Djangan bĕrdjalan pĕrlahan-pĕrlahan bagitoe.
Pĕnoehnja sampei mĕlimpah.
Anginkanlah pakeijan itoe.
Gojang lotjeng.
Gojang lontjeng panggil makan.
Bajiknja koerang dari roepanja.
Kartasmoe djangan kaumistar tĕrlaloe rapat ataw tĕrlaloe djarang.

M.

Maak dat eens open en laat mij zien hoe het er uitziet.
Maak de deur nog niet open.

Maak de hakken wat hoog, opdat zij hellen.
Maak de rekening op, dan zal ik u betalen.
Maak de zoolen niet te dik.

Maak deze trekpot eerst schoon.

Maak dit overal bekend.

Maak een schroevendraaier.

Tjoba boeka, bijar akoe lihat bageimana roepanja.
Pintoe djangan boekakan dĕhoeloe.
Toemitnja bijar tinggi sadikit, bolih ija mĕnoenggang.
Toeliskan soerat kira-kira nanti sĕhaja bajar.
Pĕrboewatkanlah tĕlapakannja djangan tĕrlaloe tĕbal.
Bĕrsihkanlah tĕmpat tèh ini dĕhoeloe.
Masjhoerkanlah itoe dimanamana.
Pĕrboewatkanlah pĕmoetar sĕkĕroep.

Maak een sleutel voor dit slot.

Maak een steel aan den houweel.

Maak een touwtje aan de deur.
Maak er een kleine teekening van.
Maak geen gekheid.
Maak geen omslag.
Maak het vooral stevig.

Maak het zoo stevig als gij kunt.
Maak het zoo wit als het kan.
Maak mij een hakmes met goed staal.
Maak mij een paar schoenen en een paar laarzen.
Maak mij er een met bloemwerk aan het hoofd- en voeteneinde.

Maak mijne uniform gereed.

Maak mij zes witte broeken.

Maak nieuwe ijzeren hoepels om deze vaten.
Maakt ge alleen het houten geraamte van het huis gereed, of zet ge het meteen op.
Maakt gij de kleeren zelf?
't Maakt niets uit. 't Is niets.
Maak voort!
Maak voort, want dezen avond zullen de jachten onderzeil gaan.
Maak wat voort met het opnemen van die zaken.
Maak ze niet te lang, en een weinig sluitend, dat juist de voet er in kan.
Maandagavond vertrek ik met de boot.
Maandelijks ontvangt hij zijn loon.

Koentji ini pĕrboewatkanlah anak koentjinja.
Boewatlah kajoe pĕnĕgang pada tjangkoel itoe.
Pintoe itoe bĕrilah tali.
Pĕrboewatkanlah pĕta kĕtjil.
Djangan majin gila.
Djangan soesah-soesah.
Hoebaja-hoebaja pĕrboewatlah itoe dĕngan koekoeh.
Tĕgohkanlah sabolih-bolihmoe.
Boewatlah poetih sapoetihnja.
Pĕrboewatkanlah akoe sabilah parang pakei wadja jang bajik.
Pĕrboewatkanlah akoe sĕpatoe sapasang dan sĕtiwal sapasang.
Pĕrboewatkanlah akoe satoe dĕngan karangan boenga ditĕmpat kĕpala dan ditoempoean kaki.
Sadiakanlah pakeijankoe kompani.
Pĕrboewatkanlah akoe tjĕlana poetih ĕnam hĕlei.
Tong ini pĕrboewatkanlah simpei bĕsi jang bĕharoe.
Mĕnggĕram sĕhadjakah ĕngkau, atawe sampei mĕndirikan sakali. (sĕndiri?
Ĕngkau boewat pakaijan itoe Tidak mĕngapa.
Lĕkas!
Lĕkas-lĕkas, sakarang malam itoe sĕkotji mawoe bĕrlajar.

Angkatlah lĕkas sĕgala barang-barang itoe.
Djangan pandjang tĕrlaloe, bijar sĕmpit sadikit, sama moewat dĕngan kaki.
Malam sĕlasa akoe bĕrlajar dĕngan kapal api.
Tijap-tijap boelan ija tarima gadjinja.

Maar wie zal dan mijn goed dragen?
't Mag goed zijn voor een korten tijd, maar niet op den langen duur.
Mag hier tabak gerookt worden.
Mag ik dit nemen, Mijnheer?
Mag ik eene pisang hebben, Mijnheer?
Mag ik u de maat nemen?
Mag ik uitgaan? Ja.
Mandoor, laat andere paarden voorspannen.
Man en vrouw zijn gehuwde lieden.
Meer been dan vleesch.

Meer regen dan gewoonlijk.
Meet het gedeelte van den weg op, dat door de overstrooming bedorven is.
Melk is een goede en versterkende drank.

Men behoort aalmoezen te geven om Gods wil.
Men beraadslaagde over het uitrusten van een schip.
Men bespeelt de muziekinstrumenten.
Men brengt allerlei gekochte zaken naar huis.
Men brengt allerlei koopwaren.

Men doet de lamp uit.
Men gaat de mosterd aanmengen, Mevrouw.
Men geeft de uren aan door het slaan op een groot, hol stuk hout.
Men gelooft het niet.
Men had een gat in zijn vaartuig geslagen.

Kalau bagitoe sijapa akan mĕmikoel barang-barangkoe?
Bajik djoega sabĕntar ini, tĕtapi tæbolih tinggal lama.

Bolih orang minoem tĕmbakau disini?
Bolih sĕhaja ambil ini Toewan?
Mintalah sabidji pisang, Toewan!
Bolih sĕhaja ambil oekoer?
Bolih sĕhaja pĕrgi? Bolih.
Mandor, soeroeh pasang koeda lajin.
Orang laki bini itoe orang jang soedah kawin.
Tĕrlĕbih banjak toelangnja daripada isinja.
Hoedjan lĕbih dari djangkanja.
Oekoerlah bĕhagian djalan jang soedah roesak dipoekoel bandjir itoe.
Ajar-soesoe itoe minoeman jang bajik dan jang mĕngkoewatkan badan.
Patoet orang mĕmbĕri sĕdekah karĕna Allah.
Orang bĕrmoeāfakat akan hal mĕlangkap saboewah kapal.
Orang mĕnaboeh boenji-boenjian.

Orang mĕmbawa poelang akan pĕlĕbagei bĕli-bĕlian.
Orang mĕmbawa pĕlĕbagei djoewalan.
Orang mĕmadamkan pĕlita.
Orang pĕrgi katjau moster, Njonja.
Djam-djam itoe dibĕri tahoe dĕngan dipoekoel tongtong.

Orang tiada pĕrtjaja itoe.
Pĕrahoenja soedah ditĕmboekkan orang.

Men heeft hem den hals afgesneden.
Men heeft hem lang gezocht, eer men hem vond.
Men heeft het gestolen.
Men heeft mij aangaande u bericht.
Men heeft mij verhaald, dat uwe zeereis vol gevaren geweest is.
Men heeft twee soorten van kokos-olie, lampolie en olie voor de keuken.
Men houdt niet van mij.
Men is bezig met doek te weven.
Men is ze gaan krijgen, Mijnheer.

Men leeft niet om te eten.

Men maakt dat uit de hand.

Men maakt die zaak openbaar.
Men maakte drie dagen lang toerustingen.
Men mag God niet verzoeken.
Men moet God meer gehoorzamen dan de menschen.

Men moet niet zoo vrijpostig zijn.
Men moet ze koopen als ze te krijgen zijn.
Men opende voor hem het graf en zocht voor hem den schedel van den doode.
Men plakt dat geschrift op alle hoeken der straten aan.
Men plant ze gewoonlijk met eene tusschenruimte van drie pieken.
Men schrabt het hout af.
Men stopt zijn mond dicht met doek. (te brengen.
Men trachtte hem om het leven

Soedah dikĕrat lehernja.

Lama ditjĕhari sabĕlom didapati orang akandia.
Orang soedah tjoeri.
Orang soedah bĕrchabar kapadakoe akan kalmoe.
Ditjĕritĕrakan orang kapadakoe akan pĕlajaranmoe itoe banjak bĕhajanja.
Ada doewa matjam minjak kĕlapa, ija-itoe minjak lampo dan minjak makan.
Akoe tiada disoekaï orang.
Orang doedoek bĕrtĕnoen kajin.
Soedah orang pĕrgi ambil, Toewan.
Tiada sĕbab makan sĕhadja orang hidoep.
Orang mĕmboewat itoe dĕngan tangan.
Orang mĕnjatakan pĕrkara itoe.
Orang bĕrlangkap tiga hari lamanja.
Tabolih orang mĕntjobaï Allah.
Haros orang mĕnoeroet pĕrintah Allah tĕrlĕbih daripada pĕrintah manoesija.
Tapatoet orang bĕrani bagitoe.

Hĕndaklah orang mĕmbĕli apabila bolih mĕndapat dia.
Orang mĕmboekakan dia koeboer itoe dan ditjĕharikannja dia tĕngkorak itoe.
Orang mĕnempelkan soerat itoe pada sagĕnap simpang.
Adat orang mĕnanam dia dĕngan tiga toembak djarakņja.

Orang mĕngikiskan kajoe itoe.
Orang mĕnjĕmpalkan moeloetnja dĕngan kajin.
Orang tjoba mĕmboenoeh akandia.

Men vecht zeer verwoed.

Men verkoopt op de markt allerlei groente en touwwerk.
Men wil hun geen voorschot geven.
Men wordt dikwerf door hem geholpen.
Men zakt tot aan zijne enkels in den modder.
Men zal eene koe slachten.
Men zegt, als er een goede wind is, dan kan men in vijftien of zestien dagen terug zijn.
Men zegt dat de muitelingen geslagen zijn.
Men zegt, dat gisteren zijn goed gestolen is.
Men zegt dat hij gehuwd is.
Men zegt, dat hij verdronken is.

Men zeide mij, dat gij ziek waart.
Meng deze twee onder elkander.
Met afschrijven wordt er licht iets vergeten of bijgedaan.

Met den koning spijzen.
Met den vijand eenige schoten wisselen.
Met dit geweer moogt gij niet op wacht gaan.
Met God zijn wij sterk.
Met het ophouden van den regen.
Met hun vijven gebroeders verschenen zij voor den vorst van Malaka.
Met nijd; uit nijd.
Met ons vijven.
Met oprechtheid.

Met rechtvaardigheid geeft hij zijne bevelen.
Met schande sterven.

Orang bĕrpĕrang itoe tĕrlaloe saboer.
Dipasar orang djoewal sajoersajoeran dan tali-mali.
Orang tamawoe mĕmbĕri pandjar kapadanja.
Kĕrap kali orang ditoeloengi olihnja.
Betjak sahinggan mata kaki.

Orang hĕndak sĕmbileh lĕmboe.
Kata orang, kalau ada angin bajik, lima ĕnam-bĕlas hari bolih balik.
Chabarnja orang doerhaka itoe soedah kalah pĕrangnja.
Kata orang, kalamarin barang-barangnja ditjoeri.
Orang kata dia soedah kawin.
Kata orang ija soedah mati tĕnggĕlam dalam ajar.
Katanja ĕngkau sakit.

Tjampoer kadoewanja ini.
Kalau disalin moedah tĕrloepa apa-apa atāw ditambah sasoeatoe.
Makan sahidangan dĕngan radja.
Bĕrtoekar obat dan peloeroe dĕngan moesoeh.
Sĕnapang ini tabolih ĕngkau pakei ditĕmpat djaga.
Dĕngan Allah koewatlah kita.
Sĕrta bĕrhĕntilah hoedjan.
Marika-itoe kalima bĕrsaudara pon mĕnghadaplah Jang dipĕrtoewan Malaka.
Dĕngan dĕngkei.
Kami kalima orang.
Dĕngan soenggoeh-soenggoeh hati, of: *dĕngan toeloes hati.*
Dĕngan ādil diběrinja pĕrintah.

Mati dalam katjĕlaännja.

Met St. Juttemis als de kalvers op het ijs dansen.
Met uw hoevelen waart gij in het vaartuig?
Met uw hoevelen werkt gij; met uw tweeën of met uw drieën?
Met vrouw en kinderen behouden aan land komen.
Met weinig moeite is alles in orde gemaakt.
Met welke naalden naait ge de schoenen?
Met welk garen naait ge de schoenen?
Metselaar, hier moet gij eene muur maken.

Mevrouw, geef een weinig geld, want de winkelier geeft niet op crediet.
Mevrouw heeft mij laten roepen.

Mevrouw is in de kamer.
Mevrouw snijdt brood.
Mevrouw weet het niet; tegenwoordig zijn de kippen te Batavia duur.
Mevrouw zegge slechts hoeveel het kost, dan zal ik het betalen.
Mevrouw zit kousen te breien.

Midden in de stad.
Misschien heeft hij er wel die gereed zijn.
Misschien, Mijnheer! Wacht ik zal dezen man nog eens vragen.
Misschien zal u spoedig een kamer boven kunnen krijgen.
Moedertje, ben je ook een oorlogsbrik of kruisboot tegengekomen?

Besoek Pon kalau koetjing pakei tandoek.
Ĕngkau bĕrapa orang didalam pĕrahoe itoe?
Bĕrapa orang ĕngkau bĕkĕrdja, bĕrdoewakah ataw bĕrtiga?

Najik darat dĕngan salamat sĕrta dĕngan anak bininja.
Dĕngan sadikit oesaha dapat dibajĕki samoewanja itoe.
Dĕngan djaroem apa ĕngkau mĕndjahit sĕpatoe itoe?
Dĕngan bĕnang apa ĕngkau mĕndjahit sĕpatoe itoe?
Hei toekang batoe, disini hĕndaklah ĕngkau mĕmboewat pagar tembok.
Njonja, bĕrilah sadikit wang bĕlandja, karĕna orang dikĕdei tiada mawoe bĕri hoetang.
Njonja soedah soeroeh panggil sama sĕhaja.
Njonja ada dalam bilik.
Njonja mĕmotong roti.
Njonja tiada tahoe; sakarang di Batawi hajam mahal.

Bĕrapa haryanja Njonja katalah, soepaja bolih sĕhaja bajar.

Njonja doedoek mĕradjoet saroeng kaki.
Ditĕngah-tĕngah nagĕri.
Barangkali padanja ada jang soedah djadi.
Barangkali, Toewan! Nanti, sĕhaja mawoe bĕrtanja sakali lagi akan orang itoe.
Barangkali lĕkas djoega toewan bolih dapat bilik di-atas.
Adakah ĕmak bĕrĕmoe dĕngan kĕtji pĕrang ataw pĕrahoe pajar?

Moedig gaat hij door alle gevaren heen.
Dĕngan bĕrani ija bĕrdjalan tĕroes daripada sĕgala bĕhaja.

Moet dit huis gedekt worden met hout of met palmblad of met pannen?
Roemah ini akan pakei sirap ataw atap ataw gĕnteng?

Moeten de meubelen in de was gezet of gepolitoerd worden.
Pĕrkakas roemah itoe hĕndak disapoe lilin ataw disapoe politoer?

Moeten uwe lieden ook in de koffijtuinen werken?
Orang-orangmoe disoeroeh bĕkĕrdja dalam kĕbon kopi djoega?

't Moet gedaan worden, zoo goed als 't gaat.
Mawoelah diboewat bageimana jang bolih.

Moet mijnheer morgen exerceeren?
Toewan mĕsti baris esoĕk hari?

't Moet waar zijn.
Pĕsti itoe bĕnar.

't Moet zoo zijn.
Pĕsti ada bagitoe.

Mogelijk, als het een goede kip is, komen ze allen uit; mogelijk zijn er vijf of zes vuil.
Barangkali, kalau hajam bajik, samoewanja ditĕtasnja; barangkali ada lima ĕnam bidji tĕmbĕlang.

Mogelijk ga ik nog verder.
Barangkali akoe pĕrgi lĕbih djawoeh lagi.

Mogelijk ga ik op Riouw wonen.
Barangkali sĕhaja pĕrgi tinggal di Riau.

Mogelijk is het nat weder, dan kan het goed niet drogen.
Sijapa tahoe, barangkali hari hoedjan, pakeijan tabolih kĕring

Mogelijk is het zoo en mogelijk niet.
Barangkali bagitoe, barangkali tidak.

Mogelijk kan men ze in het geheel niet krijgen.
Barangkali tiada dapat sakalikali.

Mogelijk over vier en twintig dagen komen de kippe-eieren pas uit.
Barangkali doewa-poeloh-ĕmpat hari bĕharoelah hajam mĕnĕtas.

Mogelijk vergaat de schuit, want zij is te zwaar geladen en de golven zijn hoog.
Barangkali karam pĕrahoe itoe, karĕna tĕrlaloe sarat, lagipon ombak bĕsar.

Mogelijk wil hij den brief zijner ouders beantwoorden.
Barangkali ija hĕndak mĕmbalas soerat orang toewanja.

Mogelijk word het door de koeien vertrapt, als er niemand op past, Mevrouw.
Barangkali dipidjak-pidjak lĕmboe, kalau tiada orang toenggoe, Njonja.

Mohammedanen gebruiken geen sterke dranken.
Orang Islam tiada minoem minoeman jang kĕras.

Morgen, heel vroeg, gaan wij hengelen en komen 's avonds terug.
Morgen is het betaaldag.
Morgen ochtend zal ik laten weten of het doorgaat of niet.
Morgen trouwen die beiden.

Morgen verhuizen wij.
Morgen vroeg ga ik verhuizen.

Morgen wil ik de zieken bezoeken.
Morgen wil ik een vriend van mij gaan bezoeken.
Mij bevalt zoo iets niet.
Mij is bevolen deze rivier af te leiden.
Mijn beroep is goudsmid.
Mijn bovenkleed is stuk.
Mijn broeder heeft nieuwe, witte Java-rijst, Mijnheer.

Mijn broeder laat zijn paarden iederen dag baden.
Mijne beenen slapen.
Mijne beide jongens hoeden de karbouwen en mijne dochter is met mijne vrouw naar de markt.

Mijne dochter is nog een klein kind en kan nog geen rijst koken.
Mijne kinderen hebben hunnen vader verloren.
Mijne kleederen zijn nat van den regen.
Mijne koorts is teruggekomen.

Mijne moeder had dikwijls maagpijn.
Mijne oogen zijn zwak (duister).
Mijne ooren tuiten.

Esoek pagi-pagi kita pĕrgi mĕngaïl dan hĕndak balik pada malam.
Esoek kaloewar gadji.
Besoek pagi bolih sĕhaja bĕri tahoe djadi atawe tidak.
Esoek harilah kadoewanja kawin.
Esoek kita pindah.
Esoek pagi-pagi akoe mawoe pindah.
Esoek hari akoe hĕndak mĕlawati orang sakit.
Esoek akoe mawoe pĕrgi karoemah sworang sahabatkoe.
Akoe tasoeka bagini matjam.
Akoe disoeroeh mĕngalirkan ajar soengei itoe katĕmpat lajin.
Pĕkĕrdjaän sĕhaja pandei ĕmas.
Badjoekoe soedah kojak.
Ada bĕras Djawa poetih, lagi bĕharoe, toewan, sama abang sĕhaja.
Saoedarakoe soeroeh mandikan koedanja tijap-tijap hari.
Kakikoe kasĕmoet-sĕmoetan.
Kadoewa anak sĕhaja laki-laki mĕnggombalakan karbau, dan anak sĕhaja pĕrampoewan pĕrgi kapasar sĕrta dĕngan bini sĕhaja.
Anakkoe lagi boedak kĕtjil, bĕlanak pon bĕlom tahoe.

Anak-anakkoe ini kahilangan bapanja.
Pakeijankoe basah olih hoedjan.

Dĕmam sĕhaja soedah datang poela.
Adalah iboe sĕhaja itoe koewat datang pĕnjakit bisa hati.
Mata sĕhaja kaboer.
Tĕlingakoe bĕrdĕsing-dĕsing.

Mijne voeten zijn koud.	*Kaki sĕhaja sĕdjoek.*
Mijne vrouw is zes weken lang ziek geweest.	*Binikoe sakit soedah ĕnam djoemaät lamanja.*
Mijne zuster kan goed koken.	*Saoedara sĕhaja pĕrampoewan bolih masak bajik-bajik.*
Mijn grootvader en mijn vader waren ook van dit handwerk en zoo is het op mij overgegaan.	*Daripada nenek sĕhaja dan bapa sĕhaja ini djoega pĕkĕrdjaänja, toeroen poela kapada sĕhaja.*
Mijn haar wordt gesneden.	*Ramboetkoe dipotong.*
Mijnheer, hier is het bestelde werk.	*Toewan, inilah barang jang tĕlah toewan pĕsan.*
Mijnheer is een blanke en een fatsoenlijk man, waarom wil u dan hanen laten vechten?	*Toewan orang poetih, lagi orang bajik-bajik, mĕngapa toewan hĕndak mĕnjaboeng?*
Mijnheer is niet thuis.	*Toewan tada diroemah.*
Mijnheer moet niet in koper betalen; men wil geen kopergeld ontvangen.	*Djangan toewan bajar doewit; orang tiada mawoe tarima doewit.*
Mijnheer N.N. heeft gezegd, dat ik gaan kon.	*Toewan Anoe kata bolih pĕrgi.*
Mijnheer, wees voorzichtig; dat paard slaat.	*Toewan ingat-ingat; koeda itoe soeka mĕnjepak.*
Mijnheer wij zijn er.	*Toewan, kita soedah sampei.*
Mijnheer zal wel niet te vreden zijn.	*Kira-kira toewan tiada akan soeka.*
Mijn hoed kan toch niet weg zijn.	*Masakan topikoe hilang.*
Mijn kind kent de letters al.	*Anakkoe soedah tahoe alif bata.*
Mijn oom was niet te huis.	*Bapa saoedarakoe tada diroemah.*
Mijn paard is óók wit.	*Koedakoe pon poetih.*
Mijn vaartuig ging eene scheepslengte achterwaarts.	*Pĕrahoe sĕhaja oendoer sadjoelat kĕbĕlakang.*
Mijn zoon is al even knap als ik.	*Anakkoe soedah sama pandeinja dĕngan akoe.*

N.

Naar boven en naar beneden.	*Ka-atas dan kabawah.*
Naar de prauw, die daarginds aan de punt van het eiland ligt.	*Kapĕrahoe jang ada ditandjoeng poelau sana.*

Naar den top van dezen berg. Naar gissing is zij tien jaren oud.

Kakĕmoentjak goenoeng ini. Kira-kira oemoernja sapoeloeh tahoen.

Naar het gebod.

Ménoeroet hoekoem; of: *ménoeroet pĕrintah;* of: *satoedjoe dĕngan hoekoem.*

Naar het Oosten en naar het Westen.

Katimoer dan kabarat.

Naar ik verneem.

Sakĕdar panĕngarankoe.

Naarmate het langer ligt, wordt het beter.

Sĕbab lamanja itoe, lagi bajik.

Naar mijne bevinding.

Sakĕdar pĕndapatkoe.

Naar mijne gissing ben ik veertig jaar oud.

Agak-agak sĕhaja oemoer sĕhaja ĕmpat poeloeh tahoen.

Naar mijn oordeel is het daarvoor niet nuttig.

Pada kafikiran sĕhaja tiada itoe bĕrgoena bagei jang dĕmikian.

Naar mijn wensch.

Satoedjoe dĕngan kahĕndakkoe.

Naar voren en naar achteren.

Kahadapan dan kabĕlakang.

Naai alles met sterk draad, dat goed gewast is.

Djahitkanlah samoewanja dĕngan bĕnang jang koewat dan jang pakei lilin bajik-bajik.

's Nachts vliegen de kalongs en vledermuizen.

Pada waktoe malam tĕrbanglah sĕgala kaloeng dan kalalawar.

Na aftrek van alle onkosten blijft er niets over.

Habis dipotong sĕgala bĕlandja, satoe pon tiada tĕbihnja (sisanja).

Na dat gesprek.

Satĕlah soedah pĕrtjakapan itoe.

Nadat hij gebaad had ging hij wandelen.

Satĕlah soedah mandi pĕrgilah ija bĕrdjalan-djalan.

Nadat ze getrouwd waren woonden ze in één huis.

Satĕlah ija kawin, doedoeklah ija sarĕmah.

Na den schooltijd.

(*sĕkolah.*

Na het einde der beraadslaging.

Kĕmoedian daripada waktoe

Na het eten rookten zij eene sigaar.

Satĕlah soedah moeafakat itoe.

Na mijn vertrek.

Satĕlah soedah makan marikaitoe minoem sĕroetoe.

Na regen komt zonneschijn; na lijden komt verblijden.

Satĕlah soedah akoe pĕrgi, of: *kĕmoedian daripada pĕrgikoe,* of: *sapĕninggalkoe.*

Natte en droge bouwgrond, kleigrond en zwart zand.

Habis koedjan datang poela panas; habis soesah datang poela soeka.

Bĕndang dan ladang, tanah lijat dan pasir hitam.

Na verloop van tien dagen had hij nog niets ontvangen.

Na zijn verscheiden leefde zij als weduwe.
Neem alles op één na.

Neem de deksels van de schaaljes.
Neem deze twee gulden. Zou dat genoeg zijn?
Neem deze vruchtenschillen weg en laat het rijtuig voorkomen.
Neem dit bord en ga een stukje vragen.
Neem dit bord weg en geef een schoon.
Neem dit pakje ook nog aan de hand mede.
Neem dit schaaltje weg en plaats het daar.
Neem dit uit den weg.
Neem een soepbord en ga soep halen.
Neem een van de twee.

Neem er die eieren een voor een uit.
Neem het eten af.
Neem het goed uit de mand, leg elke soort afzonderlijk en tel het dan.

Neem het maar; hoeveel wil Mijnheer hebben?
Neem het zoo als het valt?

Neem niet het vette; maar het magere er van.
Neem ook van het geroosterd zwoerd en een weinig saus.

Neemt ge uwe vrouw en kinderen meê?
Neem u het maar.

Kĕmoedian darinada sapoeloeh hari satoepon bĕlom ditarimanja.
Sapĕninggalnja doedoeklah ija djanda.
Ambil samoewa, tinggalkan satoe.
Boekalah sĕgala toetoep pinggan.
Ambillah doewa roepijah ini. Bolih tjoekoep?
Angkat koelit boewah-boewah ini dan soeroh bawa kareta.
Ambil piring ini, pĕrgi minta sapotong.
Angkat piring ini, bawa piring jang bĕrĕsih.
Boengkoesan ini pon djindjingkan.
Angkat ini pinggan, taroh disitoe.
Laloekan ini.
Ambil piring dalam, pĕrgi minta sop.
Ambillah dalam doewa salah satoe.
Kaloewarkan tĕlor ini satoe satoe.

Laloekanlah makanan.
Kaloewarkan kajin-kajin itoe dari dalam kĕrandjang; asingkan satoe-satoe djĕnis, kĕmoedian bilangkan dia.
Ambillah; bĕrapa toewan mawoe?

Tarimalah sabageimana adanja (djadinja).
Djangan ambil lĕmaknja, ambil isinja sĕhadja.
Ambil dari koelit jang dibakar itoepon dĕngan koewahnja sadikit.
Hĕndakkah ĕngkau mĕmbawa akan anak binimoe?
Ambil sĕhadja toewan.

Neem u in acht.
Neem van dit drankje om het uur een lepel in.
Neem wat u aanstaat.
Neem ze maar weg!.
Neem ze maar weg; 't maakt niet uit.
Neem zooveel als ge wilt.
Neen, ik ben de grootste.
Neen, Mijnheer, dat is dezen keer maar zoo.
Neen, Mijnheer, 't is al over tweeën; ik ben vermoeid.

Neen, Mijnheer, ze zijn te zwaar; het lukt niet.
Neen, voor zoo weinig willen wij niet.
Neen, ze zijn van mijne vrouw.
Neen, zóó ver is het niet; het is maar ruim twee palen.
Niemand denkt zoo, dan alleen gij.
Niemand komt er in, Mijnheer, dan alleen uw schrijver.

Niemand wil die vesting aantasten.
Niemand wil hem leenen.

Niemand wist waar het vandaan kwam.
Niet alleen geen vruchten, bloemen waren er zelfs niet op dien boom.
Niet al te dicht bij.
Niet ieder is hiertoe genegen.

Niet lang daarna.
Niet lang daarna ontmoette hij zijn vriend.

Niet met recht hekwerk.
Niet, omdat ik u niet ver-

Ingat bajik-bajik.
Daripada obat ini minoemlah sadjam sasendok.
Ambil jang mana soeka.
Ambillah!
Ambillah; tiada mĕngapa.

Ambillah bĕrapa soeka.
Tidak, sĕhaja jang tinggi.
Tidak Toewan, sakali ini sĕhadja bagitoe.
Tidak, Toewan, soedah poekoel doewa laloe; sĕhaja soedah lĕtih.
Tidak, Toewan, tĕrlaloe bĕrat ini; tĕrbolih.
Tidak; kalau sadikit bagini sĕhaja tĕrmawoe.
Boekan, bini sĕhaja poenja.
Tidak sampei djawoeh bagitoe; hanja doewa pal lĕbih sadikit.
Tada orang jang fikir bagitoe, mĕlainkan ĕngkau sĕhadja.
Tada orang lajin masoek, Toewan, mĕlainkan djoeroe-toelis toewan sĕhadja.
Sĕorang pon tĕrmawoe mĕnjĕrang benteng itoe.
Tada orang jang mawoe bĕri pindjam sama dia.
Sĕorang pon tidak tahoe darimana datangnja.
Djangankan boewah-boewah, boenga pon tiada pada pokok itoe.
Djangan tĕrlaloe dĕkat.
Boekan samoewa orang soeka akan itoe.
Tiada bĕrapa lama kĕmoedian.
Tiada bĕrapa lama kĕmoedian bĕrtĕmoelah ija dĕngan sohbatnja.
Djangan dĕngan kisi-kisi.
Boekannja karĕna tiada pĕrtjaja

trouw, maar gij of ik konden eens sterven.

Niet op u heb ik gedoeld.

Niet spreken daar.
Niet te haastig.
Niet zoo langzaam.

Niet zoo vlug.
Niets van dat al is noodig. Alles is reeds gereed, zoowel het eten als de kok.
Nog al erg ook waren de overstroomingen.
Nog een oogenblik en u zal de bel voor het eten hooren luiden.
Nog een weinig en dan ben ik klaar.
Nog niet opstaan, Mijnheer!

Nommer 3 trede vooruit! Nommer 7 achteruit!
Nommer elf vóór; nommer twaalf achter.
Nooit krijg ik vruchten van dezen boom.
Nu ben ben ik uit mijne schulden.

Nu denk ik er ook zoo over.

Nu eerst begrijp ik het.
Nu eerst zie ik het in.

Nu en dan ga ik hem eens bezoeken.
Nu en dan heb ik nog de koorts.

Nu en dan komen zij er wel eens in; vooral in de tuinen die het dichtst bij den berg liggen.
Nu gaat het er goed door, (met e. rijtuig).

akan ĕntjik, takoet barangkali sĕhaja mati ataw ĕntjik mati.
Boekan ĕngkau jang koesindirkan.
Djangan bĕrkata-kata disana.
Djangan boeroe-boeroe.
Djangan pĕlahan-pĕlahan bagitoe.
Djangan lĕkas bagitoe.
Satoepon tawoesah. Samoewanja ada sadija, makanan dan orang masak.
Bĕsar djoega ajar bah itoe.

Sabĕntar lagi toewan akan dĕngar boenji lotjeng makan.
Sadikit lagi, sĕhaja bolih sadija.

Djangan bangkit dĕhoeloe, Toewan!
Nomor tiga madjoe! Nomor toedjoeh oendoer!
Nomor sabĕlas madjoe; nomor doewa bĕlas oendoer.
Akoe tatahoe dapat boewah dari pohon ini.
Sĕhaja ini sakarang tada lagi bĕrhoetang.
Sakarang pon bagitoe djoega fikiran sĕhaja.
Bĕharoelah sĕhaja mĕngarti.
Bĕharoe datang akal sama sĕhaja.
Ada sĕhaja pĕrgi bĕrdjoempa dĕngan dia sakali-sakali.
Tĕrkadang-kadang sĕhaja lagi dĕmam.
Tĕrkadang-kadang masoek djoega ija, lĕbih lagi dalam kĕbon, jang dĕkat goenoeng tĕmpatnja.

Sakarang bajik larinja.

Nu ga ik wat liggen.

Nu gebruikt men ze in de geheele wereld.
Nu ik dit hoor, wordt het mij eerst duidelijk.
Nu, ik geef u een kwartje meer.

Nu is het al gebeurd.
Nu is het de tijd om het te doen.
Nu is hij op zijn gemak.
Nu is hij toch heengegaan.
Nu is 't de rechte tijd om jonge boomen over te planten.
Nu kan ik niet gaan; het regent, ook komt het mij niet gelegen.
Nu kan Mijnheer aan boord gaan.
Nu moet gij naar het Chineesche kamp gaan.
Nu vriend, leef wel!

Nu wil hij naar het eiland Bali.
Nu wil ik vertrekken.
Nu zal ik gedood worden.

Nu zie ik eerst, dat ik het verkeerd had.
Nu zijt ge met uw tweeën.
Kom, neem het nu maar op!

Sakarang akoe hĕndak bĕrbaring saběntar.
Orang pakei itoe sakarang koeliling doenia.
Bĕharoelah sĕhaja tĕrang mĕndĕngar chabar ini.
Soedah; akoe maŭoe kasih lĕbih satali.
Sakarang soedah djadi.
Inilah koetika bajik kita boewat.

Sakarang sĕnanglah ija.
Sakarang ija soedah pĕrgi djoega.
Waktoe ini bajik tanam anak-anak pokok.
Sĕhaja tidak bolih pĕrgi sakarang; ada hoedjan, lagipon tidak sĕnang.
Sakarang toewan bolih najik pĕrahoe.
Sakarang hĕndaklah ĕngkau pĕrgi kakampoeng Tjina.
Sakarang ĕntjik, tinggal bajik-bajik.
Sakarang ija hĕndak kapoelau Bali.
Sakarang akoe maŭoe pĕrgi.
Sakarang akoe hĕndak diboenoeh.
Bĕharoe sĕhaja sĕdar sĕhaja soedah tĕrsalah.
Sakarang ĕngkau orang doewa. Ajo, angkat sĕhadja!

O.

Och, het kan immers zoo hoog niet zijn.
Och, houd mijn paard even vast terwijl ik opstijg.
Och, hij heeft zijn arm gebroken.

Bagoimana, masakan tinggi bagitoe.
Tjoba pĕgang koedakoe saběntar, samantara akoe najik.
Ămboi, soedah patah lĕngnganja.

O, dat is te ver; dat is drie palen!
O dief; wilt ge ook hier uwe stukjes uitvoeren?

Oesters lust hij ook al niet.
Of gij gaat, of niet, ik ga toch.
Of gij gaat, of niet gaat, ik ga toch.

Of het op oorlogschepen was, of op rooversvaartuigen, dat weet ik niet.
Of het waar is, of niet, dat weet ik niet.
Of hij uit, dan of hij thuis is, weet ik niet.
Of ik verschrikt was!
O Heer des heelals!
O Heere, hoor naar mij.

O, Heer! verhoor toch ons gebed.
Oh! pas op, dat ge geen saus op mijne kleeren morst.

Om daarvan voor hem te vervaardigen twee armbanden en twee oorknoppen voor zijne dochter.
Omdat de prijs verschilt; zooals de prijs is, is ook het goed, Mijnheer.
Omdat er geen zonneschijn geweest is, Mevrouw.
Omdat het tegenwoordig elken dag regent, stel ik mijne reis maar uit.
Omdat ze nog niet zacht genoeg waren, daarom heb ik ze niet afgeplukt.
Om de drie dagen heb ik de koorts.

Wah, itoe tĕrlaloe djawoeh; sampei tiga pal djawoehnja!
Hei pĕntjoeri, disini pon ĕngkau hĕndak mĕnoendjoekkan djĕnakamoe?
Tiram pon tiada ija soeka.
Ĕngkau pĕrgi, tapĕrgi, akoe pĕrgi djoega.
Ĕngkau pĕrgi, bajik; tidak pon bajik; akoe mawoe pĕrgi djoega.
Ĕntah dikapal pĕrang, ataw dipĕrahoe pĕrompak, tiadalah sĕhaja tahoe.
Ĕntah bĕnar, ĕntah tiada bĕnar, sĕhaja koerang pĕriksa.
Ĕntah ija pĕrgi, ĕntah ija diroemah, tiada sĕhaja tahoe.
Tĕrkĕdjoet sakali akoe!
Ja Toehan sĕroe sakalian ālam!
Ja Toehan, dĕngarlah kiranja akan dakŏe!
Ja Toehan! tarimalah kiranja doā kami.
Ah, ingat bajik-bajik, djangan toempah koewah itoe kapada pakeijankoe.
Soepaja dipĕrboewatkannja daripadanja sapasang gĕlang dan sapasang soebang akan anaknja pĕrampoewan.
Sĕbab harganja koerang; bageimana harganja, bagitoelah harangnja, Toewan.
Sĕbab tiada panas, Njonja.

Tĕgal sakarang hoedjan saharihari, maka akoe pĕrtanggoehkan pĕrdjalanankoe.
Karĕna bĕlom ranoem lagi, itoelah sĕbabnja sĕhaja tiada pĕtikkan.
Tijap-tijap tiga hari sakali sĕhaja kĕna dĕmam.

Om de hoeveel dagen hebt gij de koorts?
Om de menigte zijner schulden durfde hij niet uit te gaan.
Om den wille van die tachtig dollars wilt gij uw leven opofferen?
Om den wille van zijne vrouw verkocht hij al zijn goed.
Om de stad heengaan.
Om dezen tijd van den dag is er nog geen markt, want hier is het de gewoonte alleen 's avonds markt te houden.
Om Gods wil (pro Deo).
Om het uur wordt het verwisseld.
Omstreeks zes uur ontwaakte ik.

Omtrent de poort der stad.

Om twaalf ure des middags wordt de trom geslagen in de moskee.
Om twaalf uur zal al die rijst in de schuur opgeborgen zijn.

Om uwentwil.
Om uwentwille hebben wij ons twee dagen opgehouden.
Om uw geluk.
O, mijn kind, waar zijt ge heengegaan?
Om zes uur van avond zal ik nog eens inspectie houden.
Om zijn arm werd een doek gedaan.
Om zijn korselig karakter.

Onder begunstiging van de duisternis.
Onder bescherming van den Koning.
Onder de bevelen van den resident.

Sĕlang bĕrapa hari ĕngkau kĕna dĕmam?
Karĕna sĕbab kabanjakan hoetangnja tĕr bĕrani ija kaloewar.
Sĕbab oewang dĕlapan poeloeh ringgit itoekah ĕngkau hĕndak mĕmboewang njawa?
Karĕna sĕbab bininja didjoewalnja sĕgala barang-barangnja.
Mĕngoelilingi nagĕri.
Bagini hari bĕlom ada pasar, karĕna ādat disini pĕtang sĕhadja ada pasar.

Karĕna Allah.
Sadjam sakali diganti.

Kira-kira poekoel ĕnam akoe bangoen.
Hampir dĕngan pintoe nagĕri, of: dĕkat sama pintoe nagĕri.
Poekoel doewa-bĕlas tĕngah hari dipoekoel orang bĕdoek dalam mĕsdjid.
Poekoel doewa-bĕlas tĕntoe sĕgala padi ītoe soedah dimasoekkan kadalam pĕloeboer.
Karĕna sĕbab ĕngkaulah.
Sĕbab ĕngkau, maka kita bĕrhĕnti doewa hari ini.
Karĕna sĕlamatmoe.
Hei anakkoe, kamana ĕngkau pĕrgi?
Poekoel ĕnam pĕtang ini akoe boewat inspeksi sakali lagi.
Lĕnganmja dibĕbat dĕngan kajin.

Sĕbab tahūtnja soeka marah sĕhadja.
Dĕngan toeloeng kagĕlapan.

Dibawah pĕrnawoengan radja.

Dibawah pĕrintāh toewan residen.

Onder de Chineezen gaan wonen.

Onder de menigte.
Onder den voet vèrtrapt.
Onder den vorigen resident was het zoo niet.

Onder de paarden heerscht de droes.
Onder de soldaten gaan.
Onder de tafel staat een voetenbankje, breng dat hier.
Onder de twee jaren oud mogen ze niet uit de residentie worden gevoerd.

Onder de verscheurende dieren is de leeuw de sterkste.

Onder deze lieden is er geen een, die verstandig is.

Onder geleide van al de amtenaren.
Onderzoek of hij schuld heeft, of niet.
Onder zulke omstandigheden blies hij den laatsten adem uit.
Ons huis is vergeven van de ratten.
Ons kind ligt te slapen in *zijn* huis en niet in het huis zijns broeders.
Ons werk gaat langzaam.
Ons werk is ten achteren.

Ontbreekt u niets.

Ontzeg u 't een en ander; zorg voor uwe gezondheid.
Onverwachts kwam hij haar aan te zien.
Onze leeraar is een vroom man.

Pĕrgi doedoek di-antara orang Tjina.
Di-antara orang banjak.
Dipidjak-pidjak dĕngan kaki.
Dibawah pĕrintah toewan residen jang dĕhoeloe itoe boekan bagitoe.
Di-antara sĕgala koeda ada jang kĕna pĕnjakit ingoes.
Masoek soldadoe.
Dibawah medja ada bangko kaki satoe, bawalah kamari.
Koerang daripada doewa tahoen oemoernja tabolih dibawa kaloewar akandia dari dalam residènan.
Di-antara sĕgala binatang jang ganas singa djoega jang koewat sĕndiri.
Di-antara sĕgala orang itoe saorang pon tiada jang bidjaksana.
Di-iring olih sĕgala mantĕri pĕgawei.
Pĕriksalah kalau ija salah ataw tidak.
Dalam hal jang dĕmikian poetoeslah njawanja.
Diroemah kita tĕrlaloe banjak tikoes.
Anak kita bĕrbaring tidoer dalam roemah d i a, boekan dalam roemah saoedaranja.
Kĕrdja kita soedah bĕrlambatan.
Kĕrdja kita soedah kabĕlakangan.
Tiada ĕngkau kakoerangan apa-apa?
Pantang bajik-bajik; pĕliharakan badanmoe.
Tiba-tiba tĕrpandanglah ija kapadanja.
Goeroe kami itoe saorang jang saleh.

Oog om oog en tand om tand.

Ook aldus kon ik niet geholpen worden.
Ook al twee opiumschuivers, die geen geld meer hadden om opium te koopen.
Ook begonnen al de kinderen te schreien.
Ook dat is niet goed.
Ook de brug te Sangkar is door de overstrooming weggeslagen.
Ook de wilde varkens en de olifanten vernielen de rijstvelden en de riettuinen.
Ook is er fijn wit katoen eerste soort en mousseline van Benggalen.
Ook komen er veel schepen hier proviand innemen.
Ook uw vader was zoo moedig van aard.
Ook wil ik een vierhonderd eieren hebben, doch het moeten goede zijn.
Ook wil ik witte Java-rijst hebben, een pikoel of tien.

Ook zwerft hier tegenwoordig veel slecht volk rond.

Oordeel zelf of het betamelijk is.
Oost en West, Noord en Zuid.

Op Bórneo is het suikerriet zoeter en dikker dan dat op Java.

Op Bórneo wordt veel ijzer gevonden, ook wit ijzer en diamanten.

Opdat de kano in evenwicht blijve.

Mata akan ganti mata, dan gigi akan ganti gigi.
Dĕmikian pon tiada tĕrtoeloeng akoe.
Itoe djoega doewa orang pĕmadat, jang kakoerangan oewang pĕmbĕli madat itoe.
Sĕgala anak pon toeroet mĕnangis.
Itoe lagi tidak bajik.
Danlagi djambatan dĕkat Sangkar pon soedah hannjoet dipoekoel bandjir.
Danlagi babi hoetan dan gadjah pon mĕmbinasakan bĕndang dan kĕbon tĕboe.
Lagi ada kajin moeslim jang nomor satoe dan kajin kasa Bĕnggala.
Lagipon banjak kapal ada datang moewat bĕkal disini.
Bapamoe pon dĕmikianlah hatinja bĕrani.
Danlagi akoe mawoe tĕlor hajam barang ĕmpat ratoes, tĕtapi bijar tĕlor jang bajik.
Lagi akoe mawoe bĕras Djawa jang poetih, barang sapoeloeh pikoel.
Danlagi sakarang banjak orang djahat bĕrdjalan koeliling disini.
Pikir sĕndiri kalau patoet itoe.
Timoer dan Barat, Oetara dan Sĕlatan.
Dipoelau Kalimantan tĕboe itoe manis dan bĕsar daripada tĕboe ditanah Djawa.
Dipoelau Kalimantan didapati orang akan banjak bĕsi, dan lagi akan bĕsi pamoer dan intan.
Soepaja djoengkoeng ini bolih timbang.

Op dat gastmaal waren allerlei spelen.
Op dat oogenblik had ik den dood voor oogen.
Op dat oogenblik stond er een stevige bries uit het Noordwesten.
Op dat tijdstip was de vesting reeds ingenomen.
Opdat uwe schulden mogen verminderen.
Opdat zij hunne huizen en erven zouden rondgaan en onderzoeken of er onraad is.

Opdat zij samen raadplegen.

Op de begraafplaats der Maleiers worden grafpaaltjes geplaatst.
Op de markt zijn veel menschen; sommigen loopen, anderen staan, weêr anderen liggen of zitten op eene mat.
Op de tafel ligt een boek.

Op deze deur wil ik een ijzeren grendel laten maken.
Op dezen tijd van den dag kan ik het niet doen.
Op deze wereld is geen volmaaktheid.
Op deze wijze verging het schip.

Op dien tijd regende het.
Op dien tijd waren er nog geen spoorwagens.
Op die wijze moogt ge mijne kleêren niet wasschen, anders gaan ze spoedig stuk.
Op dit land kan niets groeien, als het niet gemest is.

Op drie stuks na.

Pada pĕrdjamoewan itoe adalah pĕlĕbagei pĕrmajinan.
Koetika itoe hati koe mĕnghadap matilah rasanja.
Koetika itoe angin kĕntjang barat lawoet.

Pada koetika itoe bentengnja soedah alah.
Soepaja bolih mĕndjadi ringan hoetang-hoetangmoe.
Soepaja ija bĕrkoeliling dan mĕmĕriksaï roemah kampoengnja kalau ada barang sasoeatoe bĕhaja.
Soepaja marika-itoe bĕrbitjara bĕrsama-sama.
Dipĕkoeboeran orang Malajoe diboeboeh ninsan.

Dipasar ada banjak orang; ada jang bĕrdjalan, ada jang bĕrdiri, ada lagi jang bĕrbaring ataw bĕrsila ditikar.
Di-atas medja adalah saboewah kitab.
Akoe mawoe soeroeh boewat kantjing bĕsi pada pintoe ini.
Sĕhaja tidak bolih boewat bagini hari.
Dalam doenia ini tiada kasampoernaän.
Dĕngan pĕri jang dĕmikian karamlah kapal itoe.
Pada masa itoe ada hoedjan.
Pada masa itoe bĕlom ada kareta asap (kareta api).
Kajin badjoe akoe, djangan ĕngkau basoeh bagitoe, nanti lĕkas djadi boeroek.
Tidak bolih djadi soeatoe apa tanaman ditanah ini, kalau tidak diboeboeh badja.
Koerang tiga bidji.

Op een andere keer zal ik er aan denken, Mijnheer!
Open de deur van de politiekamer.
Open de gordijnen en doe de lamp uit.
Op gestolen goed rust geen zegen.

Op het land wonen.
Op het slagveld lagen veel lijken.

Op hetzelfde oogenblik vloog de vogel weg.
Opium is tegenwoordig niet zeer gewild.
Op Java zijn de inkomende rechten hoog, hoe kan men dan er op verdienen?
Op karren geladen en door buffels getrokken.
Op Maandag den derden Juni ging hij naar Probolinggo.

Opsluiten (aaneen sluiten van de gelederen)!
Opstaan kan hij niet; hoe zou hij dan kunnen loopen?
Op verre na niet.
Op welke spijs zijn de Maleiers verzot?
Op welken dag is het zonsverduistering?
Op zee varen.
Op zee ziet men dikwerf draaiwinden en hoozen.

Op zijn meest zijn er twaalf span.

Op zijn minst drie op eene rij.

Oude koeien uit de sloot halen.
Oudtijds was er een man, Jozua genaamd.
Over acht dagen is de uitspraak.

Lagi sakali sĕhaja ingat, Toewan!

Boeka pintoe bilik polis.
Boeka kĕlamboe dan padamkan lampo.
Barang tjoerian tiada bĕrolih bĕrkat.
Doedoek didoesoen.
Dimedan pĕpĕrangan tĕrhantar banjak majit.
Pada saät itoe djoega tĕrbanglah boeroeng itoe.
Madat tarbanjak lakoe sakarang.

Ditanah Djawa bejanja bĕsar, mana bolih oentoeng.

Dimoewat atas pĕdati jang dihela olih karbau.
Pada hari Sĕnen, tiga hari boelan Joeni, pĕrgilah ija ka-Poerbo Linggo.
Rapat-rapat!

Bangkit tarbolih, masakan dapat ija bĕrdjalan?
Lagi koerang banjak.
Apa makanan kagĕmaran orang Malajoe?
Pada hari apa ada gĕrhana matahari?
Bĕrlajar dilawoet.
Dilawoet tĕrkadang-kadang kalihatan angin oelak dan poeting bĕlijoeng.
Banjak-banjaknja doewa bĕlas pasang.
Sakoerang-koerangnja tiga saderet. (lama.
Membangkitkan pĕrkara jang
Dĕhoeloe kala adalah sĕorang laki-laki, bĕrnama Joesak.
Dĕlapan hari lagi ada kapoetoesan hoekoem.

Overal ben ik geweest om flanel.	*Sĕhaja soedah pĕrgi bĕrkoeliling pasar tjĕhari kajin panas.*
Overal riep men: Er is brand!	*Dimanâ-mana orang bĕrsĕroe: Ada roemah tĕrbakar.*
Overal van thuis zijn; van alle markten thuis zijn.	*Faham pada barang pĕrkara.*
Overal worden soldaten gezien en het geluid der kanonnen gehoord.	*Dimana-mana kalihatan soldadoe dan kadĕngaran boenji mĕrijam.*
Overal zijn de banaanstruiken omgevallen, hoe komt dat?	*Dimana-mana ada pokok pisang roeboeh, bageimana itoe?*
Over de boomen heenvliegen.	*Tĕrbang dari atas pohon.*
Over de brug gaan.	*Mĕlaloewi djĕmbatan (titijan).*
Over de maat.	*Laloe daripada oekoeran.*
Over den tijd.	*Laloe daripada masanja.*
Over de sloot springen.	*Mĕlompati parit.*
Over een jaar kom ik terug.	*Nanti satahoen sĕhaja balik kamari.*
Over een steen vallen.	*Djatoh tĕrsoentoeh (tĕrsandoeng) pada batoe.*
Over het algemeen gebruiken de Maleiers en Javanen te weinig dierlijk voedsel.	*Adat orang Malajoe dan Djawa koerang makan barang jang datang dari binatang.*
Overleg het een beetje, er is niet meer.	*Himat-himatkan ini; tada lagi.*

P.

Pak Ali heet hij.	*Pak Ali namanja.*
Pakhuizen van steen.	*Goedang-goedang daripada ba(toe.*
Papier kan uit rijststroo vervaardigd worden.	*Bolih diboewat karthas dĕngan mĕrang (roman padi).*
Papier vervaardigt men van lompen.	*Karthas dipĕrboewat oranglah daripada kajin-kajinan toewa.*
Pas er goed op, want er is veel goed in.	*Ingat ĕngkau bajik-bajik, karĕna barang-barang banjak didalam itoe.*
Pas goed daarop.	*Djaga bajik-bajik itoe.*
Pas komen enkele bloemen uit, Mijnheer!	*Bĕharoe kaloewar sakoentoemsakoentoem, toewan!*
Pas op, anders mogt u wat overkomen.	*Ingat bajik-bajik, nanti kĕna apa-apa.*

Pas op, dat er van mijn goed niets wegraakt, want dit soort van goed kan men hier niet krijgen, 't is alles Europeesch goed.
Pas op, doe het niet verkeerd.

Pas op, ge zoudt met dit vuur het huis in brand steken.
Pas op, het rijtuig zal omslaan.

Pas op, hier ligt eene bank en daarginds koraalklip.
Pas op, ik zal je slaan.
Pas op uw baadje, dat het niet vuil worde.
Pas op uw eigen werk.
Pas op, want dit is de tijd voor de zeeroovers van Magindanao.
't Past niet, dat gij zoo handelt.

Peletonsvuur!
Peuter ze schoon uit.
Plaag mij niet.
Plaats de noordpijl op de teekening.
Praatjes, die men alle dagen hoort.
Praat toch niet, als gij leeren moet.
Praktijk gaat boven theorie.

Probeer het nog eens.

Ingat ĕngkau, kajin-kajin akoe djangan hilang, karĕna ini matjam kajin tadapat disini, samoewanja kajin Eropa.

Ingat, djangan boewat tada katahoeän.
Ingat, ĕngkau nanti bakar roemah dĕngan api ini.
Ingat bajik-bajik, nanti tĕrbalik kareta.
Djaga bajik-bajik, disini ada pasir dan disana karang.
Ingat; akoe nanti poekoel ĕngkau.
Bajik-bajik pĕliharakan badjoemoe, djangan kotor.
Ingat pĕkĕrdjaännoe sĕndiri.
Ingat-ingat, karĕna ini moesim Lanoen.

Tidak patoet ĕngkau boewat bagitoe.
Tembak sarĕmpak sakali!
Tjoengkilkan sampei bĕrĕsih.
Djangan oesik sama sĕhaja.
Toelislah djaroem oetara pada pĕta itoe.
Pĕrkataän jang dipakei sahari-hari.
Djangan bĕrtoetoer-toetoer kalau waktoe bĕladjar.
Mĕlakoekan barang sapĕrkara itoe tĕroetama daripada mĕngadjar dia.
Tjoba sakali lagi.

R.

Raap al die spelden op.
Rasp die kokosnoot.
Rawana schaakte de echtgenoote van Sĕri Rama.

Poengoet pĕniti ini samoewa.
Paroetkanlah boewah kĕlapa itoe.
Rawana mĕlarikan istĕri Sĕri Rama.

Rechts en links van hem stonden twee mannen.
Pada kiri-kanannja bĕrdirilah doewa orang laki-laki.

Reeds dikwijls heeft mijn vader deze gewoonten willen veranderen.
Bĕbĕrapa kali soedah bapa sĕhaja hĕndak mĕngobahkan ādat ini.

Reeds eene maand lang ben ik niet wel.
Saboelan soedah tarsĕdap badan sĕhaja.

Reeds lang denk ik zoo.
Bĕrapa lama sĕhaja soedah fikir bagitoe.

Reeds lang heb ik u bevolen dit te doen.
Lama soedah akoe soeroch ĕngkau boewat ini.

Reeds lang wist ik dit.
Lama soedah akoe tahoe ini.

Reeds sedert lang is hij verdwenen.
Tĕlah lamalah ija lĕnnjap.

Reeds vijf dagen heb ik een zware hoofdpijn.
Soedah lima hari lamanja sĕhaja sakit kĕpala sangat.

Regen met wind en donder.
Hoedjan bĕrtjampoer angin dan goentoer.

Reine en onreine dieren.
Binatang jang halal dan jang haram.

Reken eens op al wat ik vandaag hier genomen heb.
Ini hari bĕrapa jang soedah koe-ambil hitoenglah samoewanja.

Richt de tafel aan.
Sadijakanlah medja.

Roep dan een makker.
Kalau bagitoe, bajik panggil sworang kawan.

Roep de kindermeid hier.
Baboe soeroch kamari.

Roep den geweermaker en den fourier.
Panggil toekang sĕndjata sĕrta poerir.

Roep er nog twee man bij.
Panggil lagi doewa orang.

Roep hen, dat ze helpen tafeldekken.
Panggil dia toeloeng atoer medja.

Roep mij den waschman.
Panggilkan akoe toekang minatoe.

Roep mijn schrijver eens hier.
Tjoba panggilkan djoeroe-toeliskoe.

Roep mij Sidin.
Panggilkan akoe si Sidin.

Ronde of vierkante tafels.
Medja boentar ataw ĕmpat pĕrsĕgi.

Rondom dat dorp is eene omheining van doornbamboe, die zeer dicht is.
Koeliling doesoen itoe ada pagar bamboe doeri jang rapat sakali.

Rondom dezen boom moet gij de aarde wat loshakken.
Koeliling pohon ini hĕndaklah ĕngkau tjangkoeli tanahnja.

Roode, witte en Rijnwijn worden gemaakt van druiven, die men uitperst.

Ajar-anggoer merah dan poetih dan ajar-anggoer asam dipĕrboewat daripada boewah-anggoer dipĕrah.

Rozewater, dat een zeer liefelijke geur verspreidt.

Ajar mawar, jang amat sĕmĕrbak bawoenja.

Ruik deze roos.

Tjijoem boenga mawar ini.

Rijd niet zoo hard.

Djangan larikan koeda bagitoe.

Rijkdom noch grootheid maakt u bij God aangenaam.

Bajik kakajaān, bajik kabĕsaran, tiada mĕmpĕrkĕnankan dikau kapada Allah.

Rijst met arensuiker (palmsuiker).

Nasi dĕngan goela djawa.

Rijst met groente.

Nasi dĕngan sajoer.

S.

Schommel de wieg.

Gojang boewajan.

Schik het zoo als gij wilt.

Atoerkanlah sapĕrti kahĕndakmoe.

Schrijf al de brieven aan de verschillende dorpshoofden.

Soeratkanlah sĕgala soerat kirimān kapada sĕgala kapalakapala doesoen.

Schrijf al die woorden op.

Soeratkanlah sĕgala pĕrkataān itoe.

Schrijf dezen brief viermaal af.

Soerat kirimān ini salinlah ĕmpat kali.

Schrijf dien brief over.

Salinlah soerat itoe.

Schrijf dien man op, hij moet vier dagen in de kazerne blijven.

Soeratkanlah nama orang itoe, patoet ija tinggal ditangsi ĕmpat hari lamanja.

Schrijf eenige van deze brieven af.

Salinlah bĕrapa soerat ini.

Schrijf het aantal er van op.

Soeratkanlah djoemlahnja.

Schrijf mij dat getal op.

Toeliskanlah akoe bilangan itoe.

Schrijf op dit papier de namen der hoofden.

Soeratkanlah dikartas ini namanama sĕgala kapala itoe.

Schrijf nu den brief aan uwen vader.

Sakarang toelislah soerat kirimān kapada bapamoe.

Schrijf nu maar.

Sakarang toelis sĕhadja.

Schuif het matten dek wat naar voren, opdat wij niet beregend worden.

Toedoeng kadjang itoe lariklah kahadapan sadikit, soepaja djangan kita kĕna hoedjan.

Schuil dan aanstonds hier weg.

Laloe sabĕntar djoega bĕrsĕmboeni disini.

Sedert eergisteren heb ik niets gegeten.

Dari kalamarin dĕhoeloe sampei sakarang satoe pon tiada koemakan.

Sedert haar vertrek was haar kind geen uur stil.
Sedert lang ken ik hem reeds.

Sapĕninggal dia anaknja tiada dijam sĕdjam lamanja.
Soedah lama akoe kĕnal sama dia.

Sedert mijne jeugd is hier geen oorlog geweest.
Sedert te M. nieuwe pakhuizen worden gebouwd.

Dari kĕtjilkoe tĕda pĕrang disini.

Daripada masa orang mĕmbangoenkan goedang-goedang bĕharoe dinagĕri M.

Sedert vanmorgen tot dezen namiddag buldert het geschut voortdurend.
Sedert wanneer is dat? Vroeger was het zijne gewoonte niet.
Sedert zijne jeugd draagt hij dien talisman.
Sergeant van de wacht, zijn er arrestanten?
Sidin breng mijnheer's goed naar kamer No. 12.

Dari tadi pagi sampei pĕtang ini sĕlaloe sĕhadja bĕrboenji mĕrijam.
Bila moelaï itoe? Dĕhoeloe boekan bagitoe ādatnja.
Dari kĕtjilnja dipakeinja djimat (pĕnangkal) itoe.
Sersan djaga, adakah orang arestan?
Hei Sidin, bawa barang-barang toewan kadalam bilik nomor doewa-bĕlas.

Sinds drie dagen houdt het niet op met regenen.
Sjaban en Roewah is dezelfde maand. 't Zijn geen verschillende.
Sjouwers, komt hier; neemt de koffers op.
Slaapt het kind? Ja. Neen.

Soedah tiga hari ini tiada bĕrhĕnti hoedjan.
Sjaban dan Roewah itoe sama satoe boelan, tĕda lajin-lajin.

Slaapt hij of niet?
Sla dat kind niet zoo voortdurend.
Sla dien spijker er diep en vast in.
Sla het niet te hard, want dit is fijn goed.

Koeli, mari sini; angkatlah pĕti-pĕti ini.
Tidoerkah boedak itoe? Tidoer.
Tidak.
Tidoerkah ija ataw tidak?
Djangan boedak itoe dipoekoelpoekoel bagitoe.
Pakoe itoe poekoelkan mati.
Djangan koewat-koewat ĕngkau banting, karĕna ini pakeijan haloes.

Sla mijne tent op.
Sla mijn veldbed op.

Bangoenkanlah chemahkoe.
Pasanglah tĕmpat tidoerkoe.

Slapen of waken ze daar?

Slechts daaraan denkt hij.
Sluit al de deuren.
Sluit het goed dicht, dat hij er niet uit kan.
Sluit op (bij militairen)!
Sluit op daar achter!
Slijp dit hakmes, dat het goed scherp is.
Smakelijke spijzen.
Snap niet met de bedienden der buren.

Snoep niet van mijn eten of steel niet van mijn goed.

Sommigen hadden hun kop, anderen hun nek gebroken.
Sommigen zijn half, anderen zijn heel rijp.
Sommigen zijn nog bezig met de dijkjes der rijstvelden te herstellen.
Soms werk ik in den tuin.

Splijt het maar door en besnijdt het dan wat.
Spoedig terug, als het kan.
Spreek niet vóór ge gevraagd wordt.

Spreek ronduit.
Spreidt dit uit over het gras.
Sta op!
Sta rechtop.
Sta stil.
Sta stil het achterste gelid.
Steek de lampen aan.
Steek die huizen in brand.

Stel mij niet teleur.

Stof verduistert de oogen.

Orang tidoerkah ataw djagakah disana?
Itoelah sĕhadja ingatannja.
Koentjikanlah pintoe samoewa.
Kantjingkan bajik-bajik, soepaja djangan ija dapat kaloewar.
Rapat!
Rapat dibĕlakang!
Asahkan parang ini, sampei tadjam bĕtoel.
Makanan jang sĕdap.
Djangan bĕrtjakap-tjakap dĕngan hamba-hamba orang sakampoeng.
Djangan kĕtjapi makanankoe, ataw mĕntjoeri barang-barangkoe.
Ada jang pĕtjah kĕpalanja, ada jang patah lehernja.
Ada jang mĕngkal, ada jang masak.
Bĕbĕrapa orang lagi dalam mĕmbajiki pĕmatang (galĕngan) sawah itoe.
Sakali-sakali sĕhaja kĕrdja kĕbon.
Bĕlahkanlah sĕhadja dan rawoetilah sadikit.
Lĕkas kombali, kalau bolih.
Djangan ĕngkau bĕrkata dĕhoeloe daripada ditanja akandikau.
Toetoer tĕroes-tĕroes.
Bĕntangkan ini diroempoet.
Bangkit bĕrdiri!
Bĕrdiri bĕtoel.
Bĕrdiri dijam.
Bĕrdiri dijam baris bĕlakang.
Pasang pĕlita (lampo).
Njalakanlah roemah-roemah itoe.
Djangan boewat bodoh sama akoe.
Lĕboe mĕngaboerkan mata.

Stof ze spoedig af.	*Lĕkas sapoekan haboenja.*
Storm, verzeld van regen.	*Hoedjan riboet.*
Straks zal ik het doen.	*Nanti saběntar lagi akoe boewat.*
Straks zal ik je leeren!	*Nanti akoe adjari ĕngkau.*
Stut deze omheining.	*Sokongkan pagar ini.*

T.

Tabak wordt aan platte, vierkante koeken verkocht.	*Tĕmbakau didjoewal tepik.*
Tafels zijn er zeven, stoelen twaalf stuks.	*Medja ada toedjoeh, koersi doewa-bĕlas boewah.*
Te Cheribon kocht ik een ander.	*Di Tjirĕbon akoe mĕmbĕli lajin satoe.*
Tegen de deur leunen.	*Bĕrsandar pada pintoe.*
Tegen den boom aan gedrukt.	*Tĕrhimpit pada pohon.*
Tegen den muur aan staan.	*Bĕrsandar pada pagar tembok.*
Tegen den namiddag; tegen den nacht.	*Hampirkan pĕtang; hampirkan malam.*
Tegen den wind op.	*Mĕnjongsong angin.*
Tegen mijn zin heb ik het gegeten.	*Dĕngan djĕmoe akoe soedah makan itoe.*
Tegenwoordig is het nog al goedkoop, omdat veel vaartuigen sagoe aanvoeren van Sijak.	*Sakarang ada moerah sadikit, sĕbab banjak pĕrahoe Sijak datang mĕmbawa sagoe.*
Tegenwoordig kan men van het Gouvernement allerlei zaad voor niet krijgen.	*Sakarang bolih dapat pĕlĕbagei bĕnih dari Goebĕrnĕmen dĕngan tiada bajaran.*
Tegenwoordig komt er niet veel.	*Sakarang ini tiada banjak datang.*
Tegenwoordig verkoopt men veel visch.	*Sakarang orang djoewal banjak ikan.*
Tegen zonsondergang had ik het werk geeindigd.	*Pada waktoe matahari hampir masoek soedah koehabiskan pĕkĕrdjaän itoe.*
Tehuis zitten zes man te naaien en mijn vader knipt de kleeren.	*Diroemah ada ĕnam orang doedoek mĕndjahit dan bapa sĕhaja potong pakeijan.*
Tel al deze boomen eens.	*Tjoba bilang sĕgala pokok ini.*
Tel al die zaken na, of ze er	*Bilang samoewa barang-barang*

zijn, dan of er aan ontbreekt.

Te land en ter zee.
Te leeren is noodzakelijk.
Tel het hardop, dat men kan hooren hoeveel het is.
Telkens, als ik er bijkom, vind ik niets.

Telkens, als ik het water drink, stoort gij mij.
Ten achteren zijn in zijn werk.
Ten oosten van de markt.
Ten wiens nadeele is dit?
Te paard en te scheep.

Ter oorzake van één slecht mensch gaat een gansche stad te gronde.
Te Riouw zijn de koopwaren vrij van rechten.
Terwijl hij zat te eten kwam er een oud man.
Terwijl ik hier zit hoor ik de tijgers brullen.

Terwijl zij zaten te spreken liep het paard weg.

Te vergeefs zoekt men het bij de afgoden.
Te voet en per as.

Te zwijgen is moeielijk.
Tienduizend, honderdduizend en millioen heeten in 't Mal.:
Toen al het goed geroofd was, werden de huizen verbrand.

Toen alles gereed was, werden al de kisten naar boord gebracht om te laden.
Toen antwoordde hij mij, zeggende:

itoe, kalau gënapkah, ataw koerang.
Didarat dan dilaoeot.
Përloe orang bëladjar.
Bilanglah koewat-koewat, bijar orang dëngar bërapa ada.
Tijap-tijap kali akoe datang hampir, satoe pon tiada koedapati.
Tijap-tijap akoe minoem ajar itoe, kaubëri tiwas.
Pëkërdjaänja kabëlakangan.
Sabëlah timoer pasar.
Sijapa poenja roegi ini?
Najik koeda dan najik përahoe, of: bërkoeda dan bërpërahoe.
Sëbab sworang orang djahat binasalah saboewah nagëri.

Di Riau tarbërtjoekei dagangan.

Samantara ija doedoek makandatanglah sworang orang-toewa.
Samantara akoe doedoek disini kadëngaranlah kapëdakoe pëngaoem-ngaoem harimau.
Samantara marika-itoe doedoek bërkata-kata, larilah koeda itoe.
Tjoema-tjoema orang harap pada bërhala.
Djalan kaki dan najik kareta of bërkareta.
Bërdijam diri itoe sëesah.
Salaksa, sakëti dan sadjoeta.

Satëlah dirampas sëgala harta, maka roemah-roemah pon habis dibakar.
Satëlah sijaplah samoewanja itoe, maka sëgala pëti itoepon dimoewatkan kakapal.
Laloe ija mënjahoet kapadakoe, katanja:

Toen de dorpsschrijver thuiskwam, werd hij plotseling ziek.
Toen de moeder gestorven was, weenden al de kinderen.

Toen de soldaten terugtrokken, was de luitenant reeds gesneuveld.
Toen die tijding kwam was men zeer verblijd.
Toen gingen zij allen rondom den tijger staan.

Toen gij kwaamt, was ik niet thuis.
Toen het lijk in het graf gelegd was, werd het onder de aarde bedolven.
Toen hij buiten was, viel hij.

Toen hij dat hoorde ontstak zijn toorn.
Toen hij dood was werd zijn lijk in een doodkleed gewikkeld.
Toen ik het openmaakte was er een zakje met geld in.

Toen ik in de stad kwam was er opschudding in de kampongs.
Toen ik nog jong was heeft mijn vader mij daarheen gebracht om te leeren.
Toen ik wilde uitgaan, begon het hard te regenen.
Toen werd er kaart gespeeld.
Toen wij in de versterking kwamen waren de vogels gevlogen.
Toen zij de stad verlieten lieten zij de paarden draven.

Sĕrta pĕnjoerat doesoen itoe poelang, tiba-tiba djatohlah ija sakit.
Satĕlah mati ĕmaknja, mĕnangis-nangislah sĕgala anak-anaknja.
Pada masa oendoer sĕgala soldadoe, littĕnan itoe soedah mati diboenoeh.
Sĕrta sampei chabar itoe orang banjak soeka-tjita.
Laloe marika-itoe sakalian bĕrkaroemoen koeliling harimau itoe.
Koetika ĕngkau datang, sĕhaja tidak diroemah.
Satĕlah ditanamkan majit itoe, maka ditimboeslah dĕngan tanah.
Satĕlah ija diloewar, djatohlah ija.
Dĕmi didĕngarnja itoe bĕrbangkitlah amarahnja.
Satĕlah ija mati maka dikafani majitnja.

Bila sĕhaja boekakan itoe adalah poendi-poendi bĕrisi oewang didalamnja.
Apabila akoe masoek kadalam nagĕri adalah gadoeh dikampoeng-kampoeng.
Pada masa kĕtjil sĕhaja bapa sĕhaja hantarkan kasana soeroeh bĕladjar.
Bila akoe hĕndak pĕrgi datanglah hoedjan jang dĕras.
Laloe orang majin kĕrto.
Apabila kita masoek kadalam benteng, soedah lĕnnjaplah orangnja.
Apabila marika-itoe mĕninggalkan nagĕri dilarikannja koedanja.

Toen zij de zaak verhaalden luisterden allen naar hen.

Toen zij een dag lang het water uit dien kuil geschept hadden.
Toevallig raakte de stok den spiegel.
Tot aan den hoek van het huis.
Totdat zij in het zweet komen.
Tot den dood verwezen worden.
Tot generaal verheven worden.
Tot groote vreugde der kinderen.

Tot op de helft van de kuit.
Tot schreiens toe bedroefd.
Tot twaalf ure zijn wij opgebleven.
Tot welke natie behoort gij?
Tot zijn vorig kwaad terug vervallen.
Trachten het te weten te komen.
Tracht hem tot inkeer te brengen.
Trap niet op mijne teenen.
Trek dat struikgewas uit.
Trek de kurk er af en schenk het groote glas in.
Trek het kind de kleeren aan.

Trek uw baadje aan.
Trek uwe schoenen aan.
Tuinman, hoe zien deze boompjes er zoo verlept uit.

Tusschen de kast en den muur.
Tusschen de schietende personen was slechts een afstand van ongeveer acht vademen.
Tusschen goed en kwaad.
Tusschen hemel en aarde.
Twee en een halve cent is genoeg geboden.
Twee gulden is te veel. Een gulden is genoeg.

Samantara ditjĕritĕrakannja pĕrkara itoe sĕgala orang pon mĕnĕngar akandia.
Satĕlah tiga hari lamanja marika-itoe mĕnimba ajar dari dalam lobang itoe.
Tĕrpaloelah toengkat itoe kapada tjĕrĕmin itoe.
Sampei dipĕndjoeroe roemah.
Sampei kaloewar pĕlbehnja.
Dihoekoem akan mati diboenoeh.
Di-angkat djadi djindĕral.
Akan kasoekaän bĕsar boedak-boedak itoe.
Sampei ditĕngah bĕtis.
Doeka-tjita sampei mĕnangis.
Sampei poekoel doewa-bĕlas malam kita ada djaga.
Apa bangsamoe?
Andjing makan moetahnja (figuurlijk).
Tjoba dapat tahoe pĕrkara itoe.
Tjoba tobatkan dia.
Djangan pidjak 'djari-kakikoe.
Tjaboetkan sĕmak-sĕmak ini.
Tjaboet soembatnja, toewang digĕlas bĕsar itoe.
Kĕnakanlah pakeijan pada boedak itoe.
Pakei badjoe.
Pakei kasoet.
Hei toekang kĕbon, mĕngapa pokok-pokok ini lajoe bagini roepanja.
Antara lamari dĕngan dinding.
Antara orang jang mĕnembak itoe adalah kira-kira dĕlapan dĕpa sĕhadja djaraknja.
Antara bajik dĕngan djahat.
Di-antara langit dĕngan boemi.
Tjoekoep tawar tĕngah tiga sèn.

Doewa roepijah itoe tĕrlaloe banjak. Satoe roepijah tjoekoep.

Tweemalen daags verwissel ik van kleeren.
Doewa kali sahari akoe bĕrsalin pakeijan.

Twee palen van hier is een veel betere plek.
Doewa pal djawoehnja dari sini ada tĕmpat jang amat lĕbih bajik.

Twist niet; krakeel niet.
Djangan bĕrbantah-bantah.

Tijdens de Engelschen op Java waren was ik een kleine jongen.
Pada masa orang Inggris di-tanah Djawa akoe lagi boedak kĕtjil.

U.

Uit het gezicht verdwijnen.
Lĕnnjap daripada pĕmandangan.

Uit het Hollandsch in het Maleisch vertalen.
Mĕnjalin daripada bĕhasa Wolanda kĕpada bĕhasa Mĕlajoe.

Uit het oog, uit het hart.
Djawoe dimata, djawoeh dihati.

Uit hoogmoed beantwoordde hij zijn groet niet.
Dari tjongkaknja tiada ija mĕmbalas salamnja.

Uit liefde en medelijden.
Daripada kasih dan bĕlas kasihan.

Uit vrees liep hij weg.
Dari takoet larilah ija.

Uit welk land komt de opium?
Dari nagĕri mana datang apijoen?

U moet beddegoed meêbrengen.
Hĕndaklah toewan bawa tikar bantal.

U moet het niet kwalijk nemen, mijnheer!
Djangan toewan marah sama sĕhaja.

Uw broeder munt uit in ijver boven alle anderen.
Saoedaramoe mĕlĕbehi sĕgala orang lajin dĕngan radjinnja.

Uwe kalkbrij is te dun.
Kapoermoe tĕrlaloe tjajer.

Uwe portie is zeer groot.
Bĕhagianmoe bĕsar sakali.

Uwer Majesteits bevel neem ik op mij.
Titah toewankoe patik djoendjoeng.

Uwe schroeven zitten zeer los.
Sĕkroepmoe longgar sakali.

Uwe veerschuit is lek.
Sampan pĕnambangmoe ini botjor.

Uw antwoord betreft de zaak niet.
Takĕna djawabmoe.

Uw baadje is omgekeerd.
Badjoemoe tĕrbalik.

Uw gaan en komen zij met vrede.
Pĕrgi datangmoe bijar dĕngan salamat:

Uw geweer is defect.
Sĕnapangmoe soedah roesak.

Uw geweer is geroest.
Sĕnapangmoe bĕrkarat.

Uw geweer moet niet blinken.
Uw hand van schrijven is niet zeer goed.
Uw huis ziet er netjes uit en is koeler dan het mijne.

Uw kapmes is defect; geef het aan den fourier op.
Uw land brengt veel op.
Uw maaksel is beter dan het mijne.
Uw naam is mij ontgaan.
Uw schrift is niet gelijk van grootte; 't eene is groot en 't andere klein.
Uw rijtuig trekt moeielijk.
Uw zakmes heeft geen staal meer.

Sĕnapangmoe tarbolih bĕrkilap.
Chatmoe tidak bagitoe bajik.

Roemahmoe tjantjik roepanja, lagi sĕdjoek. daripada roemahkoe.
Kĕlewangmoe soedah roesak; kasih tahoe sama poerir.
Tanahmoe banjak hasilnja.
Boewatan ĕngkau bajik dari boewatankoe.
Tĕrloepa akoe akan namamoe.
Soeratanmoe tiada sama bĕsarnja; ada jang bĕsar ada jang kĕtjil.
Kareta toewan soesah tariknja.
Pisau rautmoe tiada lagi bĕrtadja.

V.

Vader en moeder zorgen voor de kinderen.
Vader en moeder zijn ouders.
Van al deze kokosnoten wordt olie gemaakt, behalve van gindschen stapel.
Van al dit goed wil ik baadjes laten maken.
Van alle kwade dingen is dat nog het slechtst.
Van avond ga ik. (vochten.
Van beide kanten werd ge-
Vandaag ga ik naar de moskee.
Vandaag moet gij thuisblijven.
Vandaag moogt ge naar huis gaan.
Vandaag zal er iemand opgehangen worden.
Van de eene wisselplaats (van paarden) tot de andere.

Iboe bapa mĕmĕliharakan anakanaknja.
Iboe bapa itoe orang toewa.
Daripada sĕgala boewah nijoer ini diboewat minjak, kĕtjoewali timboenan jang disana.
Kajin ini sĕhaja mawoe soeroeh boewat badjoe samoewa.
Di-antara sĕgala pĕkĕrdjaän djahat itoelah kapala djahat.
Ini pĕtanglah akoe pĕrgi.
Kadoewa fikak pon bĕrpĕranglah.
Hari ini akoe pĕrgi kamasdjid.
Tinggallah diroemah ini hari.
Ini hari ĕngkau bolih poelang.

Ini hari ada orang hĕndak digantoeng.
Dari soeatoe tĕmpat ganti koeda datang kapada soeatoe tĕmpat ganti koeda.

Van den vroegen morgen tot den middag, van den middag tot den achtermiddag en van den achtermiddag tot den nacht.
Van de vroegste eeuwen af tot nu toe.
Van deze manggaboomen moet gij stekken nemen, om daarginds te planten.
Van hem heb ik genoeg.

Van hem wordt geen melding gemaakt.
Van het dak vallen.
Van het eene huis naar het andere.
Van het hoofd tot de voeten, eig. van de kruin tot de voetzoolen.
Van jongs af is het altijd zoo met hem geweest.
Van klein af totdat ik groot werd heb ik dat gedaan.
Van morgen stond ik op toen het nog donker was.
Van mijn leven heb ik zoo iets niet gezien.

Van nacht droomde ik, dat ik vloog.
Van onderen, onderaan.
Van onder op.
Van 's morgens vijf tot negen ure.
Van verdriet kon zij niet eten.

Vanwaar brengt men deze manden en waarvan zijn ze gemaakt? Van hout of van wat?
Vanwaar is deze suiker?
Vanwaar komt deze koffij?
Vanwaar komt gij?

Dari pagi-pagi sampei těngah hari, dari těngah hari sampei pětang, dan dari pětang sampei malam.

Dari zaman poerbakala sampei sakarang.
Daripada pokok mĕmpĕlam ini hĕndaklah kau-ambil anggoeran akan ditanam disana.
Sakali-kali sĕhaja tasoeka sama dia lagi.
Maka nama orang itoe tiada disĕboet.
Djatoh dari atas atap.
Daripada sarboewah roemah kapada sarboewah roemah.
Dari oeboen-oeboen sampei ditĕlapakan kaki.

Dari kĕtjilnja memang ija bagitoe.
Dari kĕtjil sĕhaja sampei bĕsar ini djoega sĕhaja boewat.
Pagi ini sĕhaja bangoen lagi gĕlap
Sawoemoerkoe hidoep bĕlom pĕrnah akoe mĕlihat barang jang bagitoe.
Sĕhaja bĕrmimpi samalam sĕhaja tĕrbang.
Dibawah.
Dari bawah.
Dari poekoel lima itoe sampei poekoel sambilan pagi.
Dari doeka-tjita tiada dapat ija makan.
Koeroengan ini dari mana orang bawa dan apa diboewatnja ini; kajoekah ataw apa?

Goela mana ini?
Dari mana datang kopi ini?
Dari mana ĕngkau datang?

Van welk leder maakt ge de zolen?
Van wien is dit land?
Van zijn kind gescheiden.
Varkensvleesch is den Maleiers en Javanen verboden, zoo ook het drinken van wijn en sterke dranken.

Varkensvleesch zult ge denkelijk ook wel gegeten hebben.
Vasthouden uw roer!
Veel en weinig hoofdhaar.

Veel geld heeft hij verkwist.
Veerman, roei ons naar de fransche mailboot.
Vele huizen zijn omgestort, plantsoen verwoest en eenige bruggen meêgesleept.
Vele lieden gaan verkeerd te werk.
Vele lieden verhuizen naar elders, omdat hier te veel heerendiensten zijn.
Velen zijn gesneuveld door kogels getroffen ter plaatse van dezen weg.
Velen zijn gewond.
Vele ziekten, zooals cholera, verkoudheid, de pokken, de mazelen, frambozenuitslag en schurft.
Verbeter uw gedrag.
Verder heete koorts, koude koorts, bloedloop, slijmafgang, buikpijn, buikziekte, het water, hoofdpijn, duizeligheid en tering.

Ver gaan wandelen zonder wandelstok.
Vergeeft elkander.

Koelit apa ĕngkau boewatkan tapaknja?
Sijapa poenja tanah ini?
Bĕrtjĕrei dĕngan anaknja.
Daging babi itoe haram kapada orang Malajoe dan Djawa, dĕmikian pon mĕminoem ajar anggoer dan minoeman jang kĕras.
Babi ĕngkau makan djoega agaknja.
Pĕganglah kĕmoedi!
Ramboet jang tĕbal dan jang djarang. (kannja.
Banjak oewang soedah diboros-
Hei pĕnambang, kajoehkanlah kita kakapai api Fransis.
Banjak roemah roeboeh, dan tanaman roesak dan bĕbĕrapa djambatan hannjoet.
Banjak orang salah pĕkĕrdjaannja.
Banjak orang pindah kalajin tĕmpat, sĕbab disini tĕrlaloe banjak pĕkĕrdjaän nagĕri.
Banjak orang soedah mati disambar peloeroe ditĕmpat djalan ini.
Banjak orang soedah loeka.
Banjak pĕnjakit sapĕrti thāoen, dan sĕma-sĕma, dan katoemboekan, dan tjampak dan poeroe-mala dan koedis.
Pĕrbajikilah kalakoewanmoe.
Danlagi dĕmam kapialoe, dĕmam dingin, boewang ajar darah, boewang ajar ingoes, sakit pĕroet, bisa pĕroet, boesoeng, sakit kapala, pĕning kapala dan bĕla sĕni.
Pĕrgi bĕrdjalan djawoeh dĕngan tiada pakei toengkat.
Ampoenilah kamoe sĕorang akan sĕorang.

Vergeet het een andermaal niet weêr.
Vergeet het nooit weêr.
Vergeet niet elken morgen en elken avond de bloempotten te begieten.
Vergeet niet opperlieden meê te brengen.
Vergeld toch het kwaad, dat ons de vijanden doen.

Vergun mij naar huis te gaan.
Vergun mij toch naar huis te gaan.
Verhef u zelven niet.
Verkoop het tegen elken prijs.
Verkoop je kippen, vriend?
Verleden jaar was het achttienhonderd negen-en-zeventig, en nu het jaar achttienhonderd tachtig.

Verleden jaar was het er al niet meer.
Verlos ons toch uit hunne handen.
Vermaak deze pen eens.
Vermijd het booze.

Veronderstel, dat het 'zoo is.
Veronderstel ge kunt het, hoe dan?
Verschillende soorten van geneesmiddelen voor hem gaan zoeken.
Versmaad zijne gaven niet.
Verstandige lieden wenschen kundigheden en wetenschap te bezitten.
Verstand mag niet gelijk gesteld worden met geloof.
Vertaal dat stuk in het Maleisch.

Vertaal dit in het Maleisch.

Sakali lagi djangan loepa.

Sakali-kali djangan loepa lagi.
Djangan loepa tijap-tijap pagi dan pětang mĕnjirami djambangan.
Djangan loepa bawa akan kawan.
Balaslah kiranja sĕgala djahat, jang di-adakan olih moesoeh kapada kami.
Bijarlah sĕhaja poelang.
Bĕrilah kiranja sĕhaja poelang.

Djangan mĕmbĕsarkan dirimoe!
Saběrapa bolih lakoe djoewallah.
Ĕntjik orang djoewal hajam?
Tahoen jang laloe itoe sariboe dĕlapan ratoes toedjoeh poeloeh sambilan dan sakarang sariboe dĕlapan ratoes dĕlapan poeloeh.
Tahoen dĕhoeloe soedah tĕrda lagi.

Lĕpaskanlah kiranja kami daripada tangan marika-itoe.
Tjoba mĕrantjoengkan kalam ini.
Djawoehkanlah dirimoe daripada jang djahat itoe.
Sandeinja bagitoe.
Kalau ĕngkau bolihlah, bageimana?
Pĕrgi mĕntjĕharikan dia obat bĕrdjĕnis-djĕnis.

Djangan tjĕlakan pĕmbĕriannja.
Orang jang bĕrboedi itoe hĕndak bĕrilmoe dan bĕrpĕngatahoeän.

Akal tĕrbolih disamakan dĕngan iman.
Pindahkanlah soerat itoe kapada bĕhasa Malajoe. (*Malajoe.*
Pindahkan ini kapada bĕhasa

Vertel nu wat ge van die zaak weet.

Sakarang tjaritĕrakanlah barang jang kaukĕtahoeĭ akan hal pĕrkara itoe.

Vertrouwt gij mij niet?

Tijadakah pĕrtjaja kapada sĕhaja?

Verven zonder zijne handen vuil te maken.

Sapoe tjat dĕngan tiada mĕntjĕmarkan tangan.

Vervolgens kwamen zij den trap af.

Laloe marika-itoe toeroen dari atas tangga.

Vervolgens wordt het leder weêr in de zon gedroogd en als het droog is wederom geklopt.

Laloe koelit itoe didjĕmoer poela, satĕlah kĕring, dipoekoel poela.

Verwissel deze vloersteenen; ze zijn gebroken.

Ganti batoe roebin ini, ada jang pĕtjah.

Verzeker dit eerst, wat er van het andere ook komen moge.

Tĕntoekan ini dĕhoeloe, itoe barang apa djadinja.

Vier het touw wat.

Hoeloerkan tali itoe sadikit.

Viermalen wisselt het jaargetijde.

Moesim alih ĕmpat kali.

Vier manden met eenden, vijf paar ganzen en tien paar kalkoenen.

Itik ĕmpat koeroengan, angsa lima pasang, hajam Bĕlanda sapoeloeh pasang.

Visch bakken kan niet, Mevrouw, want de pan is gebarsten.

Goreng ikan tabolih njonja, sĕbab koewali soedah rĕtak.

Vlak tegenover den heuvel gezeten zijn (ook wonen).

Doedoek bĕrtĕntangan dĕngan boekit itoe.

Vloek over u! o hellewicht!

Koetoeklah ĕngkau! hei isi naraka!

Vluchten voor den vloed.

Lari daripada bandjir.

Vlucht wat ge kunt, opdat ge niet gevangen genomen wordt door den vijand.

Lari sakoewat-koewatmoe, asal djangan ĕngkau ditawani olih moesoeh.

Volgens de algemeene gewoonte.

Toeroet ādat, of: *sapĕrti ādat.*

Volgens de laatste tijdingen moet het toch wel waar zijn.

Sapĕrti chabar jang bĕharoe datang sasoenggoehnja bĕnar bagitoe.

Volg mij.

Toeroetlah akoe.

Voor aanvoerder is hij te klein.

Didjadikan hoeloebalang koerang bĕsar ija.

Vooral 's avonds moet gij niet alleen in een bosch gaan.

Hoebaja-hoebaja kalau malam djangan ĕngkau masoek kadalam hoetan sĕorang dirimoe.

Vóór de gevangenis staat een wacht.
Vóór de opkomst der zon ontwaakte hij.
Voor dergelijke ongelukken kan men zich niet wachten.

Voor dezen keer zie ik het door de vingers; maar als het weêr zoo is, dan ontvang ik het niet.
Voor een mondvol slechts was het niet genoeg.
Voor geen duizend gulden verkoop ik het.
Voor geen tientje had ik het niet willen zien.

Vóór het vijf uur sloeg, was ik al op.
Voor het wasschen van kleeren is regenwater beter dan putwater.
Voor hoeveel kan dit hier verkocht worden?
Voor hoeveel verkoopt ge dit?
Voor hoeveel verkoopt hij het de pikoel?
Voor kinderen is melk ook zeer goed tegen de wormen.

Voor mij is er niets.
Voor mij is er niets bij.

Voor mij is het niet lang genoeg.
Voor ons schip kwam eene sleepboot.

Voor schrijver kan ik hem niet gebruiken.
Voor u heeft hij het gekocht.
Voor u is al dat schoons bereid.

Dihadapan pĕndjara itoe ada orang djaga.
Dĕhoeloe daripada tĕrbit matahari bangoenlah ija.
Daripada tjilaka jang bagitoe tiada dapat orang mĕmĕliharakan dirinja.
Ini sakali soedah; kalau lagi sakali akoe tiada tarima bagitoe roepa.

Akan satoe soewap pon tiada tjoekoep.
Kalau sariboe roepijah pon sĕhaja tidak djoewal.
Kalau dapat sapoeloeh roepijah pon sĕhaja tasamakan dĕngan mĕlihat itoe.
Sabĕlom poekoel lima akoe soedah bagoen.
Akan mĕmbasoeh pakeijan bajik ajar hoedjan daripada ajar pĕrigi.
Barang ini bolih lakoe bĕrapa disini?
Bĕrapa maoe djoewal ini?
Bĕrapa harganja dia djoewal sapikoel?
Ajar-soesoe itoe bajik sakali kapada boedak-boedak akan pĕnoelak tjatjing.
Bagei akoe satoepon tiada.
Satoepon tiada bageikoe di-antara sakalian itoe. (olihkoe.
Koerang pandjang akan dipakei
Dihadapan kapal kita datanglah saboewah kapal asap toenda.
Koedjadikan dia djoeroe-toelis tatĕrpakei.
Ĕngkaulah dibĕlikannja itoe.
Sĕgala pĕrkara jang indah-indah ini soedah disadiakan bageimoe.

Voor u is hij gestorven.
Vooruit en achteruit, (in het Mal. achteruit en vooruit).
Voorwaarts rukken!
Voorwaar, al het aardsche is slechts ijdel!

Voor wien maakt ge dit?
Voorzichtig, dat gij de wortels van dien boom niet beschadigt.
Voorzichtig maar, dat de koffers niet tegen dien paal stooten.
Voor zooveel ik weet.
Vouw deze brieven en schrijf er de adressen op.
Vraag een ander geweer uit het magazijn.
Vraag hem of hij ziek is.
Vraag of mijnheer thuis is.
Vrede zij u. antw. U zij vrede.

Vrees God, eer den Koning.

Vrees niet, Mevrouw, ik ben gewoon het goed voor de dames te wasschen.
Vrees niet, Mijnheer.
Vreest ge niet, dat men die kleeren op dat plein stelen zal?
Vriendelijk glimlachende, noodigde zij ons uit binnen te komen.
Vriend, kan ik hier een overhaalschuitje huren?
Vriend, leen mij uw mes eens; ik zal dit stuk bamboe tot een draagstok snijden.

Vriend, neem dien koffer eens op en draag hem mij achterna.
Vriend, zijt gij een sjouwer?
Vroeger kocht men de stroop van de fabriek, maar nu niet meer.

Karĕna sĕbab ĕngkau matilah ija.
Oendoer mari.

Tampil kahadapan!
Bahoea-sanja sĕgala pĕrkara doenia ini sija-sija djoea adanja!
Sijapa poenja ĕngkau boewat ini?
Ingat-ingat, djangan ĕngkau mĕroesakkan akar pohon itoe.
Ingat-ingat, djangan pĕti itoe tĕrantoek kapada tijang itoe.
Sakĕdar pĕngatahoeankoe.
Lipatlah soerat-soerat ini dan toelislah alamatnja.
Minta sĕnapang lajin dari goedang.
Tanjakan dia, kalau ija sakit.
Tanja kalau ĕoewan diroemah.
As Salam aleikoem! Aleikoem as Salam!
Takoetlah akan Allah dan bĕrilah hormat akan radja.
Djangan njonja takoet; sĕhaja bijasa mĕmbasoh pakeijan sĕgala njonja-njonja.
Djangan toewan takoet.
Ĕngkau tartakoet kajin itoe nanti ditjoeri orang dipadang itoe?
Sambil tĕrsĕnnjoem manis dipĕrsilakannja kita masoek.

Abang, dapat akoe sewa sampan pĕnambang disini?
Abang, bĕrilah akoe pindjam pisaumoe sabĕntar; akoe mawoe mĕrawoet sapotong bamboe ini akan pĕnggandaran.
Hei awang, angkatlah pĕti ini, pikoelkan dia, toeroet akoe.
Hei awang, ĕngkau orang koeli?
Dĕhoeloe orang mĕmbĕli tangqoeli dari pabĕrik, tĕtapi sakarang tidak lagi.

Vroeger kon ik het doen, maar nu niet meer.
Vroeger kostte zulk een paard slechts honderdvijftig gulden.

Vroeger was er nog veel suiker in, maar nu is er niets meer in.
Vroeger was hij lam, nu kan hij loopen.
Vroeger was hij rijk, nu heeft hij schuld.
Vroolijkheid maakt het lichaam gezond.
Vuur!
Vuur, allen tegelijk!
Vijf à zes malen per week bezocht hij zijnen pleegvader.

Vijftien gulden, Mijnheer!
Vijftien vermenigvuldigd met vier wordt zestig.
Vijftig boomen staan hier op eene rij.

Dĕhoeloe sĕhaja bolih boewat itoe; sakarang tăbolih lagi.
Dĕhoeloe harga koeda jang bagitoe hanja tĕngah doewa ratoes roepijah.
Dĕhoeloe adalah lagi banjak goela dalamnja, tĕtapi sakarang tiada lagi isinja.
Dĕhoeloe ija tepoek, sakarang dapat bĕrdjalan.
Dĕhoeloe ija kaja, sakarang ija bĕrhoetang.
Kasoekaän hati mĕnjĕgarkan toeboeh.
Tembaklah!
Tembaklah sarĕmpak sakali!
Lima ĕnam kali sadjĕmaat ija mĕngoendjoengi bapa angkatnja.
Lima bĕlas roepijah, Toewan!
Lima bĕlas di-ambil ĕmpat kali djadi ĕnam poeloeh.
Pohon lima poeloeh batang bĕrdiri disini pada sadjadjar.

W.

Waardoor komt het, dat gij zoo denkt?
Waar droogt gij het goed?

Waar gaat mijnheer wonen?
Waar haalt gij het zand vandaan?
Waarheen zullen wij gaan?
Waar hebt gij dat gekregen?
Waar hebt gij dat geld gelaten?

Waar hebt gij het gelaten?
Waar hebt gij het schoenmaken geleerd?
Waar ik ook moge belanden.

Apa kĕna ĕngkau fikir bagitoe?

Dimana ĕngkau djĕmoer kajinkajin itoe?
Toewan pĕrgi doedoek dimana?
Dari-mana ĕngkau mĕngambil pasirnja?
Dimana bajik kita pĕrgi?
Dimana dapat itoe?
Dimana kautinggalkan oewang itoe?
Dimana soedah kautinggalkan?
Dimana ĕngkau bĕladjar mĕndjahit sĕpatoe?
Barang dimana pon akoe djatoh.

Waarin bestaan uw eigen inkomsten?	*Apa-apa matjam pĕrolihanmoe sĕndiri?*
Waar is dat pakje lappen en dat zakje met geld.	*Dimana boengkoes kajin-kajinan dan poendi-poendi bĕrisi oewang itoe?*
Waar is de bajonnet van uw geweer?	*Dimana sangkoer sĕnapangmoe?*
Waar is de bestekamer?	*Dimana djamban?*
Waar is de handdoek?	*Dimana toewala?*
Waar is de koffij-opzichter?	*Dimana mantĕri kopi?*
Waar is de kommandant van de wacht?	*Dimana komandan orang djaga?*
Waar is de kurketrekker?	*Dimana kotrek (pĕntjaboet soembat)?*
Waar is de landmeter?	*Dimana toewan pĕngoekoer tanah?*
Waar is de meester?	*Goeroe ada dimana?*
Waar is de officier van gezondheid?	*Toewan dokter dimana?*
Waar is de schaar en de vingerhoed?	*Dimana goenting dan lidal itoe?*
Waar is de sergeant van de week?	*Dimana sersan minggo?*
Waar is de sleutel van deze deur?	*Dimana anak-koentji pintoe ini?*
Waar is de soija?	*Dimana ketjap?*
Waar is dit boek gedrukt?	*Dimana ditjap kitab ini?*
Waar is het bureau van den plaatskommandant?	*Dimana kantor toewan pĕlasmajor.*
Waar is het voorsnijmes en de vork?	*Dimana pisau dan garpo daging?*
Waar is hij?	*Mana dia?*
Waar is hij heen?	*Kamana dia pĕrgi?*
Waar is hij opgegroeid?	*Dia bĕsar dinagĕri mana?*
Waar is hij toch naar toe gegaan?	*Kamana garangan ija soedah pĕrgi?*
Waar is mijn meetinstrument?	*Dimana tĕropong pĕngoekoerkoe?*
Waar is tegenwoordig uw oudere broeder?	*Dimana sakarang abangmoe itoe?*
Waar is uw baadje?	*Mana badjoemoe?*
Waar is uwe woonplaats?	*Dimana tĕmpat kadoedoekanmoe?*
Waar is uw heer?	*Toewanmoe dimana?*
Waar is uw servet?	*Toewala (sĕrbetta) toewan dimana ada?*

Waar kan ik hem vinden?

Waar kan men geld te leen krijgen?
Waar komt dat leder vandaan?

Waar koopt ge dat leder en wat kost het?
Waar kunnen die boeken verkregen worden?
Waar liggen ze en hoe groot zijn ze? Zijn ze opgemeten?

Waar logeert hij?

Waarlijk, het is zoo.
Waarlijk, in één oogenblik was hij dood.
Waar mankeert het meeste aan?
Waarmede verdient ge nu uw brood?
Waarmede vult gij de kussens der stoelen.
Waarmede zal ik dat doen?

Waarmede zijt ge bezig?
Waar moet Mijnheer wezen?
Waarom bemoeit ge u met die zaak?
Waarom blijven wij hier stilstaan?
Waarom brengt ge mij die vruchten niet?
Waarom brengt gij zooveel zaken, die geheel onnoodig zijn?

Waarom dat?
Waarom denkt ge niet aan uw werk?
Waarom doet ge dit?
Waarom doet gij daarvoor moeite?
Waarom doet gij het bit zóó aan?

Dimana bolih sĕhaja tjĕhari sama dia?
Dimana tĕmpat bolih pindjam oewang?
Dari nagĕri mana datang koelit itoe?
Dimana ĕngkau bĕli koelit itoe dan bĕrapa harganja?
Dimana tĕrdapat kitab-kitab itoe?
Dimana tĕmpatnja dan bĕrapa bĕsarnja? Soedahkah di-oekoer itoe?
Diroemah mana dia mĕnoempang?
Soenggoeh, bĕtoel bagitoe.
Sasoenggoehnja dalam sasaāt djoea matilah ija.
Mana jang tĕrbanjak salahnja?
Apa ada pĕntjarijanmoe sakarang?
Apa jang ĕngkau isi dalam bantal koersi itoe?
Dĕngan apa sĕhaja bolih boewat itoe?
Apa ĕngkau boewat?
Toewan hĕndak kamana?
Mĕngapa ĕngkau padoeli akan pĕrkara itoe?
Mĕngapa bĕrhĕnti disini?

Mĕngapa tiada kaubawa boewah-boewah itoe?
Mĕngapa ĕngkau bawa bagitoe banjak barang, jang tiada bĕrgoena sakali?
Apa sĕbab bagitoe?
Mĕngapa ĕngkau ta' ingat kĕrdjamoe?
Mĕngapa ĕngkau boewat ini?
Mĕngapa ĕngkau soesah karĕna itoe?
Mĕngapa bagini pĕri ĕngkau kĕnakan kĕkang itoe?

Waarom draait hij hier als een dief rond?	*Mĕngapa dia tĕrhĕndap-hĕndap disini?*
Waarom duurt dat zoo lang?	*Mĕngapa djadi bagini lambat?*
Waarom gaat gij niet daarheen?	*Mĕngapa ĕngkau tiada kasana?*
Waarom gaat ge niet recht op de prauw aan?	*Mĕngapa ĕngkau tiada mĕnoedjoe pĕrahoe itoe bĕtoel-bĕtoel?*
Waarom heeft het zoolang geduurd, dat ge nu eerst het waschgoed brengt?	*Mĕngapa bagini lama, bĕharoe ĕngkau bawa pakeijan?*
Waarom hebt ge aan de deur geklopt?	*Mĕngapa ĕngkau kĕtoḳ pintoe?*
Waarom hebt ge de rijpe niet afgeplukt.	*Mĕngapa ĕngkau tiada pĕtik jang masak?*
Waarom hebt gij het niet schoon gewasschen? Het ziet nog groezelig.	*Mĕngapa tiada poetih ĕngkau basoeh? ada lagi kĕmal-kĕmalnja ini.*
Waarom hebt gij mijne kleeren niet geborsteld?	*Mĕngapa pakeijankoe ini tiada kausikat?*
Waarom hebt ge op de wacht geslapen?	*Mĕngapa ĕngkau tidoer di pĕdjagaän?*
Waarom hebt ge vandaag geen vruchten gekocht?	*Mĕngapa ini hari tiada bĕli boewah-boewah?*
Waarom hebt gij zijn naam van de lijst geschrapt?	*Mĕngapa ĕngkau parangkan namanja didaftar itoe?*
Waarom is dat zoo duur?	*Apa sĕbab djadi bagitoe mahal?*
Waarom is deze tuin niet beter schoon gehouden.	*Mĕngapa kĕbon ini tiada dipĕliharakan lĕbih bĕrsih?*
Waarom is die weg niet dadelijk hersteld?	*Mĕngapa djalan itoe tiada lantas dibajiki?*
Waarom komt gij zoo laat op den dag?	*Mĕngapa sampei bagini hari bĕharoe ĕngkau datang?*
Waarom laat gij uwe kinderen hier achter?	*Mĕngapa ĕngkau tinggalkan anak-anakmoe disini?*
Waarom laat gij uw hout niet eerst goed drogen?	*Mĕngapa kajoemoe tiada dikĕringkan dĕhoeloe bajik-bajik?*
Waarom laat het Gouvernement opium verkoopen?	*Mĕngapa disoeroeh Goebĕrnĕmen djoewal madat itoe?*
Waarom laat ze de kies niet trekken?	*Mĕngapa tiada disoeroehnja tjaboet gigi itoe?*
Waarom lacht ge?	*Apa sĕbab ĕngkau tĕrtawa?*
Waarom loopt hij kreupel?	*Mĕngapa ija bĕrdjalan timpang?*
Waarom moest die oude man toch gedood worden?	*Apa sĕbabnja, maka orang toewa itoe hĕndak diboenoeh?*
Waarom niet?	*Mĕngapa tidak?*

Waarom ranselt ge hem?

Waarom rukt gij die plant uit?

Waarom staat ge stil? loop voort.
Waarom zou dit beter zijn dan dat?
Waarom zou ik er niet even veel van weten als hij?
Waarom zijn de anderen zoo met hunne rijstvelden ten achteren?
Waarom zijn er tegenwoordig zoo weing menschen in dit dorp?
Waarom zijn ze niet toegedekt op dezen tijd van den dag?
Waarom zijt gij gisteren niet gekomen?
Waarom zijt ge niet eerder gekomen?
Waarom zijt ge teruggekeerd, schipper Mahmoed?
Waarop wacht ge nog?
Waarover handelt dat boek?

Waarover twist gij toch?

Waarschuw als het eten klaar is.

Waar suiker is, daar zijn ook mieren.
Waart gij niet verschrikt?
Waártoe zou de jager daarheen gaan?
Waartoe zou u dat nut zijn?
Waaruit blijkt het, dat dit uw land is?
Waarvan is dit gemaakt?
Waarvan is niezen een teeken?
Waarvan wordt glas gemaakt?
Waarvan zijn de Hindoesche goden gemaakt?

Měngapa ĕngkau gasak sama dia?
Měngapa ĕngkau tjaboet pokok itoe?
Měngapa ĕngkau bĕrhĕnti? bĕrdjalanlah.
Měngapakah ini lĕbih bajik dari itoe?
Apa sĕbabnja sĕhaja tarbolih tahoe sarbanjak tahoe dia?
Měngapa pĕkĕrdjaän orang lajin disawahnja kabĕlakangan bagitoe?
Měngapa sakarang sadikit orang bagitoe dalam doesoen ini?

Měngapa tiada ditoedoengi akandia bagini hari?
Měngapa kalamarin tiada ĕngkau datang?
Měngapa ĕngkau tardatang dĕhoeloe?
Měngapa balik, nachoda Mahmoed?
Apa dinanti lagi?
Barang apa tĕrsĕboet dalam kitab ini?
Apa djoega jang kamoe pĕrbantahkan?
Bĕrilah tahoe kalau makanan soedah sadija.
Ditĕmpat ada goela, disana pon ada sĕmoet.
Tiadakah ĕngkau tĕrkĕdjoet?
Apa goena pĕmboeroe itoe kasana?
Apa bolih djadi itoe sama ĕngkau?
Apa tanda tanah ini ĕngkau poenja?
Dari apa diboewat ini?
Bĕrĕsin itoe apa alamatnja?
Katja dipĕrboewat daripada apa?
Dari apa dipĕrboewat datoek Hindoe itoe?

Waar verkoopt men ijzer?

Waar voelt ge pijn?
Waarvoor?
Waarvoor gebruikt men zwavel?
Waarvoor is dat goed?
Waarvoor is zooveel geld?
Waarvoor maakt ge dit?
Waarvoor worden de slapenden gewekt?
Waar water is, daar zijn vischen; waar eene vlakte is, daar zijn sprinkhanen, en waar zee is, daar zijn roovers.
Waar werkt gij vandaag?

Waar wilt ge heen?
Waar wilt gij nu heen?

Waar woont de waschman? Laat hem even hier komen.

Waar woont gij?
Waar worden de potten voor de fabriek gebakken?
Waar worden deze vruchten verkocht?
Waar zal ik al dat goed bijeenbrengen?

Waar zal ik dit leggen?
Waar zal ik het vandaan halen, Mijnheer?
Waar zal men die krijgen?
Waar zou ik hetzelfde goed kunnen vinden, Mevrouw?
Waar zullen wij heengaan?
Waar zijn de brokjes van het brood, dat wij zooeven aten?
Waar zijn de hersenen?
Waar zijn de nieuwe boompjes geplant?
Waar zijn de onderlagen en de hemel van dit ledikant?

Dimana tĕmpat orang djoewal bĕsi?
Tĕmpat mana ĕngkau rasa sakit.
Apa sĕbab?
Balerang dipakei akan apa?
Apa goena ini?
Akan apa oewang sakian ini?
Akan apa ĕngkau boewat ini?
Mĕngapa orang jang tidoer itoe didjagakan?
Ada ajar, adalah ikan; ada padang, adalah bilalang; ada lawoet, adalah pĕrompak.

Dimana ĕngkau bĕkĕrdja hari ini?
Hĕndak kamana?
Kamana ĕngkau hĕndak sakarang?
Dimana tinggal toekang minatoe? Soeroeh ija datang sŭbĕntar kamari.
Dimana ĕngkau tinggal?
Dimana orang mĕmbakar pasoe akan pabĕrik itoe?
Dimana didjoewal boewah-boewah ini?
Dimana sĕhaja kampoengkan samoewanja barang-barang ini?
Dimana koetaroh ini?
Dimana bolih dapat lagi, Toewan?

Dimana bolih dapat itoe?
Dimanakah bolih dapat bagitoe djoega poenja kajin, Njonja?
Kita akan kamana?
Mana remah roti, jang kita makan tadi.
Dimana oetaknja?
Dimana ditanamnja pokok-pokok jang bĕharoe itoe?
Dimana dasar dan langit-langit tĕmpat tidoer ini?

Waar zijn de vruchten en de confituren?
Waar zijn mijne kleêren?
Waar zijn toch uwe gedachten?
Waar zijn uwe witkwasten?
Waar zijt ge bezig een huis te bouwen?
Waar zijt gij geboren?
Waar zijt ge heen geweest?
Waar zijt gij heen geweest? Nergens heen.
Waar zijt gij gisteren heen geweest?
Waar zijt ge heen geweest, dat men u in zoolang niet heeft gezien?
Waar zijt ge toch heen geweest?

Waar zijt gij zoolang geweest?
Wacht een oogenblik.
Wacht eerst hier, dan kan ik iemand over land zenden om daar kennis te geven.

Wachten tot de raven het brood brengen.
Wacht hier, totdat ik terugkom.
Wacht hier tot ik terugkom.

Wacht, ik heb geen tijd.
Wacht, ik zal eerst zien.
Wat mij aanstaat kan ik koopen.

Wacht, ik zal 't eerst Mijnheer gaan vragen.
Wacht, ik zal het mijnen makkers gaan zeggen, Mijnheer!
Wacht u voor dien man.

Wanneer begint de fabriek te malen?
Wanneer gaan zij onder zeil?
Wanneer gaat dat schip onder zeil?

Dimana boewah-boewah dan manisan?
Pakeijankoe dimana?
Dimana garangan kafikiranmoe
Dimana sikatmoe?
Dimana ĕngkau bĕkĕrdja roemah?
Ĕngkau pĕranakan mana?
Kamana ĕngkau soedah pĕrgi?
Ĕngkau soedah kamana? Tiada kamana-mana.
Kalamarin ĕngkau pĕrgi kamana?
Kĕmana ĕngkau pĕrgi, tiada tampak sakian lama.

Kamana garangan ĕngkau soedah pĕrgi?
Dimana ĕngkau salama ini?
Nanti sabĕntar.
Nanti dĕhoeloe disini, bolih sĕhaja mĕnjoeroehkan orang bĕrdjalan darat mĕmbĕri tahoe disana.
Mĕnantikan nasi disadjikan diloetoet.
Nanti disini sampei sĕhaja balik.
Nantilah disini sampei akoe datang kombali.
Nanti, sĕhaja tasĕmpat.
Nanti, sĕhaja lihat dĕhoeloe.
Mana jang sĕhaja bĕrkĕnan bolih sĕhaja bĕli.
Nanti sĕhaja pĕrgi tanja dĕhoeloe sama toewan sĕhaja.
Nanti sĕhaja bĕri tahoe kawan sĕhaja, Toewan!
Djawoehkanlah dirimoe daripada orang itoe.
Bila pabĕrik itoe moelaï mĕnggiling?
Bila marika-itoe bĕrlajar?
Bila kapal itoe hĕndak bĕrlajar?

Wanneer gaat gij?	*Bila mawoe pĕrgi?*
Wanneer gaat gij naar boord?	*Bila toeroen kapĕrahoe (kakapal)?*
Wanneer gaat hij onder zeil?	*Bila dia bĕrlajar?*
Wanneer heeft hij beloofd het te zullen brengen?	*Bila dia djandji mawoe bawa itoe?*
Wanneer ik koop, durf ik niet te bieden.	*Apabila sĕhaja bĕli tiada sĕhaja bĕrani tawar.*
Wanneer is het doodtij?	*Bila ajar pĕrbani?*
Wanneer is het eb en vloed?	*Bila ajar soeroet dan ajar pasang?*
Wanneer is het springtij?	*Bila pasang poernama?* of: *Bila pasang bĕsar?*
Wanneer is uw diensttijd ingegaan?	*Bila ĕngkau soedah masoek pĕkĕrdjaän kompani?*
Wanneer komt ge hier terug?	*Bila mawoe balik kamari?*
Wanneer kunnen die boomen vruchten dragen? (zijn?	*Bila pokok-pokok itoe bolih bĕrboewah?*
Wanneer kunt ge er meê gereed	*Bila bolih habiskan?*
Wanneer kunt ge het doen?	*Bila bolih boewat?*
Wanneer kunt ge komen?	*Bila bolih datang?*
Wanneer kunt gij ze brengen?	*Bila ĕngkau bolih bawa?*
Wanneer moet ik in mijn dienst komen?	*Bila sĕhaja disoeroeh masoek?*
Wanneer verwacht gij hem?	*Ĕngkau kira bila dia datang?*
Wanneer zullen de bestelde meubelen af zijn?	*Pĕrkakas roemah jang dipĕsan itoe bila bolih soedah?*
Wanneer zullen wij afrekenen?	*Bila kita bolih sĕlĕsei kira-kira?*
Wanneer zult ge er meê beginnen?	*Bila mawoe moelaï itoe?*
Wanneer zult gij in dienst treden?	*Bila ĕngkau masoek?*
Wanneer zult ge terugkeeren?	*Bĕrapa lama balik?*
Wanneer zij lacht schitteren hare tanden.	*Apabila ija tĕrtawa bĕrsinar giginja.*
Want de dood komt onverwachts.	*Karĕna mati itoe tĕrkĕdjoet datangnja.*
Waren de overstroomingen erg?	*Ajar bah itoe bĕsarkah?*
Wasch uwe handen en uw aangezicht.	*Basoehkanlah tanganmoe dan moekamoe.*
Was er geen bliksemafleider op dat gebouw?	*Tiadakah djaroem pĕnoelak halilintar di-atas gĕdoeng itoe?*
Wat antwoordt gij hierop?	*Apa djawabmoe akan pĕrkara ini?*

Wat antwoordt gij op deze beschuldiging?
Wat baat het dat ik iemand in huis heb, als hij niet op den boel kan passen.
Wat begeert ge van mij?
Wat belangrijks heeft dat voor mij?
Wat beteekent dat? mes en vork is er niet!
Wat! dat is geducht duur.
Wat deedt gij samen al dien tijd?

Wat den Koning betreft, Zijne Majesteit heeft geen kinderen.
Wat denkt de hoofdpriester over dit vonnis?
Wat de sterren aan den hemel betreft, hunne menigte is niet te tellen.
Wat deze zaak betreft, morgen wordt zij uitgemaakt.

Wat doen die sjouwers dan na tweeën?
Wat doet de tuinjongen?
Wat doet men met den afval?

Wat! en dat hebt gij mij niet gerapporteerd?
Water uit een schuit hoozen.
Wat gaan zij daar koopen?
Wat gaat u dat aan?
Wat gaat ge doen?
Wat geef ik daarom!
Wat gebruiken ze hier voor een versleten tuig!
Wat God gereinigd heeft moet de mensch niet onrein achten.
Wat heeft hij daarmede te maken?
Wat heeft hij met het vleesch gedaan?

Apa ĕngkau djawab akan toedoehan ini?
Apa goena koetaroh orang diroemah, kalau tæbolih mĕlihatkan barang-barang.
Apa ĕngkau mawoe sama akoe?
Apatah endahnja kapadakoe?

Apa artinja ini? pisau, garpo tæda!
Amboi! bagitoe mahal sakali.
Kamoe boewat apa bĕrsama-sama lama bagini?
Akan radja tiada baginda bĕrpoetĕra.
Apa kafikiran panghoeloe akan kapoetoesan hoekoem ini?
Akan sĕgala bintang dilangit itoe tiada tĕpĕrmanaï banjaknja.
Adapon akan pĕrkara ini esoek harilah dipoetoeskan hoekoemnja.
Habis poekoel doewa orang koeli itoe boewat apa?
Toekang kĕbon itoe apa kĕrdja?
Apa orang boewat dĕngan hampas itoe?
Bageimana! maka tiada ĕngkau mĕmbĕri tahoe akoe?
Bĕrkĕmarau ajar roewang.
Ija pĕrgi mĕmbĕli apa disana?
Apa ĕngkau pĕdoeli itoe?
Apa ĕngkau hĕndak boewat?
Apa sĕhaja pĕdoeli itoe!
Boeroek soenggoeh pakeijan koeda jang tĕrpakei disini!
Jang dihalalkan Allah djangan manoesia mĕngharamkan dia.
Apa dia mawoe pĕdoeli itoe?

Diboewatnja apa dĕngan daging itoe? Dipĕngapakannja daging itoe?

Wat heeft men toch beraadslaagd?	*Apa koenoen bitjara orang?*
Wat hebben de anderen in huis te doen?	*Lajin orang diroemah apa kĕrdja?*
Wat hebt ge al dien tijd gedaan?	*Apa soedah kauboewat salama ini?*
Wat hebt gij dezen ganschen dag gedaan?	*Apa kauboewat saharijan ini?*
Wat hebt ge er meê gedaan?	*Apa soedah kauboewat dĕngan itoe?*
Wat hebt gij met dat ééne gedaan?	*Apa ĕngkau boewat dĕngan satoe itoe?*
Wat het maaksel betreft, zooals Mijnheer ze verlangt zal ik ze maken.	*Dari boewatannja itoe, bagaimana toewan poenja soeka bolih sĕhaja boewatkan.*
Wat ik geschikt acht, moet gij mij niet betwisten.	*Djangan ĕngkau bantahi apa-apa jang akoe pikir patoet.*
Wat is beter, een prijzende vriend of een kwaadsprekende vijand?	*Jang bajik mana, sahabat jang mĕmoedji ataw sĕtĕroe jang mĕngoempat?*
Wat is daarmeê gebeurd?	*Apa kĕnanja ini?*
Wat is daarvan toch de reden?	*Apa djoega sĕbabnja?*
Wat is dat?	*Apa itoe?*
Wat is dat voor een kast?	*Apa matjam lamari ini?*
Wat is dat voor een land daar in de verte?	*Tanah apa jang kalihatan dari djaweoh itoe?*
Wat is dat voor een leven? (rumoer).	*Apa gadoeh itoe?*
Wat is de datum van dien brief?	*Apa hĕdjrat soerat kiriman itoe?*
Wat is de kerry flauw.	*Tawar sakali goelei ini.*
Wat is de prijs van een stuk of van eene el?	*Bĕrapa harga satoe kajoe ataw satoe elo?*
Wat is de prijs van het ossenvleesch op de markt?	*Bĕrapa harga daging lĕmboe dipasar?*
Wat is de termijn van betaling?	*Bila djandji dibajar?*
Wat is deze tafel vol stof!	*Pĕnoeh haboe soenggoeh medja ini!*
Wat is die jongen spoedig terug! — 't Is ook zoo ver niet.	*Lĕkas soenggoeh boedak itoe kombali! — Tiada bĕrapa djaweehnja.*
Wat is duurzamer, zijde of katoen?	*Jang tahan lama mana, kajin soetĕra ataw kajin kapas?*
Wat is er aan te doen?	*Apa bolih boewat?*
Wat is er de oorsprong van.	*Apakah moelanja?*

Wat is er in dat glas?
Wat is er nu weêr?
Wat is er op dat schaaltje?
Wat is er toch in dien zak, rijst of mais?
Wat is het stof hier dik op den weg!
Wat is het voor een vuur, dat ik boven op den berg zie branden?
Wat is hier de prijs van een pikoel sago?
Wat is hij beter dan ik?
Wat is, maakt bij tot niet, en wat niet is, doet hij zijn.

Wat is uw bedrijf?
Wat is uwe geboorteplaats?
Wat is uwe kano klein en smal.

Wat is zwaarder, lood of kwikzilver?
Wat is zijn werk?
Wat kan ik er aan doen? Er is geen zonneschijn geweest.
Wat kan ik meer doen?
Wat klein is kan groot worden.

Wat kosten deze *kĕladi's* de bos en de ananas het stuk, en hoeveel pepers voor een du'it?
Wat kosten deze zijden jas-
Wat kost dit? (sen?
Wat kost dit fleschje haarolie?

Wat kost dit grove ongebleekt katoen?
Wat kost tegenwoordig de lamp-olie het pikoel?
Wat kunt gij daaruit opmaken?
Wat maakt men van ijzer?

Wat mankeert dat paard, dat het zoo doet?

Apa dalam gĕlas itoe?
Sakarang ada lagi apa?
Apa jang dalam pinggan itoe?
Apatah dalam karoeng itoe? bĕraskah ataw djagoeng?
Dalam soenggoeh lĕboe diäljalan ini!
Api apa, jang akoe lihat bĕrnjala-njala di-atas goenoeng itoe?
Sagoe bĕrapa harganja sapikoel disini?
Apa lĕbihnja dia dari sĕhaja?
Barang jang ada ditiadakannja, dan barang jang tiada di-adakannja.
Apa pĕkĕrdjaännoe?
Nagĕri mana tĕmpat djadimoe?
Kĕtjil dan sĕmpit soenggoeh djoengkoengmoe ini.
Jang bĕrat mana, timah ataw ajar-rasa?
Apa pĕkĕrdjaännja?
Sĕhaja apa bolih boewat? karĕna panas tiada.
Apa lagi sĕhaja bolih boewat?
Barang jang kĕtjil bolih mĕndjadi bĕsar.
Batang kĕladi ini bĕrapa sa-ikat, dan nĕnas bĕrapa saboetir dan lada bĕrapa sadoewit?
Bĕrapa harga djas soetĕra ini?
Bĕrapa harga ini?
Minjak ramboet sabottol ini bĕrapa harganja?
Ini kajin bĕlatjoe bĕrapa harga?

Minjak lampo bĕrapa harga sapikoel sakarang?
Apa kafikiranmoe akan hal itoe?
Barang apa dipĕrboewat daripada bĕsi?
Apa kĕna koeda ini boewat bagitoe?

Wat mankeert dit geweer? het wil niet afgaan.
Wat meer of minder maakt niets uit; heb maar geen praatjes.
Wat mengt ge er toch in als ge de kleeren wascht?

Wat moet er op geplant worden? Allerlei groenten.
Wat moet ik afschrijven.
Wat moet ik hiermede doen?

Wat mij betreft, ik ben niet sterk meer, anders zou ik wel willen aangesteld worden, om die wanden te maken.
Wat mij betreft, ik wil u uw boek wel teruggeven.

Wat nieuws is er?
Wat plant die man daar?
Wat rammelt dit wiel!

Wat scheelt er aan? Wat scheelt u? Wat mankeert u? Wat hapert er aan?
Wat staat er in dat boek?
Wat staat er toch in dien brief?

Wat steken deze muskieten!

Wat voert Ketjil uit?
Wat voor diefstallen zijn dat?

Wat voor nut heeft dat toch?
Wat voor vrienden zijn dat?
Wat voor vruchten zijn dat?
Wat voor werk is er tegenwoordig.
Wat vraagt ge voor die zes stukken zeep en een fleschje olie?
Wat vraagt ge voor een kattie van deze witte suiker?

Apa kĕnanja sĕnapang ini? tidak mawoe mĕlĕtoep.
Sadikit lĕbih koerang soedâhlah, djangan banjak tjĕrèwèt.
Apa-apa ĕngkau tjampoer sama dia koetika ĕngkau basoeh paketjan itoe?
Ini akan ditanami apa? Pĕlĕbagei sajoer-sajoeran.
Sĕhaja disoeroeh salin apa?
Apa mawoe disoeroeh sĕhaja boewat dĕngan itoe?
Ini akoe badan tidak koewat lagi; kalau tidak, hĕndak djoega masoek mĕngambil opah mĕndingding itoe.
Akan dakoe, hĕndak djoega akoe mĕmoelangkan kitabmoe itoe kapadamoe.
Apa chabar?
Apa ditanam orang itoe disana?
Bageimana kĕrĕtak-kĕrĕtoek roda ini!
Apa koerang?

Apa tĕrsĕboet dalam kitab itoe?
Apa garangan tĕrsĕboet dalam soerat itoe?
Bageimana pĕdihnja digigit njamok ini!
Kĕtjil apa kĕrdja?
Pĕrkara mĕntjoeri itoe bageimana?
Apatah goenanja?
Apa matjam sohbat itoe?
Ini boewah-boewah apa?
Ada apa pĕkĕrdjaän sakarang?

Bĕrapa ĕngkau minta harga ĕnam potong sabon dan minjak sabotol kĕtjil ini?
Goela pasir poetih ini bĕrapa mawoe sakati?

Wat vraagt ge voor het waschen van honderd stuks goed.
Wat waait het hard!
Wat was er te doen?
Wat weg is, zij weg, maar pas een anderen keer beter op.

Wat wenscht ge? Zeg het.

Wat wenscht Mijnheer nog meer.
Wat wenscht Mijnheer te koopen? Zie eens rond.
Wat wil je?
Wat wil je daarmede doen?
Wat wil Mijnheer met zooveel doen?
Wat wilt ge?
Wat wilt ge meer?
Wat wilt ge met dat bocht doen?

Wat wilt ge mij laten doen?

Wat wilt ge toch?
Wat wilt ge van mij?
Wat wilt ge, u overgeven of sterven?
Wat wil u daar koopen, Mijnheer!
Wat wil u laden in de prauw?

Wat wordt daar verbouwd?
Wat wordt er aan gedaan?
Wat zal daarvan toch het einde zijn?
Wat zal dat langzaan gaan!
Wat zal er van hem worden als gij hem wegjaagt?
Wat zal ik doen met zulke magere kippen?
Wat zal ik nog meer doen dan dit?
Wat zal mijn werk zijn?
Wat zal uw hard verruimd geweest zijn!

Bĕrapa opahnja mĕmbasoh saratoes hĕlei kajin?
Angin bĕrtijoep tĕrlaloe kĕras!
Ada pĕkĕrdjaän apa disana?
Jang soedah hilang, soedahlah, tĕtapi lagi sakali ingat bajik-bajik.
Apa kahĕndakmoe? katakanlah dia.
Lagi apa toewan mawoe?
Apa toewan soeka bĕli? Bolih toewan lihat rata.
Apa mawoe?
Apa mawoe boewat dĕngan itoe?
Bagitoe banjak sakali apa toewan hĕndak boewat?
Apa ĕngkau tjĕhari?
Apa mawoe lagi?
Apa ĕngkau mawoe boewat sama barang jang boesoek itoe.
Apa mawoe soeroeh sĕhaja boewat?
Apa garangan kahĕndakmoe?
Apa mawoe sama sĕhaja?
Jang mana ĕngkau pilih, sĕrahkan diri ataw mati?
Apa-apa toewan hĕndak bĕli disana?
Apa toewan hĕndak moewatkan dalam pĕrahoe itoe?
Apa jang ditanam disana?
Itoe dipĕngapakan?
Apatah soedahnja?

Itoe tĕntoe akan lambat bĕnar?
Apa djadinja, djikalau ĕngkau mĕnjahkan dia?
Apa goenanja kapadakoe hajam koeroes-koeroes ini?
Apakah sĕhaja hĕndak boewat lajin lagi?
Apakah pĕkĕrdjaän sĕhaja ini?
Alangkah lapang hati ĕngkau!

Wat zegt gij?
Wat zegt hij?
Wat zit dat los in elkander!
Wat zoekt ge?
Wat zoudt ge doen als ge kondt?
Wat zoudt ge er mede doen als het 't uwe was?
Wat zou er toch de reden van zijn?
Wat zou het geven, al hadt gij het?
Wat zullen wij nu beginnen?
Wat zijn de gewoonten van dit land en wat is hier al zoo verboden?
Wat zijn de golven hier groot!
Wat zijn die koffers zwaar! Te zwaar voor één man.
Wat zijn er veel muskieten!
Weeg vijf en twintig katties af, maar ge moet goed wegen en niet tekort geven.
Wee over u!
Wees niet bevreesd Mijnheer, ik zal een borg stellen, een fatsoenlijk man, Mijnheer.
Wees niet boos, Mijnheer.
Wees niet boos Mijnheer, het is door ziekte mijner vrouw, dat ik gisteren niet kwam.

Wees maar gerust.
Wees maar niet ongerust.
Wees niet bang, ik maak geen schuld.
Wees niet opgeblazen.
Wees niet slordig op uwe kleeding.
Wees niet traag of onverschillig.
Wees niet wijs boven hetgeen geschreven is.
Wees niet zoo langzaam.
Wees nooit weer zoo onvoorzichtig.

Apa ĕngkau kata?
Apa kata dia?
Longgar soenggoeh pasangannja!
Apa tjĕhari?
Hĕndak boewat apa, kalau bolih.
Kalau ĕngkau poenja ini, apa bolih boewat dĕngan dia?
Apa koenoen sĕbabnja?

Apa bajiknja ini, kalau ada sama ĕngkau?
Apa ākal kita sakarang?
Bageimana ādat nagĕri ini, dan apa-apa larangannja?

Ombak bĕsar soenggoeh disini!
Bĕrat sakali pĕti ini! Tĕrlaloe bĕrat bagei saorang sĕhadja.
Njamok ini banjak sangat!
Timbanglah doewa poeloeh lima kati, tĕtapi timbang bajik-bajik, djangan koerang.
Wahi atasmoe!
Djangan toewan takoet, nanti sĕhaja bĕri orang mĕngakoe, orang bajik-bajik, Toewan.
Djanganlah toewan marah.
Djangan toewan marah; adapon kalamarin tiada sĕhaja dadang, ija-itoe dari sĕbab sakit bini sĕhaja.
Sĕnangkanlah djoega hatimoe.
Djangan koewatir.
Djangan ĕngkau takoet, tiada akoe hoetang.
Djangan ĕngkau sombong.
Pakeijanmoe djangan dihalei-baleikan.
Djangan malas ataw lalei.
Djangan tahoe lĕbih daripada barang jang tĕrsoerat.
Djangan ĕngkau bagitoe lambat.
Sakali-kali djangan lagi ĕngkau koerang ingat bagini.

Wees voorzichtig bij het aanleggen.
Djaga bajik-bajik kalau rapatkan pĕrahoe itoe.

Wees voorzichtig, dat gij niet valt.
Ingat-ingat, djangan sampei djatoh.

Wees voorzichtig met dat linnengoed.
Djaga bajik-bajik kajin-kajin ini.

Wees zoo goed en breng al deze zaken naar mijn huis.
Samoewa barang-barang ini toeloeng bawa karoemah sĕhaja.

Wees zoo goed en ga binnen.
Silakanlah masoek.

Wees zoo goed en roep een sjouwerman; ik zal het draagloon behoorlijk betalen.
Toeloeng panggilkan orang koeli, nanti sĕhaja bajar koelinja bĕrapa jang patoet.

Wees zoo goed mijnheer, om mij te helpen.
Kalau tĕwan soeka, toewan toeloeng sama sĕhaja.

Weet gij een bediende voor mij?
Tahoekah ĕngkau sĕorang jang bolih djadi kawankoe?

Weet gij iets van die zaak.
Tahoekah ĕngkau apa-apa dari pĕrkara itoe?

Weet gij niet, dat een tijger nooit van voren aanvalt?
Tiadakah ĕngkau tahoe, bahoea tiada pĕrnah harimau mĕnĕrkam dari hadapan?

Weet gij waar mijn zakdoek is? Jawel, Mijnheer!
Tahoekah ĕngkau sapoe tangankoe dimana? Tahoe djoega, Toewan!

Wek mij morgen ochtend om vijf uur.
Esoek pagi bangoenkanlah akoe poekoel lima.

Wel, dat ge zoo kunt denken!
Heiran, bagaimana fikiran bagitoe.

Wel, dat is verkeerd.
Hei! salah itoe.

Wel vriend, dat is goed, dat gij mij eens komt bezoeken.
Hei ĕntjik, bajik sakali ĕntjik datang mĕngoendjoengi sĕhaja.

Welgelukzalig allen, die zijne geboden gehoorzamen.
Bĕrbĕhagialah kiranja sĕgala orang, jang mĕnoeroet hoekoemnja.

Wel, hoe duur! dat is spotvragen.
Mahal bĕnar! ĕngkau majin gila.

Welke boom is dat?
Pokok apa ini?

Welke dag van de week is het?
Hari apa ini?

Welke datum is het?
Bĕrapa hari boelan ini?

Welke? de stoffen of de lederen schoenen?
Sĕpatoe jang mana? jang daripada kajin ataw jang daripada koelit?

Welke eisch doet de Djaksa?
Apa kapoetoesan dipinta olih Djaksa?

Welke groenten wil u hebben?
Welke heer is dat?
Wel Ke! hoeveel moet ge hebben voor eén pikoel van deze roode oebi's?
Welk is de beste, deze of die?

Welke is het beste dat ik neem.

Welke jongen is dit?
Welke kleeren verkoopt gij?

Welke meubels wenscht u.

Welke olie vervaardigt men hier nog meer? Katjang-, djarak-en lênga-olie.
Welke rente trekt ge van uw geld?
Welke rechtzaken zijn er?
Welke richting heeft hij genomen?
Welk soort van prauw wenscht u?
Welke soort verlangt Mijnheer?
Welke specerijen moet gij hebben?
Welke timmerman kan zulk een kast maken?
Welke van deze kan het 't langst uithouden?
Welke van deze verkiest gij?
Welke van die zaken, Mijnheer?
Welke zal ik nemen?
Welk gebruik hebt ge daarvan?
Welk hout verkiest Mijnheer? Sanahout of njamplonghout of nangkahout.
Wel, kindermeid, breng deze kinderen naar de badkamer.
Welk land moet geploegd worden?
Welk leder is beter, dat van Java of dat van Europa?

Sajoer-sajoer apa toewan mawoe?
Itoe toewan mana?
Hei Ke! bĕrapa mawoe sapikoel oebi merah ini?

Jang mana bajik; inikah ataw itoe?
Jang manakah ini bajik sĕhaja ambil.
Boedak mana ini?
Apa matjam pakeijan ĕngkau djoewal?
Pĕrkakas roemah apa toewan mawoe?
Apa-apa minjak diboewat lagi disini? Minjak katjang dan djarak dan lĕnga.
Oewangmoe itoe bĕrapa boenganja ĕngkau dapat?
Pĕrkara-pĕrkara apa jang ada?
Kamana toedjoenja?

Apa matjam pĕrahoe toewan hĕndak?
Matjam mana toewan mawoe?
Rĕmpah-rĕmpah apa ĕngkau mawoe?
Toekang kajoe mana dapat mĕmpĕrboewat lamari jang bagini?
Jang manakah ini bolih tahan lama?
Jang mana ĕngkau soeka ini?
Apa-apa barangnja, toewan?
Jang manakah sĕhaja ambil?
Akan apa ĕngkau pakei ini?
Kajoe apa toewan mawoe? kajoe sana ataw kajoe njampĕloeng ataw kajoe nangka?
Hei baboe, hantarkan anak-anak ini katĕmpat pĕrmandian.
Bĕndang mana hĕndak ditanggala?
Jang mana bajik koelit Djawa ataw koelit Eropa?

Welk nummer heeft uwe hut, Mijnheer?
Welk nut heeft dit?
Wel nut heeft het als men te veel slaapt?
Welk slag van man is hij?
Welk soort van riet verbouwt men hier?
Welk werk heeft Mijnheer, dat ik nu doen kan?
Welk zaad gebruikt men? Eigen gewonnen zaad.

Wel Mijnheer, ik ben moede van overal te loopen zoeken naar kippen.
Welnu, hoeveel loon vraagt gij?

Wel smid, kunt gij sleutels maken?
Wel stuurman, waar zijn we en hoe laat is het?

Wend de prauw een weinig rechts.
Wensch niet naar aardschen rijkdom.
Wenscht u geen haarolie of reukzeep van mij te koopen?

Wenscht u ook den baard geschoren te hebben?
Wel verbaasd, daar is een tijger!
Wel, vijf centen is genoeg.
Werkt ge nu alleen, of hebt ge knechts?

Werk zoolang het dag is.
Wie eene taal wil leeren, moet haar goed lezen en schrijven.

Wie heeft daarover het toezicht?
Wie heeft dat gedaan?

Bilik toewan nommor bĕrapa?

Apa goenanja ini?
Apatah goenanja kalau orang tĕrlaloe banjak tidoer?
Apa matjam orang itoe?
Apa matjam tĕboe ditanam oranglah disini?
Apa ada kĕrdja toewan, soepaja sĕhaja boewat?
Apa matjam bĕnih orang pakei? Bĕnih jang dikoempoelkan sĕndiri.
Amboi Toewan, pĕnatlah sĕhaja sĕbab pĕrgi sampei kamana-mana mĕntjĕhari hajam.
Ajo, bĕrapa ĕngkau minta opahnja?
Hei toekang bĕsi, dapatkah ĕngkau mĕmboewat anak koentji?
Hei djoeroe-moedi, sampei dimana kita dan poekoel bĕrapa sakarang?
Beloekkan pĕrahoe kakanan sadikit.
Djangan ingin akan kakajaän doenia ini.
Toewan tamawoe bĕli minjak ramboet ataw sabon wangi sama sĕhaja?
Toewan mawoe sĕhaja tjoekoer djanggoet toewan pon?
Astagapirlah, ada harimau.
Bajik, lima sèn tjoekoep.
Sakarang ini ĕngkau sĕorang-orang bĕkĕrdja, ataw adakah lagi kawan?
Bĕkĕrdjalah salagi hari sijang.
Barang sijapa hĕndak bĕladjar soeatoe bĕhasa, patoetlah ija mĕmbatja dan mĕnjoerat dia bajik-bajik.
Sijapa jang mĕmĕrintahi itoe?
Sijapa boewat ini?

Wie heeft dat gemaakt?
Wie heeft de meeste schuld?
Wie heeft deze klok aan den gang gebracht?
Wie heeft dit gezegd?
Wie heeft dit kopje gebroken?

Wie heeft er woedend gemoord?

Wie heeft gelijk en wie ongelijk?

Wie heeft toch mijn mes weggenomen?
Wie heeft u dat geleerd?
Wie heeft u hier gezonden?
Wie heeft u verlof gegeven om dat te doen?
Wie is daar buiten? Ik, Mijnheer!
Wie is dat?
Wie is de bevelhebber van de expeditie?
Wie is die vreemdeling?
Wie is toch het hoofd van dit dorp?
Wie kan het zeggen?
Wie met mij niet vergadert, die verstrooit.

Wie moet vandaag thuisblijven?

Wie morgen achterblijven wil, die blijve achter; wij gaan toch.
Wien behoort dit land?
Wien bidden de Chineezen aan?

Wien hebt gij het gegeven?
Wiens beurt is het om water te gaan halen?
Wiens beurt is het nu om te gaan?
Wiens beurt is het nu om te lezen?

Sijapa soedah mĕmboewat itoe?
Sijapa jang lĕbih salahnja?
Sijapa soedah bĕri djalan lontjeng ini?
Sijapa kata bagitoe?
Sijapa soedah mĕmĕtjahkan mangkok ini?
Sijapa jang soedah mĕngamoek itoe?
Sijapa jang bĕnar dan sijapa jang salah?
Sijapa garangan soedah mĕngambil pisaukoe?
Sijapa soedah adjar boewat ini?
Sijapa soeroh datang disini?
Sijapa soedah bĕri idzin sama ĕngkau boewat ini?
Sijapa dilawar itoe? Sĕhaja, toewan!
Sijapa itoe?
Sijapa kapala angkatan pĕrang itoe?
Sijapakah orang dagang itoe?
Sijapa garangan kĕpala doesoen ini?
Sijapa bolih kata?
Orang jang tiada mĕnghimponkan sĕrtakoe, ija-itoe mĕntjĕret-bĕreikan.
Sijapa poenja giliran tinggal diroemah hari ini?
Esoek sijapa mawoe tinggal, tinggallah; sĕhaja mawoe pĕrgi djoega.
Sijapa poenja tanah ini?
Orang Tjina mĕnjĕmbah sama sijapa?
Sama sijapa ĕngkau bĕrikan?
Sijapa poenja giliran pĕrgi mĕngambil ajar?
Giliran sijapa patoet pĕrgi sakarang?
Sijapa poenja giliran batja sakarang?

Wiens boek is dit?
Wiens dochter zijt gij?
Wiens plicht is het hierop toe te zien?
Wiens rijstveld is het, dat reeds beplant is?
Wiens schuld is het?
Wiens vrouw is zij?
Wie spreekt daar achter?

Wie weet het?
Wie zal beginnen?
Wie zoekt, die vindt.

Wie zou gedacht hebben, dat hij het zoo goed kon doen?
Wie zijt gij?
Willen we niet liever buiten gaan zitten? De lucht is zoo aangenaam.
Wil Mevrouw kippen koopen?
Wil Mijnheer de jassen van wit of van grijs linnen?

Wil Mijnheer eene boot?
Wil Mijnheer een hangkast?

Wil mijnheer eens zien of al uwe goederen er zijn?

Wil mijnheer hollandsch of engelsch bier?
Wil Mijnheer kleeren koopen?
Wil Mijnheer niet even gaan zitten? dan zal ik een jonge kokosnoot laten plukken.
Wilt ge nog meer?
Wilt gij, of niet?
Wilt gij uwen naam zeggen of niet?
Wil u geen dasjes koopen?
Wil u overvaren?
Wil u voor mij eene pen vermaken, vriend!

Kibab sijapa ini?
Anak sijapa ĕngkau?
Sijapa poenja bĕhagian tengok ini?
Sijapa ĕmpoenja bĕndang(sawah) jang soedah ditanami itoe?
Sijapa poenja salah?
Bini sijapa ija?
Sijapa jang bĕrkata dibĕlakang itoe?
Sijapa tahoe?
Sijapa akan moelaï?
Barang sijapa jang mĕntjĕhari, ijapon akan mĕndapat.
Sijapa bolih sangkakan dia bolih boewat bagitoe bajik?
Sijapa ĕngkau?
Boekan lĕbih bajik kita doedoek diloewar? Hawanja enak sakali.
Njonja mawoe bĕli hajam?
Djas itoe toewan mawoe dari kajin poetih ataw dari kajin bĕlatjoe?
Toewan mawoe tambangan?
Toewan mawoe lamari sampeijan kajin?
Toewan mawoe pĕriksa sabĕntar kalau barang-barang toewan samoewanja ada?
Toewan mawoe bir bĕlanda ataw bir inggris?
Toewan mawoe bĕli pakeijan?
Toewan tamawoe doedoek sabĕntar? nanti sĕhaja soeroeh ambilkan boewah kĕlapa moeda.
Mawoe lagi?
Mawoe ataw tidak?
Mawoekah ĕngkau katakan na mamoe ataw tidak?
Toewan tamawoe bĕli dasi?
Toewan mawoe mĕnambang?
Ĕntjik! toeloenglah rantjoengkan kalam sama sĕhaja.

Wist gij niet, dat hij het gemaakt heeft?

Tiadakah ĕngkau tahoe bahoea ijalah jang soedah bĕrboewat itoe?

Witter dan deze heb ik ze niet, Mijnheer.

Kalau poetih dari ini tiadalah sama sĕhaja, toewan.

Witte sago kan men krijgen voor zeven gulden vijftig cent de pikoel.

Bolih dapat sagoe poetih toedjoeh roepijah lima poeloeh sĕn sapikoel.

Witte zonneschermen zijn beter dan gele, want de witte zijn van verre zichtbaar.

Pajoeng poetih bajik daripada jang koening, karĕna pajoeng poetih itoe tampak dari djaweh.

Worden dat suikkerriet en die indigo voor de fabrieken verbouwd?

Tĕboe dan tom itoe ditanam akan pabĕrikkah?

Worden in het dorp ook de uren aangegeven.

Dalam doesoenmoe itoe diběri tahoekah djam-djamnja?

't Wordt al beter en beter.

Bĕrtambah-tambah lagi bajiknja.

Word dan toch wakker!

Djagalah kiranja ĕngkau!

Wordt die fabriek met water of met stoom gedreven?

Pabĕrik itoe pakei pĕsawat asap ataw djantĕra ajar?

Wordt dit verkocht?

Didjoewalkah ini?

Wordt er voor het vervoeren van dat suikerriet betaald?

Pĕnghantar tĕboe itoe dibajarkah opahnja?

Wordt men ongesteld als men deze vrucht eet?

Kalau makan djĕnis boewah ini, adakah mĕndjadi pĕnjakit?

Wreek u niet aan hem, die u haat.

Djangan balas kapada orang, jang mĕmbĕntji akan dikau.

Wij allen zijn nieuwelingen en kennen de gewoonten niet.

Sĕhaja sakalian orang bĕharoe datang, bĕlom tahoe ădat.

Wij willen naar de markt wandelen om proviand te zoeken.

Sĕhaja hĕndak bĕrdjalan-djalan kapasar mĕntjĕkari bĕkal-bĕkal.

Wij beiden gingen naar de stad.

Kadoewa kami pon pĕrgi kakota.

Wij beminnen elkander altijd.

Kita bĕrkasih-kasihan salaloe.

Wij denken goed over hem.

Kita fikir bajik atasnja.

Wij gaan even bij onzen vriend aan.

Kita singgah sabĕntar kapada sohbat kita.

Wij gaan vroeg naar bed.

Kita tjidoer sijang-sijang.

Wij hebben alleen genoeg voor ons zelven.

Ada tjoekoep sama kita sĕhadja.

Wij hebben bevel gekregen om naar Atjeh te gaan.

Kita soedah dapat pĕrintah akan bĕrlajar kanagĕri Atjih.

Wij hebben den Merbaboe beklommen.
Wij hebben drie dagen lang gereisd.
Wij hebben een hert in het bosch gezien.
Wij hebben een opstandeling gevangen genomen.
Wij hebben er geen plaats voor.
Wij hebben geen draagstok bij ons.
Wij hebben veel regen gehad, en stortregens ook.
Wij hebben windstilte.
Wij hengelen op visch.
Wij houden goed vast.
Wijk geen oogenblik van deze plaats.
Wij konden niet doorvaren en daarom ankerden wij aldaar.
Wij kropen door de heg.
Wij kunnen alles zien.
Wij kunnen goed hooren.
Wij kunnen hem niet verstandig maken.
Wij kunnen Japara aandoen, daar zijn veel kippen te krijgen en goedkoop.
Wij kunnen niet zeilen voor de volgende maand.
Wij kunnen uwen koffer nu wel wegbrengen.
Wij leggen de papieren op tafel.

Wij maken dat tot eene gewoonte.
Wij maken dat tot eene vaste gewoonte (een vast gebruik).
Wij moeten maar gebruiken wat we vinden kunnen.
Wij moeten schijfschieten.

Wij moeten van nacht bij beurten waken.
Wijn doet men in flesschen.

Kita soedah mĕndaki goenoeng Mĕrbaboe.
Kita soedah bĕrdjalan ini tiga hari lamanja.
Kita soedah mĕlihat sa-ikoer roesa dalam hoetan.
Kita soedah mĕnangkap sawrang bĕrandal.
Kita tada bĕrtĕmpat taroh itoe
Sĕhaja tawbawa pĕnggandaran

Kita soedah dapat banjak hoedjan, lagi hoedjan dĕras.
Kita kamatian angin.
Kita mĕngaïl ikan.
Kita pĕgang tĕgoeh-tĕgoeh.
Sasaät djoea djangan oendoer dari tĕmpat ini.
Kita tawbolih bĕrlajar tĕroes, sĕbab itoe bĕrlaboehlah disana.
Kita mĕnjoesoep pagar.
Bolih kita lihat samoewanja.
Bolih kita dĕngar bajik-bajik.
Kita tawbolih djadikan diapandei.

Kita bolih singgah di Djapara, disana bolih dapat hajam banjak, lagi moerah.
Kita tidak bolih bĕrlajar koerang-koerang saboelan lagi.
Pĕti toewan bolih kita bawa sakarang djoega.
Kita mĕlĕtakkan sĕgala soerat itoe dimedja.
Kita mĕmbijasakan pĕrkara itoe.
Kita mĕngādatkan pĕrkara itoe.

Kita pakei djoega jang mana bolih dapat.
Kita disoeroeh tembak pada sasaran.
Pada malam ini kita bĕrgilir-gilir bĕrdjaga. (lam botol.
Ajar-anggoer itoe diboeboeh da-

Wijs mij hoe gij het gedaan hebt.

Wij spraken nu en dan te zamen.

Wij spraken over den oorlog.
Wij spraken over een godsdienstig onderwerp.
Wij strikken dwergherten.
Wij strikken vogels.
Wij worden door den vijand overvallen.
Wij zitten op stoelen en de Maleijers op eene mat.
Wij zonden een brief aan den Koning van Sijam, om zijne Majesteit aan te toonen, hoe hij voor zijne onderdanen behoorde te zorgen.
Wij zouden wel meêgegaan zijn, maar wij vreesden, dat het zou gaan regenen. (krijgen.
Wij zullen allen een standje
Wij zullen daarheen gaan om die plaats te bezien.
Wij zullen dat stuk grond in 't oog houden, totdat wij het krijgen.
Wij zullen ons in de haven laten slepen.
Wij zullen over uwe zaken denken.
Wij zullen Riouw aandoen.
Wij zijn degenen, dien de zeeroovers gevangen namen.
Wij zijn sterfelijke menschen.

Toendjoek sama akoe bageimana ĕngkau boewat.
Tĕrkadang-kadang kita bĕrtjakap bĕrsama-sama. (rang.
Kita bĕrkata-kata akan hal pĕ-
Kita bĕrtoetoer-toetoer akan hal pĕrkara agama.
Kami mĕndjĕrat pĕlandoek.
Kami mĕmikat boeroeng.
Kita kadatangan moesoeh.

Kita doedoek dikoersi dan orang Malajoe bĕrsila ditikar.
Kita mĕngirimkan soerat kapada radja Sijam. hĕndak mĕnjatakan kapadanja, bageimana patoet dipĕliharakannja sĕgala rājatnja.
Hĕndak pon kita bĕrdjalan sĕrta, tĕtapi takoet akan ada hoedjan kĕlak.
Kita samoewa akan dimarahi.
Kita hĕndak kasana akan mĕlihati tĕmpat itoe.
Kita taroh dalam hati sakĕping tanah itoe, sampei kita bolih dapat.
Kita soeroeh toenda pĕrahoe kita masoek koewala.
Kita mĕmikirkan pĕrkaramoe kĕlak.
Kita mawoe sinĕgah di Riau.
Kami djoega jang dĕhoeloe ditangkap olih pĕrompak.
Kita ini manoesia jang bĕrbaka mati.

Z.

Zadel mijn rijpaard.

Zal dit bootje niet omslaan?

Koeda toenggangkoe itoe kĕnakanlah sĕlla.
Djoekoeng ini tiada akan tĕr- (balik?

Zal ik binnengaan of niet?
Zal ik kip laten koken of alleen visch?
Zal ik u helpen?
Zal ik van avond of morgenochtend komen?
Zal 't lang duren eer hij weêr beter is?
Zal Mijnheer met die prauw reizen?
Zand graven voor het metselwerk.
Zeer eerbiedig ontvangen.

Zeer geschikt was de ligging van dat eiland.
Zeg aan den grasjongen, dat hij niet zoo weinig gras moet brengen.
Zeg dit tot hen.
Zeg het aan niemand.
Zeg hem dat hij wachte.
Zeg hem, dat ik hem wacht.

Zeg het in het Hollandsch.

Zeg het op. (v. e. les.)
Zeg hun duidelijk, hoe ik het bedoel.
Zeg mij eens, wat deedt gij daar?

Zeg, veerman, breng mij naar den overkant.
Zeg, wat hebt gij gedaan?
Zet wijn en sigaren op tafel en maak de speeltafel klaar.

Zeker koopman ging op reis naar een ver land.
Zend het geld maar, ik sta er voor in.
Zend mij bericht er van.
Zes maal zeven achtste is vijf en een vierde.

Masoekkah akoe ataw djangan?
Sĕhaja soeroeh masak ajamkah, ataw ikan sĕhadja?
Mawoekah ĕngkau akoe toeloeng?
Sĕhaja datang ini pĕtangkah, ataw esoek pagi?
Lama dia tabolih poelang samoela lagi?
Toewan akan bĕrlajar dĕngan pĕrahoe itoe?
Mĕnggali pasir akan pĕrboewatan tembok.
Mĕngoendjoekkan dĕngan sabajik-bajik hormat.
Tĕrlaloe tampan kadoedoekanja poelau itoe.
Katakanlah kapada toekang roempoet, djangan dibawa roempoet sadikit bagini.
Katakanlah ini kapadanja.
Djangan katakan kapada orang.
Soeroehlah dia bĕrnanti.
Katakanlah kapadanja akoe ada mĕnantikan dia.
Toetoerkan dĕngan bĕhasa Bĕlanda.
Batja dimoeloet. of: *Apalkan dia.*
Katakanlah kapadanja dĕngan njata bageimana kahĕndakkoe.
Katakanlah akoe, ĕngkau boewat apa disana?
Hei pĕnambang, bawalah akandakoe kasabĕrang.
Katakanlah, apa ĕngkau boewat?
Taroh anggoer dan sĕroetoe dimedja dan sadiakanlah medja majin.
Sĕorang saudagar bĕrdjalan kasaboewah nagĕri jang djaweoh.
Kirimkan djoega oewang itoe; kalau hilang sĕhaja tanggoeng.
Kirim chabarnja sama sĕhaja.
Ĕnam kali toedjoeh pĕrdĕlapan itoe lima lĕbih sapĕrĕmpat.

Zet dat uit uwe gedachten.

Zet de gember hier neêr.
Zet die dingen, waaraan men zich stooten kan, uit den weg.
Zet die schragen onder het ledikant en span doek op deszelfs hemel.

Zet een stut onder dezen boom.
Zet hem hier maar neêr.
Zet het eten op tafel.
Zet het op den vloer.
Zet het vóór de deur en niet er achter.
Zet hier nog een knaapje neêr.
Zet op de plaatsen der heeren een flesch wijn.
Zet stoelen en knaapjes gereed in de voorgalerij.
Zet witte vingerkommen op tafel.
Zet ze zachtjes neêr, daar in de voorgalerij.
Zich anders voordoen dan men is.
Zich bij den landheer vervoegen.

Zich in alles op God verlaten.

Zich oefenen in de aardrijkskunde.
Zich te slapen leggen.
Zich te water begeven.
Zich vergissen in den weg.
Zich zelf niet tellen.

Zich zelf verloochenen.
Ziedaar een halve gulden.
Zie dat jonge boompje eens! wie dat zoo bedorven heeft, weet ik niet.
Zie de tuigen na, of alles goed vastgemaakt is.

Djawoehkan itoe dari dalam hatimoe.
Manisan halija tarohlah disini.
Laloekan sandoengan ini.

Tarohlah koeda-koeda itoe dibawah tempat tidoer dan bĕntangkan kajin pada langit-langitnja.
Sokongkan pohon ini.
Lĕtakkanlah dia disini.
Tarohlah makanan dimedja.
Lĕtakkan dilantei (dipapan).
Tarohlah dihadapan pintoe, djanganlah dibĕlakangnja.
Taroh disini satoe kĕnap lagi.
Taroh ditempat toewan-toewan satoe bottol anggoer.
Sadiakanlah koersi dan kĕnap disĕrambi hadapan.
Tarohlah dimedja kĕmbokan poetih.
Lĕtakkanlah dia pĕrlahan-pĕrlahan dalam sĕrambi disana.
Dimoeka lajin, dibĕlakang lajin.
Pĕrgi mĕndapatkan toewan jang poenja tanah.
Harap pada Allah dalam sĕgala hal-ahoealnja.
Mĕngoesahakan ilmoe boemi.

Bĕrbaring tidoer.
Masoek kadalam ajar.
Toeroet djalan jang salah.
Tiada mĕmbilangkan diri. of: *Tiada mĕngindahkan diri.*
Mĕnjangkal dirinja.
Inilah satĕngah roepijah.
Tengoklah anak pokok ini! Sĕpapa mĕroesakkan dia bagini, tiada sĕhaja tahoe.
Pĕriksalah pakeijan koeda, kalau samoewanja dikĕnakan bajik-bajik.

Zie deze vlinder.
Zie dit na en zoek er de slechten uit.
Zie hunne wapens na.
Ziek worden van te veel eten.

Zie, Mijnheer, deze unster heeft de Gouvernements-ijk, niets meer of minder.
Zie niet laag neêr op de armen.

Zie rechtuit.
't Ziet er goed uit.
Zingende bij den weg gaan.

Zit stil.
Zoek wat latten.
Zoek wat stroo, want op den grond te slapen is te vochtig.

Zonder dit kan ik niets doen.

Zonder fouten in spelling en rangschikking der woorden.
Zonder fouten in den vorm der letters.
Zonder licht kunnen de planten niet leven.
Zonder met elkander te krakeelen.
Zooals het mijnheer belieft.
Zooals mevrouw verkiest.
Zoo als Mijnheer ze verlangt zal ik ze maken.
Zoo dik als een arm.
Zóó duur? Zeg het naaste.

Zoo even is hij hier geweest.
Zoo God wil zullen wij komen.

Zoo had ik het aangenamer dan mijne andere makkers.
Zoo hebben de dieven vrij spel; zij worden telkens gewaar-

Lihat koepoe-koepoe ini.
Lihat ini samoewa, pilih jang tæbajiknja.
Pĕriksalah sĕndjatanja.
Djadi sakit sĕbab makan tĕrlaloe banjak.
Lihatlah toewan, datjing ini ada tjap kompani, tiada lĕbih, tiada koerang.
Djangan pandang moedah kapada orang miskin.
Lihat tĕroes.
Roepanja bajik.
Sambil bĕrdjalan sambil mĕnjanji.
Doedoek tĕtap-tĕtap.
Tjĕharilah bĕbĕrapa bĕroti.
Tjĕharikan sadikit mĕrang, karĕna tidoer ditanah itoe tĕrlaloe dingin.
Kalau tidak ini sĕhaja tæbolih boewat satoe apa.
Dĕngan tiada salah edjanja dan atoeran pĕrkataännja.
Dĕngan tiada salah roepa hoeroefnja.
Dĕngan tiada tĕrang pokok-pokok tæbolih hidoep.
Dĕngan tiada bĕrbantah-bantahan.
Bageimana toewan poenja soeka.
Njonja poenja soeka.
Bageimana toewan poenja soeka bolih sĕhaja boewatkan.
Bĕsarnja salĕngan.
Bagitoe mahal sakali! Katalah bĕtoel-bĕtoel.
Dia ada disini sabĕntar tadi.
Insjæ Allah, maka kami akan datang.
Djadi sĕnanglah sĕhaja daripada kawan lajin.
Dĕmikianlah pĕntjoeri sĕnang pĕkĕrdjaännja; tijap-tijap ka-

schuwd als de wacht voorbij zal komen.
Zoo heb ik mijn tegenstander tot mijn medestander gemaakt.
Zoo heb ik mijn vijand tot mijn vriend gemaakt.
Zoo iets heb ik nog nooit gehoord.
Zoo iets wil ik geenzins doen.

Zoo iets zou bij mij niet opgekomen zijn.
Zoo is de gewoonte met alle schoenen.
Zóó is het toch niet goed.
Zoo is het volstrekt niet.
Zoo kan geen rijtuig dien weg passeeren.

Zoo kan het niet.
Zoo kan uwe rijst niet voorspoedig groeien.
Zóó laat zegt u het pas. Mogelijk is er tijd voor, mogelijk niet.

Zoolang er eene omwenteling is van zon, maan en het firmament.
Zoo lang reeds heeft zij hare kleederen gewasschen en nog zijn ze niet schoon.
Zoolang zon en maan bestaan zal mijne trouw niet veranderen.
Zóó prezen zij elkander, dat ik er van walgde.

Zóóveel heb ik niet noodig.
Zooveel ik kan wil ik Maleisch leeren.
Zooveel kan ik niet geven.

Zooveel maar vraag ik u ook.

li dibĕri tahoe bila orang pĕngawal akan laloe.
Dĕmikianlah lawankoe koedjadikan kawankoe.
Dĕmikianlah sĕtĕroekoe koedjadikan sohbatkoe.
Sĕhaja bĕlom pĕrnah dĕngar pĕrkara bagitoe.
Sĕhaja tarmaoe sakali boewat itoe.
Sĕhaja tarbolih dapat bagitoe poenja ākal.
Bagitoe djoega adatnja samoewa sĕpatoe.
Kalau bagini tarbajik djoega.
Boekannja bagitoe sakali-kali.
Kalau bagitoe tarda kareta bolih laloe daripada djalan itoe.
Tarbolih bagitoe.
Dĕmikian padimoe tiada bolih toemboeh dĕngan soeboernja.
Bagini hari bĕharoe toewan kata! Barangkali sĕmpat, barangkali tidak.
Salagi ada pĕridaran matahari, boelan dan tjakrawala.

Bagini lama dibasochkannja kajin-kajinnja, maka bĕlom djoega bĕrsih.
Salagi ada matahari dan boelan satijakoe pon tiada bĕrobah.
Bagitoe ija mĕmoedji sawarang akan sawarang, sahingga djĕmoelah akoe.
Sĕhaja tarmaoe sarbanjak itoe.
Sabolih-bolihkoe akoe hendak bĕladjar bĕhasa Malajoe.
Sĕhaja tidak bolih bĕli bagitoe mahal.
Hanja sakian banjak djoega sĕhaja mintą sama toewan.

Zooveel mogelijk heb ik getracht om hem te leeren.
Zooveel mogelijk moet men vertalen, als men de taal zeer goed wil kennen.

Zooveel mogelijk troostte ik haar.

Zooveel mogelijk zullen wij het nu doen.
Zoowel de een als de ander.
Zoowel rijken als armen moeten sterven.
Zoowel ijzer als koper kan gesmolten worden.
Zoo wordt de boom weêr jong gemaakt.
Zorg daar goed voor.
Zorg, dat de lasschen goed in elkander sluiten.
Zorg er goed voor.
't Zou beter voor u geweest zijn als ge dit eerder hadt gedaan.
't Zou beter zijn als er iets meer suiker in was.
't Zou beter zijn als ge bekendet, dat ge fout hebt.
't Zou beter zijn als gij hem om raad gingt vragen.
Zouden wij in deze maand geen regen meer krijgen?
Zou de wind u niet hinderen bij uwe koortsigheid?

Zoudt ge dit in eene week af kunnen maken als ik u hielp?

Zoudt gij het afbreken, als dit huis het uwe was?

't Zou goed zijn als Mevrouw het opschreef, opdat zij het niet vergete.

Soedah sĕhaja tjoba mĕngadjarkan dia sabolih-bolihnja.
Sabolih-bolih hĕndaklah orang salin bĕhasa, kalau hĕndak tahoe bĕhasa itoe bajik-bajik.
Sabolih-bolih akoe mĕnghiboerkan dia.
Kita boewat djoega sakarang sampei sabolih-bolih.
Bajik ini, bajik itoe.
Bajik kaja, bajik miskin akan mati djoega.
Bĕsi dan tĕmbaga doewa-doewa bolih dilĕboer.
Dĕmikianlah pohon itoe didjadikan moeda poela.
Djaga bajik-bajik itoe.
Ingatlah, samboengannja dipasang bĕtoel.
Pĕliharakan dia bajik bajik.
Lĕbih bajik sama ĕngkau kalau soedah ĕngkau boewat itoe dĕhoeloe.
Lĕbih bajik kalau ditambah goela sadikit.
Bajiklah mĕngakoe ĕngkau salah.
Lĕbih bajik ĕngkau pĕrgi tanja ichtiarnja.
Dalam boelan ini tiadakah kita dapat hoedjan lagi?
Angin ini tiada mĕnjakiti toewan, karĕna bijasa dapat dĕmam bagini?
Kalau akoe toeloeng sama ĕngkau, bolihkah dihabiskan ini dalam sadjoemaāt?
Kalau ĕngkau poenja roemah ini, ĕngkau mawoe roeboehkankah?
Bajiklah Njonja soeratkan, soepaja djangan loepa.

't Zou goed zijn, als wij een schriftelijke overeenkomst maakten.	*Bajiklah kita boewat soerat pĕrdjandjian.*
't Zou goed zijn, als wij maar door gingen.	*Bajik djoega laloe kita.*
't Zou goed zijn als we zelf maar gingen.	*Bajik djoega kita pĕrgi sĕndiri.*
Zou het niet beter zijn het zoo te doen?	*Boekankah lĕbih bajik boewat bagini?*
Zulke eenden kan men op de markt krijgen zooveel men wil.	*Bagini roepa itik dipasar, bĕrapa banjak maoe, bolih dapat.*
Zulk een hoog vaartuig dook onder, gebeukt door de golven.	*Pĕrahoe satinggi itoe mĕnjĕlam, dipoekoel gĕloembang.*
Zulk een koetsier, als gij zijt, kan ik niet gebruiken.	*Koesir, jang sapĕrti ĕngkau, tæ tĕrpakei kapadakoe.*
Zulk een tocht is te ver voor één dag.	*Pĕrdjalanan jang bagitoe tĕrlaloe djaoeoh kalau dalam sahari sĕhadja.*
Zulk een verhaal kan niet geloofd worden.	*Tjĕritĕra bagini matjam tæbolih dipĕrtjaja.*
Zulke lieden kan men niet achten.	*Orang jang bagitoe tæbolih dihormati.*
Zulk katoen kan toch zoo duur niet zijn.	*Kajin jang bagini matjam masakan mahal bagitoe.*
Zullen wij te paard gaan of te voet?	*Kita najik koedakah ataoe djalan kaki?*
Zult gij mijn misslag niet vergeven?	*Kasalahan sĕhaja tiadakah toewan ampoeni?*
Zure broodjes eten.	*Tĕlan batoe* (figuurlijk).
Zus en zoo doende verzonken zij ten laatste in schulden.	*Dĕngan bĕrboewat bagitoe bagini lama kalamaān tĕnggĕlamlah ija dalam hoetang.*
Zwijg nu als 't u belieft.	*Sakarang bijar ĕngkau dijam.*
Zij allen sneden rijst.	*Marika-itoe sakalian potong padi,* (of: *mĕngĕtam padi*).
Zij arbeiden met ijver en inspanning.	*Ija bĕkĕrdja dĕngan oesaha dan tĕkoen.*
Zij aten en dronken te zamen, vervolgens speelden zij.	*Marika-itoe makan minoem bĕrsama-sama, laloe ija bĕrmajin-majin.*
Zij baden voor het lijk en maakten eene kist voor hetzelve.	*Marika-itoe mĕnjĕmbahjangkan majit itoe dan dipĕrboewatkannja long akandia.*
Zij bad voor haar kind tot God.	*Ija mĕndoākan anaknja kapada Allah.*

Zij bedriegen elkander gedurig.

Zij beginnen pas te bloeien.
Zij behandelen dat met overleg (zuinigheid).
Zij behandelden die zaak met ernst.
Zij behoort schaamte te bezitten en ingetogen te zijn.
Zij bekeeren dien man.

Zij bepaalden elkander bij hunne fouten.
Zij beplanten den grond met kokosboomen en bezaaien den akker met rijst.

Zij beraadslaagden te zamen over deze zaak.
Zij berichten die zaak aan den kommandant.
Zij berichten iets goeds.

Zij besnijden hunne kinderen.
Zij bestrooiden zijn graf met bloemen.
Zij betalen de tienden van al de voortbrengselen huns gronds.

Zij betwisten zijne woorden.

Zij bevochten den vijand.
Zij bewandelen eenen weg, die niet goed is.
Zij bezitten ontferming noch medelijden.
Zij bidden de vijf verplichte gebedsuren.
Zij bouwden drie huizen.

Zij bracht allerlei gekochte waren van de markt naar huis.
Zij branden wierook, en roode en witte waskaarsen.

Marika-itoe tipoe-mĕnipoe salaloe.
Pokok itoe bĕharoe bĕrboenga.
Marika-itoe mĕlakoekan itoe dĕngan himat-himat.
Marika-itoe mĕnjakinkan pĕrkara itoe.
Patoet ija mĕnaroh maloe dan sopan.
Marika-itoe mĕntaubatkan orang itoe.
Marika-itoe tĕmpĕlak-mĕnĕmpĕlak salahnja.
Marika-itoe mĕnanami tanah itoe dĕngan pokok nijoer, dan mĕnaboeri bĕndangnja dĕngan padi.
Marika-itoe bĕrsama-sama mĕmbitjarakan pĕrkara itoe.
Marika-itoe mĕngchabarkan hal itoe kapada toewan komandan.
Marika-itoe mĕmbawa chabar jang bajik.
Ija mĕnjoenatkan anaknja.
Marika-itoe mĕnghamboeri koeboernja dĕngan boenga-boenga.
Marika-itoe mĕmbajar dalam sapoeloeh asa daripada sĕgala hasil tanahnja.
Marika-itoe mĕmbantahi pĕrkataännja.
Marika-itoe mĕmĕrangi moesoeh.
Marika-itoe mĕndjalani soeatoe djalan jang tæbajik.
Marika-itoe tiada mĕnaroh bĕlas kasihan.
Ija sĕmbahjang lima waktoe.

Ija mĕmbangoenkan roemah tiga boewah.
Pĕlĕbagei bĕli-bĕlian dibawanja poelang dari pasar.
Ija mĕmbakar kĕmĕnnjan, dan pasang lilin merah dan poetih.

Zij dalen in de mijn.

Zij doen de kleeren uit de bangkin (e. s. v. doos).
Zij doen een aanval op de stad.
Zij doen niets; zij zitten maar op hun gemak.
Zij doet haar kind een luier aan.
Zij doorstaken zichzelven met hunne dolken.
Zij draagt een kind (in een doek op de heup).
Zij dragen gouden en zilveren sieraden.
Zij droomde over haren beminde.
Zij gaan beiden denzelfden weg.
Zij gaan met eene stoomboot naar Sumatra.
Zij gaat nooit van haar kind af.

Zij gaven een alarmsein met de klok.
Zij gedroegen zich betamelijk.

Zij geraakten met elkander op een goeden voet.
Zij geven niet om de armen en geringen.
Zij geven niet om zijne woorden.

Zij ging alsof zij den grond niet aanraakte.
Zij gingen met elkander om.
Zij gingen naar de markt, doch kregen daar niets.

Zij gingen tot den vorst.

Zij halen de gasten in.

Zij haten elkander.

Zij hebben alles gezien en gehoord.

Dia-orang toeroen kadalam tambang.
Marika-itoe mĕngaloewarkan pakeijan itoe dari dalam bangkin.
Marika-itoe mĕlanggar nagĕri.
Satoe pon tidak kĕrdjanja; tjoema doedoek sĕhadja.
Ija mĕmbĕdoeng anaknja.
Ija mĕnikamkan dirinja dĕngan kĕrisnja.
Ija mĕnggendoeng anak.

Marika-itoe pakei pĕrhijasan daripada ĕmas dan perak.
Ija mĕmimpikan kĕkasihnja.
Kadoewanja pon sadjalan djoea.
Marika-itoe pĕrgi kapoelau Pĕrtja dĕngan kapal api.
Tiada pernah ija mĕninggalkan anaknja.
Ija mĕmbĕri sĕmboejan dĕngan gĕnta.
Marika-itoe mĕlakoekan dirinja dĕngan patoet.
Marika-itoe bĕrdjinak-djinakan.

Tiada dipĕrdoelikannja orang papa dan miskin.
Marika-itoe tiada fadloeli akan katanja.
Bĕrdjalanlah ija sapĕrti tiada bĕrdjĕdjak diboemi rasanja.
Marika-itoe bĕramah-ramahan.
Marika-itoe pĕrgi kapasar, tĕtapi satoepon tiada pĕrolihannja disana.
Marika-itoe pĕrgi mĕnghadap baginda.
Marika-itoe mĕngĕloe-ĕloekan sĕgala djamoe.
Marika-itoe bĕrbĕntji sĕorang akan sĕorang.
Ija soedah mĕlihat dan mĕnĕngar samoewanja.

Zij hebben eenige aardvruchten uit mijn tuin naar de markt gebracht om te verkoopen.
Zij hebben geen geld om zaadpadi te koopen.
Zij hebben twee vaartuigen gekregen en twee zijn het ontkomen.
Zij hebben van paarden verwisseld.
Zij heeft blauwe oogen.
Zij heeft dikwijls kiespijn.
Zij heeft drie kinderen.
Zij heeft haren man door den dood verloren.
Zij heeft het zelfde gelaat als haar vader.
Zij heeft lang hoofdhaar.
Zij hieuwen met hunne zwaarden, staken met hunne krissen en schoten hunne pijlen.

Zij houdt zuinig huis.
Zij huldigen den vorst in.
Zij is bekommerd over haar kind.
Zij is dezelfde, die vroeger de vrouw van Saridin was.
Zij is door haren man verlaten en daardoor is zij verarmd.
Zij is eene goede huishoudster.

Zij is eene nette vrouw.
Zij is eene weduwe, want zij heeft haren man verloren.
Zij is niet recht wel van daag.
Zij is te bot; gij moet ze wat aanpunten.

Zij is toch niet lek.
Zij is van een zeer zachten aard.
Zij is zeer bedroefd.
Zij is zeer verheugd.

Ija mĕmbawa bĕbĕrapa oebi kĕlidik dari kĕbon sĕhaja kapasar hĕndak didjoewalnja.

Tiada ija bĕrbĕlandja akan mĕmbĕli bĕnih padi.
Didapatinja doewa boewah pĕrahoe dan doewa boewah lĕpas lari.
Dia-orang soedah bĕrtoekar koeda.
Matanja biroe.
Kĕrap kali ija sakit gigi.
Ada tiga anaknja.
Ija kamatian lakinja.

Moekanja sama dĕngan bapanja.

Ija bĕramboet pandjang.
Marika-itoe mĕnĕtakkan pĕdangnja, dan mĕnikamkan kĕrisnja dan mĕmanahkan anak panahnja.
Ija himat-himat bĕlandjanja.
Marika-itoe mĕnobatkan radja.
Ija bĕrtjintakan anaknja.

Ija djoega jang dĕhoeloe bini Saridin.
Ija katinggalan lakinja, maka sĕbab itoe kapapaänlah ija.
Ija banjak himatkan roemah tangganja.
Pĕrampoewan itoe tjantik.
Ija sŏorang djanda, karĕna ija kamatian lakinja.
Ija tidak sĕdap toeboeh ini hari.
Tĕrlaloe toempoel itoe; hĕndaklah ĕngkau loentjipkan dia sadikit.
Botjorkah ija?
Pĕrangeinja tĕrlaloe lĕmboet.
Ija sangat doeka-tjita.
Ija tĕrlaloe soeka hati.

Zij kan hare tranen niet bedwingen.
Zij kan niet verbranden, Mevrouw!
Zij keken naar het Chineesche tooneelspel.
Zij keken niet meer om.

Zij keuvelden voortdurend met elkander.
Zij kochten twee kettingen en drie sabels.
Zij kocht voor hare kinderen eenig speelgoed.
Zij komen om hun loon.
Zij komen uit de bovenlanden, Mijnheer.
Zij koopen buffels en verkoopen hunne rijst.
Zij krakeelen altijd.

Zij kunnen door dien heg niet heenbreken.
Zij kwamen in de vergadering.

Zij lachten mij uit.
Zij laveerden met een stijven oostewind.
Zij leven op grooten voet.

Zij leven van de hand in de tand.

Zij lezen den Koran, gaan ter bedevaart naar Mekka en vasten veertig dagen in de maand Ramedlan.

Zij liepen her- en derwaarts.
Zij liet het kind van de trappen vallen.
Zij liggen achter het bord, Mijnheer.
Zij liggen onder het dak.
Zij loochenden het.

Tiada ija dapat mĕnahani ajar matanja.
Tœbolih hangoes, Njonja!

Marika-itoe mĕnengok wajang Tjina.
Tiada ija mĕmandang kabĕlakang (mĕnolih) lagi.
Marika-itoe bĕrtoetoer-toetoer salaloe.
Ija mĕmbĕli rantei doewa oetas dan pĕdang tiga bilah.
Ija mĕmbĕlikan anak-anaknja bĕbĕrapa pĕrmajinan.
Dia orang datang minta gadji.
Datangnja dari koeloe, Toewan.

Marika-itoe mĕmbĕli karbau dan mĕndjoewal padinja.
Salaloe ija bĕrtĕngkar-tĕngkaran.
Tiada ija dapat mĕnĕtas pagar itoe.
Marika-itoe masoek kadalam pĕrhimponan itoe.
Marika-itoe tĕrtawakan dakoe.
Ija bĕrlajar bĕrpal-pal dĕngan angin oetara kĕntjang.
Kahidoepannja tjara orang kajakaja.
Dia-orang dapat pagi, makan pagi, pĕtang, makan pĕtang.
Ija mĕngadji Koraān dan najik hadji ka Mĕkkah dan bĕrpoewasa ĕmpat poeloeh hari lamanja dalam boelan Ramĕdlan.
Ija bĕrdjalan kasana kamari.
Ija mĕndjatohkan anak itoe dari atas tangga.
Ada dibalik pinggan itoe, Toewan.
Adalah itoe dibawah atap.
Marika-itoe mĕnjangkalkan itoe.

Zij maken vingerringen, armringen, oorbellen, oorknoppen, sleutelringen, vingerhoeden, naaldekokers en dergelijke.
Zij malen het zelf met een karbouwen molen.
Zij meenden, dat het een ander was.
Zij moet bepaald hare kleeren wasschen.
Zij moet boven de twintig zijn.
Zij moeten de balken van het bosch naar de stad sleepen.

Zij mogen alles eten wat zij lusten.
Zij moorden woedend.
Zij naderden de stad terwijl zij geld strooiden.

Zijn al de dijkjes reeds in orde?

't Zijn allemaal vette kippen.

Zij nam geld mede voor marktuitgaven.
Zijn baadje is stuk.
Zijn baard wordt geschoren.
Zijn been is stuk geschoten.
Zijn borst is breed.
Zijn broek is versleten.
Zijn de hoofden van de andere dorpen al gekomen?
Zijn de lepels en vorken al gepoetst?
Zijn de messen al geslepen?
Zijn de postpaarden nog niet gekomen?
Zijn de wielen van het rijtuig gesmeerd?
Zijne broeders konden hunne schuld niet voor hem verbergen.

Ija mĕmpĕrboewat tjintjin dan gĕlang dan anting-anting dan soebang dan gĕlang-koentji dan lidal dan tĕmpat djaroem dan sabageinja.
Ija mĕnggiling itoe sĕndiri dĕngan pĕnggilingan karbau.
Disangkanja orang lajin.

Tadapat tiada dibasoehkannja kajin-kajinnja. (*lĕbih.*
Pĕsti oemoernja doewa poeloeh
Marika-itoe disoeroeh mĕnghelakan kajoe bĕsar-bĕsar dari hoetan kanagĕri.
Bolih ija makan sĕgala jang disoekaïnja.
Marika-itoe mĕngamok.
Marika-itoe mĕnghampiri nagĕri sambil mĕnghamboerkan oewang.
Sĕgala pĕmatang (*galĕngan*) *soedah bĕtoelkah?*
Samoewanja hajam gĕmoek-gĕmoek bĕlaka.
Dibawanja oewang sĕrtanja akan bĕlandja pasar.
Badjoenja soedah kojak.
Djanggoetnja ditjoekoer.
Ija kĕna tĕmbak patah kakinja.
Dadanja bidang.
Tjĕlananja soedah boeroek.
Kapala-kapala doesoen lajin itoe soedakah datang?
Soedah digosok sendok garpo itoe?
Soedah di-asah sĕgala pisau?
Koeda pos bĕlom datang?

Roda kareta itoe soedah dibĕri minjak?
Saoedaranja tadapat mĕlindoengkan salahnja daripadanja.

Zijne hand is gezwollen.
Zijne hand was met bloed.
Zijne koopwaren hebben veel aftrek.
Zijne oogen waren gesloten als van iemand die slaapt.
Zijn er brieven gekomen? Ja.
Zijn er geen boomen gestorven?

Zijn er genoeg karren en karbouwen in dit dorp om het riet naar de fabriek te vervoeren?
Zijn er menschen bij omgekomen?
Zijn er niet vele overstroomingen geweest?
Zijn er nog andere wilde dieren, die kwaad aan de tuinen doen, behalve de tijgers?
Zijn er nog ketels in de keuken?
Zijn er troepen aan boord?
Zijn er veel gesneuveld?

Zijne spraak is zeer gebrekkig.
Zijne vrouw is mijne tante.
Zijne weldaden zijn niet te vergelden.
Zijne woorden komen niet overeen met zijne bedoeling.
Zijne ziekte duurt zeer lang.
Zijne ziekte schijnt gevaarlijk.

Zijne zoogster is dood.
Zijne zonden uitwisschen.
Zijn gelaat gloeide als vuur.
Zijn hart is jegens mij veranderd.
Zijn hart wordt beheerscht door driften.
Zijn hier veel wilde varkens?
Zijn huis is tegenover het mijne.

Zijn huis is verbrand.

Tangannja bĕngkak.
Tangannja bĕna darah.
Banjak lakoe barang dagangannja.
Matanja pĕdjam sapĕrti lakoe orang tidoer.
Adakah soerat datang? Ada.
Tiadakah pokok jang soedah mati?
Adakah tjoekoep pĕdati dan karbau didoesoen ini akan mĕmbawa tĕboe itoe kapabĕrik?

Adakah orang binasa olihnja?

Tiadakah bĕbĕrapa kali soedah ajar bah?
Adakah lagi binatang hoetan lajin, jang mĕmbinasakan kĕbon, mĕlainkan harimau itoe?
Ada lagi kettel didapoer?
Adakah soldadoe dikapal?
Adakah banjak orang mati diboenoeh moesoeh?
Boenji pĕrkataännja amat teloer.
Bininja mak saudara sĕhaja.
Kabadjikannja tiada tĕrbalaskan.
Pĕrkataännja tiada satoedjoe dĕngan kahĕndaknja.
Lama soenggoeh sakitnja.
Pĕnjakitnja mĕndjadikan koewatir.
Pĕnpasoehnja soedah mati.
Mĕnghapoeskan dosanja.
Moekanja merah sapĕrti api.
Hatinja bĕrobah kapadakoe.
Hatinja dipĕrintahkan olih hawa nafsoe.
Banjakkah babi hoetan disini?
Roemahnja bĕrhadapan (tĕntang) dĕngan roemah sĕhaja.
Roemahnja soedah habis dimakan api.

Zijn huis is vijfdehalf vadem lang.
Zijn inkomen is duizend gulden 's maands.
Zijn komen zij met vrede!
Zijn leven lang is hij nog nooit ziek geweest.
Zijn linkerhand heeft hij verloren, doch de rechter heeft hij nog.
Zijn lijk lag onder het puin der vesting.
Zijn mond stond open en zijne tanden werden gezien.
Zijn mond stond niet stil van het verwijten zijner giften.

Zijn naam in marmer griffelen.

Zijn naam is bedorven.
Zijn naam was beroemd bij alle latere geslachten.
Zijn naam wil mij niet te binnen schieten.
Zijn paard schrikte en ging met hem door.
Zijn reispas was óók weg.
Zijn schuld is duidelijk gebleken.
Zijn vader heeft hem in eene zaak gezet.
Zijn vader woont te Riouw.
Zijn vlieger is nauwelijks zichtbaar.
Zijn winkel is naast den mijnen.
Zij offeren ossen en schapen.

Zij omhelst haar kind.
Zij praatten naar hartelust, hunne tong was los (was zonder been).
Zij raspen kokosnoot.
Zij redderde het huis op.
Zij roepen hun volk.

Roemahnja pandjang těngah lima dĕpa.
Gadjinja sariboe roepijah saboelan.
Datangnja bijar dĕngan salamat!
Saoemoer hidoepnja tiada pĕrnah ija sakit.
Tangan kirinja soedah hilang, jang kanan ada lagi padanja.
Majitnja tĕrhantar dibawah roeboehan benteng.
Moeloetnja tĕrnganga kalihatan giginja.
Tiada bĕrpoetoesan moeloetnja mĕmbangkit sĕgala pĕmbĕrijannja.
Mĕngoekir namanja kapada batoe poewalam.
Namanja soedah roesak.
Namanja dipoedji-poedji olih sĕgala bangsa jang kĕmoedian.
Tiada akoe tĕringat akan namanja.
Koedanja tĕrkĕdjoet mĕlarikan dia.
Soerat pasnja pon hilang.
Salahnja soedah njata dĕngan tĕrangnja.
Bapanja mĕmbĕri modal masoek pĕkĕrdjaän.
Bapanja tinggal di Riau.
Lajangannja antara nampak dĕngan tiada.
Kĕdeinja disabĕlah kĕdei sĕhaja.
Ija mĕngkorbankan lĕmboe kambing.
Ija mĕmĕloek anaknja.
Ija hĕrtoetoer dĕngan kahĕndaknja, lidahnja tiada bĕrtoelang.

Marika-itoe mĕmaroet nijoer.
Ija mĕnjimpani roemah.
Marika-itoe mĕmanggil orang-orangnja.

Zij rooven die goederen.

Zij rusten een schip uit.

Zij schaven de planken.
Zij schoten op elkander pijlen af.
Zij schreiden den ganschen weg over.
Zij schrikte en vrees overviel haar.
Zij slaan op de muziekinstrumenten.
Zij slaan, steken, stompen, schoppen, trekken, houwen en dooden elkander.

Zij sloegen met geweld op de deur!
Zij sloegen zichzelven met vuisten.
Zij sloten met elkander een vast verbond.
Zij sneuvelden allen door het zwaard des vijands.
Zij speelden en sloegen op de tamboerijnen terwijl zij minneliederen zongen.
Zij splijten bamboe en maken er kooien van. In het bovenland is de prijs van een kooi vijf cent.
Zij spreidden een matras om op te slapen.
Zij springen over eene sloot.
Zij staan met elkander niet op een goeden voet.
Zij streden zonder ophouden.

Zijt ge gehuwd { (tot een man). / (tot eene vrouw).
Zijt ge ook van zijne familie of in zijn dienst.

Marika-itoe mĕrampas barang-barang itoe.
Marika-itoe mĕlangkap saboe-wah kapal.
Marika-itoe mĕngĕtam papan itoe.
Marika-itoe panah-mĕmanah.
Ija mĕnangis sapandjang djalan.

Tĕrkĕdjoetlah ija dan kadatangan takoet.
Marika-itoe mĕnaboeh boenji-boenjian.
Marika-itoe poekoel-mĕmoekoel, tikam-mĕnikam, tindjoe-mĕnindjoe, tĕndang-mĕnĕndang, tarik-mĕnarik, tĕtak-mĕnĕtak dan bĕrboenoeh-boenoehan.
Ija mĕnoemboek pintoe dĕngan gagahnja.
Marika-itoe mĕnggotjoh-gotjoh dirinja.
Ija bĕrtĕgoeh-tĕgoehan djandji.

Samoewanja mati dimakan pĕdang moesoeh.
Marika-itoe bĕrmajin-majin dan bĕrtampar rĕbana samantara marika-itoe bĕrpanton.
Bamboe dibĕlahnja, dipĕrboe-watnja koeroengan. Dihoeloe harganja satoe koeroengan lima sèn.
Dihamparkannja tilam tĕmpat tidoer.
Ija mĕlompat kasabĕrang parit.
Ija tidak bĕrbajik satoe sama lajin.
Ija bĕrpĕrang dĕngan tiada bĕrhĕntinja.
Soedah ĕngkau bĕrbini?
Soedah ĕngkau bĕrlaki?
Ĕngkau daripada sanak saoedaranjakah atawr dalam pĕkĕrdjaänja?

Zijt ge nog niet verzadigd?
Zijt gij bereid een eed op den Koran af te leggen?
Zijt gij bereid op Chineesche wijze den eed af te leggen?
Zijt gij de bediende van den koopman, wien hij al zijn goed toevertrouwde?
Zijt gij de kok van Mevrouw NN.

Zijt gij de schrijver van den havenmeester?
Zijt gij een schoenmaker?
Zijt gij gewend om kerry te maken?
Zijt gij hier al gewend?
Zijt gij niet de man dezer vrouw?

Zijt gij welvarend?
Zij tuimelen door elkander.
Zij twistten een uur lang over eene beuzeling.

Zij varen in kleine schuitjes.
Zij vochten man tegen man.
Zij verharden hun hart.

Zij verhieven hem op den troon en gaven hem goud en zilver ten geschenk.

Zij verkochten onder de waarde.

Zij verontreinigt zichzelf (in gew. zin). (in godsd. zin).
Zij verschenen voor Zijne Majesteit.
Zij versterkten hunne stem en zongen een lied.

Zij verwoesten het land, waarover zij hun water uitstorten.
Zij viel en brak een been.
Zij vielen de stad aan.

Bělomkah kěnnjang pěroetmoe?
Běranikah ěngkau bersoempah atas Koraän?
Běranikah ěngkau bersoempah potong hajam?
Ěngkaukah hamba saudagar, jang disěrahkannja sěgala hartanja kapadanja?
Ěngkaukah djoeroe-masak (koki) njonja Anoe?
Ěntjikkah djoeroe-toelis toewan sjahbandar?
Ěngkau toekang kasoet?
Ěngkau bijasa masak goelei (kari)?
Toewan soedah bijasa disini?
Boekankah ěngkau lakinja pěrampoewan ini?
Ěntjik ada bajik?
Marika-itoe běrhoembalangan.
Marika-itoe běrbantah-bantah sadjam lamanja akan pěrkara kětjil djoea.
Marika-itoe bersampan kětjil.
Marika-itoe bérpěrang měndada.
Marika-itoe měngěraskan hatinja.
Marika-itoe měnajikkan dia diatas tachta dan měmpěrsěmbahkan kapadanja ěmas dan perak.
Ija bérdjoewal děngan tiada patoet harga.
Ija měntjěmarkan dirinja.
Ija ménědjiskan dirinja.
Marika-itoe měnghadap baginda.

Marika-itoe měnjaringkan soearanja dan měnjanjikan soeatoe njanjian.
Ija mémbinasakan tanah kapadanja ditjoerahkannja ajarnja.
Ija djatoh patah kakinja.
Ija měnjěrang nagěri itoe.

Zij voeren allerhande fraaie zaken in.
Zij voeren in groote schepen over den Occaan.
Zij voeren koffij, thee en tabak uit.
Zij vonden daar niets dan een paar ledige hutten.

Zij vragen om op te mogen houden.
Zij vuurden vijftig stukken tegelijk af.
Zij wachten en wenschen u te ontmoeten.

Zij waren behoorlijk gekleed.

Zij waren gewapend met geweren, karabijnen en pistolen.
Zij waren het eens om hem tot koning te hebben.
Zij waren verborgen in het hol en hun geluid werd niet gehoord.
Zij waren vrienden en bezochten elkander voortdurend.
Zij was erg verlegen en beefde over geheel haar lichaam (al hare leden beefden).
Zij wegen juist veertig katties. Gij kunt ze wel op den nek dragen.
Zij werden door hem verraden.
Zij werd genezen door dat middel.
Zij werkten den geheelen dag aanhoudend door.
Zij wilden de waarheid niet zeggen, daarom beval hij hen te straffen.
Zij willen de mast niet neêrlaten.

Ija mĕmbawa masoek pĕlĕbagei bĕnda jang indah-indah.
Ija bĕrlajar dalam kapal bĕsar mĕnjabĕrang lawoetan.
Ija mĕmbawa kaloewar kopi dan tĕh dan tĕmbakau.
Satoepon tiada didapatinja disana, mĕlainkan doewa tiga pondok jang hĕmpa.
Ija minta bĕrhĕnti.

Ija tembak lima poeloeh marijam sarĕmpak sakali.
Marika-itoe bĕrnanti-nanti hĕndak bĕrdjoempa dĕngan toewan.
Marika-itoe bĕrpakei-pakei bĕtoel.
Ija bĕrsĕndjatakan bĕdil dan tĕrkoel dan kĕstoel.
Marika-itoe satoedjoe bĕradjakan dia.
Marika-itoe tĕrsĕmboeni dalam goha dan tiada kadĕngaran boenjinja.
Marika-itoe bĕrsahabat dan bĕrkoendjoengan salaloe.
Ija maloe tĕrsipoe-sipoe dan goemĕtar sĕgala anggotanja.

Bĕratnja hanja ĕmpat poeloeh kati. Bolih djoega ini kautanggoeng.
Marika-itoe disĕmoekan olihnja.

Sĕmboehlah ija olih obat itoe.

Marika-itoe tĕtap dalam pĕkĕrdjaän sapandjang hari.
Marika-itoe tiada mawoe bĕrkata bĕnar, sĕbab itoe disoeroehnja siksakan marika-itoe.
Marika-itoe tiada mawoe mĕnoeroenkan tijang pĕrahoe.

Zij willen niet doen zooals ik zeg.
Zij willen niet helpen tafeldienen.
Zij willen zich vermaken en vreugde bedrijven.

Zij wonen niet bij elkander.
Zij wordt gestoken aan een braadspit en steeds past er iemand op; dan wordt zij gekeerd en gewend tot zij gaar is.
Zij zeggen elkander niets.

Zij zeide al glimlachende.
Zij zeiden dat tot hem.
Zij zetten de mand onder de rustbank.
Zij zetten stevig door met werken.
Zij zitten van onderen nog vol vuil.
Zij zochten hun levensonderhoud.
Zij zochten water om bij den brand te helpen.
Zij zuigen het zeewater op naar boven en doen de vaartuigen vergaan.
Zij zijn allen even groot.
Zij zijn allen goed, Mijnheer.
Zij zijn allen hetzelfde!
Zij zijn allen hier op de dochter na.
Zij zijn allen voor elkander bevreesd.
Zij zijn allen zoo groot, luitenant.
Zij zijn allen zoo, zonder uitzondering.
Zij zijn beiden goed.
Zij zijn doorbrengers en maken het geld maar op.

Marika-itoe tamawoe boewat sapĕrti katakoe.
Dia tamawoe toeloeng mĕlajani (djaga) medja.
Marika-itoe hĕndak bĕrsoekasoekaän dan bĕramei-rameijan.
Dia tidak tinggal sama-sama.
Itoe ditjoetjoek dĕngan bĕsi panggangan, dan orang ada sadija mĕnoenggoeï; dibalikbalik sampei ija masak.

Satoepon tiada katanja sorang kapada sorang.
Ija bĕrkata sĕraja tĕrsĕnnjoem.
Dikatakannja itoe kapadanja.
Marika-itoe mĕnaroeh bakoel itoe dibawah pĕntas.
Marika-itoe tĕtap dalam pĕkĕrdjaännja.
Dibawahnja lagi pĕnoeh kotor.

Marika-itoe mĕntjĕhari rĕzĕkinja.
Ija mĕntjĕhari ajar mĕnoeloeng api.
Ija mĕnghisap ajar-lawoet najik ka-atas dan ija mĕngaramkan pĕrahoe.
Samoewanja sama bĕsarnja.
Samoewanja bajik, toewan!
Samoewanja sama.
Kĕtjoewali anak pĕrampoewan itoe samoewanja ada disini.
Marika-itoe sakalian takoet sorang akan sorang.
Samoewa sama bĕsar, littĕnan.

Samoewanja bagitoe, tada katjoewali lagi.
Kadoewanja bajik.
Marika-itoe pĕmboros adanja, dihabiskannja oewang sĕhadja.

Zij zijn met elkander bevriend.	*Marika-itoe bĕrsohbat-sohbatan.*
Zij zijn nog niet groot en sterk genoeg.	*Bĕlom tjoekoep bĕsar dan koewat.*
Zij zijn onze buren.	*Dia-orang sakampoeng dĕngan kita.*
Zij zijn slim in den handel.	*Marika-itoe tjĕrĕdik dalam banjaga.*
Zij zijn tegen het Gouvernement opgestaan.	*Marika-itoe mĕndoerhaka kapada Goebĕrnĕmen.*
Zij zijn van één gevoelen.	*Marika-itoe saraja djoea.*
Zij zijn veel te nauw.	*Itoe tĕrlaloe sĕsak.*

GESPREKKEN.

Met een bediende.

Heer. Wie is daar buiten?
Bediende. Ik, Mijnheer!
H. Wien zoekt gij?
B. Ik kom om *u* te spreken (u bezoeken).
H. Wat wilt ge van mij?
B. Ik heb vernomen, dat u een bediende zoekt.

H. Ja, als er een goede is, die zijn werk verstaat, dan wil ik hem wel.
B. Als Mijnheer medelijden heeft, neem mij dan.
H. Goed, maar ik wil, dat gij 's nachts hier blijft.

B. Ik verzoek u mij daarvan zoo mogelijk te verschoonen, want bij mij thuis is geen man, allen zijn vrouwen.
H. Als dat niet kan, dan gaat het niet door, want ik zoek juist iemand om op het huis te passen.
B. Goed Mijnheer! wat zal hier mijn werk zijn?
H. In mijn huis is er geen

Sijapa diloewar itoe?
Sĕhaja, toewan!
Apa ĕngkau tjĕhari?
Sĕhaja datang mĕndapatkan toewanlah.
Apa ĕngkau mawoe sama akoe?
Ada sĕhaja mĕnĕngar chabar toewan hĕndak mĕntjĕhari orang gadji.
Ija, kalau ada orang jang bajik dan jang tahoe pĕkĕrdjaännja, akoe mawoe.
Kalau toewan ada kasihan, ambillah sĕhaja ini.
Bajiklah, tĕtapi akoe mawoe ĕngkau tinggal malam disini.
Kalau bolih itoelah sĕhaja minta sama toewan, karĕna diroemah sĕhaja tiada laki-laki, samoewanja pĕrampoewan.
Kalau tiada bagitoe, tiadalah djadi, karĕna akoe mĕntjĕhari orang sĕbab hĕndak mĕnoenggoeï roemah.
Bajiklah, toewun! apa kĕrdja sĕhaja disini?
Diroemahkoe tiada tĕntoe kĕrdja,

vast bepaald werk, wat ik beveel, moet gij doen. Hoeveel loon wenscht gij in de maand?

B. Dat laat ik aan Mijnheers goedheid over; wat behoorlijk is.

H. Ik geef aan mijne bedienden tien gulden in de maand; als gij dit wilt, dan is het beklonken.

B. Goed. Mijnheer!

H. Hoe heet gij?

B. Mijn naam is Ali. Welk werk heeft Mijnheer nu voor mij te doen?

H. Ik wil u de heining, die stuk is, laten herstellen.

B. Welke heining Mijnheer?

H. Kom met mij meê, dan zal ik u die heining wijzen.

H. Als deze heining af is, ga dan naar den tuin en zie naar de planten daar.

B. Goed, Mijnheer!

H. Hoe staat het met de planten in den tuin?

B. Zij staan allen goed, Mijnheer!

H. Hoe staat het met die Jalappe-plant?

B. Die begint pas te bloeien.

H. Bloeit ze zwaar?

B. Pas komen enkele knoppen uit, Mijnheer!

H. Wat de srikaja betreft, draagt zij al vrucht?

B. Jawel, Mijnheer! sommigen zijn half, anderen zijn heel rijp.

H. Waarom hebt ge de rijpen niet afgeplukt?

B. Daar ze nog niet zacht waren.

barang jang koesoeroeh itoelah ĕngkau kĕrdjakan.

Bĕrapa ĕngkau mawoe sarboelan gadji?

Itoe di-atas toewan poenja soeka; bĕrapa jang patoet.

Akoe mĕmbĕri orang-gadji-koe sapoeloeh roepijah saboelan; kalau ĕngkau mawoe, djadilah.

Bajiklah, toewan!

Sijapa namamoe?

Nama sĕhaja Ali. Apa ada kĕrdja toewan sakarang, soepaja sĕhaja boewat?

Akoe hĕndak soeroeh ĕngkau bajiki pagar, jang pĕtjah-pĕtjah.

Pagar dimana, toewan?

Marilah bĕrsama-sama, soepaja koetoendjoekkan pagar itoe.

Kalau soedah habis pagar ini, pĕrgi kakĕbon, lihat sĕgala tanam-tanaman disana.

Bajiklah, toewan!

Apa chabar sĕgala pokok-pokok dikĕbon?

Samoewanja ada bajik, toewan!

Pokok poekoel ĕmpat itoe bageimana?

Pokok itoe bĕharoe moelaï bĕrboenga.

Lĕbatkah boenganja?

Bĕharoe kĕloewar sakoentoem-sakoentoem, toewan!

Pokok sĕrikaja itoe apa chabar, adakah bĕrboewah?

Bĕrboewah, toewan! ada jang mĕngkal, ada jang masak.

Mĕngapa ĕngkau tiada pĕtik jang masak?

Karĕna bĕlom ranoem lagi, itoe-

ren, heb ik ze niet genomen.

H. Breng nu al de zaken uit de kamer naar buiten, zet ze in de zon te drogen.
B. Welke zaken, Mijnheer?
H. Breng alles naar buiten, want ik wil de kamer laten uitschrobben.
B. Goed, Mijnheer!
H. Maak wat voort met het opnemen van die zaken en wees niet zoo langzaam.
B. Alles is gedaan, Mijnheer!
H. Hebt gij al die zaken geteld?
B. Ja, Mijnheer! tafels zijn er zeven, stoelen twaalf stuks.
H. Hoeveel doeken zijn er?
B. Doeken zijn er in 't geheel twee en dertig stuks.
H. Goed; houd nu daar de wacht; mocht het regenen, pak het dan spoedig op.
B. Goed, Mijnheer!
H. Waar zijt ge heen geweest? zoo even regende het; al het goed is nat.
B. Ik ben even naar huis gegaan om te eten, Mijnheer!
H. Hoe! zaagt ge dan niet, dat het zou gaan regenen? Bak mij zoo iets niet weêr.
B. Een anderen keer zal ik er aan denken, Mijnheer!
H. Tel al die zaken, of ze er zijn, dan of er aan ontbreekt.

B. Alles is er, Mijnheer! slechts aan de tafelkleeden ontbreekt er één.
H. Daarvan wil ik niets weten; ga het zoeken tot gij het vindt.

lah sĕbabnja tiada sĕhaja ambilkan.
Sakarang kĕloewarkan sĕgala barang-barang dari dalam bilik, djĕmoerkan.
Apa-apa barangnja, toewan?
Samoewanja kĕloewarkan, karĕna akoe hĕndak soeroeh basoeh bilik itoe.
Sĕhaja, toewan!
Angkatlah lĕkas sĕgala barang-barang itoe, djangan ĕngkau bagitoe lambat. (*wan!*
Samoewanja soedah habis, toe-
Adakah ĕngkau bilang samoewa barang itoe?
Soedah, toewan! medja ada toedjoeh, koersi doewa-bĕlas boe-
Kajin-kajin bĕrapa ada? (*wah.*
Kajin-kajin samoewanja ada tiga-poeloeh doewa hĕlei.
Bajiklah; toenggoe ĕngkau disana; barangkali hoedjan kĕlak, lĕkas angkat.
Bajiklah, toewan!
Dimana ĕngkau pĕrgi? hoedjan tadi; samoewa barang-barang habis basah.
Sĕhaja poelang makan sabĕntar, toewan!
Mĕngapa! ĕngkau tĕlihatkah hari hĕndak hoedjan? Djangan akoe dapat lagi sakali bagitoe.
Lagi sakali sĕhaja ingat, toewan!
Bilang samoewa barang-barang itoe, ada gĕnapkah ataw koerang.
Samoewanja ada gĕnap, toewan! mĕlainkan kajin medja sĕhadja ada koerang sahĕlei.
Itoe akoe tatahoe; pĕrgi ĕngkau tjĕhari sampei dapat.

B. Waar zal ik het vandaan halen, Mijnheer? men heeft het gestolen.

H. Waarom pas je niet op je zaken? Wat baat het of ik je al in huis heb, als je niet op den boel kunt passen?

B. Wat kost dat kleed, Mijnheer? ik zal het vergoeden.

H. Ik wil geen vergoeding: wat weg is, zij weg, maar pas een anderen keer goed op.

B. Ik dank u zeer, Mijnheer!

H. Heden is dit teloor gegaan; in het vervolg gaat het met andere dingen ook zoo.

B. Een ander maal zal ik goed oppassen.

H. Laat niemand in mijn studeerkamer komen.

B. Niemand komt er in, Mijnheer! dan alleen de schrijver.

H. Pas goed op, want er is veel goed in. Mocht er iets wegraken, dan heb ik met niemand te doen, dan alleen met u, die op het huis past.

B. Goed, Mijnheer! geef mij dan den sleutel.

H. Hier hebt gij hem.

B. Eet u vandaag thuis, of gaat u uit eten?

H. 't Is nog niet zeker, of ik uitga, of niet, doch maak het eten klaar zooals alle dagen.

B. Zal ik kip laten koken of alleen visch?

H. Laat de kok een jonge geit slachten en aan het spit braden.

Dimana bolih dapat lagi, toewan? orang soedah tjoeri.

Mĕngapa ĕngkau taringat kĕrdjamoe? Apa goena koetaroh ĕngkau diroemah, kalau tarbolih mĕlihatkan barang-barang?

Bĕrapa harganja kajin itoe, toewan? bolih sĕhaja ganti.

Akoe tĕmawoe harganja; jang soedah hilang, soedahlah, tĕtapi lagi sakali ingat bajik-bajik. (toewan!

Tarima-kasih banjak-banjak,

Ini hari itoe barang soedah hilang; esoek-esoek lajin barang pon bagitoelah.

Lajin kali sĕhaja nanti ingat bajik-bajik.

Djangan bĕri sĕorang pon masoek bilik tĕmpat akoe mĕnoelis.

Tada orang lajin masoek, toewan! mĕlainkan djoeroe-toelis sĕhadja.

Ingat ĕngkau bajik-bajik, karĕna barang-barang banjak didalam itoe. Kalau hilang barang apa-apa, akoe tartahoe sama orang lajin, mĕlainkan ĕngkau sĕhadja, jang mĕnoenggoei roemah.

Bajiklah, toewan! bĕrilah koentji sama sĕhaja.

Nah, ambillah.

Ini hari toewan makan diroemah-kah, ataw makan diloewar?

Bĕlom tĕntoe akoe pĕrgikah tidak, tĕtapi sadiakan makanan bagei sahari-hari.

Sĕhaja soeroch masak hajamkah, ataw ikan sĕhadja?

Soeroch djoeroe-masak (kokki) potong sweikoer anak kambing, soeroch panggang.

B. Op dit uur van den dag zegt u dit pas; mogelijk is er tijd voor, mogelijk niet.

H. Wel, als er geen tijd voor is, laat dan eene eend slachten en braden, en eene kip aan het spit braden en nog een om soep te maken en laat twee à drie visschen koken.

B. Vischbakken gaat niet, Mijnheer, want de pan is gebarsten.

H. Gebruik haar dan niet meer; laat een nieuwe koopen.

B. Goed, Mijnheer!

H. Aarden pannen, potten en een ketel zijn die er?

B. Ja, Mijnheer!

H. Hoe worden kippen en eenden geroost?

B. Er wordt houtskool op den haard gelegd, daarop vuur gedaan, en als het vlamt, dan pas legt men de kip of eend er op.

H. Wat doet gij, opdat ze niet verbranden?

B. Zij kunnen niet verbranden, Mijnheer, zij worden aan een spit gestoken en er staat iemand bij om op te passen, ook worden zij herhaaldelijk omgekeerd, totdat ze gaar zijn.

H. Is roosten en braden niet hetzelfde?

B. Neen, als men braadt, dan wordt er olie in de pan gedaan, zoodra die olie kookt, dan wordt het er pas ingedaan; en roosteren is het boven gloeiende kolen te plaatsen.

H. Zijt gij gewend om kerry te maken?

B. Zoo wat, Mijnheer! maar de specerijen zijn er niet.

Bagini hari bĕharoe toewan kata; barangkali sĕmpat, barangkali tidak.

Bajiklah, kalau tarsĕmpat soeroch potong sæikoer itik, goreng, panggang sæikoer hajam, sæikoer lagi boewat sop, soeroch rĕboes ikan barang doewa tiga eikoer.

Goreng ikan tarbolih, toewan, sĕbab koeali soedah rĕtak.

Djangan pakei lagi; soeroch bĕli jang bĕharoe lajin.

Bajiklah, toewan!

Bĕlanga dan pĕrijoek dan kipsiau samoewanja ada?

Ada, toewan!

Bageimana panggang hajam dan itik?

Ditaroh arang dalam dapoer, diboeboch api, sĕrta ija mĕnjala, bĕharoelah dilĕtakkannja hajam ataw itik di-atasnja.

Bageimana ĕngkau boewat, soepaja djangan hangoes?

Tarbolih hangoes, toewan! ada ditjoetjoek dĕngan bĕsi panggangan, dan orang ada sadia mĕnoenggoeï, dibalik-balik sampei ija masak.

Boekankah panggang dan goreng itoe sama?

Tidak, goreng itoe diboeboch minjak dalam koewali, sampei mĕndidi minjak itoe, bĕharoe dimasoekkan; dan panggang itoe ditarohkan di-atas bara api.

Ĕngkau bijasa masak goelei (kari)?

Bijasa djoega sadikit, toewan! tĕtapi rĕmpah-rĕmpahnja tada.

H. Welke specerijen moet ge hebben?

B. Ik heb noodig: zwarte peper, kurkuma, tamarinden. anijszaad, coriander, notemuscaat, kruidnagelen, cassia, gemberwortel, zout, spaansche peper, chalotten, knoflook en kokosolie.

H. Goed, laat men het gaan koopen.

B. Mijnheer, geef een weinig geld, want de winkelier geeft niet op crediet.

H. Goed; neem deze twee gulden. Zou dat genoeg zijn?

B. Ik denk, dat het wel genoeg is, Mijnheer!

H. Talm niet, maar kom gauw terug.

B. Alles is gereed, Mijnheer.

H. 't Is reeds over drieën, waarom brengt gij het eten niet.

B. Ik ben maar alleen, hoe kan het dan gauw, Mijnheer?

H. Wat hebben de anderen in huis te doen?

B. Niets; zij zitten maar op hun gemak.

H. Roep hen, dat ze helpen tafeldekken.

B. Zij willen niet helpen tafeldienen.

H. Waar is Sidin?

B. Hij slijpt messen, Mijnheer!

H. Wat doet Ketjik?

B. Hij is aan het borden waschen, Mijnheer,

H. Goed, breng spoedig het eten.

B. Het eten staat al op tafel, Mijnheer!

H. Luid de bel voor het eten.

B. Waar is uw servet?

Rĕmpah-rĕmpah apa ĕngkau mawoe?

Sĕhaja mawoe lada hitam, koenjit, asam, adas manis, kĕtoembar, boewah pala, boenga tjĕngkeh, koelit manis, halija, garam, lada tjina, bawang merah, bawang poetih dan minjak kĕlapa.

Bajiklah, soeroeh pĕrgi bĕli.

Toewan, bĕrilah sadikit oewang bĕlandja, karĕna orang dikĕdei tiada mawoe bĕri hoetang.

Bajiklah; inilah ambil doewa roepijah. Bolih tjoekoep?

Sĕhaja kira tjoekoep, toewan!

Djangan ĕngkau leka; lĕkas datang kĕmbali.

Samoewa soedah sadija, toewan!

Ini poekoel tiga laloe, mĕngapa tiada bawa makanan?

Sĕhaja siorang sĕhadja, bageimana bolih lĕkas, toewan?

Lajin orang diroemah apa kĕrdja?

Satoe pon tidak, tjoema doedoek sĕhadja.

Panggil dia toeloeng atoer medja.

Dia tarmawoe toeloeng mĕlajani (djaga) medja.

Sidin dimana?

Dia gosok pisau, toewan!

Kĕtjik apa kĕrdja?

Dia basoeh piring, toewan!

Bajiklah; lĕkas bawa makanan.

Soedah sadija makanan dimedja, toewan!

Gojang lotjeng, panggil makan.

Sĕrbetta (toewala) toewan dimana ada?

H. Het is in de kamer; ga het halen.
B. Hier is het, Mijnheer!
H. Hoe nu? vork en mes zijn er niet.
B. Zij liggen achter het bord, Mijnheer!
H. Wel, dat is verkeerd. Een anderen keer moet ge het mes rechts, de vork links en den lepel aan den achterkant van het bord leggen.
B. Goed, Mijnheer!
H. Neem een soepbord en ga soep halen.
H. Breng de peperbus hier en neem de deksels van de schaaltjes.
Wat is er op dat schaaltje?
B. Geroosterd varkensvleesch, Mijnheer!
H. Neem dit bord en ga een stukje vragen; geen vet, maar alleen het magere, en wat van het geroosterd zwoerd en een weinig saus.
O, pas op, dat ge geen saus op mijne kleêren morst.

B. Er is geen azijn meer in huis, Mijnheer!
H. Is er mosterd?
B. Men is hem gaan aanmengen, Mijnheer!
H. Neem dit bord weg en breng een schoon.
Ga flesschen wijn en bier uit de kist halen.
Trek de kurk er af en schenk het groote glas in.
Breng wat groenten.
Neem dat schaaltje weg en zet het daar.
Geef een glas water.

Ada dalam bilik; pĕrgi ambil.

Inilah dia, toewan!
Apa artinja ini? garpo pisau tada.
Ada di balik pinggan itoe, toewan!
Hei, salah itoe; lagi sakali taroh pisau sabĕlah kanan, pĕnjoetjoek (garpo) sabĕlah kiri, dan sendok (soedoek) di balik piring.
Sĕhaja, toewan!
Ambil piring dalam, pĕrgi minta sop.
Bawa tĕmpat lada sini, boekakanlah sĕgala toetoep pinggan.

Apa jang dalam pinggan itoe?
Babi panggang, toewan!

Ambil piring ini, pĕrgi minta sapotong; djangan ambil lĕmaknja, ambil isinja sĕhadja, dan koelit jang dibakar itoepon dĕngan koewahnja sadikit.
Hei, ingat bajik-bajik, djangan toempah koewah itoe di-atas pakeijankoe.
Tjoeka makan di roemah tada lagi, toewan!
Mostar ada?
Soedah orang pĕrgi katjau, toewan!
Ambil pinggan ini, bawa pinggan jang bĕrsih.
Pĕrgi ambil botol anggoer dan bir dari dalam pĕtinja.
Tjaboet soembatnja, toewang digĕlas bĕsar itoe.
Bawa sajoer.
Angkat pinggan ini, taroh disitoe.
Bawa ajar minoem.

Geef wat brood.
Geef een ander bord.
Waarom hebt ge vandaag geen vruchten gekocht?
Waarom brengt ge de vruchten niet.
B. Men is ze gaan krijgen, Mijnheer!
H. Neem deze vruchtenschillen weg en laat het rijtuig voorkomen.

Bawa roti.
Toekar pinggan.
Mĕngapa ini hari tiada kau bĕli boewah-boewah?
Mĕngapa tiada bawa boewah-boewah itoe?
Soedah orang pĕrgi ambil, toewan!
Angkat koelit boewah-boewah ini, dan soeroh bawa kareta.

EEN KIND VAN SIJAKSCHE LIEDEN DOOR DE ZEEROOVERS VAN LINGGA GESTOLEN.

Gesprek van den politie-dienaar Jozef op Lingga met Entjik Abdoe'lkadir, een Sijakker.

De politie-dienaar *Jozef*: Vanwaar komt deze?

Entjik *Abdoe'lkadir:* Ik ben oorspronkelijk van Sijak. Hier breng ik een brief van Z.H. den Onderkoning van Riouw aan Zijne Hoogheid den kroonprins. De Onderkoning heeft gelast dien te geven aan den politie-dienaar hier. Deze is voor den politie-dienaar en dezen heeft de havenmeester van Riouw bevolen te geven aan zijn zoon Entjik *Abraham.*

De politie-dienaar *Jozef:* Goed; laat ons onze opwachting bij den kroonprins maken. Zijne Hoogheid wil vertrekken, om den heer *Ahmad* met een vaartuig weg te brengen. Het schijnt of Entjik *Abdoe'lkadir* zijn kind zoekt, dat door de zeeroovers genomen is.

ANAK ORANG SIJAK DI-AMBIL PĚROMPAK LINGGA.

Pĕrtjakapan mata-mata Joesoef di Lingga dĕngan ĕntjik Abdoe'l kadir, orang Sijak.

Mata-mata Joesoef: *Dari mana datang ini?*

Ĕntjik Abdoe'lkadir: *Adalah sĕhaja ini asalnja dari Sijak. Ini sĕhaja mĕmbawa soerat doeli jang dipĕrtoewan Rijau kabawah doeli tĕngkoe bĕsar. Maka titah doeli jang dipĕrtoewan bĕrikan kapada datoek mata-mata disini. Ini satoe kapada datoek mata-mata, dan satoe ini datoek bandar Rijau soeroeh bĕri kapada anaknja, ĕntjik* Ibrahim.

Mata-mata Joesoef: *Bajiklah; marilah kita pĕrgi mĕnghadap tĕngkoe bĕsar. Jang tĕngkoe bĕsar pon hĕndak bĕrangkat mĕnghantar toewan* Ahmad *bĕrlajar. Jang ĕntjik* Abdoe'lkadir *mĕntjĕhari anak di-ambil pĕrompak roepanja.*

Abdoe'lkadir: Dat is zoo. Mijn kind, pas twaalf jaren oud, een jongen, genaamd *Djĕbbah*, is door de Sekanaksche zeeroovers genomen. Wij allen keerden terug van Boekit Batoe; dicht bij de monding van Sijak roofden zij het.

De politie-dienaar *Jozef:* Juist zooeven is Entjik *Abraham* van hier gegaan. Straks, als wij bij Zijne Hoogheid zijn geweest, zal ik iemand meêgeven naar de woning van den zoon des havenmeesters van Riouw.

Abdoe'lkadir: Ik verlang zeer hem te ontmoeten, want 't is mij opgedragen door den havenmeester, en ik wil hem meêdeelen, dat zijn neef te Sijak, genaamd Entjik *Hasan*, teruggekeerd is tot de barmhartigheid des allerhoogsten Gods, verslonden door een krokodil in de rivier van Sijak, op den zesden van de maand Ramedlan laatstleden; ook is Entjik *Hasan* familie van de moeder mijns zoons, dien *Djĕbbah*.

De politie-dienaar *Jozef*: Dan is het billijk dat Entjik *Abdoe'lkadir* behoefte heeft om Entjik *Abraham* te ontmoeten. Nu, als we bij Zijne Hoogheid zijn geweest, kunnen wij naar Tandjoeng Poetoes gaan, 't is dicht bij het huis van Daïng *Abdoellah*.

Abdoe'lkadir: Als 't u belieft.

Abdoe'lkadir: *Ija, datoek matamata. Anak sĕhaja, bĕharoe oemoer doewa-bĕlas tahoen, laki-laki, namanja* Djebbah, *di-ambil pĕrompak orang Sĕkanak; sĕhaja samoewa balik dari Boekit Batoe, dĕkat dĕngan koewala Sijak di rampasnja.*

Mata-mata Joesoef: *Jang ĕntjik* Ibrahim *bĕharoe balik dari sini. Nanti, soedah mĕnghadap tĕngkoe bĕsar, sĕhaja bĕri satoe orang pĕrgi karoemah anak datoek bandar Rijau.*

Abdoe'lkadir: *Sĕhaja sangat hĕndak bĕrdjoempa dĕngan dia, karĕna ada datoek bandar bĕrpĕsan, sĕrta sĕhaja hĕndak bĕrchabarkan, sĕpoepoenja di Sijak, nama ĕntjik* Hasan, *soedah kombali karahmat Allah taäla, dimakan boewaja disoengei Sijak, pada ĕnam hari boelan Ramĕdlan laloe ini; lagipon ĕntjik* Hasan *itoe bĕrsanak dĕngan iboe anak sĕhaja, si* Djebbah *itoe.*

Mata-mata Joesoef: *Kalau bagitoe, patoet ĕntjik* Abdoe'lkadir *bĕrhadjat hĕndak bĕrdjoempa dĕngan ĕntjik* Ibrahim. *Bajiklah, lĕpas mĕnghadap tĕngkoe bĕsar bolihlah pĕrgi ka Tandjoeng Poetoes, dĕkat roemah daïng* Abdoellah *itoe.*

Abdoe'lkadir: *Silakanlah.*

Gesprek van Zijne Hoogheid met den politie-dienaar Jozef.

Z.H. Welk nieuws is er, politie-dienaar? Wie is dit? Van waar komt hij?

Jozef: Met uw verlof, dit is uw dienaar *Abdoe'lkadir*, die aan Uwe Hoogheid een brief brengt van uwen zoon, Zijne Hoogheid den onderkoning van Riouw.

Z.H. Breng hem hier. Dit is *Abdoe'lkadir* van Sijak. Het schijnt dat hij zijn kind zoekt, dat door de Sekanaksche zeeroovers is genomen. Politie-dienaar, zeg aan het hoofd van Mepar, dat ik beveel het te zoeken totdat het wordt gevonden en wel binnen twee dagen.

Jozef: Uwe Hoogheid, wat uwen dienaar *Abdoe'lkadir* betreft, zal ik dien meênemen of moet hij hier wachten?

Z.H. Ga gij eerst, dezen avond nog, dat het wat spoedig geschiede.

Jozef: Met uw verlof, dat is goed.

Jozef tot Entjik *Abdoe'lkadir:* Wel, Entjik *Abdoe'lkadir*, ga met *Bangoen* naar Tandjoeng Poetoes Entjik *Abraham* bezoeken.

——

Gesprek van Entjik Abraham met Bangoen en Entjik Abdoe'lkadir.

Entjik *Abraham* tot *Bangoen*:

Pĕrtjakapan tĕngkoe bĕsar dĕngan mata-mata Joesoef.

Tĕngkoe bĕsar: Apa chabar, mata-mata? Ini sijapa? Datang dari mana?

Mata-mata Joesoef*: Harap diampon, ini patiktoe* Abdoe'lkadir *mĕmbawa soerat padoeka nanda jang dipĕrtoewan moeda dari Rijau kabawah doeli tĕngkoe.*

Tĕngkoe bĕsar: Bawalah sini. Ini Abdoe'lkadir *Sijak, roepanja mĕntjĕhari anaknja diambil pĕrompak Sĕkanak. Mata-mata soeroeh kapada orang kaja Mĕpar, minta tjĕharikan, dapat-dapat bĕnar, akoe hĕndak didalam doewa hari ini.*

Mata-mata Joesoef: *Toewankoe, dari hal patiktoe* Abdoe'lkadir, *bawakah bĕrsama-sama ataw mĕnanti disini?*

Tĕngkoe bĕsar: Pĕrgi mata-mata dĕhoeloe, pĕtang ini djoega, bijar sĕgĕra sadikit.

Mata-mata Joesoef: *Harap diampon, bajiklah.*

Mata-mata Joesoef *kapada ĕntjik* Abdoe'lkadir: *Hei ĕntjik* Abdoe'lkadir, *pĕrgilah bĕrsama-sama dĕngan si* Bangoen *bĕrdjoempa ĕntjik* Ibrahim *ka Tandjoeng Poetoes.*

——

Pĕrtjakapan ĕntjik Ibrahim dĕngan si Bangoen sĕrta ĕntjik Abdoe'lkadir.

Entjik Ibrahim *kĕpada si* Ba-

Kom, *Bangoen*. Wat nieuws is er? Wie is dat?

Bangoen: Uw dienaar is door den politie-dienaar gezonden om entjik *Abdoe'lkadir* tot u te brengen. Hij brengt brieven van Riouw.

Abraham tot *Abdoe'lkadir:* Kom boven, *Abdoe'lkadir*. Welk nieuws is er van Riouw?

Abdoe'lkadir: Goed nieuws. Ik ben eigenlijk van Sijak en kom om mijn kind te zoeken, dat door de Sekanaksche roovers gestolen is, een jongen van even twaalf jaren oud. Dit is een brief van den havenmeester van Riouw aan entjik *Abraham* hier. Ook deel ik u mede, dat entjik *Husan* tot de barmhartigheid des Allerhoogsten is teruggekeerd, verslonden door een krokodil op den zesden van Ramedlan laatstleden. Hij nam water voor het avondgebed op den steiger, toen hij door een krokodil gegrepen werd.

Abraham: Voorwaar wij komen van God; voorwaar wij zullen tot Hem wederkeeren! Dat was over hem besloten. Deze brief van mijn vader meldt, dat entjik *Abdoe'lkadir* zijn kind zoekt, dat, naar het schijnt, door de Sekanaksche roovers is gestolen.

Abdoe'lkadir: Ja, de politie-dienaar is door Zijne Hoogheid reeds naar het hoofd van Bangoen: *Datang* Bangoen. *Apa chabar? Ini sijapa?*

Si Bangoen: *Hamba ĕntjik disoeroeh datoek mata-mata mĕmbawa ĕntjik* Abdoe'lkadir *ini kĕpada ĕntjik disini, dia mĕmbawa soerat dari Rijau.*

Ĕntjik Ibrahim *kĕpada ĕntjik* Abdoe'lkadir: *Najiklah, ĕntjik* Abdoe'lkadir. *Apa chabar nagĕri Riau?*

Ĕntjik Abdoe'lkadir: *Chabar bajik. Sĕhaja ini dari Sijak asalnja, datang mĕntjĕhari anak sĕhaja, di-ambil pĕrompak Sĕkanak, boedak bĕharoe oemoer doewa bĕlas tahoen. Inilah soerat datoek bandar dari Riau kĕpada ĕntjik* Ibrahim *disini, danlagi sĕhaja mĕmbĕri tahoekan ĕntjik* Hasan *soedah kĕmbali karahmat Allah taâla, dimakan boewaja, pada ĕnam hari boelan Ramĕdlan jang laloe. Dia mĕngambil ajar sĕmbahjang maghrib ditangga, maka di-sambar olih boewaja.*

Ĕntjik Ibrahim: *Inna lillahi wa inna ilaihi radjiûna!* [1]) *Soedahlah djandjinja disitoe. Ini soerat orang toewa sĕhaja mĕngatakan ĕntjik* Abdoe'lkadir *mĕntjĕhari anak, diambil pĕrompak Sĕkanak roepanja.*

Ĕntjik Abdoe'lkadir: *Ija, soedah datoek mata-mata dititahkan tĕngkoe bĕsar kĕpada orang*

[1]) Arab. uitroep.

Mepar gezonden, met verzoek om het op te sporen.

Abraham: Ik houd het er voor, als het er is, *Abdoe'lkadir*, dat het dan ook voor den dag komt. Is het er niet, bijvoorbeeld als het gestorven is, dat verandert de zaak, want dit volk, naar ik bemerk, zoekt inderdaad de vorsten in ongelegenheid te brengen; doch ik ben te onbeduidend om in zaken gekend te worden.

Abdoe'lkadir: Dat is 't geval niet. Ook gij wordt er in gekend, want uw vader heeft bepaald bevolen, als de politie-dienaar verhinderd was, u dan te verzoeken, mij bij Zijne Hoogheid, of wel in tegenwoordigheid van Zijne Majesteit den Sultan te brengen; zelfs Zijne Hoogheid de Onderkoning beval mij hetzelfde.

Abraham: Gij hebt gelijk; in mijns vaders brief staat ook: help entjik *Abdoe'lkadir* zooveel ge kunt. Nu Zijne Hoogheid den politie-dienaar gezonden heeft, maak u maar niet ongerust. Waar denkt entjik *Abdoe'lkadir* te logeeren? hier of bij den politie-dienaar?

Abdoe'lkadir: Ik zou liever hier zijn, maar de politie-dienaar beval mij haast te maken. Als ik u aangetroffen had, verzocht hij, dat ik spoedig zou terugkeeren, daar hij naar Mepar ging. Laat het zoo zijn, opdat ik spoedig

kaja Mĕpar minta tjarikan.

Ĕntjik Ibrahim: *Rasa sĕhaja, asal tĕntoe ada, ĕntjik* Abdoe'l kadir, *tĕntoe kĕloewar; kalau tiada, sapĕrti mati oepamanja, tæ tahoelah sĕhaja, karĕna rājat ini, sĕhaja lihat, hĕndak bĕnar mĕntjari katjidĕraän radja; tĕtapi sĕhaja ini boedak-boedak, tiada masoek biljara orang.*

Ĕntjik Abdoe'lkadir: *Tiadalah bagitoe. Sĕbab bolih tjampoer, maka ajah ĕntjik* Ibrahim *bĕrpĕsan bĕnar, kalau datoek mata-mata oedzoer, minta bijar ĕntjik* Ibrahim *mĕmbawa mĕnghadap tĕngkoe bĕsar, ataw kĕbawah doeli baginda jang maha moelia; maski doeli jamtoewan pon bĕrtitah kĕpada sĕhaja bĕgitoe djoega.*

Ĕntjik Ibrahim: *Ija-itoe; didalam soerat orang toewa sĕhaja pon bagitoe djoega, toeloeng ĕntjik Abdoe'lkadir dĕngan sabolih-bolihnja. Maka ini datoek mata-mata soedah dititahkan tĕngkoe bĕsar, itoe djanganlah soesah. Ini dimana ĕntjik* Abdoe'lkadir *hĕndak bĕrhĕnti? disinikah ataw kĕpada datoek mata-mata?*

Ĕntjik Abdoe'lkadir: *Jang sĕhaja itoe soekalah disini, tĕtapi datoek mata-mata mĕnjoeroeh lĕkas. Apabila soedah bĕrsoewa dĕngan ĕntjik* Ibrahim, *dia minta sĕhaja sĕgĕra datang kĕpadanja, sĕbab dia ka Mĕpar. Bijarlah dĕhoeloe,*

tijding erlang. Hetzij de berichten goed of kwaad zijn, in elk geval kom ik bij u.

Abraham: 't Is goed. Doe mijne groete aan den politie-dienaar. Als hij naar Mepar geweest is, dan weet ge bepaald hoe of wat. Intusschen hoop ik, dat uw kind gevonden worde.

Abdoe'lkadir: Ik neem nu maar eerst afscheid. Als 't God belieft, dan kom ik morgen ochtend vroeg.

Abraham: Dat is goed. Ik wacht u. Als ge te negen ure er nog niet zijt, dan kom ik bij den politiedienaar. Zeg dit aan den politiedienaar.

Gesprek van den politiedienaar Jozef met entjik Abdoe'lkadir.

Jozef: Welk nieuws hebt ge, *Abdoe'lkadir?* Hebt ge entjik *Abraham* al ontmoet?

Abdoe'lkadir: Ja wel, heer politie-dienaar! Hij zendt u vele groeten. Hij noodigde mij uit, bij hem te blijven, doch ik zeide: laat mij eerst iets van mijn kind vernemen. 't zij goed of kwaad. Hij zeide: Dat is goed.

Jozef: Nu ga ik naar Mepar, doch entjik *Abdoe'lkadir* heeft *soepaja sĕhaja lĕkas dapat chabar. Maka sĕhaja dapat chabar bajik atau djahat, adalah sĕhaja datang kamari.*

Ĕntjik Ibrahim: *Bajiklah; katakan sĕhaja poenja salam kĕpada datoek mata-mata. Kalau dia soedah ka Mĕpar itoe, tĕntoelah djahat bajiknja. Dalam pada itoe sĕhaja harap dapat anak ĕntjik* Abdoe'lkadir *itoe.*

Ĕntjik Abdoe'lkadir: *Sĕhaja minta dirilah dĕhoeloe. Insja Allah taäla pagi-pagi sĕhaja datang.*

Ĕntjik Ibrahim: *Bajiklah. Sĕhaja mĕnanti. Kalau sampei poekoel sambilan tiada ĕntjik* Abdoe'lkadir *datang, nanti sĕhaja datang karoemah datoek mata-mata. Chabarkanlah bagitoe kĕpada datoek mata-mata.*

Pĕrtjakapan datoek mata-mata Joesoef dĕngan ĕntjik Abdoe'lkadir

Mata-mata Joesoef: *Apa chabar, ĕntjik* Abdoe'lkadir? *Soedah bĕrdjoempa ĕntjik* Ibrahim?

Abdoe'lkadir: *Soedah, datoek mata-mata! Dia poenja salam banjak-banjak kĕpada datoek mata-mata. Sĕhaja diadjaknja bĕrhĕnti di roemahnja. Kata sĕhaja: bijarlah dĕhoeloe sĕhaja mĕndĕngar bajik djahat anak sĕhaja. Katanja: Bajiklah.*

Joesoef: *Ini sĕhaja hĕndak pĕrgi ka Mĕpar; ĕntjik* Abdoe'lka-

Zijne Hoogheid bevolen hier te wachten.

Abdoelkadir: Wat ook bevolen wordt, zal ik gehoorzamen.

———

Gesprek van het hoofd van Mepar met den politie-dienaar Jozef.

Het hoofd van Mĕpar: Wel politie-dienaar, wat dringt u zoo laat op den avond te komen?

Jozef: De reden van mijn komst is, dat ik door Zijne Hoogheid tot u gezonden ben met verzoek, om het kind van den Sijakker op te sporen, dat door ons volk, de Sekanaks, is geroofd, want zijn vader is het komen opeischen. In dezen brief van den Onderkoning van Riouw wordt verzocht het te zoeken tot men het vindt, om het aan zijn vader terug te geven; want dit kan later een zaak van belang worden.

Het hoofd van Mĕpar: Reeds sedert lang vernam ik het bericht, dat het volk een kind van de Sijakkers had geroofd. 't Is waarlijk een mooi kind. Die jongen bevindt zich hier.

Jozef: Als het er is, dan vraag ik het, om het tot den vorst te brengen.

Het hoofd van Mĕpar: Als het kan, laat mij hem dan morgen vroeg zelf brengen.

Josef: Toch niet; want de vader is als gek over zijn kind. Laat ik hem brengen. De orang kaja kome morgen dir *dititahkan tĕngkoe bĕsar mĕnanti disini.*

Abdoelkadir: *Mana-mana titah sĕhaja djoendjoenglah.*

———

Pĕrtjakapan orang kaja Mĕpar dĕngan datoek mata-mata Joesoef.

Orang kaja Mepar: *Datang datoek mata-mata. Apa hadjat, maka malam-malam ini datang?*

Joesoef: *Adalah hadjat sĕhaja datang ini, dititahkan doeli tĕngkoe bĕsar kĕpada orang kaja, titah minta tjarikan anak orang Sijak, jang dirompak kawan-kawan kita, orang Sĕkanak itoe, karĕna bapanja soedah datang mĕndāwa. Maka ini soerat doeli jam toewan moeda dari Riau, minta tjarikan sampei dapat, hĕndak dipoelangkan kĕpada bapanja; karĕna itoe djadi pĕrkara bĕsar achirnja.*

Orang kaja Mepar: *Sĕhaja soedah mĕndapat chabar memang, rājat-rājat itoe mĕngambil anak orang Sijak. Boedaknja bagoes bĕnar. Maka boedak itoe adalah disini.*

Joesoef: *Kalau ada, mintalah, soepaja sĕhaja sĕmbahkan.*

Orang kaja Mepar: *Kalau bolih, bijarlah besoek pagi-pagi sĕhaja mĕnjĕmbahkan sĕndiri.*

Joesoef: *Djanganlah bagitoe; karĕna bapanja sapĕrti gilakan anaknja. Bijarlah sĕhaja sĕmbahkan. Besoek pagi-*

vroeg zijne opwachting maken. Verder wordt er bevolen, al wat er meer geroofd is, terug te geven.

Het hoofd van Mĕpar: Ik weet van Zijner Majesteits onderhoorigen niet af; reeds dikwijls heb ik hen gewaarschuwd. Ik zeide: Zijt gijlieden dan vergeten, dat het weinig scheelde, of ik was naar Batavia gebannen? Ook gij, politie-dienaar, weet, dat zij mij veel moeite veroorzaken, en niet alleen mij, maar nog meer onzen opperheer.

Jozef: Dat is maar al te waar. Wat zou den Hollanders toch bewegen, dat ze ons land niet verwoesten?

Het hoofd van Mĕpar: Die jongen was er al twee maanden, toen ik het eerst vernam. Daarom heb ik hem juist genomen.

Jozef: Dat is onze fout (nalatigheid). Als hij terug gegeven was, zoodra gij hem kreegt, dat zou voor onzen naam goed geweest zijn. Waar is die jongen, hij met zijn makker? Ik vraag er om, opdat ik spoedig bericht kan geven. Nu, zoo laat op den avond kan men zijne opwachting niet maken, want Zijne Hoogheid zeide: Nu wil ik bericht; laat dezen avond den jongen hier komen.

Het hoofd van Mĕpar: Hier is de jongen.

Jozef: Daar is geen macht en *pagi orang kaja datang mĕnghadap. Danlagi apa-apanja, mana jang di-ambil, titah soeroeh poelangkan.*

Orang kaja Mepar: *Sĕhaja pon tiada tahoelah akan hal rājat-rājat kĕbawah doeli jang maha moelia ini; soedah bĕrpoeloeh kali sĕhaja ingatkan. Jang kata sĕhaja: Loepakah mĭka samoewa, hampir-hampir tĕrboewang akoe ka Batawi? Jang datoek mata-mata pon tahoe djoega djadi soesah bĕnar sĕhaja dipĕrboewatnja. Boekannja poela sĕhaja sĕhadja, jang toewan pĕnghoeloe kita tĕrlĭbih soesah.*

Joesoef: *Itoe apa lagi. Ĕntah apa dikĕnang olih Bĕlanda, maka tiada dibinasakan nagĕri kita ini?*

Orang kaja Mepar: *Boedak itoe soedah doewa boelan, bĕharoe sĕhaja tahoe. Inilah sĕhaja ambil memang.*

Joesoef: *Itoelah taksir kita. Sĕrta dapat itoe tjoba dipoelangkan, djadi bajiklah nama kita. Mana dia, boedak itoe, dĕngan kawannja bĕrdoewa? Mintalah, bĭjar sĕgĕra sĕhaja mĭloemkan. Sakarang, djaoeh malam tiada bolih mĕnghadap, karĕna titah tĕngkoe bĕsar: Ini akoe minta chabar; malam ini soeroeh kamari boedak itoe.*

Orang kaja Mepar: *Inilah dia boedaknja.*

Joesoef: *La haula wala koew-*

daar is geen kracht, behalve in God! (Arab. uitroep) 't Is te begrijpen dat zijn vader is, alsof hij gek zou worden.

De politie-dienaar tot *Djĕbbah*: Kom, *Djĕbbah!* uw vader wacht u op Lingga. Stap in deze boot.

De politie-dienaar tot het hoofd van Mĕpar: Ik neem den jongen meê, orang kaja. Morgen ochtend moet ge stellig uwe opwachting komen maken.

Het hoofd van Mĕpar: Dat is goed. Vooral mijne hulde aan den vorst en zeg, dat ik hoop op Zijner Hoogheids vergiffenis.

Gesprek van den kroonprins met den politie-dienaar Jozef.

Zijne Hoogheid: Welke tijding, politie-dienaar? Is dat kind er of niet?

Jozef: Met uw verlof, ik deel u mede, dat ik hem meêgebracht heb. Wat den vader betreft, zoodra hij hoorde, dat zijn kind er was, had hij geen geduld meer, maar klom in mijne boot. 't Was alsof hij in zwijm viel; hij omhelsde zijn zoon al weenende. Ook ik weende toen ik hem met zijn kind zoo zag.

Z.H. Dat ongelukkige volk van Sekanaks! Laat hen eerst begaan; na een oogenblik kunt gij het kind hier laten komen. Waar is het hoofd van Mepar.

wata illa bi'llahi! Patoetlah bapanja bageikan hĕndak gila.

Datoek mata-mata kapada si Djebbah: *Marilah*, Djebbah, *orang toewa ĕngkau ada mĕnanti di Lingga. Toeroenlah kasampan ini.*

Datoek mata-mata kapada orang kaja Mepar: *Sĕhaja bawalah boedak ini. Besoek pagi-pagi djangan tidak-tidak datang mĕnghadap.*

Orang kaja Mepar: *Bajiklah, datoek mata-mata! mĕlainkan sĕhaja poenja sĕmbah, harapkan ampoen djoega kabawah doeli tĕngkoe bĕsar.*

— —

Pĕrtjakapan tĕngkoe bĕsar dĕngan datoek mata-mata Joesoef.

Tengkoe besar: *Apa chabar, mata-mata? Ada boedak, atau tiada.*

Joesoef: *Harap di-ampoen, sĕmbah patik, ada patik bawa ini. Maka orang toewanja, sĕrta mĕndĕngar anaknja ada, tiada sabar lagi najik kasampan patik, sapĕrti pingsan, mĕmĕloek anaknja dĕngan tangisnja. Patik pon mĕnangis mĕlihatkan halnja dĕngan anaknja itoe.*

Tĕngkoe bĕsar: Tjĕlaka soenggoeh rājat Sĕkanak ini. Bijarlah dĕhoeloe, sabĕntar lagi bolih soeroeh kamari boedak itoe. Orang kaja-Mĕpar mana dia?

Jozef: Met uw verlof, ik heb uw bevel gehoorzaamd en verzocht het een en ander op te sporen, dat van die menschen is; uw dienaar, de orang kaja, betuigt U zijne hulde en hoopt op Uwer Hoogheids vergiffenis; hij is bezig met het een ander bijeen te brengen, dat van die Sijakkers bij zijne onderhoorigen is. Morgen vroeg komt hij u zijne opwachting maken om vergiffenis te ontvangen.

Z. H. Laat *Abdoe'lkadir* even hier komen.

Jozef: Uwe Hoogheid, laat mij hem zelf boven brengen.

——

Gesprek van den politiedienaar Jozef met Entjik Abdoelkadir.

De politiedienaar *Jozef*: Entjik *Abdoelkadir*, gij wordt even geroepen, want Zijne Hoogheid wil uw kind zien.

Abdoelkadir: Lieve hemel! zou ik mij niet verkeerd gedragen? Ik zal zeker in tegenwoordigheid van den vorst schreien.

Jozef: Dat is niets, want gij hebt een geldige reden van verontschuldiging.

Abdoelkadir: Dat is zoo. *Tot zijn zoon*: Kom, lieveling, laat ons tot Zijne Hoogheid gaan.

——

Joesoef: *Harap di-ampoen, soedah patik djoendjoengkan titah, minta tjarikan apa-apa orang itoe; patiktoe orang kaja poenja sĕmbah, harapkan ampoen kabawah doeli tĕngkoe, dia tĕngah mĕngoempoelkan apa-apa orang Sijak itoe kĕpada anak-anaknja. Besoek pagi-pagi dia datang mĕnghadap, makan ampon.*

Tĕngkoe bĕsar: Soeroehlah Abdoe'lkadir *itoe kamari sabĕntar.*

Joesoef: *Taeiwankoe, bijar patik sĕndiri mĕmbawa dia najik.*

——

Pĕrtjakapan datoek mata-mata Joesoef dĕngan ĕntjik Abdoelkadir.

Datoek mata-mata Joesoef: *Entjik* Abdoelkadir, *titah dipanggil sabĕntar, karĕna tĕngkoe bĕsar hĕndak mĕlihat anak ĕntjik* Abdoelkadir *itoe.*

Abdoelkadir: *Allah rabbi! tiadakah djadi balik adab sĕhaja? Tĕntoe sĕhaja mĕnangis dihadapan radja.*

Joesoef: *Tiada mĕngapa, karĕna ĕntjik* Abdoelkadir *didalam oedzoer.*

Abdoelkadir: *Ijalah. Kĕpada anaknja: Marilah, boewah hati akoe, mĕnghadap tĕngkoe bĕsar.*

——

Gesprek van den kroonprins met Entjik Abdoelkadir.

Z.H. Hebt ge uw kind gekregen, *Abdoelkadir?* Breng het hier, ik wil het zien.

Abdoelkadir: Vergeving, Uwe Hoogheid, duizendmaal vergeving; bij mijn spreken hoop ik op uwe vergiffenis; Uwe overvloedige gunst neem ik op mij; de volheid van Uwe genade op de kruin van mijn schedel; zij is onbegrensd en door mij niet te vergelden; slechts kan ik uwe gunst ontvangen, en ik hoop geheel en al op uwe vergiffenis [1]).

Z. H. Wat heeft dat ongelukkige volk het hart van dezen man bedroefd! Ik heb bevolen het een en ander, dat ze u ontroofd hebben, op te zoeken. Ik zal nu den brief van den Onderkoning niet beantwoorden, omdat ik morgen namiddag naar Riouw op reis ga. Neem nu uw kind mede. Ik ga mijn leeraar wegbrengen.

Abdoelkadir. Met uw verlof; al wat uwe Hoogheid ook beveelt, zal ik gehoorzamen.

Gesprek van den politie-dienaar Jozef met entjik Abdoelkadir.

Jozef: Kom, entjik *Abdoel-*

[1]) De kruiperige vleitaal der inlanders tot hunne hoofden is niet te vertalen. Deze vertaling is slechts bij benadering.

Pĕrtjakapan Tĕngkoe bĕsar dĕngan ĕntjik Abdoelkadir.

Tĕngkoe bĕsar: Dapat, Abdoelkadir, *anak ĕngkau? Bawa kĕmari, akoe hĕndak mĕlihat.*

Abdoelkadir: *Ampoen, toewankoe, bĕriboe-riboe ampoen; sĕmbah patik, harap di-ampoen, maka mĕndjoendjoeng limpah karoenia patik dĕngan sapĕnoeh-pĕnoeh karoenia atas mĕrtjoe batoe kĕpala patik; tiadalah tĕrhingga patik mĕmbalasnja, hanjalah mĕndjoendjoeng karoenia; sĕmata-mata haraplah akan di-ampoen djoewa.*

Tĕngkoe bĕsar: Bageimana boewatan rājat tjĕlaka itoe mĕmoetoeskan hati orang ini! Akoe soeroh tjari apa-apa ĕngkau, jang dirampasnja itoe. Ini akoe tiada mĕmbalas soerat jamtoewan, sĕbab akoe pĕtang besoek hĕndak bĕrlajar ka Rijau. Ini bawa anak ĕngkau. Jang akoe hĕndak mĕngantar goeroe akoe.

Abdoelkadir: *Harap di-ampoen; mana-mana djoega jang dititahkan, patik djoendjoenglah.*

Pĕrtjakapan datoek mata-mata Joesoef dĕngan ĕntjik Abdoelkadir.

Joesoef: *Bajiklah ĕntjik* Abdoel-

kadir, ga eerst naar beneden en neem dit kind meê.

Abdoelkadir: Morgen vroeg wil ik een oogenblik met mijn zoon naar entjik *Abraham* gaan, want ik heb het hem beloofd.

Jozef: Dat is goed. Mogelijk wil hij den brief van zijn vader beantwoorden.

——

Gesprek van entjik Abraham met entjik Abdoelkadir.

Abraham: Welkom, entjik *Abdoelkadir!* Is dit nu het kind, dat gezocht werd?

Abdoelkadir: Ja, lieve hemel! dit is mijn kind, *Djěbbah* genaamd, de glans mijner oogen; door den zegen mijner familie en de hulp van alle hoofden heeft de Allerhoogste mij weêr met mijn ingewand saamgebracht. Geloofd zij de Allerhoogste en Zijn gezant, terwijl ik de overvloedige genade van ons opperhoofd op mij neem, en dank zeg aan alle familieleden, dat mij, die tranen stortte uit droefheid, nu door God blijdschap geschonken is.

Abraham. Ook ik had eene boot gereed gemaakt om tot den politiedienaar te gaan. Zoo er bezwaren waren, dan zou ik naar Mepar gegaan zijn om de zaak te bespoegen, want ik heb een bevel van Riouw.

kadir, *toeroenlah dĕhoeloe, bawa anak ini.*

Abdoelkadir: *Sĕhaja pagi-pagi hĕndak mĕmbawa anak sĕhaja pĕrgi kapada ĕntjik* Ibrahim *sabĕntar, sĕbab soedah bĕrdjandji dĕngan dia.*

Joesoef: *Bajiklah. Barangkali dia hĕndak mĕmbalas soerat orang toewanja.*

——

Pĕrtjakapan ĕntjik Ibrahim dĕngan ĕntjik Abdoelkadir.

Ibrahim: *Datang, ĕntjik* Abdoelkadir! *Inilah dia anak jang ditjari itoe?*

Abdoelkadir: *Allah rabbi! inilah dia anak sĕhaja, nama si* Djebbah, *tjĕhaja mata sĕhaja; dĕngan bĕrkat adik-kakak sĕrta pĕrtoeloengan toewan pĕnghoeloe samoewanja didjoempakan Allah taäla sĕhaja dĕngan isi pĕroet sĕhaja. Sjoekoerlah sĕhaja kĕpada Allah taäla dan rasoelnja, sĕrta mĕndjoendjoeng limpah karoenia toewan pĕnghoeloe, sĕrta mĕnarima kasih kĕpada sanak saudara samoewa, jang sĕhaja mĕmbawa ajar mata daripada doekatjita sĕhaja, maka ini dibĕri Allah soekatjita.*

Ibrahim: *Jang sĕhaja pon soedah bĕrsadija sampan, hĕndak pĕrgi kĕpada datoek mata-mata. Djika bĕrtoewil-toewil, sĕhaja hĕndak pĕrgi ka Mĕpar mĕnoeloeng mĕnjĕgĕrakan djoega, karĕna ada pĕsan dari Rijau.*

Abdoelkadir: Ontvang mijn dank; slechts de Allerhoogste kan het vergelden.

Abraham: Eet eerst, *Abdoelkadir*. Daar ik dezen namiddag Zijne Hoogheid zal vergezellen naar Mepar, is er mogelijk geen gelegenheid mij te ontmoeten, want, of ik naar Riouw meêgenomen word, of slechts tot Mepar, weet ik nog niet. Word ik niet meêgenomen, dan kom ik morgen ochtend terug. Word ik meêgenomen, dan zullen wij elkander, als God wil, op Riouw ontmoeten.

Abdoelkadir: Dat is goed. Nu vraag ik verlof om heen te gaan.

Abraham: Wacht even, wij zullen eerst een weinig eten. Eerst na het eten gaan wij heen. Kom nader; laat ons eten Entjik *Abdoelkadir!* Spoor meteen uw kind daartoe aan.

Abdoelkadir: Nu ik gegeten heb, vraag ik verlof om naar de boot te gaan, terwijl ik mij verontschuldig.

Abraham: Ook ik verontschuldig mij, Entjik *Abdoelkadir*.

Abdoelkadir: *Tarima-kasihlah sĕhaja; mĕlainkan Allah taāla mĕmbalasnja.*

Ibrahim: *Makan dĕhoeloe, ĕntjik* Abdoelkadir. *Sĕbab sĕhaja pĕtang ini hĕndaḳ mĕngiring tĕngkoe bĕsar ka Mĕpar, barangkali tiada sĕmpat bĕrdjoempa dĕngan sĕhaja, sĕbab sĕhaja dibawakah ka Rijau, ataw hingga Mĕpar sĕhadja, sĕhaja bĕlom tahoe. Kalau tiada dibawanja, sĕhaja adalah balik besoeḳ pagi. Kalau dibawanja, insjaʼ Allah, di Rijau kita bĕrdjoempa.*

Abdoelkadir: *Bajiklah. Sĕhaja hĕndaḳ minta dirilah.*

Ibrahim: *Nanti sabĕntar, kita makan nasi dĕngan garam dĕhoeloe. Soedah makan, bĕharoelah toeroen. Dĕkat disini; kita makan, ĕntjik* Abdoelkadir! *Adjaḳ anaḳ ĕntjik* Abdoelkadir *sakali.*

Abdoelkadir: *Soedah makan ini, sĕhaja minta dirilah toeroen kasampan, sĕrta sĕhaja minta maāf.*

Ibrahim: *Sĕhajapon bagitoe djoega, ĕntjiḳ* Abdoelkadir.

OVER DE UITSPRAAK.

Om te weten hoe men onze letter, op het Maleisch toegepast, behoort uit te spreken, laten wij hier eene opgave van die uitspraak volgen:

UITSPRAAK DER KLINKERS.

De *a* wordt uitgesproken als *aa* in *paard*, in de laatste lettergreep van een woord, als die op eene *r* eindigt en de voorgaande lettergreep eene toonlooze *e* heeft, b.v. *bĕsar*, *bĕnar*, *sĕgar*, *tĕgar*. Heeft de voorgaande lettergreep die toonlooze *e* niet, dan is de *a* kort, b.v. *kasar*, *goesar*.

Zij wordt uitgesproken als *a* in *vader* in open lettergrepen, b.v. *kali*, *mata*, *pakei*, *takoet*. Als *a* in *kat* in gesloten lettergrepen, b.v. *pĕnat*, *paksa*, *karbau*, *hasta*.

Als *ĕ* of de toonlooze *e*, of liever nog als *eu* in *beurt*, in de open eindlettergreep van een woord, ook dan zelfs wanneer dat woord een achtervoegsel krijgt, b.v. *bapa* en *radja*, worden uitgesproken als *bapeu*, *radjeu*; *bapanja* en *radjamoe* als *bapeunjeu*, *radjeumoe*. Dit geldt voor de Maleiers van den Maleischen Archipel, terwijl die in de Padangsche bovenlanden voor *eu* de *o* of *a* klank hebben, b.v. *bapo*, *radjo*, *baponjo* enz. In dit geval onderscheiden die twee Maleische stammen zich van elkander even als de Soendaneezen van de Javanen.

De *e* wordt uitgesproken als *e* in *leven* in open lettergrepen, b.v. *tepoek*, *teloer*, *memang*, *lenga*.

Als *e* in *kers* in gesloten lettergrepen, b.v. *benteng*, *dendeng*, *pĕter*. Ook in open lettergrepen, wanneer de volgende lettergreep zulk eene *e* of *i* klank heeft, b.v. *pĕleter*, *pelet*, *tetek*.

De *ĕ* wordt uitgesproken als *e* in de en begin, dus als onze toonlooze *e*, b.v. *kĕlak*, *bĕnang*, *bĕsi*, *lĕsoe*, *dĕngan*.

De *i* wordt uitgesproken als *ie* in zien, in open lettergrepen,

b.v. *bĕsi*, *pitam*, *minoem*. Ook in gesloten lettergrepen als de vorige lettergreep de *a*, *oe* of *i* klank heeft, b.v. *patik*, *boekit*, *pikir*, *bilik*, *dinding*, *sisik*, *kiri*.

De *i* wordt uitgesproken als *i* in dit in gesloten eindlettergrepen die door een toonlooze *e* worden voorafgegaan, b.v. *pĕdih*, *kĕris*, *pĕtik*, *bĕlit*, *bĕntil* enz. en in de gesloten voorgaande lettergreep van vreemde woorden als: *nista*, *siksa*, *pista*, enz. *i* wordt uitgesproken tusschen *ie* en *i* in voor *n* en *ng* als: *kĕring*, *singgah*, *pingsan*, *lintah*, *sĕkin*, *pindang*.

De *o* wordt uitgesproken als in boter in open lettergrepen, als die niet door eene lettergreep met *o* gevolgd worden, b.v. *dosa*, *roda*, *tjoba*; als *o* in pot in gesloten lettergrepen en in open lettergrepen die door eene lettergreep met *o* gevolgd worden, b.v. *lĕtos*, *bĕngkok*, *kodok*, *pokok*, *gotjoh*. Uitgezonderd is *bodoh*, dat met de lange *o* wordt uitgesproken. Zij wordt uitgesproken als in rond, voor de neusklanken, b.v. *sombong*, *pontong*, *onggas*, *ontang*, *ombak*.

De *au* wordt uitgesproken als in dauw, b.v. *saudagar*, *poelau*, *rantau*, *djikalau*.

De *oe* wordt uitgesproken als in schoen in open lettergrepen, b.v. *boeta*, *boemi*, *pakoe*, *soekoe*, *loekis*, *oebi;* als de Hoogduitsche *u* in und in gesloten lettergrepen, b.v. *oentoeng*, *boesoek*, *boenting*, *djakoen*, *oental*.

De *ei* wordt uitgesproken als ai in 't Hoogduitsche Kaiser, b.v. *sĕnikei*, *pakei*, waarom het beter zou zijn de *ai* daarvoor in de plaats te stellen. Daar echter in het Maleisch toch reeds zooveel *a*'s voorkomen, hebben wij *ei* maar behouden. [1])

UITSPRAAK DER MEDEKLINKERS.

De *b*, *d*, *j*, *k*, *l*, *m*, *n*, *p*, *s*, *t*, *w* en *z* worden uitgesproken als in onze taal.

De *ch* wordt uitgesproken als *ch* in lachen, of als *k*, b.v. *chabar* ook *kabar*.

De *dj* wordt uitgesproken als in baadje, laadje, b.v. *djagoeng*, *djalan*, *badjoe*.

De *f* wordt uitgesproken als *p* en daardoor meestal vervangen, b. v. *pikir* voor *fikir*, *pĕdloeli* voor *fĕdloeli*, daar die letter in echt Maleische woorden niet voorkomt en ook moeilijk door den Maleier uit te spreken is. Wil hij *f* weêrgeven dan doet hij dat met *pf*.

---

[1]) De uitspraak der klinkers in woorden van vreemden oorsprong is aan deze regels niet onderworpen.

De *g* wordt uitgesproken als in het Engelsche good, of het Fransche gant, b.v. *gadji*, *gĕtah*, *goela*, *gingsir*, *ginggoeng*, en nooit als onze g.

De *h* wordt in de uitspraak aan het begin der woorden meestal niet gehoord, zooals in het fransche *homme*, b.v. *habis*, *hantar*, *haloes*, *hilang*. Bij enkele woorden echter wordt zij hoorbaar uitgesproken, b.v. *hei*, *hobat*, *hardik*, *hĕndak*, *halau*, *honar*. In het midden van drie- en meerlettergrepige grondwoorden wordt zij mede niet uitgesproken, b.v. *sĕhaja*, *sĕgĕraha*, *anoegĕraha* worden uitgesproken als *saja*, *sĕgĕra*, *anoegĕra*. In het midden van tweelettergrepige woorden, daarentegen, wordt zij sterk geaspireerd uitgesproken, b.v. *paha*, *pehak*, *pahar*, *leher*. Uitgezonderd zijn die woorden, waarin de *h* door *i* wordt voorafgegaan of gevolgd, b.v. *lihat*, *pahit*, waarin de *h* nauwelijks hoorbaar is. Op het einde van woorden als sluitletter heeft zij eene zachte adspiratie, zoowel in het zuivere Maleisch als in het dialect van Menangkabau, b.v. *basoeh*, *roemah*, *bĕrĕsih*. [1])

De *k* aan het begin van woorden en lettergrepen wordt uitgesproken als onze *k*, b.v. *kata*, *kaki*, *lakoe*, *pĕlangki*.

Als sluitletter van eene lettergreep of een woord wordt ze uitgesproken als eene ingeslikte *k*, achter in de keel, b.v. *saksi*, *pokok*, *siksa*, *ĕntjik*, *rintik*, vandaar dat de Maleier voor de eerste de *kaf kĕtjil* en voor de laatste de *kaf bĕsar* bezigt. Uitgezonderd zijn een paar woorden met de lange *i* klank vóór de sluitletter *k*, zooals *bajik*, *najik* en *patik*, die met *de kaf kĕtjil* worden geschreven en met eene duidelijke *k* uitgesproken.

De *l* wordt, evenals de *r*, aan het einde van een woord door de Maleiers nauwelijks hoorbaar uitgesproken. Overigens klinkt de *l* als in het Nederlandsch.

De *nj* wordt uitgesproken als in *planje*, *kokinje*, b.v. *njaris*, *banjak*, *hanja*.

De *ng* als in tang, b.v. *larang*, *mĕngantoek*, *tangsi*, *lĕnga*, *ginggoeng*, *ngejoeng*.

De *r* spreekt de Maleier brauwende, achter in de keel, uit en als sluitletter nauwelijks hoorbaar.

De *s* wordt als bij ons uitgesproken. Men wachte zich vooral voor eene uitspraak als *z*. Dat is voor het Maleisch hetzelfde alsof iemand in onze taal zeide „het soete zap van het zuikerriet".

De *sj* klinkt als in ons sjouwerman.

---

[1]) Het is onjuist als men beweert: „dat ze dan geen andere waarde „heeft, dan dat zij den voorgaanden klinker in de uitspraak eenigszins „verlengt." De uitspraak *basoe*, *roemas*, *beresie* zou al zeer verkeerd zijn. Zij maakt integendeel dien klinker hard en kort.

De *tj* klinkt als onze *t* en *j* te zamen. Bij de uitspraak en ook in schrift hoede men zich voor het scheiden der dubbele medeklinkers *dj*, *ng*, *nj* en *tj*.

DE KLEMTOON.

Deze valt bij tweelettergrepige woorden op de eerste lettergreep, als die niet de toonlooze *e* heeft, in welk geval de laatste lettergreep den klemtoon krijgt, b. v. *lāma*, *sākit*, *sini* en *bĕkas*, *bĕrat*, *bĕngis*. Daar meer-lettergrepige grondwoorden allen van vreemden oorsprong zijn, valt de klemtoon daarbij nu eens op de voorlaatste, dan weer op de eerste of laatste lettergreep, b.v. *kārĕna*, *sangkĕlā*, *brāmana*, *laksāna*, *mānikam*.

Bij afgeleide woorden valt hij doorgaans op de voorlaatste lettergreep. Soms blijft hij daar, waar het grondwoord hem heeft. Dit is vooral het geval als de eerste lettergreep open is, de tweede gesloten en het woord een achtervoegsel krijgt, dat met een medeklinker begint, b.v. *mĕmbāsoehkan*, van *bāsoeh*, *mĕlāpiskan*, van *lāpis*. Begint daarentegen het achtervoegsel met een klinker dan valt de klemtoon op de lettergreep, die daaraan voorafgaat: *mĕmbasoehi*, *kalihātan*. Ook verspringt de klemtoon niet in woorden, die afgeleid zijn van woorden als *dapat*, *datang*, *lapang*, waarbij de *a* in de eerste lettergreep open en lang, in de tweede gesloten en kort is, b.v. *mĕndāpatkan*, *mĕndātangkan*, *kadāpatan*, *kadātangan*, *mĕndātangi*, *mĕndāpati*. Meer vaste regels zijn, echter, voor het plaatsen van den klemtoon nog niet op te geven. Men zal dit uit het gebruik moeten leeren. Zeker is het evenwel, dat ook de Maleiers een klemtoon hebben en dat de aanhechtsels *lah*, *tah* en *kah* geen invloed hebben op de verplaatsing daarvan.

KORT BEGRIP VAN DE GRAMMATICA.

De taalregels, op het Maleisch van toepassing, zijn geheel anders dan die voor onze Westersche talen. Verbuiging of vervoeging kent die taal niet, doch heeft, daarentegen, weer eigenaardigheden, die men niet in het Nederlandsch terugvindt. Om het gebruik van dit werkje te vergemakkelijken, voegen wij het voornaamste uit de grammatica, op eenvoudige wijze voorgesteld, daaraan toe. De Spelling laten wij hierbij onbesproken.

ZELFSTANDIGE NAAMWOORDEN.

Deze zijn of grondwoorden, of afgeleid. De afgeleide kunnen eerst na de werkwoorden behandeld worden.

De zoogenaamde *eigen* zelfst. n.w. verschillen natuurlijk veel van de onze. Bijbelsche persoonsnamen zijn bij den Maleier in gebruik en door de Arabieren in zwang gebracht. Zij luiden eenigszins anders dan in onze taal, doch zijn spoedig te herkennen, b.v. *Ibrahim*, *Isjmaël*, *Ishak*, *Jakoeb*, *Joesoef*, *Soleiman*, *Dāwoed*, *Joesak* (Jozua), *Idris* (Henoch) enz. Een van gebruikt de Maleier niet, doch wel geeft men soms een bijnaam, die langzamerhand geheel de plaats van den eigenlijken naam inneemt.

De Maleische grondwoorden zijn, op een paar uitzonderingen na, allen tweelettergrepig, dus ook de zelfst. n.w. b.v. *roemah*, huis, *koeda*, paard, *orang*, mensch. Samengestelde zelfst. n.w. zijn er velen en hebben meestal eene figuurlijke beteekenis, b.v. *mata-hari*, het oog des dags, d. i. de zon, *anak-koentji*, het kind van het slot, d. i. de sleutel. Zeer velen van die zelfst. n.w. zijn met *anak* en *mata* samengesteld. Een bepaalden vorm, om de beteekenis van het woord verkleind voor te stellen, zooals ons *je* in *kindje* etc., heeft de Maleier niet. Wel iets, dat daarop

gelijkt, nl. het achtervoegsel *an*, doch dit geeft aan het woord meer de beteekenis van iets in het klein nagemaakt, b.v. van *roemah*, huis, *roemahan*, een huis in het klein, zooals voor speelgoed of model; van *koeda*, paard, *koedaän*, paard in het klein nagemaakt, van *orang*, mensch, *orangan*, een mensch in het klein nagemaakt, dus pop, beeldje. Wil men een zelfst. n.w. verkleind voorstellen, dan doet men dit door achtervoeging van *kĕtjil*, b.v. *koeda kĕtjil*, paardje, *roemah kĕtjil*, huisje.

GESLACHT.

Ook hiervan is bij de Maleische zelfst. n.w. geen sprake. Om het geslacht van het voorwerp, door het woord benoemd, uit te drukken, maakt men gebruik van afzonderlijke woorden, die ter nadere bepaling achter het zelfst. n.w. gevoegd worden. Deze zijn voor menschen, goden en geesten *laki-laki*, mannelijk, *pĕrampoewan*, vrouwelijk; voor dieren *djantan*, mannelijk, *bĕtina*, vrouwelijk; b.v. *orang laki-laki*, man, *orang pĕrampoewan*, vrouw; *koeda djantan*, hengst, *koeda bĕtina*, merrie. Is het niet volstrekt noodig, dan drukt men het geslacht niet uit, b.v. in: Ali is een goed man, wordt man niet teruggegeven met *orang laki-laki*, maar alleen met *orang*, want uit den naam *Ali* blijkt reeds genoeg, dat het geen vrouw is.

GETAL.

Ook voor het meervoud heeft de Maleier geen bijzonderen vorm. Men moet uit den zin opmaken of het woord in het enkel- of in het meervoud is bedoeld. Wel heeft men in de verdubbeling van het woord eene soort van meervoudsvorm, doch daarin ligt tevens de beteekenis van verscheidenheid. *Orang-orang* is dus niet ons meervoudig menschen, maar verschillende menschen, *pohon-pohon*, verschillende boomen. Ook wordt die verdubbeling soms nog in eene gansch andere beteekenis genomen, bv. *koeda* is paard, *koeda-koeda* niet verschillende paarden, maar een schraag daar die op een paard gelijkt; *mata* is oog, doch *mata-mata* niet oogen, maar een spion, dwarskijker, agent van politie, douaan; *langit* is hemel, *langit-langit*, gehemelte b.v. van een ledikant etc.

NAAMVAL.

In de verschillende naamvallen ondergaan de Zelfst. n.w. geene verandering De tweede naamval wordt alleen gevormd door nevenstelling, b.v. het kind des vaders, *anak bapa*, het paleis

des konings, *astana radja*. Soms wordt de 2e naamval uitgedrukt door het woord *poenja* of *ĕmpoenja* te plaatsen voor het woord, dat de bezitting uitdrukt, b.v. *nagĕri poenja oewang*, lands geld. De derde naamval wordt meestal door voorzetsels uitgedrukt, zooals *pada*, *kapada*, *akan* en door den transitieven vorm van het werkwoord, waarover straks.

LIDWOORDEN.

Deze heeft het Maleisch niet, doch dikwerf wordt van andere woordjes gebruik gemaakt om in dat gebrek te voorzien. Zoo gebruikt men dikwijls het aanwijzend voornaamwoord *itoe* geheel als bepalend lidwoord, doch het komt dan achter het zelfst. n.w. te staan, b.v. *orang itoe* kan zoowel de man, als die man beteekenen. Dat hangt van den zin af. Zoo ook *sĕgala*, dat vóór het zelfst. n.w. komt, heeft nu eens de beteekenis van het bepalende lidwoord in het meervoud en dan weêr die van alle, *sĕgala orang* kan dus zoowel beteekenen de menschen, als alle menschen. Voor ons onbepalend lidwoord wordt dikwerf het telwoord *satoe* en *sa*, de verkorting daarvan, gebezigd. Zelfs het betrekkelijk voornaamwoord *jang* en het bezittelijke *nja* vervullen soms de plaats van ons bepalend lidwoord, b.v. *jang iboe dan jang anak*, de moeder en het kind, of *bapanja bĕrdiri*, *anaknja doedoek*, de vader stond, de zoon zat.

BIJVOEGELIJKE NAAMWOORDEN.

Ook deze komen achter de zelfstandige n.w. te staan, bijv. *roemah bagoes*, een mooi huis, *anak nakal*, een ondeugend kind, waarin het tweede woord het bijv. n.w. is.

De trappen van vergelijking worden op eene andere wijze gevormd dan in onze taal. Wil men uitdrukken, dat de hoedanigheid van het eene gelijk is aan die van het andere, dan doet men dat door middel van voorgevoegd *sa* of *sama* en het voorzetsel *dĕngan* achter het bijv. n.w., b.v. *roemah ini sabĕsar* (of *sama bĕsar*) *dĕngan roemah itoe*, dit huis is zoo groot als dat huis. Voor den eenvoudig vergrootenden trap gebruikt men *daripada* voor ons dan achter het bijv. n.w. *roemah ini bĕsar daripada roemah itoe*, dit huis is grooter dan dat huis. Een sterker vergrootende trap wordt gevormd met *lĕbih* vóór het bijv. n.w. te plaatsen, b.v. *lĕbih bĕsar daripada*, veel grooter dan.

De overtreffende trap bestaat in het Maleisch niet. Men kan slechts uitdrukken, dat iets bij uitnemendheid de eigenschap bezit, en doet dit door middel van het voorvoegsel *tĕr* en van

de woordjes *tĕrlaloe* en *tĕrlĕbih* vóór, of *sĕndiri* achter het bijv. n.w. te plaatsen, b.v. *tĕrbĕsar*, *tĕrlaloe bĕsar*, *tĕrlĕbih bĕsar*, bij uitnemendheid groot, *bĕsar sĕndiri*, zelf de groote. Soms drukt men den overtreffenden trap uit door het betrekkelijk voorn.w. *jang* vóór het bijv. n.w. te plaatsen, b.v. *di-antara sĕgala boedak itoe jang bĕsar Ali*, onder al die jongens is Ali de grootste, eigenlijk: die groot is, Ali.

Dikwerf wordt het bijv. n.w. verdubbeld en dit beteekent soms eene versterking, soms eene verscheidenheid van de hoedanigheid, b.v. *goenoeng tinggi-tinggi*, kan beteekenen: bergen van bijzondere hoogte, of van verschillende hoogte. Ook de bijv. n.w. kunnen zelfstandig worden gebruikt, b.v. *roemah tinggi*, een hoog huis, *tinggi roemah*, de hoogte van het huis. In dit geval komen zij vóór het zelfst.nw.

VOORNAAMWOORDEN.

Daarvan is de Maleische taal goed voorzien en het gebruik daarvan vereischt voortdurende oplettendheid. De persoonlijke zijn:

1e pers. enkelv. *akoe*.
2e pers. enkelv. *ĕngkau*.
3e pers. enkelv. *ija*.
1e pers. meerv. *kami* of *kita*.
2e pers. meerv. *kamoe*.
3e pers. meerv. *mareka-itoe*.

Hierbij valt op te merken, dat die voor het enkelvoud ook wel meervoudig worden gebruikt en dat de 1e en 2e pers. meervoud ook wel enkelvoud worden gebezigd, dat de drie pers. enkelv. achter de voorzetsels *pada*, *akan* en *dĕngan* eenige wijziging ondergaan, b.v. *padakoe*, *padamoe*, *padanja*, *akan dakoe*, *akan dikau*, *akan dia*, *dĕngan dakoe*, *dĕngan dikau* en *dĕngan dia*. Verder dat de Maleier bij het gebruik der voornaamwoorden altijd streng inachtneemt tot wien en van wien hij spreekt en ze dan liefst door andere, meer passende, woorden vervangt. Spreekt hij tot den vorst, dan gebruikt hij voor den 1en pers. *patik* en voor den 2en *toewankoe*; tot een heer of een fatsoenlijken Maleier, dan is de 1e pers. *sĕhaja* of *hamba* en de 2e *toewan* of *ĕntjik*. De meerdere tot den mindere sprekende gebruikt van zichzelf *akoe* en voor den 2en pers. *ĕngkau* of *diri*. Beleefdheidshalve gebruikt men voor den 2en pers. ook wel slechts den titel van den aangesprokene. Dezelfde woorden, die ter vervanging van het pers. voorn.w. 2e pers. worden gebruikt, bezigt men ook voor den 3en pers. Een klein kind, tot zijne ouders, en de mensch, tot God sprekende, maken van *akoe* en *ĕngkau* gebruik. Wanneer

vorsten tot hunne gelijken spreken bezigen zij voor den 1en pers. *beita*. Een Chineesch spreekt men aan met *tangei* of *ké* of *baba*, een Klinganees met *tambi*, een Arabier, even als een Europeaan, met *toewan;* de vrouwen van Europeanen, Chineezen en Arabieren met *njonja*, hunne dochters met *nona*, de zonen van de Europeanen en hunne afstammelingen met *sinjo*, die van Chineezen met *baba*. Waar veel Chineezen zijn, zooals b.v. te Batavia, hebben de Chineesche voorn.w. van den 1n en 2n pers. *goewa* en *loe* burgerrecht verkregen, hoewel dat gebruik streng af te keuren is.

Daar *sĕhaja* dienaar, slaaf beteekent, past het geen amtenaar of machthebbende dit woord als pers. voorn.w. 1e pers., tot zijne ondergeschikten sprekende, te gebruiken.

BEZITTELIJKE VOORNAAMWOORDEN.

Deze zijn voor den 1n pers. enk. *koe*, 2n pers. enk. *moe*, en 3n pers. enk. *nja*. Voor het meerv. zijn zij dezelfde als de pers. voorn.w. meerv. Zij komen achter het zelfst.nw., b.v. *roemahkoe*, mijn huis, *roemahmoe*, uw huis, *roemahnja*, zijn huis, *roemah kita* of *roemah kami*, ons huis, *roemah kamoe*, uw huis, *roemah mareka-itoe*, hun huis. De woorden, die in de plaats der pers. voorn.w. gebezigd worden, gebruikt men ook als bezittelijke. Ook worden *akoe* en *ĕngkau* voluit als bezittelijke voorn.w. gebruikt, nml. als men daarop den nadruk leggen wil. *Ija* wordt in dat geval *dia*, b.v. *roemah akoe*, *roemah ĕngkau*, *roemah dia*. Ook bij het gebruik der bezittelijke voorn.w. wordt streng in acht genomen tot wien en van wien men spreekt.

BETREKKELIJK VOORNAAMWOORD.

Het eenigste betrekkelijk voorn.w. in de Maleische taal is *jang*. Soms wordt het vragende voorn.w. *mana* daarvoor in de plaats gebezigd. Ook *jang* is aan geen buiging onderworpen. Wil men dus ons welks, wiens, wier in het Maleisch terug-geven, dan moet men dat doen door aan het einde van den tusschenzin het pers. voorn.w. met een voorzetsel te laten volgen, b.v. de man, op wien ik vertrouw, *orang jang akoe harap pada-nja*. Welks, wiens en wier worden ook dikwerf terug gegeven met *jang*, gevolgd door het woordje *poenja*, b.v. de man, wiens huis verbrand is, *orang jang poenja roemah tĕrbakar*.

VRAGENDE VOORNAAMWOORDEN.

Daarvan zijn er in het Maleisch drie als: *sijapa*, voor personen, *apa* voor zaken en *mana* voor personen zoowel als zaken.

Sijapa wordt ook gebruikt als men naar den naam van iemand vraagt, b.v. *sijapa ĕngkau?* wie zijt gij? *Sijapa namamoe?* Hoe is uw naam? letterl. wie is uw naam? *apa pĕkĕrdjaänmoe?* wat is uw werk? *mana bĕsar, mana kĕtjil?* welke of wie of wat is de groote en welke, wie of wat is de kleine? *Sijapa* is eene samenvoeging van *si* en *apa*, welk *si* ook voor persoonsnamen wordt gebruikt om die nader aan te wijzen, doch met eene beteekenis van klein- of geringachting, b.v. *si-Ali*, die Ali, *sipĕngajil*, die hengelaar, *sigila*, die gek.

AANWIJZENDE VOORNAAMWOORDEN.

Deze zijn twee in getal, namelijk *itoe* en *ini*, waarvan het eerste *die, dat*, het laatste *deze, dit* beteekent. Zij worden geplaatst achter het woord of den zin, dien zij moeten bepalen, b.v. *orang itoe*, die man, *batoe ini*, deze steen, *satĕlah bĕbĕrapa lamanja Indra Poetra bĕrtapa itoe*, nadat Indra Poetra eenigen tijd boete had gedaan. Het gebruik van beide woordjes is ruimer dan dat van onze aanw. voornw. Zij worden ook bij sommige woorden gebezigd om er bijzonder de aandacht op te vestigen, b.v. achter de persoonl. voornw., redegevende voegw. en tot versterking of nadere bepaling van een tusschenzin, b.v. *akoe ini*, ik, met nadruk, *kamoe itoe*, gij, met nadruk, *ĕmas, jang digalinja dari dalam tanah itoe*, het goud, dat door hen uit den grond gegraven is.

Ons dezelfde, ditzelfde en datzelfde worden in het Maleisch uitgedrukt door achter *itoe* en *ini* het woordje *djoega* te laten volgen, b.v. *itoe djoega, ini djoega.*

De zelfst. aanw. voorn.w. *deze* en *gene* worden in het Mal. teruggegeven met *jang ini* en *jang itoe.*

Dat *itoe* ook voor het bepalend lidw. wordt gebruikt en dus niet altijd als aanw. voorn.w. moet beschouwd worden, hebben wij reeds gezien.

Ini en *itoe* worden verder ook nog gebruikt met een voorafgaand *ija*, b.v. *ija-ini, ija-itoe*, en deze uitdrukkingen hebben de beteekenis van ons: namelijk, dat wil zeggen, dat is het.

WEDERKEERIGE VOORNAAMWOORDEN.

Ons woordje *zelf, eigen*, is in het Maleisch *diri*, dat voor de drie personen wordt: *dirikoe, dirimoe* en *dirinja*, b.v. *akoe mĕmbasoeh dirikoe*, ik wasch mijzelf, *ĕngkau mĕmbasoeh dirimoe*, gij wascht uzelf, *ija mĕmbasoeh dirinja*, hij wascht zichzelf.

Voor het meervoudige *elkander* gebruikt men een bijzonderen vorm van het werkwoord, of wel *sœorang akan sœorang, sœorang dĕngan sœorang* achter het werkwoord.

Voor ons woordje *zelf* in uitdrukkingen als deze: gij hebt het

zelf gezien, gebruikt de Maleier *sĕndiri*, b.v. *ĕngkau sĕndiri soedah mĕlihat itoe*. Voor ons woordje *eigen* in uitdrukkingen als: uw *eigen* goed, bezigt hij almede *sĕndiri*, b.v. *barang-barang-moe sĕndiri*.

Datzelfde woord gebruikt hij ook voor ons *alleen* in uitdrukkingen als deze: hij loopt alleen, dat wil zeggen zonder hulp van een ander, *ija bĕrdjalan sĕndiri*. In de beteekenis van onverzeld door een ander dan drukt hij het uit met *sĕorang diri* gewijzigd naar de drie personen, b.v. *akoe bĕrdjalan sĕorang dirikoe*, *ĕngkau bĕrdjalan sĕorang dirimoe*, *ija bĕrdjalan sĕorang dirinja*.

Voor ons *vanzelf* in uitdrukkingen als: hij loopt vanzelf, gebruikt de Maleier *dari sĕndiri*, ook verbonden met *koe*, *moe* of *nja* naar gelang van den 1sten, 2den of 3den persoon, b.v. *akoe bĕrdjalan dari sĕndirikoe*, enz.

ONBEPAALDE VOORNAAMWOORDEN.

Ons *men* is in het Maleisch *orang*, b.v. *kata orang*, men zegt. Men gebruikt dit zelfs bij de passieve vormen van het werkwoord, b.v. *dipoekoel oranglah*, doch, daarover bij de behandeling der werkwoorden nader.

Ons *iemand* is *sĕorang*; de een of ander: *barang sĕorang* of *salah sĕorang;* iedereen, elke, *masing-masing* of *tĳap-tĳap*. Het laatste, hoewel ook voor personen gebruikt, slaat echter meer op zaken. Het een of ander is in het Maleisch *barang sasoeatoe*.

Voor ons *al wie* heeft men *barang sĳapa*, voor *al wat*, *barang apa*, welke beide uitdrukkingen door *jang* worden gevolgd.

Niemand is *sĕorang pon tiada* of *tiada orang;* iets, *barang sasoeatoe*, en niets, *satoe pon tiada*.

Onze onbepaalde voorn.w. *het* en *er*, zooals in: het gebeurde, het regent, er was eens een man en dergelijke, worden in het Maleisch niet gebruikt. Men drukt dat op eene andere wijze uit, b.v. met: eens gebeurde, *sakali pĕristewa*, er is regen, *ada hoedjan*, enz.

WERKWOORDEN.

Door tijd, wijze en persoon ondergaan de werkwoorden in het Maleisch hoegenaamd geen verandering. Er bestaat dus geen vervoeging.

De volkomen verleden tijd wordt soms uitgedrukt door *tĕlah*, of *soedah*, of *tĕlah soedah* vereenigd, vóór het werkw. te plaatsen, terwijl *kĕlak* en *akan*, vóór het werkw. geplaatst, den toekomenden tijd aangeven, en wel *kĕlak* als zeer aanstaande, zooals ons weldra, en *akan* meer onbepaald. *Kĕlak* kan ook achter het werkwoord komen.

De hulpwerkw. hebben, zijn en worden zijn in het Maleisch *ada* en *djadi*. Het gebruik daarvan is echter niet hetzelfde als in onze taal. Dikwerf ligt het begrip hebben of zijn reeds in het zegwoord zelf, b.v. *ija bĕrdĕhaga*, hij heeft dorst, *ija sakit*, hij is ziek, soms wordt het door *lah* uitgedrukt, b.v. *kajalah orang itoe*, rijk is die man. Meermalen heeft *ada* ook de beteekenis van hebben, b.v. *pĕrampoewan itoe ada doewa orang anaknja*, die vrouw heeft twee kinderen, doch het is er verre van af, dat men voor ons hebben, bezitten in het Maleisch steeds *ada* kan bezigen. Men heeft daarvoor den vorm van het Toestandswoord, terwijl men het begrip zijn meestal met een der passieve, of lijdende, vormen van het werkw. uitdrukt. Wil men bepaald het bestaan, de aanwezigheid van iets uitdrukken, dan maakt men steeds van *ada* gebruik, *ada nasi didalam lamari*, er is rijst in de kast. Zoo ook in uitdrukkingen, waarbij wij het tegenwoordig deelwoord met zijn bezigen, b.v. hij is loopende, *ada ija bĕrdjalan*, hij is zeilende, *ada ija bĕrlajar*.

Is het gebruik van *ada* in het Maleisch in sommige opzichten geheel anders dan dat van hebben en zijn in onze taal, hetzelfde kan ook gezegd worden van *djadi*, daar het als hulpwerkwoord geheel door de passieve vormen van het werkwoord wordt vervangen, b.v. geslagen worden, *dipoekoel*, gezien worden, *kalihatan*. Alleen daar, waar werkelijk van een worden, komen tot een staat of eene hoedanigheid enz. sprake is, maakt de Maleier van *djadi* gebruik, b.v. *djadi kaja*, rijk worden, *djadi radja*, koning worden. Ook ons gebeuren, geschieden, wordt met *djadi* weêrgegeven.

ONZIJDIGE WERKWOORDEN.

Van onzijdige werkwoorden moet men in het Maleisch twee soorten onderscheiden, namelijk die het van zichzelf zijn en die het door een bijzonderen vorm aan te nemen zijn geworden. Tot de eersten behooren *doedoek*, zitten, *takoet*, vreezen, *pĕrgi*, weggaan, *toeroen*, afdalen enz. De tweede soort wordt gevormd door *bĕr* vóór het grondwoord te voegen, b.v. *bĕrdjalan*, loopen, van *djalan*, *bĕrkata*, spreken, van *kata*. De aldus gevormde woorden is men gewoon Toestandswoorden te noemen, daar zij echter niet altijd een toestand te kennen geven, en zoo ze dit doen, die toestand altijd meer een actieve dan een passieve is, daar de passieve toestand door een anderen vorm van het werkwoord, nml. dien van *tĕr*, wordt uitgedrukt en de woorden met *bĕr* meestal geheel met onze onzijdige werkwoorden overeenkomen, is het wellicht verkieslijker ze dezen naam, dan dien van Toestandswoord te geven.

Als onzijdige werkwoorden treden ze in den zin dus bloot als zegwoorden op.

Het voorvoegsel *bĕr* verliest de *r* als het woord zelf reeds met eene *r* begint, soms ook als later in het woord eene *r* voorkomt, b.v. *bĕrasa* van *rasa*, *bĕtĕrbang* van *tĕrbang*. Slechts een paar gevallen zijn er, dat *bĕr* in *bĕl* verandert als het woord met de *a*-klank begint, b.v. *bĕladjar* van *adjar*, *bĕlantara* van *antara*. Het voorvoegsel *bĕr* verandert in *pĕr* als het nog een ander voorvoegsel vóór zich krijgt, b.v. *mĕmpĕrboewat*, *dipĕrboewat*, *koepĕrboewat*, *tĕpĕrboewat* enz.

Die zoogenaamde Toestandswoorden kunnen verschillende beteekenissen hebben, namelijk, vooreerst die van een hebben, bezitten, voorzien zijn. Deze hebben velen, die van zelfst.nw. zijn afgeleid, b.v. *bĕrharta*, goederen hebben, gegoed zijn, *bĕrbadjoe*, van een baadje voorzien zijn, een baadje aanhebben. Het is er echter verre af, dat alle Toestandswoorden, van zelfst.nw. afgeleid, deze beteekenis zouden hebben. b.v. *bĕrdjalan* is gaan, loopen, van *djalan*, weg, *bĕrkoeda*, te paard rijden, van *koeda*, paard, *bĕranak*, baren, van *anak*, kind, *bĕrkĕbon*, tuinieren, van *kĕbon*, tuin, enz.

Is het Toestandswoord afgeleid van een werkwoord, dan beteekent het een bezig zijn met dat, wat het grondwoord uitdrukt, b.v. *bĕrpikir*, bezig zijn met denken, van *pikir*, denken, *bĕrmajin*, bezig zijn met spelen, van *majin*, spelen, enz. Wordt van dergelijke Toestandswoorden het grondwoord verdubbeld, dan geeft dit te kennen, dat de handeling bij herhaling geschiedt, b.v. *bĕrpikir-pikir*, bij herhaling nadenken, *bĕrpoekoel-poekoel*, bij herhaling slaan. Sommigen van die woorden nemen bovendien nog het achtervoegsel *an* aan en beteekenen dan, dat de handeling bij herhaling, op verschillende wijze en door meerdere personen geschiedt, b.v. *bĕrpoekoel-poekoelan*, met zijn velen op allerlei wijze aan het slaan zijn, van *poekoel* slaan.

Het Toestandswoord, of liever, onzijdige werkw. kan nooit een object bij zich hebben, waarop de werking overgaat. Twee maken daarop echter eene uitzondering, namelijk *bĕrolih*, verkrijgen en *bĕladjar*, leeren. Nogtans treft men in het Maleisch eene menigte uitdrukkingen aan, waarin het Toestandswoord oogenschijnlijk door een object wordt gevolgd. Dit zijn echter niet anders dan samengestelde uitdrukkingen, waarin het tweede lid slechts dient tot bepaling van het eerste, en die te zamen één Toestandswoord vormen, b.v. *bĕrtoekar-tjintjin*, ringen wisselen, *bĕrmajin-soeling*, fluitspelen, enz.

Behalve deze gewone, zuiver Maleische vorm van het Toestandswoord, treft men in het Maleisch ook nog vele woorden

aan, die den vorm van het Javaansche Toestandswoord hebben aangenomen, namelijk de invoeging van *oem* achter de beginletter van het woord, b.v. *goemĕtar* van *gĕtar*, *goemoeroeh* van *goeroeh*. Begint het grondwoord met eene *h*, dan verliest het daarvan gevormde Toestandswoord die beginletter en de *oe*-klank van *oem* en krijgt dus slechts de *m* als beginletter. Zoo komt van *hoendoer* niet *hoemoendoer*, maar *moendoer*. Ook hiervan komen enkele voorbeelden in het Maleisch voor, b.v. *moedik*, *milir*, *moendoer*, *mangkat*, *miring* enz.

Klanknabootsende Toestandswoorden worden soms gevormd met voorgevoegd *gĕmĕ*, b.v. *gĕmĕlĕtak*, *gĕmĕrintjing*, *gĕmĕrĕsik* enz. Deze zijn niet alleen klanknabootsend, maar hebben ook eene frequentatieve beteekenis, even als onze woorden, klapperen, rammelen, ritselen.

Van de Toestandswoorden kunnen overgankelijke of transitieve werkwoorden gevormd worden, zooals wij later zullen aantoonen.

HET EENVOUDIGE WERKWOORD.

Hierdoor verstaan wij den zuiver actieven of handelenden vorm van het werkwoord, waarbij de handeling op een object overgaat. Het is dus wel te onderscheiden van het zegwoord, waarmede alleen iets van het subject wordt gezegd.

Het eenvoudige werkwoord in het Maleisch neemt het voorvoegsel *mĕ* voor het grondwoord, welk voorvoegsel in de meeste gevallen door een passenden neusklank gesloten wordt. In dien neusklank gaat soms de beginletter van het grondwoord over. Voor het gemak van den beoefenaar zullen wij dit met eenige voorbeelden ophelderen.

1o. Acht beginletters nemen alleen *mĕ* zonder neusklank voor zich, nml. *l* en *r*, de *ng*, *m*, *n*, *nj*, *w* en *j*, b.v. van *lihat* komt *mĕlihat*, van *reka* komt *mĕreka* enz.

2o. Vier beginletters ondergaan verandering, nml. *k*, *p*, *t* en *s*. De *k* gaat over in *ng*, b.v. van *korek* komt *mĕngorek;* de *p* gaat over in *m*, b.v. van *poekoel* komt *mĕmoekoel;* de *t* gaat over in *n*, b.v. *taboer* wordt *mĕnaboer* en de *s* eindelijk gaat over in *nj*, b.v. *sabit* wordt *mĕnjabit*.

3o. De beginletter van Arabische woorden, waarvan er zoo velen in het Maleisch voorkomen, blijft meestal onveranderd en krijgt *mĕ*, met een passenden neusklank gesloten, vóór zich, b.v. *mĕntobatkan* van *tobat*, *mĕnfikir* van *fikir*, *mĕngkoeboerkan* van *koeboer*, enz.

4o. Is de beginletter een klinker, dan wordt het voorvoegsel *mĕng;* zoo ook voor de *ch* de *h*, de *ghr*, de *g* en de *k*.

5o. Tien beginletters krijgen *mĕn* vóór zich, als de *ts*, *dj*, *tj*, *d*, *sj*, *tz*, *dl*, *th*, *tl* en de *f*.

6o. Slechts ééne letter krijgt *mĕm* vóór zich, dat is de *b*.

Op deze regels bestaan slechts een paar uitzonderingen, namelijk: *mĕndĕngar* wordt ook dikwerf *mĕnĕngar*, en de *p* van *poenja*, *pakan* en *pĕrtjaja* blijft behouden en krijgt *mĕm* vóór zich, terwijl het voorvoegsel *bĕr* verandert in *pĕr* en mede *mĕm* vóór zich krijgt.

Vele woorden, die eene niet overgaande, intransitieve, beteekenis hebben, nemen den vorm van het eenvoudige werkw. niet aan, zooals; *pĕrgi*, *datang*, *lari*, *sampei*, *doedoek*, *mazoek* enz. Zijn zij echter door een aanhechtsel transitief gemaakt, dan kunnen zij ook het voorvoegsel *mĕ* aannemen.

Wanneer het grondwoord de naam van een werktuig is, dan beteekent het daarvan gevormde eenvoudige werkwoord met dat werktuig de handeling verrichten, b.v. van *pahat*, beitel, *mĕmahat*, beitelen.

Beteekent het grondwoord een amt of betrekking, dan beteekent het daarvan gevormde eenvoudige werkwoord, dat amt of die betrekking uitoefenen of daarvoor fungeeren, b.v. van *toekang*, baas, werkman, *mĕnoekang*, het beroep van baas, werkman uitoefenen.

Duidt het grondwoord eene plaats of richting aan, dan beteekent het daarvan afgeleide eenvoudige werkwoord naar die plaats, of die richting opgaan, b.v. *sabĕrang*, overkant van een water, *mĕnjabĕrang*, naar den overkant gaan, *tĕpi*, kant, *mĕnĕpi*, aan den kant gaan, enz.

In het algemeen regelt zich de beteekenis van het eenvoudige werkwoord naar die van deszelfs grondwoord.

Is het grondwoord verdubbeld, dan beteekent het eene herhaling van de handeling, b.v. *mĕmoekoel-moekoel*, bij herhaling slaan.

Indien het grondwoord verdubbeld is en het laatste woord van de verdubbeling heeft het voorvoegsel *mĕ*, dan beteekent het eene wederkeerige handeling van twee personen of partijen, b.v. *poekoel-mĕmoekoel*, over en weer elkander slaan; *panah-mĕmanah*, over en weer elkander met pijlen schieten, enz.

OVER DE AANHECHTSELS *kan* en *i*.

Het eenvoudige werkwoord is uit zijn aard transitief, dat is: de werking of handeling gaat over op een object. Vandaar, dat grondwoorden met intransitieve beteekenis, dien vorm niet aannemen, tenzij ze door een bijzonder aanhechtsel, dat de betrekking tot het object aangeeft, transitief worden gemaakt, b.v.

doedoek is het intransitieve zitten; men kan niet iets zitten en vandaar in het Maleisch ook nooit zeggen *měndoedoek*, maar men kan iets laten of doen zitten, men kan op iets zitten, bezitten. Deze beide gevallen drukken wij in onze taal uit met laten, doen, of met een voorzetsel of voorvoegsel, maar de Maleier voegt daarvoor een bijzonderen uitgang aan het werkwoord en maakt het daardoor transitief of overgaand op een object. Hij heeft daarvoor twee verschillende aanhechtsels, namelijk *kan* en *i*, die elk voor zich eene verschillende beteekenis aan het woord geven. Daar zij aan het werkwoord worden gehecht om de betrekking tot het object daar te stellen, regelt het gebruik van een dezer beiden zich naar dat object en vandaar dan ook het verschil in beteekenis, die zij aan het grondwoord meedeelen. Zoo heeft het aanhechtsel *kan* meer betrekking op dat, wat wij in onze taal het directe object noemen, en *i* meer op het indirecte. Dit komt het duidelijkst uit als men woorden neemt, waarop beide aanhechtsels kunnen worden toegepast, wat niet met alle werkwoorden het geval is, b.v. van *loetar*, werpen, komt *měloetarkan*, iets of met iets werpen, *měloetari*, iets of iemand bewerpen; *měloetarkan batoe*, steenen werpen, *měloetari orang*, iemand bewerpen, op iemand werpen; *mĕnanamkan pokoḳ*, boomen planten, *mĕnanami tanah*, het land beplanten, enz.

De beteekenis, die *kan* aan het woord geeft, is meestal die van eene opzettelijke handeling, vandaar, dat men dit wel eens den causatieven, of veroorzakenden, vorm van het werkwoord noemt. Alle werkwoorden die in het Nederlandsch eene opzettelijke handeling te kennen geven, of van de woorden doen, of laten, vergezeld gaan, krijgen in het Maleisch dit aanhechtsel *kan*, b.v. zitten is *doedoeḳ*, doen zitten, laten zitten, *měndoedoeḳkan; hampir* is na, dichtbij, en *mĕnghampirkan* doen naderen, laten naderen.

Het aanhechtsel *i*, daarentegen, geeft aan het werkwoord eene beteekenis, die meestal door een van de voorzetsels *op*, *om*, *te*, *bij*, *in* of *aan* of door een voorvoegsel in onze taal kan uitgedrukt worden.

De meesten van onze werkwoorden, die een voorgevoegd *be* of *om* hebben, krijgen in het Maleisch het aanhechtsel *i*, b.v. omheinen, *mĕmagari*, beplanten, *mĕnanami*, omsingelen, *mĕngoelilingi*, beklimmen, *mĕnajiki* van *pagar*, *tanam*, *koeliling* en *najik*.

Het aanhechtsel *kan* geeft soms aan het werkwoord de beteekenis van de handeling verrichten *met* datgene, wat het object is, b.v. *mĕmarangkan pĕdang*, met een zwaard houwen; *mĕlarikan pĕrampoewan*, met eene vrouw wegloopen.

Is het grondwoord een bijvoeg. nw. dan geeft *kan* aan het werkw. de beteekenis van *maken*, b.v. *bĕsar*, groot *mĕmbĕsarkan*, groot maken; *poetih*, wit, *mĕmoetihkan*, wit maken, bleeken.

Is het grondwoord de naam van een voorwerp, dat iets bevatten kan of moet, dan beteekent het daarvan gevormde werkwoord met *kan* iets in dat voorwerp doen, b.v. *saroeng*, scheede, *mĕnjaroengkan*, in de scheede steken; *pĕndjara*, gevangenis, *mĕmĕndjarakan*, in de gevangenis zetten; *bakoel*, mand, *mĕmbakoelkan*, in eene mand doen; *koeboer*, graf, *mĕngkoeboerkan*, in het graf leggen, begraven, enz.

Ook geeft *kan* soms de beteekenis aan het werkwoord, dat de handeling ten behoeve van, of voor een persoon of eene zaak, wordt verricht, en in dat geval heeft het werkwoord twee objecten bij zich, waarvan het eene direct en het andere indirect is, b.v. *mĕngambilkan orang api*, iemand vuur halen, *mĕmbatjakan toewan soerat*, mijnheer een brief voorlezen. Even als in het Nederlandsch wordt dan het indirecte object eerst genoemd.

Ook het aanhechtsel *i* geeft soms diezelfde beteekenis aan het werkwoord, b.v. *mĕntjĕritĕrai orang soeatoe tjĕritĕra*, iemand een verhaal vertellen; *mĕmboekai toewan pintoe*, mijnheer de deur openen.

Is het grondwoord de naam van eene zaak of een voorwerp, dan beteekent het daarvan gevormde werkwoord met *i*: met die zaak of dat voorwerp aan het object iets verrichten, b.v. van *pagar*, omheining, *mĕmagari*, iets van eene omheining voorzien, van *koelit*, huid, *mĕngoeliti*, iets de huid afstroopen, villen, van *tangan*, hand, *mĕnangani*, met de hand ergens aanzitten, behandelen enz.

Hoewel de aanhechtsels *kan* en *i* niet anders zijn dan plaatsvervangers van het Voorzetsel, dat de betrekking tusschen het werkwoord en het object moet daarstellen, zoo worden zij toch dikwerf nog door het Voorzetsel *akan* gevolgd.

DE LIJDENDE OF PASSIEVE VORMEN VAN HET WERKWOORD.

Daarvan heeft men in het Maleisch drie, als: het zuivere passief, het subjectieve passief en het accidenteele passief.

Het zuivere passief wordt gevormd met het voorvoegsel *di* voor het grondwoord te plaatsen, b.v. van *poekoel* komt *dipoekoel*, of wel voor het Toestandswoord, welks voorvoegsel *bĕr* dan in *pĕr* verandert, b.v. *bĕrhambat* wordt *dipĕrhambat*.

Dit passief staat juist tegenover den zuiver actieven vorm van het werkwoord, of het zoogenaamde eenvoudige werkwoord, zoodat, wat daarbij subject is, bij het zuivere passief object wordt, b.v. *akoe mĕmoekoel*, ik sla, *akoe dipoekoel*, ik word geslagen.

Bij dezen lijdenden vorm van het werkwoord neemt het subject het voorzetsel *olih*, door, vóór zich, b.v. *akoe dipoekoel olih toewan*, ik word geslagen door mijnheer. Dit subject met *olih* behoeft het werkw. niet altijd onmiddelijk te volgen, het kan ook

na de bepalingen van het gezegde komen, dus geheel aan het einde van den zin, b.v. *maka ija-itoe dibĕrikan kapadanja dĕngan sĕgala soeka hatinja olih toewan itoe*, en dat nu werd hem gegeven met al de vreugde zijns harten door dien heer. Ook komt het dikwerf voorop, b.v. *maka olih toewan itoe dibĕrikan ini kapadanja*, en door dien heer werd hem dat gegeven.

De tweede passieve vorm, in het Maleisch in gebruik, is het *subjectief passief*, dat naar zijn aard tusschen het actief en zuiver passief in staat. Het stelt de handeling voor als door het subject *te worden* verricht, zoo als wij b.v. in de plaats van *ik sla*, zouden kunnen zeggen *door mij wordt geslagen*. Van dit passief maakt de Maleier veel gebruik en vormt het voor den eersten en tweeden persoon met eene verkorting der voornaamwoorden voor het grondwoord te plaatsen, voor den derden persoon met *di* er vóór en *nja* er achter, b.v. *koepoekoel*, door mij wordt geslagen, *kaupoekoel*, door u wordt geslagen, *dipoekoel-nja*, door hem wordt geslagen. *Koe* en *kau* zijn daarbij verkortingen van *akoe* en *ĕngkau*.

De persoonlijke voorn.w. meervoud en alle andere woorden, die voor de pers. voorn.w. 1e en 2e persoon enk. en meerv. in de plaats worden gebezigd, komen voluit voor het grondwoord, terwijl het pers. voorn.w. 3e pers. meerv. en alle woorden, die voor 3e pers. enk. en meerv. in de plaats worden gebruikt, voluit achter het werkwoord met voorgevoegd *di* komen te staan, b.v. *sĕhaja poekoel*, *toewan poekoel*, *kami poekoel*, *kamoe poekoel*, *dipoekoel orang*, *dipoekoel mareka-itoe* enz.

Daar deze voornaamw. met het werkwoord als één geheel worden beschouwd, wordt het aanhechtsel *lah* bij den 3n persoon nooit aan het werkwoord, maar altijd aan het voornw. gehecht, b.v. *dipoekoel oranglah*, *dipoekoel mareka-itoelah*.

Van dit subjectief passief wordt door den Maleier veel gebruik gemaakt in tusschenzinnen, als het object is voorafgegaan, b.v. *adapon akan ĕmas*, *jang koebĕli kalamarin*, wat het goud betreft, dat gisteren door mij gekocht is.

Verder wordt het ook wel gebruikt bij de bevelende of aanbevelende en de verbiedende wijze van spreken, b.v. *kaubĕri makan kapadanja*, door u moet eten aan hem gegeven worden; *djangan kauhantarkan dia kasana*, breng hem niet daarheen.

De derde soort van passief, bij de Maleiers in gebruik, is het accidenteel passief. Dit wordt aldus genoemd, omdat daarbij de handeling niet wordt voorgesteld als het object overkomende door toedoen van een subject, maar als iets toevalligs, als een accident, dat aan het object overkomt, zooals b.v. in ons: de zon wordt gezien, de deur is geopend, waarbij volstrekt niet

gedacht wordt aan een subject, waarvan de handeling uitgaat.

Van dit passief bestaan er in het Maleisch twee vormen, nl. die van voorgevoegd *ka* en achtergevoegd *an*, b.v. *ka-lihat-an*, en die van voorgevoegd *tĕr*, b.v. *tĕr-lihat*.

Het eerste wordt in het Nederlandsch teruggegeven door het verleden deelwoord met *worden*, het tweede door het verleden deelwoord met *zijn*, b.v. *matahari kalihatan*, de zon wordt gezien, *pintoe itoe tĕrboeka*, de deur is geopend.

Er zijn werkwoorden, die slechts een van de beide vormen kunnen aannemen; er zijn er ook waarop beide kunnen worden toegepast. Alleen de laatsten doen het verschil in beteekenis duidelijk uitkomen en daaruit blijkt, dat de vorm *ka-an* een accident te kennen geeft, dat aan het object overkomt, en *tĕr* een toevallige handeling of toestand van het subject, b.v. *matahari kalihatan*, de zon (object) wordt gezien, *tĕrlihatlah ija kapadanja*, op toevallige wijze kwam hij (subject) naar haar te zien; *kadoedoekan*, bewoond, bezeten worden, (van het object), *tĕrdoedoek*, toevallig komen te zitten (van het subject). *katoempahan*, bestort, overstort worden (van het object), *tĕrtoempah*, toevallig storten of gestort zijn (van het subject) enz.

De passieve beteekenis van werkwoorden met *ka-an* staat dikwerf tegenover de actief transitieve met *i*, b.v. *mĕndatangi*, overvallen, *kadatangan*, overvallen worden, *mĕnjakiti*, pijn aandoen, *kasakitan*, pijn aangedaan worden, *mĕmanasi*, verhitten, *kapanasan*, verhit worden.

De passieve beteekenis der woorden met *tĕr* staat meer tegenover die van het eenvoudige werkwoord, b.v. *mĕmboeka*, openen, *tĕrboeka*, geopend zijn, *mĕnjoerat*, schrijven, *tĕrsoerat*, geschreven zijn.

Beide vormen kunnen Toestandswoordvormen genoemd worden. Zij geven een passieven toestand te kennen, terwijl het Toestandswoord met *bĕr* meer een actieven toestand aanduidt.

Verder geeft *tĕr* aan het werkwoord de beteekenis, dat de handeling *kan* verricht worden, te doen is of ondergaan kan worden, maar dat is meestal in ontkennende zinnen, b.v. *batoe ini tiada tĕrangkat*, die steen is niet op te tillen, *sapoeloeh pon tiada tĕradakan*, tien zelfs zijn er niet te voorschijn te brengen, *banjaknja tiada tĕrbilang*, de menigte ervan is niet te tellen.

Een accidenteel passief met alleen voorgevoegd *ka* is wel Javaansch, maar bestaat in het Maleisch niet. Wel zijn er enkele werkwoorden die alleen *ka* hebben aangenomen, doch die worden zoo nooit op zichzelf gebruikt, maar altijd als grondwoord van transitieve werkwoorden, b.v. *katahoe*, *kadoedoek*, *kadjam*, *katakoet*, komen nooit op zichzelf voor, maar alleen in de woorden *mĕngatahoeï*, *mĕngadoedoeki*, *mĕngadjami*, *mĕngatakoeti*.

In het Maleisch kan alleen sprake zijn van de wijze van het werkwoord in zooverre die betrekking heeft op de uiting van den wil. Hiertoe behoort vooreerst de *Gebiedende* wijze van spreken. Deze wordt uitgedrukt door het werkwoord zonder *mĕ* en *neusklank* en meestal gevolgd van het aanhechtsel *lah*, b.v. *padamkanlah*, blusch het uit, *halaukanlah*, jaag hem weg, *larilah*, vlucht!

Heeft het werkwoord den vorm van het Toestandswoord, dan verandert bij de gebiedende wijs *bĕr* in *pĕr*, b.v. *pĕrboewatlah* van *bĕrboewat*. Die verandering heeft echter niet bij alle Toestandswoorden plaats, *bĕrdjalanlah* en niet *pĕrdjalanlah* enz.

Wanneer men omtrent een derden persoon iets gebiedt, maakt men gebruik van het subjectief passief met *lah*, b.v. *dibasoehkannjalah tangannja*, hij wassche zijne handen.

De aansporende wijze van spreken wordt uitgedrukt door *mari* of *marilah* vóór den zin te plaatsen, b.v. *marilah kita makan*, kom, laat ons eten. Soms gebruikt men daarvoor ook *ajo*, b.v. *ajo kita pĕrgi*, kom, laat ons gaan.

De uitnoodigende wijze van spreken drukt men uit met *hĕndaklah* of *silakanlah* voor den zin te plaatsen, b.v. *hĕndaklah toewan doedoek*, ga zitten, Mijnheer! *silakanlah toewan masoek*, Mijnheer, wees zoo goed binnen te gaan.

De bevelende of aanbevelende wijze van spreken, wel te onderscheiden van de beslist gebiedende, wordt gevormd met *hĕndaklah*, *patoetlah*, *haroslah*, *bajiklah* voor den zin te plaatsen, b.v. *patoetlah ĕngkau pĕrgi*, 't is behoorlijk, dat gij gaat, enz.

De toelatende wijze van spreken vormt men met *bijarlah*, *bĕrilah* en *kĕndatilah* voor den zin te plaatsen, b.v. *bijarlah ija masoek*, laat hem binnen komen, *kĕndatilah ija sakit*, laat hem ziek zijn, enz.

De wenschende of smeekende wijze van spreken wordt gevormd met voor- of achtervoeging van de woordjes *barang*, *kiranja*, *apalah* en soms met het Javaansche *moega-moega*, b.v. *barang disampeikan*, hij worde toegebracht aan, *dibalasnja kiranja*, hij beantwoorde toch, *dĕngar apalah akan sĕhaja*, luister toch naar mij, *moega-moega toewan datang dĕngan sĕgĕra*, Mijnheer moge spoedig komen. Alle drie *barang apalah kiranja*, worden soms zoo met elkander vereenigd gebruikt.

De verbiedende wijs wordt gevormd met voorgevoegd *djangan* of *djanganlah*, b.v. *djangan lari*, loop niet weg. Met *djangan* wordt ook een beslist gebiedende wijze geconstrueerd met het te laten volgen door *tiada*, b.v. *djangan tiada ĕngkau datang*,

het mag niet, dat gij niet komt, dus, gij moet volstrekt komen. Op dezelfde wijze gebruikt men *tadapat tiada*, dat eene verkorting is van *tiada dapat tiada*, b.v. *tadapat tiada ija kasana*, het kan niet zijn, dat hij niet daarheen gaat, d. i. hij moet volstrekt daarheen.

Verder wordt van *djangan* nog gebruik gemaakt, om uit te drukken, wat wij meenen met gezwegen, laat staan, doch dan heeft het 't aanhechtsel *kan*, b.v. *djangankan mati*, *loeka pon tiada*, gezwegen van (laat staan) dood, hij was zelfs niet gewond.

Onze uitdrukking: opdat niet, dat niet, wordt in het Maleisch weêrgegeven met *soepaja djangan* of *asal djangan* of *bijar djangan*.

OVER HET GEBRUIK VAN *lah*, *tah* EN *kah*.

Voor wij van de werkwoordsvormen afstappen, moet nog met een enkel woord over deze drie aanhechtsels gesproken worden. Het hoofdwoord in een zin, meestal het hoofdwoord van het gezegde, of dat, waarop het meest de nadruk valt, wordt doorgaans aangewezen met het aanhechtsel *lah*, b.v. *maka sĕgala hoeloebalang pon makanlah*, en al de legerhoofden nu aten. Ook bij de gebiedende wijze van spreken wordt *lah* aan het zegwoord gevoegd. Is het eene aanschouwelijke voorstelling van op elkander volgende feiten, dan krijgt elk subject *pon* en elk zegwoord *lah* achter zich.

Om een zin bepaald vragend te stellen maakt men gebruik van *kah*, dat aan het hoofdwoord van de vraag wordt gehecht, b.v. *maoekah ĕngkau mĕnghantarkan dia?* Wilt gij hem geleiden?

Dikwerf laat men ook *kah* weg en duidt de vraag aan alleen door den toon, waarop men spreekt.

Is de vraag niet categorisch, maar twijfelachtig, dan maakt men gebruik van *tah* in pl. v. *kah*, b.v. *kamanatah pĕrginja?* waar is hij toch heen gegaan? Ook bezigt men daarvoor ook wel het woord *garangan*, dat mede met *toch* kan worden weêrgegeven, b.v. *kamana garangan pĕrginja?* waar is hij toch heengegaan?

AFGELEIDE NAAMWOORDEN.

De behandeling daarvan laten wij volgen op die van het Werkwoord, omdat zij alleen daaruit kunnen verklaard worden.

Deze woorden worden gevormd 1o met achtergevoegd *an*, 2o voorgevoegd *ka* en achtergevoegd *an*, 3o voorgevoegd *pĕ*, 4o verandering van *bĕr* in *pĕr*, 5o van *mĕ* in *pĕ* en 6o met voorgevoegd *pĕ* en achtergevoegd *an*. Dit hangt daarvan af, of ze gevormd zijn van grondwoorden, eenvoudige werkwoorden, transitief gemaakte werkwoorden, of Toestandswoorden.

Die op *an* eindigen en van werkw. zijn afgeleid hebben eene

objectieve beteekenis, b.v. van *makan*, eten komt *makanan*, de spijs, dat, wat gegeten wordt, van *minoem*, drinken, komt *minoeman*, drank, dat, wat gedronken wordt, van *tjoeri*, stelen, *tjoeriän*, dat, wat gestolen wordt, enz.

Zijn zij afgeleid van zelfst.nw. dan beteekenen ze iets nagebootst in het klein, zoo als we vroeger reeds hebben gezien, b.v. *koedaän*, *roemahan* enz.

Is het grondw. verdubbeld, dan hebben zij eene collectieve beteekenis, b.v. *daoen-daoenan*, gebladerte, *boewah-boewahan*, allerlei vruchten, fruit.

Is een bijvoeg.n.w. het grondwoord, dan beteekenen ze een voorwerp, dat de eigenschap bij uitnemendheid bezit, b.v. *manis*, zoet, *manisan*, zoetigheden, confituren, *kasar*, grof, *kasaran*, grofheid, grofheden.

Dezelfde objectieve beteekenis hebben zij, als ze van Toestandswoorden zijn gevormd, b.v. van *bĕrmajin*, spelen, *pĕrmajinan*, het spel, dat gespeeld wordt, van *bĕrdjalan*, loopen, gaan, *pĕrdjalanan*, de reis, de weg, die afgelegd wordt, van *bĕrminta*, vragen, verzoeken, *pĕrmintaän*, de bede, het verzoek dat gedaan wordt. De *b* van *bĕr* wordt daarbij in *p* veranderd.

Zelfst.nw., gevormd met *ka-an*, en afgeleid van onz. werkwoorden, beteekenen die werking zelfstandig gedacht, b.v. van *ada*, zijn, *ka-ada-an*, het zijn, het bestaan, het wezen; van *mati*, sterven, *kamatian*, het sterven, de dood enz.

Is het grondwoord een Bijvoeg.nw. dan beteekent het daarvan afgeleide Zelfst.nw. de eigenschap zelfstandig gedacht, b.v. van *bĕsar*, groot, *kabĕsaran*, grootheid, van *kaja*, rijk, *kakajaän*, rijkdom. De meesten van onze Bijv.nw. op heid en dom eindigende zijn in 't Maleisch op deze wijze gevormd.

Afgeleide zelfst.nw. met alleen voorgevoegd *ka*, behooren in het Mal. niet thuis. Er zijn er slechts twee, die burgerrecht hebben verkregen, nml. *kahĕndak*, wil, begeerte, en *kĕkasih*, beminde, geliefde.

Alle afgeleide zelfst.nw. die voorgevoegd *pĕ* hebben, 'tzij ze afgeleid zijn van een grondwoord of Toest.w. of eenvoudig werkw., hebben de beteekenis, of van een *werker*, of van een *werktuig*, b.v. *pĕsolik*, pronker, van *solik*, *pĕleter*, flapuit, van *leter*, *pĕrtapa*, boetedoener, boeteling, van *bĕrtapa*, *pĕladjar*, leerling, van *bĕladjar*, *pĕntjoeri*, dief, van *mĕntjoeri*, *pĕmbohong*, leugenaar, van *mĕmbohong* enz. Hiervan zijn enkele woorden uitgezonderd, die oogenschijnlijk eene objectieve beteekenis hebben, als: *pĕtaroh*, hetgeen in pand gegeven wordt, *pĕnarka*, hetgeen geraden wordt, het raadsel, enz.

De zelfst.nw., die gevormd zijn met *pĕ-an*, hebben almede eene

objectieve beteekenis als een werkwoord het grondwoord is, b.v. *pĕmbĕrian*, de gift, van *mĕmbĕri*, geven, *pĕngadjaran*, het onderwijs, van *mĕngadjar*, onderwijzen. Die een Toestandswoord of zelfst.nw. tot grondwoord hebben beteekenen doorgaans de plaats, waar de handeling geschiedt, of die voorwerpen aanwezig zijn, b.v. *pĕlaboehan*, ankerplaats, van *bĕrlaboeh*, ankeren, *pĕradoeän*, slaapplaats, van *bĕradoe*, slapen. *pĕḳoeboeran*, plaats der graven, kerkhof, van *ḳoeboer*, graf, *pĕkalongan*, plaats der kalongs, van *kaloeng*, een soort van vliegenden hond, enz.

Er zijn nog andere afgeleide zelfst.nw., die niet door voor- en achtervoegsels, maar door verdubbeling, of samenkoppeling, of wijziging in klinkers of medeklinkers zijn gevormd. Wij hebben daarover reeds met een enkel woord gesproken.

BIJWOORDEN.

Van bevestiging: *ija* en *behkan*, ja! Dikwerf maakt men gebruik van het hoofdwoord uit de vraag in de plaats van *ija* of *behkan*; b.v. *soedahkah ĕngkau boewat itoe?* antw. *soedah! Tahoekah ĕngkau toewanmoe datang?* antw. *tahoe!* Ook antwoordt men soms met *sĕhaja*.

Van ontkenning: *tiada*, neen, niet, soms verkort tot *tidaḳ* en *taʼ*; *boekan*, geenszins, niet.

Vragend Bijw. van hoeveelheid: *bĕrapa*, hoeveel?

Aanwijzend Bijw. van hoeveelheid: *sakian*, zooveel.

Vragende Bijw. van hoedanigheid: *bagaimana* en *boetapa*, hoe? op welke wijze?

Aanwijzende Bijw. van hoedanigheid: *dĕmikian*, aldus, *bagitoe* en *bagini*, zus en zoo.

Vragende Bijw. van plaats: *mana* en *dimana*, waar?

Aanwijzende Bijw. van plaats: *sini*, hier, *sitoe*, daar, *sana*, ginds; ook *disini*, *disitoe* en *disana*.

Vragende Bijw. van tijd: *bila*, *apabila*, *apakala*, *manakala* en *bilamana*, wanneer?

Aanwijzende Bijw. van tijd: *sakarang*, nu, *lagi*, nog, met hunne verbindingen, *sakarang ini*, nu, met nadruk, *tiada lagi*, niet meer, *bĕlom lagi*, nog niet.

Met welke Bijwoorden de verleden en toekomende tijd der Werkwoorden worden uitgedrukt hebben wij reeds vroeger gezegd.

Verder worden nog eenige bijwoordelijke uitdrukkingen gebezigd, vooral om den tijd aan te duiden, b.v. *hari ini*, heden, *kalamari*, gisteren, *esoḳ hari*, morgen, *kaesoekan hari*, den volgenden dag, *loesa*, overmorgen, *samalam*, gepasseerden nacht, *tadi*, daar straks, zooeven, *bĕharoe*, zoo pas, *dĕhoeloe kala*, in

vroeger tijd, *poerbakala*, oudtijds, *tatkala*, toen ter tijd, tijdens, *pagi* en *pagi hari*, 's morgens, *pětang*, achtermiddag, tusschen 2 en 6 ure, *malam*, 's avonds en 's nachts, d. i. na het ondergaan van de zon om $6^1/_2$ ure, *pada masa*, tijdens, *samantara*, onderwijl, intusschen, *dalam pada itoe*, onderwijl, enz.

Ook eenige samengestelde uitdrukkingen worden als Bijwoorden gebruikt; buiten de zooeven opgenoemde heeft men nog: *karĕna Allah*, om niet, om Gods wil, pro Deo, *tjoema-tjoema*, te vergeefs, *dĕngan ridla hati*, vrijwillig, *dĕngan soeka hati*, gaarne, *dĕngan patoet* en *dĕngan sapĕrtinja*, behoorlijk, betamelijk, *dĕngan marah*, toornig enz.

TELWOORDEN.

De hoofdgetallen van *een* tot *negen* zijn: *satoe* (of *sa*), *doewa tiga*, *ĕmpat*, *lima*, *ĕnam*, *toedjoeh*, *doelapan* en *sambilan*.

De tientallen worden gevormd met deze zelfde woorden, gevolgd door *poeloeh*, tiental, b.v. *sapoeloeh*, tien, *doewa poeloeh*, twintig, *tiga poeloeh*, dertig, tot *sambilan poeloeh*, negentig.

De honderdtallen met dezelfde woorden, doch gevolgd van *ratoes*, honderdtal, dus *saratoes*, *doewa ratoes* enz.

De duizendtallen met dezelfde woorden, doch gevolgd van *riboe*, duizendtal, dus: *sariboe*, *doewa riboe* enz.

De getallen van *elf* tot *negentien* worden gevormd van dezelfde woorden, doch gevolgd van *bĕlas*, b.v. *sabĕlas*, elf, *doewa bĕlas*, twaalf, en verder: *tiga bĕlas*, *ĕmpat bĕlas*, *lima bĕlas*, *ĕnam bĕlas*, *toedjoeh bĕlas*, *doelapan bĕlas*, *sambilan bĕlas*.

Die van 21—29 worden gevormd van *doewa poeloeh* met achtervoeging van de eerste negen hoofdgetallen, dus: *doewa poeloeh satoe*, *doewa poeloeh doewa*, enz. Zoo vormt men ook de getallen van 31—39, van 41—49 enz. tot 99.

Voor de getallen van 21—29 bezigt men ook wel het woordje *likoer*, voorafgegaan door de eerste negen hoofdgetallen, dus: *salikoer*, *doewa likoer*, *tiga likoer*, enz.

Tienduizend heet *laksa*, honderdduizend, *kĕti*, millioen, *djoeta*.

Men maakt gebruik van de Arabische cijfers, die in dezelfde rangorde als de onze van de rechter naar de linkerhand worden geschreven.

Het eerste hoofdgetal *satoe* is afgeleid van *asa*, een, en *watoe*, steen. Dikwerf maakt men nog gebruik van dit *sawatoe* of *soeatoe*, als men *een* meer in 't algemeen, een zekere, bedoelt.

De verkorting van *asa* is *sa*, dat ook als niet bepalend lidwoord wordt gebruikt.

Als niet bepalend lidwoord en als telwoord wordt *sa* alleen

gebezigd voor benamingen van onstoffelijke zaken. Voor benamingen van stoffelijke voorwerpen wordt het, even als de andere hoofdgetallen, verbonden met een soort van woordjes, die men *hulptelwoorden* of *benoemende telwoorden* zou kunnen heeten. Zij hebben eenige overeenkomst met onze woorden *stuks*, *man*, *koppen*, *bodems* enz., in twintig stuks vee en dergelijke. In het Maleisch is het aantal dier woorden veel grooter. Voor het aantal menschen, engelen, geesten en goden gebruikt men dan bij het telwoord het woord *orang*, mensch, b.v. *sa'orang malaïkat*, een engel, *tiga orang djin*, drie djins, e. s. v. geesten.

Voor dieren bezigt men *ekoer*, staart; *sa'ekoer kĕra*, een aap; *lima ekoer lĕmboe*, vijf stuks koeien, eigenl. vijf staarten koeien. Ook al zijn het staartelooze dieren, zooals kikkers en wormen, dan wordt het toch gebruikt.

Voor groote voorwerpen van meer onbepaalde afmeting, gebruikt men *boewah*, vrucht, b.v. van landen, steden, dorpen, schepen, huizen, wolken en dergelijke.

Voor kleine, ronde voorwerpen, *bidji* en *boetir*, korrel.

Voor stamvormige voorwerpen, zooals boomen, pilaren, masten, palen, enz. *batang*, stam.

Voor lange, platte voorwerpen, als zwaarden, messen, dolken, enz. *bilah*, spaander.

Voor kleine, platte, dunne voorwerpen, zooals geldstukken, *kĕping*, plat stuk.

Voor vel van papier, of lap van lijnwaden, of stuks van kleederen, *hĕlei*.

Voor afgesneden voorwerpen, *potong*, *kĕrat* en *pĕnggal*, enz., enz.

Voor uitdrukkingen als bij honderden, bij tienen, bij duizenden, gebruikt men het telwoord verdubbeld, voorafgegaan door *bĕr*, b.v. *bĕrpoeloeh-poeloeh*, *bĕratoes-ratoes*, *bĕriboe-riboe*, *bĕrlaksa-laksa*, *bĕrkĕti-kĕti*, *bĕrdjoeta-djoeta*.

Om ons *min één* uit te drukken, heeft men *koerang asa*, b.v. *ĕmpat poeloeh koerang asa sĕbat*, veertig slagen min één.

Voor uitdrukkingen als *derdehalf*, *vijfdehalf* enz., gebruikt men *tĕngah* vóór het telwoord en niet zooals wij *half* er achter, b.v. *tĕngah tiga ratoes*, derdehalfhonderd. Beneden de twintig heeft dit *tĕngah* de waarde van $\frac{1}{2}$, van twintig tot honderd die van 5, van honderd tot duizend 50, van duizend tot tien duizend 500 minder dan het genoemde hoofdgetal.

Verder wordt *sa* nog gebezigd als voorvoegsel voor andere woordsoorten in de beteekenis van: één geheel, één geheel zijn, van een en dezelfde zijn, b.v. *sanagĕri*, een geheele stad, *saběsar goenoeng*, de geheele grootte van een berg, d. i. zoo groot als een berg, *sa'iboe*, van ééne moeder, *sa'iboe-bapa*, van dezelfde ouders.

Vooral tot vorming van een aantal Bijwoordelijke uitdrukkingen wordt dit voorvoegsel gebezigd, b.v. *sasoenggoehnja*, de geheele zekerheid er van, d. i. voorzeker, voorwaar, *sabolih-bolihnja*, het geheele kunnen er van, d. i. zooveel mogelijk, naar zijn vermogen, enz., enz.

Ook bij sommige verdubbelde Bijv.nw. wordt het gebezigd en wel geheel vooraan, of vóór het tweede woord, b.v. *sapoetih-poetih* of *poetih sapoetihnja*. Het eerste wordt meest gevolgd door een zelfst.nw., b.v. *sapoetih poetih kapas*, zoo wit als het witte van katoen, het laatste staat altijd op zichzelf en heeft de beteekenis van: op zijn witst.

Wat ook het gebruik van *sa* moge zijn, de beteekenis van één, een geheel, één zijn, ligt er altijd bij ten grondslag.

DE BREUKEN.

Daarvan maakt de Maleier weinig gebruik en zijne kennis daarvan gaat op zijn hoogst tot $^1/_{10}$.

Hij vormt zijne breuken met *pĕr* vóór den Noemer te plaatsen. Dit *pĕr* zal wel hetzelfde zijn als het Javaansche *para*, dat ook vóór den Noemer wordt geplaatst. De Javaan voegt achter den Noemer nog het aanhechtsel *an*, wat de Maleier niet doet.

Uitgenomen voor een half, dat *satĕngah* is, worden alle breuken zoo gevormd, b.v. $^2/_3$, *doewa pĕrtiga*, $^3/_4$, *tiga pĕrĕmpat*, $^4/_5$, *ĕmpat pĕrlima*, enz.

Bij gemengde getallen, zooals tien en driekwart, wordt voor het voegwoord en steeds *lĕbih*, meer, gebezigd, b.v. *sapoeloeh lĕbih tiga pĕrĕmpat*, en niet het Voegw. *dan*, en.

RANGSCHIKKENDE TELWOORDEN.

Deze worden gevormd met *ka* vóór het Telwoord te plaatsen, uitgenomen bij *de eerste*, dat *pĕrtama* is. Doorgaans nemen zij nog het betrekkelijk Voornw. *jang* vóór zich, b.v. *jang pĕrtama*, de eerste, *jang kadoewa*, de tweede, *jang kadoelapan*, de achtste, *jang kasaratoes*, de honderdste, enz.

Daar *pĕrtama* ook gebezigd wordt in de beteekenis van de eerste, de voornaamste, zoo bezigt men in sommige gevallen daarvoor in de plaats andere woordjes, om vergissing te voorkomen, nml. *awal*, *soeloeng* en *boengaran*, b.v. *hoedjan awal*, de eerste regen, *anak soeloeng*, het eerste kind, de eerstgeborene, *boewah boengaran*, de eerste vruchten, de eerstelingen.

In uitdrukkingen als ten eerste, ten tweede of eerstens, tweedens, enz. wordt *jang* vóór het rangschikkende Telw. weggelaten.

Ook deze worden gevormd met voorgevoegd *ka*, b.v. *kadoewa*, alle twee, de beide, *kalima*, alle vijf, de gezamenlijke vijf, b.v. *kadoewa orang itoe*, die beide menschen, *kalima bĕrsaudara*, de vijf gebroeders.

Hoe uitdrukkingen als: bij tweeën, bij tienen, bij honderden, enz. worden gevormd, hebben wij reeds bij de hoofdgetallen gezegd, nml. met voorgevoegd *bĕr* en verdubbeling van het Telwoord. De enkele verdubbeling van het Telwoord wordt ook gebezigd in de beteekenis van alle beide, alle drie, b.v. *matilah doewa-doewa*, alle beiden zijn gestorven; *lĕpaslah tiga-tiga*, alle drie ontkwamen.

Een eigenaardig gebruik van de verzamelende Telwoorden in het Maleisch is, dat men dikwerf uit het verband van den zin moet opmaken, wie mede gerekend worden, b.v. *Hang Mahmoed katiga bĕranak*, beteekent niet, H. M. met zijne twee of zijne drie kinderen, maar H. M. met zijne vrouw en zijn kind, die maken te zamen drie uit; *Hang Toewah kalima bĕrsaoedara*, H. T. met zijne vier vrienden; *baginda kalima bĕranak*, de vorst met zijne twee vrouwen en zijne twee kinderen, enz.

VERMENIGVULDIGENDE GETALLEN.

Deze worden gevormd met achter het Hoofdgetal *kali*, maal, keer, te voegen, b.v. *doewakali*, twee maal, *sakali*, een maal, *sapoeloeh kali*, tienmaal.

In enkele gevallen wordt met *kali* vereenigd, of voor *kali* ook wel in de plaats, gebezigd: *lapis*, laag, oplaag, *ganda*, dubbel, voudig, *lipat*, vouw, voudig.

Het woordje *kijan*, zooveel, wordt achter het Telw. gevoegd, om uit te drukken, dat de hoeveelheid zooveel malen meer is, b.v. *tiga kijan*, driemaal zooveel, enz.

Voor de vier hoofdregels van de rekenkunde heeft men in het Maleisch geen gepaste uitdrukkingen, omdat de Maleier met rekenen zich het hoofd niet breekt. Voor optellen bezigt men *mĕndjoemlahkan*, van *djoemlah*, som, *mĕngoempoelkan*, van *koempoel*, verzameld; voor aftrekken *potong*, snijden; voor vermenigvuldigen heeft hij geen woord, zes maal zeven, drukt hij uit met *ĕnam toedjoeh kali* of *ĕnam kali toedjoeh*, en eindelijk voor deelen heeft hij *bĕhagi*, dat zonder voorzetsel gebruikt wordt, b.v. *dibĕhagi ĕmpat*, gedeeld door vier of in vieren.

VOORZETSELS.

Deze zijn: *di*, op, te, in. Het beteekent steeds het zijn op eene plaats, b.v. *dipasar*, op de markt, *di Batawi*, te Batavia, *dihoetan*, in het bosch. *Di* wordt met andere Voorzetsels als voorvoegsel verbonden, gelijk nader blijken zal.

Ka, naar, dit geeft eene richting naar iets te kennen en wordt ook met andere Voorzetsels verbonden. *KaBatawi*, naar Batavia, *kahoetan*, naar het bosch.

Pada, aan, b.v. *pada toeboehnja*, aan zijn lichaam. Het krijgt dikwerf *ka* vóór zich, b.v. *kapada*, naar, en heeft dan dezelfde beteekenis als *ka*, doch het gebruik verschilt, daar *ka* alleen nooit vóór de benamingen van levende voorwerpen of voor Telwoorden wordt gebezigd, maar altijd *kapada*, b.v. *kapada toewan*, *kapada sĕgala nagĕri*, *kapada soeatoe doesoen*. Het onderscheid tusschen *pada* en *di* blijkt het best uit dit voorbeeld: *pada pohon*, aan den boom, *dipohon*, op den boom.

Dari, van, van uit, van af, beteekent immer een komen of gaan van eene plaats. Ook dit wordt voor andere Voorzetsels gevoegd, b.v. *daripada* met dezelfde beteekenis van *dari* alleen. Voor *koe*, *moe* en *nja*, is het altijd *daripada*. De andere verbindingen volgen bij de respectieve Voorzetsels.

Dalam, in, binnen, *didalam*, binnen, binnen in, *kadalam*, naar binnen; *dalam pada itoe*, is een Bijw. van tijd en beteekent onderwijl, intusschen.

Akan, aangaande, wat betreft, met betrekking tot, ten opzichte van, nopens, met het oog op, enz. Dit voorzetsel wordt ook veel gebruikt om de betrekking tusschen het Werkw. en zijn object aan te duiden. Zelfs bij Transitieve Werkw., vooral bij die uitgaan op *i*, wordt het daarvoor gebezigd.

Voor sommige Bijwoorden en Voegwoorden wordt *akan* geplaatst om er den nadruk op te leggen, b.v. *tĕtapi*, maar, *akan tĕtapi*, máár, met nadruk; *sakarang*, nu, *akan sakarang*, nú, met nadruk.

Ook in de beteekenis van om te, om te dienen, of om te strekken tot, wordt *akan* gebezigd, b.v. *oewang itoe akan pĕmbalas sĕhaja kapada toewan*, dit geld is tot (moet dienen tot) eene vergelding van mij aan Mijnheer.

Over *akan* ter aanduiding van den Toekomenden tijd hebben wij reeds gesproken.

Olih, door, wordt vooral gebruikt, om bij het zuivere passief het subject met het Werkw. te verbinden.

Dĕngan, met, *tiada dĕngan*, zonder. Soms heeft het de betee-

kenis van ons Voorzetsel naar, b.v. *dĕngan sapĕrtinga*, naar behooren, *dĕngan kahĕndak hatinja*, naar hun hartelust.

Dĕmi, bij, voornamelijk in eedzweringen, b.v. *dĕmi Allah*, bij God! *dĕmi dewata moelia raja*, bij de hooge en heerlijke goden! Ook wordt het gebruikt in de beteekenis van ons na, in de uitdrukking: de een na den ander, *sĕorang dĕmi sĕorang*.

Atas, op, waarvan weer *di-atas*, bovenop, *ka-atas*, naar boven, *dari atas*, van boven. Ook wordt het zelfstandig gebruikt, b.v. *atasnja tadjam sadikit*, het bovenste er van is een weinig scherp. Verder bezigt men het nog in de beteekenis van: dat rust op, dat is voor rekening van, b.v. *atas ĕngkau mĕngĕrdjakan dia*, het is voor uwe rekening, om dit ten uitvoer te brengen.

Bawah, onder, waarvan *dibawah*, op de plaats onder iets. Bedoelt men niet bepaald onder het voorwerp, zoodat het voorwerp er bovenop is, dan moet men zich op eene andere wijze uitdrukken; b.v. *dibawah goenoeng* is onder den berg, zoodat de berg er bovenop staat. Voor onder aan den berg moet men zeggen: *pada kaki goenoeng*, aan den voet van den berg. *Dibawah pohon*, kan gebruikt worden voor: onder den boom, in aanmerking genomen, dat de takken zich over het voorwerp uitstrekken. Verder heeft men *kabawah*, naar onder. Ook *bawah* wordt zelfstandig gebruikt.

Dalam, in, binnen, en daarvan *didalam* en *kadalam*. Ook *dalam* wordt zelfstandig gebruikt.

Loewar, uit, buiten, en daarvan *diloewar* en *kaloewar*. Dit laatste ook in de beteekenis van naar buiten gaan. Verder dient het tot grondwoord van het transitieve Werkw. *mĕngaloewarkan*, naar buiten brengen, enz.

Bagei, voor, zooals in uitdrukkingen als deze: dat is voor u, b.v. *dibĕhagi tiga*, *satoe bĕhagian bagei ĕntjik Moemin dan doewa bĕhagian bagei Pa Ngah*, in drieën gedeeld, één deel voor entjik Moemin en twee deelen voor Pa Ngah.

Dĕngan, met, en *sĕrta*, benevens, met, worden dikwerf vereenigd gebruikt, b.v. *sĕrta dĕngan*, met, verzeld van. *Tiada dĕngan* is zonder, soms ook *dĕngan tiada*. *Sĕrta*, wordt ook gebruikt als Bijw. van tijd, in de beteekenis van terwijl, bij, zoodra.

Karĕna, als Voorzetsel, beteekent om, om den wille van, b.v. *karĕna Allah*, om Gods wil, pro Deo; *karĕna bininja didjoewalnja sĕgala barang-barangnja*, om den wille van zijne vrouw verkocht hij al zijn goed.

Verder worden nog als Voorzetsels gebruikt *datang*, *sampei* en *hingga*, tot, tot aan, *sama*, met, enz.

Men zij indachtig, dat in het Maleisch dikwerf het Voorzetsel wordt weggelaten, waar het in onze taal gebruikt wordt, en

omgekeerd. Ook springt de Maleier er nog al eens willekeurig mede om, dit geldt vooral *pada*, *kapada* en *akan*.

VOEGWOORDEN.

Voor ons en heeft het Maleisch *dan*, doch het gebruik daarvan is iets anders, b.v. bij de opnoeming van verschillende zaken achter elkander moet het telkens herhaald worden, terwijl wij en alleen bij het laatste woord voegen. Daarentegen moet het weggelaten worden bij de opnoeming van twee voorwerpen, die als 't ware bij elkander behooren, zooals: *iboe bapa*, vader en moeder, *anak istĕri*, vrouw en kinderen, *lĕmboe kambing*, koeien en schapen, *kaki tangan*, handen en voeten, *kajin badjoe*, boven- en onderkleed, enz., enz., Dit is niet alleen het geval bij Zelfst.nw., maar ook bij Werkw. en Bijv.nw., b.v. *masoek kaloewar*, *najik toeroen*, *bangoen djatoeh*, *lari loempat*, *pĕrgi datang*, *laloe lalang*, *bĕsar kĕtjil*, *pandjang pendĕk*, enz.

Ataw, of, wordt, even als *dan*, dikwerf niet gebruikt, waar wij het Voegw. *of* bezigen, nml. bij de opnoeming van zaken, die bij elkander behooren.

Tĕtapi, maar, wordt soms versterkt door voorgevoegd *akan* en achtergevoegd *nja*, b.v. *akan tĕtapinja*, máár, met nadruk.

Hanja, wordt voor maar gebruikt als het eene uitzondering, *mĕlainkan* als het eene uitzondering met tegenstelling moet beteekenen, zooals ons: integendeel.

Verder worden als tegenstellende Voegw. ook wel gebezigd: *kĕndati*, doch, eene samentrekking van *kahĕndak hati*, en *maski*, dat aan het Portugeesch ontleend is.

Soepaja, opdat, is eene samentrekking van *sa* en *oepaja*, middel. Soms wordt het voorafgegaan door *agar*, opdat. *Asal* wordt in de beteekenis van *mits* gebezigd. In negatieve zinnen krijgen deze woorden *djangan* i. pl. v. *tiada* achter zich, b.v. *soepaja djangan*, opdat niet, *asal djangan*, mits niet.

Maka is een woordje, dat in verschillende beteekenissen gebruikt wordt. Aan het begin van een zin, en de meeste zinnen beginnen met *maka*, kan het dikwerf niet vertaald worden, daar het niet meer dan de plaats van onze hoofdletter vervult. De Maleiers, toch, gebruiken noch hoofdletters, noch leesteekens.

In het midden van een zin, tusschen het voorzindeel en het nazindeel, heeft het nu eens de beteekenis van het Voegw. en, dan weêr van of, en dikwerf die van een redegevend Voegw., b.v. daarom.

Adapon, is in de meeste gevallen het best met *wat betreft* weer te geven.

Lagi als Voegwoord beteekent *ook*, *nog*, *bovendien*. Het wordt ikwerf door *pon* of *poela* gevolgd.

Pon beteekent: nu, ook, zelfs. Achter *hĕndak* gevoegd, beteent het *wel*, b.v. *hĕndak pon*, zou wel.

Bahoea aan het begin van zinnen moet soms onvertaald geten worden, even als *maka*, soms is het met *dat* weêr te even. In deze beteekenis wordt het wel eens door *jang* vervangen.

Djoega, zelfs, en *djoea*, slechts, maar, alleen, worden dikwerf et elkander verwisseld.

Karĕna is het redegevend Voegw. want, omdat. Als Voorzetl beteekent het: om, wegens.

Masa en *masakan* kan het best weergegeven worden met ons: oe zou, *masakah* met: hoe zou toch, in twijfelachtig vragende nnen.

Verder worden nog als Voegwoorden gebruikt: *djadi*, zoodat, *ewat*, om, ten einde, *ataw* .... *ataw*, of .... of, *bajik* .... *jik*, zoowel .... als, *ĕntah* .... *ĕntah*, of .... of, in zinnen n twijfel, b.v. *ĕntah ija diroemah*, *ĕntah ija pĕrgi*, *tiada haja tahoe*, of hij thuis is, (dan) of hij uitgegaan is, (dat) eet ik niet. Er zijn nog meer dergelijke woorden, die wij hier et allen zullen opnoemen.

TUSSCHENWERPSELS.

Hiervan zijn de voornaamsten: *Wai*, wee! helaas! *wah*, wel rbaasd! *adoeh* en *adoehei*, ach! och, o! *ajo*, komaan! maak ort! welaan! *tjih*, foei! *hei*, o! en *ja*, o! het eerste tot minren of gelijken, het tweede tot God, vorsten en meerderen; *nboi*, wel verbaasd, ach!

Verder heeft men nog eenige uitdrukkingen, die als Tusschenerpsels dienst doen, onder anderen: *sabaslah!* bravo, goed zoo! *jang* en *kasihan*, ach! helaas! 't is jammer! *karam*, wee! *etoek*, vervloekt! *insjæ Allah*, als 't God belieft! *tobat*, ach, el! *dĕmi Allah*, bij God! *koer soemangat*, keer terug levens- est! *astaga pirlah*, God vergeve me! enz.

Ook tal van scheldwoorden kunnen daartoe worden gebracht, oals: *bĕdĕbah*, ellendeling, *monjet*, aap, *bangsat*, schurk, *ak haram*, bastaardkind, *sjeitan*, duivel, *isi naraka* en *isi ĕhennam*, hellewicht, enz., enz.

Dez
eene
dihoet
voegse
Ka
ook m
kahoët
Pad
dikwer
beteek
vóór d
wordt
da sĕg
schen
aan de
Dari
gaan v
gevoeg
Voor *k*
dingen
Dala
naar bi
kent on
Akan
van, n
veel gel
object a
die uitg
Voor
plaatst
tĕtapi,
met nad
Ook i
ken tot
sĕhaja k
vergeldi
Over
wij reed
Olih,
het subj
Dĕnga

ZAENUDIN

